

Bibliografía





- AA.VV., 1880
AA.VV., "Dietari del Principat", *La Veu de Montserrat*, III, 30 (1880), p. 250.
- AA.VV., 1887
AA.VV., "Retablo del Santuario de Nuestra Sra. Del Coll de Osor", *Boletín de la Real Academia de Bellas Artes de San Fernando*, 7 (1887), pp. 224-226.
- AA.VV., 1889
AA.VV., "Dietari del Principat", *La Veu de Montserrat*, 34, XII (24/8/1889), p. 270.
- AA.VV., 1893-1896
AA.VV., *Catálogo del Museo Arqueológico Artístico Episcopal de Vich*, Vic, 1893-1896.
- AA.VV., 1897
AA.VV., *Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya*, VII, Barcelona, 1897.
- AA.VV., 1899
AA.VV., *Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya*, IX, Barcelona, 1899.
- AA.VV., 1929a
AA.VV., "Espinelves", *Revista ilustrada Jorba*, 237 (1929), pp. 268-269.
- AA.VV., 1929b
AAVV, *Informe de la restauració dels Banys de 1929* (inédito).
- AA.VV., 1930
La exclaustración y restauración de los "baños árabes" de Gerona, Girona, 1930.
- AA.VV., 1951
AA.VV., *Exposición de ingresos recientes en los Museos de Arte. Catálogo*, Barcelona, 1951.
- AA.VV., 1978
AA.VV., *Revista de Girona*, 83 (1978) (núm. extra. dedicado al milenario de la basílica de Santa María de Ripoll, 977-1977).
- AA.VV., 1978
AA.VV., "Santa María de Ripoll", en *Catalunya Romànica*, X, Barcelona, 1987, pp. 207-265.
- AA.VV., 1980
AAVV, *Guia d'Arquitectura de Girona*, Girona, 1980.
- AA.VV., 1984
AA.VV., *Flaçà. Les velles fotografies del poble i la seva gent*, Girona, 1984.
- AA.VV., 1985
AA.VV., *Girona dins la formació de l'Europa medieval 785-1213*, Girona, 1985.
- AA.VV., 1988
AA.VV., *Catalunya fa mil anys: notes històriques en ocasió del Mil·lenari*, Barcelona, 1988.
- AA.VV., 1989a
AA.VV., *Catàleg de Bens d'Interès Cultural*, Barcelona, 1989.
- AA.VV., 1989b
AA.VV., *El Mil·lenari de Catalunya i la Cerdanya*, Barcelona, 1989.
- AA.VV., 1990a
AA.VV., *Catàleg de Monuments i Conjunts Histórico-Artísticos de Catalunya*, Barcelona, 1990.
- AA.VV., 1990b
AA.VV., *Imago Virginis. Marededéus romàniques de la Garrotxa*, Olot, 1990.
- AA.VV., 1992
AA.VV., *Prefiguración del Museu Nacional d'Art de Catalunya*, Barcelona, 1992.
- AA.VV., 1993-1994
AA.VV., "Arqueología Medieval a Catalunya: Recull d'intervencions, 1990-93", *Acta Mediaevalia*, 14-15, (1993-1994), pp. 419-420.
- AA.VV., 1995
AA.VV., *Bella pedra vella: 15 anys de restauració de béns culturals a les comarques de Girona*, Girona, 1995.
- AA.VV., 1997
AA.VV., *Servei de Conservació i Restauració de Béns Mobles, Memòria d'Activitats 1989-1996*, Barcelona, 1997.
- AA.VV., 1998
AA.VV., *La Ciutadella de Roses*, Girona, 1998 (col. Quaderns de la Revista de Girona, 77).

- AA.VV., 2002
AA.VV., *Història del Gironès*, Girona, 2002 (col. Història de les Comarques Gironines, 3).
- AA.VV., 2004
AA.VV., *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins XLV* (2004).
- AA.VV., 2005a
AA.VV., *El Crist Romànic a les terres de Girona*, Girona, 2005.
- AA.VV., 2005b
AA.VV., *El patrimoni del Pla de l'Estany, Inventari històric i arquitectònic de la comarca*, Banyoles, 2005.
- AA.VV., 2008
AA.VV., *Història de la Garrotxa*, Girona, 2008 (col. Història de les Comarques Gironines, 5).
- AA.VV., 2011a
AA.VV., *30 anys, 30 obres. Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya*, Barcelona, 2011.
- AA.VV., 2011b
AA.VV., *Història de La Selva*, Girona, 2011 (col. Història de les Comarques de Girona, 6)
- ABADAL I DE VINYALS, R. d', 1909
ABADAL I DE VINYALS, Ramon d', "Nova pintura mural romànica", *Gazeta montanyesa* (1909), p. 387.
- ABADAL I DE VINYALS, R. d', 1909-1910
ABADAL I DE VINYALS, Ramon d', "Noves pintures murals catalanes. El Brull i Campdevànol", *Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans* (1909-1910), pp. 714-716.
- ABADAL I DE VINYALS, R. d', 1909-1913
ABADAL I DE VINYALS, Ramon d', "Descubrimiento de pinturas románicas en el Bisbat de Vich", *Revista de la Asociación artístico-arqueológica barcelonesa*, VI (1909-1913), pp. 202-204.
- ABADAL I DE VINYALS, R. d', 1926-1952
ABADAL I DE VINYALS, Ramon d', *Els diplomes carolingis a Catalunya*, Barcelona, 1926-1952, 2 tomos (col. Catalunya Carolíngia, 2)
- ABADAL I DE VINYALS, R. d', 1949
ABADAL I DE VINYALS, Ramon d', *La batalla del adopcionismo en la desintegración de la iglesia visigoda*, Barcelona, 1949.
- ABADAL I DE VINYALS, R. d', 1958
ABADAL I DE VINYALS, Ramon d', *Els primers comtes catalans*, Barcelona, 1958.
- ABADAL I DE VINYALS, R. d', 1962
ABADAL I DE VIÑALS, Ramón d', "La fundació del monestir de Ripoll", *Analecta Montserratensis*, IX (1962), pp. 187-197.
- ABADAL I DE VINYALS, R. d', 1968-1970
ABADAL I DE VINYALS, Ramon d', *Dels visigots als catalans*, Barcelona, 1968-1970, 2 tomos.
- ABELLÁN I MANONELLAS, J. A. y GRABULEDA I SITJÀ, J., 2012
ABELLÁN I MANONELLAS, J. A. y GRABULEDA I SITJÀ, J., *Els senyors de Banyoles. Els abats del monestir de Sant Esteve*, Banyoles, 2012.
- ACEÑA, R. A., 1998
ACEÑA, Robert A., "Encolpi de Sant Pere de Rodes", "Arqueta de Sant Pere de Rodes", en *L'Islam i Catalunya. Catàleg*, Barcelona, 1998, pp. 28, 39.
- ACHILLE, A. M. d', 1992,
ACHILLE, Ana Maria d', "Baldacchino", en *Enciclopedia dell'arte medievale*, III, Roma, 1992, pp. 29-34.
- ACHÓN I CASAS, O., 2009
ACHÓN I CASAS, Oriol, *Exterior de l'església de Sant Cristòfol de Fonolleres, terme municipal de Parlavà (el Baix Empordà)*, Girona, 2009.
- ACHÓN I CASAS, O., 2014
ACHÓN I CASAS, Oriol, *Memòria de la intervenció arqueològica a l'espai que ocupava la rectoria de Santa Maria d'All. Isòvol, la Cerdanya*, s.l., 2014 (inédito).
- ADELL I GISBERT, J.-A., 1968
ADELL I GISBERT, Joan-Albert, "L'arquitectura romànica de les canòniques agustinianes", *Lambard*, XII (1968), pp. 15-22.
- ADELL I GISBERT, J.-A., 1982
ADELL I GISBERT, Joan-Albert, "El transepte elevat d'algunes esglésies alt-medieval. Notes per a un estudi", *Quaderns d'Art Medieval*, 7 (1982), pp. 407-420.
- ADELL I GISBERT, J.-A., 1986a
ADELL I GISBERT, Joan-Albert, *L'arquitectura romànica a Catalunya*, Barcelona, 1986.

ADELL I GIBERT, J.-A., 1986b
ADELL I GIBERT, Joan-Albert, "Notes per a l'estudi del patrimoni arquitectònic de Besalú", en *V Assemblea d'estudis de Besalú i el seu comtat*, Girona, 1986, pp. 113-128.

ADELL I GIBERT, J.-A., 1990a
ADELL I GIBERT, Joan-Albert, "Els despoblats medievals. Un urbanisme impossible?", *Cota zero*, 6 (1990), pp. 79-85.

ADELL I GIBERT, J.-A., 1990b
ADELL I GIBERT, Joan-Albert, "Sant Llorenç de Sous", en *Catalunya Romànica*, IV, Barcelona, 1990, pp. 132-137.

ADELL I GIBERT, J.-A., 1991
ADELL I GIBERT, Joan-Albert, "Santa Maria de Girona. L'arquitectura", en *Catalunya Romànica*, V, Barcelona, 1991, pp. 113-115.

ADELL I GIBERT, J.-A., 1995
ADELL I GIBERT, Joan-Albert "L'arquitectura a Sant Joan de les Abadesses", en *Art i cultura als monestirs del Ripollès*, Barcelona, 1995, pp. 61-68.

ADELL I GIBERT, J.-A. y RIU-BARRERA, E., 2002
ADELL I GISPERT, Joan-Albert y RIU-BARRERA, Eduard, "L'antic monestir de Sant Pere de Rodes. Arqueologia i restauració", *Lambard*, XIV (2002), pp. 109-146.

ADELL I GIBERT, J.-A. BADIA I HOMS, J. y RAMOS, M. L., 1990
ADELL I GISPERT, Joan-Albert, BADIA I HOMS, Joan y RAMOS, M. L., "Sant Pere de Rodes", en *Catalunya Romànica*, IX, Barcelona, 1990, pp. 657-677.

ADELL I GIBERT, J.-A. et alii, 1991
ADELL I GIBERT, Joan-Albert et alii, "Sant Pere de Galligans", en *Catalunya Romànica*, V, Barcelona, 1991, pp. 151-169.

ADELL I GIBERT, J.-A. et alii, 1997
ADELL I GISPERT, Joan-Albert et alii, "Sant Pere de Rodes (Catalunya). La cel·la i el primer monestir (s. IX-XI)", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XXXVIII (1997), pp. 1414-1443.

ADELL I GIBERT, J.-A. et alii, 1998
ADELL I GIBERT, Joan-Albert et alii, "Sant Pere de Rodes", en *Catalunya Romànica*, XXVII, Barcelona, 1998, pp. 148-163.

ADMELLA, C, SEUSENICH, R. y ROS, N., 1989
ADMELLA, Carmina, SEUSENICH, Rosa y ROS, Núria, "Pintures romàniques de l'església de Sant Cristòfol", en *Memòria d'activitats del Centre de Conservació i Restauració de béns Culturals Mobles de la Generalitat de Catalunya, 1982-1988*, Barcelona, 1989, p. 140.

ADQUISICIONS, 1911-1912
"Adquisicions del Museu Episcopal de Vich (1911-12)", *Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans* (1911-1912), pp. 701-706.

AGUELO I MAS, X., 2010
AGUELO I MAS, Xavier, "Intervenció arqueològica al Collet de Sant Antoni (Calonge, Baix Empordà)", en *Desenes Jornades d'Arqueologia de les comarques de Girona*, Girona, 2010, I, pp. 309-312.

AUGUSTÍ, S., 1964
AUGUSTÍ, Selim, 'Relación sobre la naturaleza, el estado y las condiciones del material de piedra que constituye la materia prima de la portada y del claustro de la basílica del monasterio de Santa María de Ripoll', en *Informes y trabajos del Instituto de Conservación y Restauración de Obras de Arte, Arqueología y Etnología*, Valencia, 1964, I, pp. 9-22.

AGUSTÍ I FARJAS, B., 2000
AGUSTÍ I FARJAS, Bibiana, "L'església de Sant Fruitós d'Ossinyà (Sant Ferriol, La Garrotxa)", en *V Jornades d'Arqueologia de les comarques de Girona*, Olot, 2000, pp. 227-228.

AGUSTÍ I FARJAS, B. y SURIÑACH I VICENTE, M., 1998
AGUSTÍ I FARJAS, Bibiana y SURIÑACH I VICENTE, Meritxell, "Santa Maria de Ripoll: població i pràctiques funeràries medievals", *Empuries*, 51 (1998), p. 277-279.

AGUSTÍ I FARJAS, B., MESTRE I GRANADA, A. y CAMPILLO I VALERO, D., 1996-1997
AGUSTÍ I FARJAS, Bibiana, MESTRE I GRANADA, Anna, CAMPILLO I VALERO, Domènec, "Les condicions de vida al poblament rural de Sant Julià de Ramis (Gironès) en l'Alta Edat Mitjana", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, 38 (1996-1997), pp. 1281-1297

AGUSTÍ I FARJAS, B. et alli, 1998
AGUSTÍ I FARJAS, Bibiana et alli, "Sant Quirze de Colera entre els segles XII i XIV. D'edifici religiós a fortificació militar", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 31 (1998), pp. 111-131.

AINAUD DE LASARTE, J., 1952
AINAUD DE LASARTE, Joan, *Cerámica y vidrio*, Madrid, 1952 (col. Ars Hispaniae, X).

AINAUD DE LASARTE, J., 1954-1955
AINAUD I DE LASARTE, Joan, "El maestro de Sorribes y los inicios de la pintura gótica catalana", *Goya*, 2 (1954-1955), pp. 75-52.

- AINAUD DE LASARTE, J., 1955
AINAUD DE LASARTE, Joan, "La sculpture polychrome catalane", *L'Oeil: revue d'art mensuel*, 4 (1955), pp. 32-39.
- AINAUD DE LASARTE, J., 1957
AINAUD DE LASARTE, Joan, *Pinturas románicas*, París, 1957.
- AINAUD DE LASARTE, J., 1959a
AINAUD DE LASARTE, Joan, "Le Musée d'Art de la Catalogne", en *Congrès Archéologique de France, Session CXVII*, París, 1959, pp. 91-97.
- AINAUD DE LASARTE, J., 1959b
AINAUD DE LASARTE, JOAN, "Noticias de San Pedro de Roda", *Revista de Gerona*, 9 (1959), pp. 33-35.
- AINAUD DE LASARTE, J., 1962a
Ainaud de Lasarte, Joan, *Pintura románica catalana*, Barcelona, 1962.
- AINAUD DE LASARTE, J., 1962b
AINAUD I DE LASARTE, Joan, *Pinturas españolas románicas*, Barcelona, 1962.
- AINAUD DE LASARTE, J., 1963
AINAUD DE LASARTE, Joan "Moissac et les monastères catalans de la fin du Xe au début du XIe siècle", *Annales du Midi*, LXXV (1963), pp. 545-549.
- AINAUD DE LASARTE, J., 1965
AINAUD DE LASARTE, Joan, *Arte románico catalán. Pintura sobre tabla*, Barcelona, 1965, 2 tomos.
- AINAUD DE LASARTE, J., 1967a
AINAUD DE LASARTE, Joan, "Les chapiteaux du cloître de l'Estany en Catalogne", *Archeologia*, 14 (1967).
- AINAUD DE LASARTE, J., 1967b
Ainaud de Lasarte, Joan, *La Pintura románica*, Barcelona, 1967
- AINAUD DE LASARTE, J. 1967c
AINAUD DE LASARTE, Joan, "Rapports artistiques entre Saint-Victor et la Catalogne", *Provence Historique*, 65 (1967), pp. 339-346.
- AINAUD DE LASARTE, J. 1973
AINAUD DE LASARTE, Joan, *Art Romànic. Guia*, Barcelona, 1973.
- AINAUD DE LASARTE, J., 1980
AINAUD DE LASARTE, Joan, *Museo de Arte de Cataluña. Arte Románico*, Madrid, 1980 (col. Grandes Pinacotecas, Museos de España, 2).
- AINAUD DE LASARTE, J., 1986
AINAUD DE LASARTE, Joan, "Escultura románica", *Lambarde*, 1 (1986), pp 65 (Col.loqui de Terminología dels períodes de l'art romànic a Catalunya i dels seus precedents cristians).
- AINAUD DE LASARTE, J., 1989
AINAUD DE LASARTE, Joan, *La pintura catalana. La fascinació del romànic*, Barcelona-Ginebra, 1989.
- AINAUD DE LASARTE, J., 1993
Ainaud de Lasarte, Joan, "Les col·leccions de pintura romànica", *Butlletí del Museu Nacional d'Art de Catalunya*, I (1993), pp. 57-69.
- AINAUD DE LASARTE, J., 1994
AINAUD DE LASARTE, Joan, *Catalogne romane*, La-Pierre-qui-Vire, 1994, 2 tomos.
- AINAUD DE LASARTE, J., 2000-2001.
AINAUD DE LASARTE, Joan, "Un relleu inèdit del Mestre de Cabestany", *Locus Amoenus*, 5 (2000-2001), pp. 7-10.
- AJUNTAMENT DE BESCANÓ, 2008
AJUNTAMENT DE BESCANÓ, *Catàleg de Béns, POUM*, Bescanó, 2008.
- AJUNTAMENT DE CELRÀ, 2009
AJUNTAMENT DE CELRÀ, *Catàleg del Patrimoni. Pla Especial de protecció del patrimoni de Celrà*, Celrà, 2009 (inédito).
- AJUNTAMENT DE LLAGOSTERA, 2002
AJUNTAMENT DE LLAGOSTERA, *Pla especial de protecció del patrimoni arquitectònic de Llagostera*, Catálogo, Llagostera, 2002.
- ALANYÀ I ROIG, J., 1996
ALANYÀ I ROIG, Josep, *Besalú, vida i organització d'una juderia*, Besalú, 1996.
- ALARCIA, M., 1980
ALARCIA, Miquel, *Museu d'Art de Catalunya*, Sant Joan Despí, 1980 (col. Art i Història, 35).
- ALAVEDRA I INVERS, S., 1979
ALAVEDRA I INVERS, Salvador, *Les ares d'altar de Sant Pere de Terrassa-Ègara*, Terrassa, 1979, 2 tomos.

ALBÀ I ESPINET, M. y MALLORQUÍ GARCIA, E., 2010
ALBÀ I ESPINET, Marta y MALLORQUÍ GARCIA, Elvis (coords.), *Història de Llagostera: les claus del passat*, Llagostera-Girona, 2010.

ALBERCH I FUGUERAS, R., 1992
ALBERCH I FUGUERAS, Ramon, *La Fontana d'Or. El nostre Patrimoni*, Barcelona, 1992.

ALBERCH I FUGUERAS, R. y ARAGÓ I MASÓ, N.-J., 1984
ALBERCH I FUGUERAS, Ramon y ARAGÓ I MASÓ, Narcís-Jordi, *Els jueus a les terres gironines*, Girona, 1985.

ALBERCH I FIGUERAS, X. y BURCH I RIUS, J., 2002
ALBERCH I FIGUERAS, Xavier y BURCH I RIUS, Josep (coords.), *Història del Gironès, III*, Girona, 2002.

ALBERT I CORP, E., 1977
ALBERT I CORP, Esteve, *Puigcerdà: una comunitat d'homes lliures al segle XII*, Ripoll, 1977.

ÀLBUM MERAVELLA, 1927-1933
Àlbum Meravella, Barcelona, 1927-1933, 5 tomos.

ALCOLEA I GIL, S., 1980
ALCOLEA I GIL, Santiago, *La pintura gótica en la Corona de Aragón*, Zaragoza, 1980.

ALCOLEA I GIL, S. y SUREDA I PONS, J., 1975
ALCOLEA I GIL, Santiago y SUREDA I PONS, Joan, *El Romànic Català. Pintura*, Barcelona, 1975.

ALCOY I PEDRÓS, R., 2003
ALCOY I PEDRÓS, R., "Estudis d'arquitectura, escultura i pintura medievals (1970-2000)", en *Art de Catalunya. Ars Cataloniae, I: Art i nació catalana*, Barcelona, 2003, pp. 154-199.

ALCOY I PEDRÓS, R., CAMPS I SÒRIA, J. y LORÉS I OTZET, I., 1992
ALCOY I PEDRÓS, Rosa, CAMPS I SÒRIA, Jordi y LORÉS I OTZET, Immaculada, "El Mestre de Cabestany. Portada de Sant Pere de Rodes", en *Catalunya Medieval*, Barcelona, 1992, pp. 68-77.

ALIAGA I RODRIGO, S., 1996
ALIAGA I RODRIGO, Sara, *Memòria de les excavacions arqueològiques a Santa Eugènia de Saga (Ger, la Cerdanya)*, s.l., 1996 (inédito).

ALIAGA I RODRIGO, S., 1998
ALIAGA I RODRIGO, Sara, *Memòria de la intervenció arqueològica de Talló (Bellver de Cerdanya)*, Barcelona, 1998, (inédita).

ALIAGA I RODRIGO, S., CABALLÉ I CRIVILLÉS, G. y SUBIRANAS I FÀBREGAS, C., 2000
ALIAGA I RODRIGO, Sara, CABALLÉ I CRIVILLÉS, Gemma y SUBIRANAS I FÀBREGAS, Carme, "La intervenció arqueològica al castell de Llívia (La Cerdanya). Campanyes 1998-1999", en *Cinquenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Olot, 2000, pp. 211-215.

ALIAGA I RODRIGO, S., CABALLÉ I CRIVILLÉS, G. y SUBIRANAS I FÀBREGAS, C., 2001
ALIAGA I RODRIGO, Sara, CABALLÉ I CRIVILLÉS, Gemma y SUBIRANAS I FÀBREGAS, Carme, "El castell de Llívia: resultats de les intervencions arqueològiques (1995-2000)", *Ceretania*, 3 (2001), pp. 191-203.

ALIAGA I RODRIGO, S., CABALLÉ I CRIVILLÉS, G. y SUBIRANAS I FÀBREGAS, C., 2002a
ALIAGA I RODRIGO, Sara, CABALLÉ I CRIVILLÉS, Gemma y SUBIRANAS I FÀBREGAS, Carme, "Intervencions arqueològiques al castell de Llívia (Campanyes 2000-2001)", en *Sisenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Sant Joan de les Abadeses, 2002, pp. 313-318.

ALIAGA I RODRIGO, S., CABALLÉ I CRIVILLÉS, G. y SUBIRANAS I FÀBREGAS, C., 2002b
ALIAGA I RODRIGO, Sara, CABALLÉ I CRIVILLÉS, Gemma y SUBIRANAS I FÀBREGAS, Carme, *Memòria de la intervenció arqueològica al castell de Llívia (La Cerdanya) 1999-2000*, Barcelona, 2002, (inédito).

ALIAGA I RODRIGO, S., CAMPILLO I QUINTANA, J. y UNTERMANN, J., 1994
ALIAGA I RODRIGO, Sara, CAMPILLO I QUINTANA, Jordi y UNTERMANN, J. "Estudi d'un kálathos amb grafit", en *Segones Jornades d'Arquelogia de les Comarques de Girona*, Torroella de Montgrí, 1994, pp. 76-77.

ALIAGA I RODRIGO, S. y GUÀRDIA I FELIP, J., 1998
ALIAGA I RODRIGO, Sara y GUÀRDIA I FELIP, Jordi, 1998, *Informe de l'excavació arqueològica a La Colomina (Llívia, La Cerdanya) dins de la U.A.3. Zona B*, Barcelona, 1998 (inédito).

ALIAGA I RODRIGO, S. y MERCADAL I FERNÁNDEZ, O., 2000
ALIAGA I RODRIGO, Sara y MERCADAL I FERNÁNDEZ, Oriol, "Excavació arqueològica a l'església de Sant Martí i Sant Serni de Vilavedra (Bellver de Cerdanya, Cerdanya)", en *I Jornades de Paleontologia i Arqueologia de les Comarques de Lleida*, Lleida, 2000, pp. 217-224.

ALIAGA I RODRIGO, S. et alii, 1998a
ALIAGA I RODRIGO, Sara et alii, "Territori i vies de comunicació a la Cerdanya en època romana", en *XI Col·loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà*, Puigcerdà, 1998, pp. 261-283.

ALIAGA I RODRIGO, S. et alii, 1998b
ALIAGA I RODRIGO, Sara et alii, "Les vies de comunicació humana a la Cerdanya. Comerç i vies de comunicació 1000 aC-700 dC.", en *XI Col·loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà*, Puigcerdà, 1998, pp. 209-219.

- ALIAGA I RODRIGO, S. et alii, 2001a
ALIAGA I RODRIGO, Sara, et alii, "El Castell de Llívia (La Cerdanya): Resultats de les intervencions arqueològiques (1995-2000)", *Ceretània*, 3 (2001), pp. 191-197.
- ALIAGA I RODRIGO, S. et alii, 2001b
ALIAGA I RODRIGO, Sara et alii, *Memòries de la intervenció arqueològica realitzada al Castell de Llívia (la Cerdanya). Campanyes 1994-2000*, Barcelona, 2001 (inèdito).
- ALIMBAU MARQUÈS, S. et alii, 2009
ALIMBAU MARQUÈS, Salvador et alii, *Pantocràtor de Ripoll. Portada romànica del monestir de Santa Maria*, Ripoll, 2009.
- ALMAGRO GORBEA, M. y PALOL I SALELLAS, P. de, 1962
ALMAGRO GORBEA, Martín y PALOL I SALELLAS, Pere de, "Los restos arqueológicos paleocristianos y altomedievales de Ampurias", *Revista de Girona*, 20 (1962), pp. 27-41.
- ALMERICH I SELLARÈS, L., 1947
ALMERICH I SELLARÈS, Lluís, *Els castells de Catalunya*, Barcelona, 1947 (1984).
- ALSIUS I TORRENT, P., 1872
ALSIUS I TORRENT, Pere, "Notícias inèditas sobre'l monastir de Sant Llorens del Mont", *La Renaixensa*, 2 (1872), pp. 36-37.
- ALSIUS I TORRENT, P., 1895
ALSIUS I TORRENT, Pere, *Serinyà: reseña histórica de este pueblo desde la más remota antigüedad hasta los tiempos modernos*, Girona, 1895.
- ALSIUS I TORRENT, P. y PUJOL I CAMPS, C., 1883
ALSIUS I TORRENT, Pere y PUJOL I CAMPS, Celestí, *Nomenclátor Geográfico-Histórico de la provincia de Gerona*, Girona, 1883.
- ALTÉS I AGUILÓ, F. X., 2002
ALTÉS I AGUILÓ, Francesc Xavier, "La institució de la festa de Santa Maria en dissabte i la renovació de l'altar major del monestir de Ripoll a mitjan segle XII", *Studia Monastica*, 44 (2002), pp. 57-96.
- ALTURO I PERUCHO, J., 1993
ALTURO I PERUCHO, Jesús, "Un manuscrit du scriptorium de Sant Pere de Rodes (Catalogne): Le 'Tractatus in iohannem' de saint Augustin", *Revue d'Etudes Augustiniennes*, 39 (1993), pp. 155-160.
- ALTURO I PERUCHO, J., 2011-2013
ALTURO I PERUCHO, Jesús, "Una nueva lectura de la inscripción de Tasio del monasterio de Sant Pere de Rodes del año 955", *Acta Historica et Archaeologica Medievalia*, 31 (2011-2013), pp. 11-16.
- ALTURO I PERUCHO, J. y ALAIX, T., 2013
ALTURO I PERUCHO, Jesús, ALAIX, Tània, "El Baldaquí de Ribes i les seves inscripcions: origen i noves propostes d'interpretació", *Ausa*, XXVI, 172 (2013), pp. 247-257.
- ALTURO I PERUCHO, J. y RICO CAMPS, D., 2015
ALTURO I PERUCHO, Jesús; RICO CAMPS, Daniel, "Encara sobre la inscripció de Tassi del monestir de Sant Pere de Rodes", *Pyrena*, 46, 1 (2015), pp. 147-158.
- AMADOR DE LOS RÍOS, R., 1915
AMADOR DE LOS RÍOS, Rodrigo, *Los supuestos "baños árabes" de Gerona*, Madrid, 1915 (separata de la *Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos*).
- AMELLA I VELA, 1988
AMELLA I VELA, José Luis, "Sant Pere de Besalú. Arquitectura", en *Catalunya Romànica*, IV, Barcelona, 1988, pp. 196-199.
- AMELLA VELA, J.-L., 1990
AMELLA VELA, Josep-Lluís, "Sant Joan les Fonts. Arquitectura", en *Catalunya Romànica*, IV, Barcelona, 1990, pp. 339-340.
- AMENÓS I MARTÍNEZ, L., 2004
AMENÓS I MARTÍNEZ, Lluïsa, *L'activitat de les produccions dels ferrers en el marc de la arquitectura religiosa catalana, segles XI-XV*, Barcelona, 2004 (Universitat de Barcelona, tesis doctoral inédita).
- AMENÓS I MARTÍNEZ, L., 2009
AMENÓS I MARTÍNEZ, Lluïsa, "Les portes ferrades romàniques al sud del Pirineu Català", *Quaderns del Museu Episcopal de Vic*, 3 (2009), pp. 57-92.
- AMENÓS I MARTÍNEZ, L., 2010
AMENÓS I MARTÍNEZ, Lluïsa, "La reixeria romànica catalana", *Quaderns del MEV*, 4 (2010), pp. 31-48.
- AMICH I RAURICH, N. M., 1989
AMICH I RAURICH, Narcís Maria, "Descobertes arqueològiques en el municipi de Celrà (Gironès)", *Cypselà*, VII (1989), pp. 131-135.

AMICH I RAURICH, N. M., 1991
AMICH I RAURICH, Narcís Maria, "Nous descobriments arqueològics en el municipi de Celrà (el Gironès)", *Cypselà*, IX (1991), pp. 209-226.

AMICH I RAURICH, N. M., 1994
AMICH I RAURICH, Narcís Maria, "El culte de Sant Feliu de Girona en els llibres litúrgics hispànics d'època visigòtica (segles VI-VII)", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XXXIV (1994), pp. 303-333

AMICH I RAURICH, N. M., 2000
AMICH I RAURICH, Narcís Maria, *Els sarcòfags romans i paleocristians de Girona*, Girona, 2000.

AMICH I RAURICH, N. M. y NOLLA I BRUFAU, J. M., 1994
AMICH I RAURICH, Narcís Maria, NOLLA I BRUFAU, Josep Maria, "El sarcòfag de Sant Feliu. Una aproximació històricoarqueològica", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XLII (2001), pp. 77-93.

AMIGÓ BARBETA, J. et alii, 1992
AMIGÓ BARBETA, Jordi et alii, "Excavacions al monestir de Sous, Albanyà, Alt Empordà", en *Primeres Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Sant Feliu de Guíxols, 1992, addenda.

AMIGÓ BARBETA, J. et alii, 1997
AMIGÓ BARBETA, Jordi et alii, "La ceràmica grisa medieval del monestir de Sant Llorenç de Sous", en LACUESTA CONTRERAS, Raquel y GONZÁLEZ MORENO-NAVARRO, Antonio (dirs.), *Ceràmica medieval catalana: el monument, el document*, Barcelona, 1997, pp. 177-197.

AMORE, 1968
AMORE, A., "Primo e Feliciano", en CARAFFA, F. (dir.), *Bibliotheca Sanctorum*, X, Roma, 1968, pp. 1104-1105.

ANDROUDIS, P., 2001
ANDROUDIS, Paschalis, "Contribution à l'étude de la présence de l'aigle bicéphale en Occident (XIIIe-XVe siècles)", *Bučavtiaká*, 21 (2001), pp. 245-277.

ANDROUDIS, P., 2013
ANDROUDIS, Paschalis, "Les premières apparitions attestées de l'aigle bicéphale dans l'art roman d'Occident (XIe-XIIe siècles). Origines et symbolique", *Nis and Byzantium*, XI (2013), pp. 209-225.

ANGHEBEN, M., 2002
ANGHEBEN, Marcello, "Le jugements derniers byzantins des XI^e-XII^e siècles et l'iconographie du paradis d'attente", *Cahiers archéologiques*, 50 (2002), p. 105-134.

ANGHEBEN, M., 2008
ANGHEBEN, Marcello, "Théophanies absidales et liturgie eucharistique. L'exemple des peintures romanes de Catalogne et du nord des Pyrénées comportant un séraphin et un chérubien", en *Les fonts de la pintura romànica*, Barcelona, 2008, pp. 57-96.

ANTHONY, E. W. 1951
ANTHONY, Edgar Waterman, *Romanesque frescoes*, Princeton, 1951.

ANTICÓ I COMPTA, S., 1986
ANTICÓ I COMPTA, Salvador, *Historial de Garriguella*, Girona, 1986.

ARABIA Y SOLANAS, R., 1877
ARABIA Y SOLANAS, Ramon, "Memoria llegida a la Associació Catalanista d'Excursions Científicas", *La Renaixensa*, año VII, II, 9 (30/09/1877), pp. 181-196.

ARAD, L., 2011
ARAD, Lily, *Santa Maria de Barberà del Vallès, Fe i poder darrere les imatges sacres*, Barberà del Vallès, 2011.

ARACÓ, A. M., 1951
ARACÓ, Antoni Maria, *Los linajes de Santa Coloma de Farners*, s.l., [1951] (inédito).

ARAGÓ I MASÓ, N.-J., 1995
ARAGÓ I MASÓ, Narcís-Jordi, "Els banys àrabs ben oberts", *Revista de Girona*, 169 (1995), pp. 6-7.

ARBUSÉ I BELLAPART, N., 2005
ARBUSÉ I BELLAPART, Narcís, *El Montgrí pas a pas*, Valls, 2005.

ARCHIVO CAPITULAR, 1935-1939
ARCHIVO CAPITULAR DE GIRONA, *Actas Capitulares*, 108 (1935-1939), fol. 76.

ARCINIEGA GARCÍA, L., 2012
ARCINIEGA GARCÍA, Luís, "La *passio imaginis* y la adaptativa militancia apologética de las imágenes en la edad media y moderna a través del caso valenciano", *Ars Longa*, 21 (2012), pp. 71-94.

ARCOR, 1995
ARCOR, *Pintura mural del monestir de Sant Pere de Rodes (Girona)*, Barcelona, 1995 (informe de restauración, inédito).

ARGAIZ, G. de, 1677
ARGAIZ, Gregorio de, *La perla de Catalunya, Historia de Nuestra Señora de Montserrat*, Madrid, 1677.

- ARIAS SÁNCHEZ, I., 1995
ARIAS SÁNCHEZ, Isabel, "Silos y Limoges", *Boletín del Museo Arqueológico Nacional*, XIII, 1-2 (1995), pp. 75-83.
- ARIMANY FONTANET, J., 2012
ARIMANY FONTANET, Josep, "Obres de restauració del claustre del monestir de Santa Maria de Ripoll (2005-2011)", *Vitellia. Butlletí d'Informació Cultural de Ripoll*, 24 (06/2012), pp. 1-3 (edición digital).
- ARISA I MOLAS, J., 2012
ARISA I MOLAS, Josep, "Sant Marc, Santa Creu, Santa Bàrbara... no ens deixeu!! (Els comunidors a Catalunya. Intent d'inventari)", *Mai enrere. Revista d'activitats de muntanya, esport i cultura*, 456 (2012), pp. 6-10.
- ARMANDI, M., 1991
ARMANDI, M., "Volto Santo o Crist Majestat", en *Catàleg d'escultura i pintura medievals. Fons del Museu Frederic Marès/I*, Barcelona, 1991, pp. 185-186.
- ARNALL I JUAN, M. J., 1977
ARNALL I JUAN, Maria Josepa, "Notas y documentos para la historia de Vilasacra", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 1 (1977), pp. 267-318.
- ARNALL I JUAN, M. J., 1981-1982a
ARNALL I JUAN, Maria Josepa, "Importancia de la abadía-colegiata de Vilabertran", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 15 (1981-1982), pp. 263-268.
- ARNALL I JUAN, M. J., 1981-1982b
ARNALL I JUAN, Maria Josepa, "Toponímia medieval de l'Alt Empordà (Municipis i Agregats)", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 15 (1981-1982), pp. 41-123.
- ARNALL I JUAN, M. J., 1984
ARNALL I JUAN, Maria Josepa, "Vila-sacra sota la influència de Sant Pere de Rodes (s. XIII-XV)", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 17 (1984), pp. 95-170.
- ARNALL I JUAN, M. J., 1985
ARNALL I JUAN, M. Josepa, "Un manual de Sant Pere de Rodes del segle XVIIè (Estudi numismàtic i notarial)", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 18 (1985), pp. 69-96.
- ARNALL I JUAN, M. J., 1986
ARNALL I JUAN, MARIA Josepa, "Vila i terme de Vila-sacra en el segle XV: Estudi d'un capbreu del monestir de Sant Pere de Rodes", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 19 (1986), pp. 203-285.
- ARNALL I JUAN, M. J., 1987a
ARNALL I JUAN, M. Josepa, "Inventaris de béns mobles de l'abat de Sant Pere de Rodes de l'any 1633", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XXIX (1987), pp. 211-229.
- ARNALL I JUAN, M. J., 1987b
ARNALL I JUAN, MARIA Josepa, "Notes i documents per a la història de les Escaules", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 20 (1987), pp. 51-82.
- ARNAU I GUEROLA, M., 1977
ARNAU I GUEROLA, Maruja, "Per les terres del Baix Empordà", *Revista de Girona*, 78 (1977), pp. 75-78.
- ARNAU I GUEROLA, M., 1980-2006
ARNAU I GUEROLA, Maruja, *Els pobles gironins. Festes, història, costums, tradicions*, Girona, 1980-2006, 7 tomos.
- ARNAU I GUEROLA, M., 1993
ARNAU I GUEROLA, Maruja, *Els pobles del Gironès*, Olot, 1993.
- ART CATALAN, 1937
L'art catalan du Xe au XVe siècle, París, 1937.
- ARTE ROMÁNICO, EL, 1961
El arte románico. Exposición organizada por el gobierno español bajo los auspicios del Consejo de Europa, Barcelona, 1961.
- ARTIGAS Y RAMONEDA, J., 1886
ARTIGAS Y RAMONEDA, José, *El monasterio de Santa María de Ripoll*, Barcelona 1886.
- ARXIU MUNICIPAL, 2011
ARXIU MUNICIPAL DE CASSÀ DE LA SELVA, "Església damunt d'església", *Retalls d'Història, Plecs*, III, (2001), pp. 13-14.
- AUGÉ SANTEUGINI, A., 2008
AUGÉ SANTEUGINI, Anna, "Seguiment i excavació arqueològica a la plaça de l'església i accessos d'Ordí (Alt Empordà)", en *Novenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, l'Escala, 2008, II, pp. 537-538.
- AUGÉ SANTEUGINI, A. y FRIGOLA I TRIOLA, J., 2010
AUGÉ SANTEUGINI, Anna, FRIGOLA I TRIOLA, Josep, "La plaça del Pallol de Girona. Troballes arqueològiques des del segle I-II dC fins al segle XIX-XX", en *Desenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Arbúcies, 2010, 639-647

AYMAR I RAGOLTA, J., 1981
AYMAR I RAGOLTA, Jaume, "L'església parroquial de Sant Martí de Calonge", *Estudis sobre temes del Baix Empordà*, 1 (1981), 1-91.

AYMAR I RAGOLTA, J., 2001
AYMAR I RAGOLTA, Jaume, "La cellera de Sant Martí de Calonge i la consagració del 1423", *Estudis sobre temes del Baix Empordà*, 20 (2001), pp. 49-64.

AYMAR I RAGOLTA, J., et alii, 2005
AYMAR I RAGOLTA, Jaume, et alii, *Calonge i Sant Antoni*, Girona, 2005 (col. Quaderns de la Revista de Girona, 121).

AZCÁRATE RISTORI, J. M., 1974
AZCÁRATE RISTORI, José María, *El protogótico hispano. Discurso de José María Azcárate Ristori leido en el acto de su recepción pública el 12 de mayo de 1974*, Madrid, 1974

BACCI, M., 1998
BACCI, Michele, "The Berardenga antipendium and the *Passio Imaginis* office", *Journal of the Warburg and Courtauld Institutes*, 61 (1998), pp. 1-16.

BACCI, M., 2009
BACCI, Michele, "L'invenzione della memoria del volto di Cristo: osservazioni sulle interazioni fra iconografia e letteratura prosopografica prima e dopo l'Iconoclastia", en *Medioevo: immagine e memoria: atti del Convegno internazionale di studi (Parma, 23-28 settembre 2008)*, Milán, 2009, pp. 93-108.

BACCI, M., 2014
BACCI, Michele, "Le Majestats, Il Volto Santo e il Cristo di Beirut: Nuovi riflessioni". *Iconographica. Studies in the History of Images*, XIII (2014), p. 45-66.

BADIA I HOMS, J., 1972
BADIA I HOMS, Joan, "Restes d'una església pre-romànica a la comarca de Banyoles: Sant Andreu de Torn", *Revista de Girona*, 59 (1972), pp. 44-49.

BADIA I HOMS, J., 1974
BADIA I HOMS, Joan, "Aportacions a l'estudi del pre-romànic empordanès I", *Revista de Girona*, 66 (1974), 58-65.

BADIA I HOMS, J., 1975a
BADIA I HOMS, Joan, "Aportacions a l'estudi del pre-romànic empordanès II", *Revista de Girona*, 72 (1975), pp. 37-53.

BADIA I HOMS, J., 1975b
BADIA I HOMS, Joan, "Breus consideracions sobre l'antic poblat i l'església de Santa Maria del Palau", en *Llibre de la Festa Major de Torroella de Montgrí*, Torroella de Montgrí, 1975, s.p.

BADIA I HOMS, J., 1977
BADIA I HOMS, Joan, "Aportacions a l'estudi del pre-romànic empordanès III", *Revista de Girona*, 78 (1977), pp. 9-26.

BADIA I HOMS, J., 1977-1981
BADIA I HOMS, Joan, *L'Arquitectura Medieval de l'Empordà*, Girona, 1977-1981, 3 tomos (1981-1985).

BADIA I HOMS, J., 1979
BADIA HOMS, Joan, *Santa Maria de Vilanant: un nou monument preromànic*, Girona, 1979.

BADIA I HOMS, J., 1983
BADIA I HOMS, Joan, "Notícia sobre restes d'esglésies romàniques descobertes al Baix Empordà", *Estudis sobre temes del Baix Empordà*, 2 (1983), pp. 61-80.

BADIA I HOMS, J., 1985
BADIA I HOMS, Joan, *El nostre patrimoni. Alt Empordà*, Girona, 1985.

BADIA I HOMS, J., 1988
BADIA I HOMS, Joan, "Les ermites del Montgrí", *Papers del Montgrí*, 7 (1988), pp. 19-32.

BADIA I HOMS, J., 1989
Badia i Homs, Joan, "Sant Joan de Bellcaire", en *Catalunya Romànica*, VIII, Barcelona, 1989, pp. 169-173.

BADIA I HOMS, J., 1990a
BADIA I HOMS, Joan, "L'escultura romànica de Sant Vicenç de Viladesens", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 23 (1990), pp. 313-348.

BADIA I HOMS, J., 1990b
BADIA I HOMS, Joan, "Sant Pere de Cornellà del Terri, la singularitat d'un edifici romànic", *Revista de Girona*, 140 (1990), pp. 57-61; 141 (1990), pp. 83-89.

BADIA I HOMS, J., 1990c
BADIA I HOMS, Joan, "Sant Tomàs de Fluvia", en *Catalunya romànica*, IX, Barcelona 1990, pp. 853-856.

BADIA I HOMS, J., 1991
BADIA I HOMS, Joan, "El cercle arquitectònic de Santa Maria d'Agullana", "L'església de Santa Maria d'Agullana dins el panorama del romànic comarcal", *El tap de suro*, 18-19 (1991), pp. 7-11.

- BADIA I HOMS, J., 1992
BADIA I HOMS, Joan, "L'antiga taula de jocs", *El tap de suro*, 22, (1992), pp. 5-7.
- BADIA I HOMS, J., 1993a
BADIA I HOMS, Joan, *Monestir de Sant Pere de Rodes. Guia històrica i arquitectònica*, Barcelona, 1993.
- BADIA I HOMS, J., 1993b
BADIA I HOMS, Joan, *La pedra mesurada. Esglésies i monestirs a l'època del romànic*, Girona, 1993.
- BADIA I HOMS, J., 1999
BADIA I HOMS, J., "Sant Genís d'Esprac; Sant Martí de Baussitges", en *Espolla, el romànic i els dòlmens*, Espolla, 1999.
- BADIA I HOMS, J., 2002
BADIA I HOMS, Joan, *Monasterio de Sant Pere de Rodes. Guía*, Barcelona, 2002.
- BADIA I HOMS, J., 2003
BADIA I HOMS, Joan, "L'arquitectura de les esglésies, capelles i santuaris de les Gavarres", *Revista del Baix Empordà*, 1 (2003), pp. 43-70.
- BADIA I HOMS, J., 2004
BADIA I HOMS, Joan, "El castell de Peralta", *Gavarres*, 5 (2004), pp. 82-83.
- BADIA I HOMS, J., 2007a
BADIA I HOMS, Joan, "La capella de Santa Margarida", en PÉREZ I SANTAMARÍA, Aurora, *L'art religiós a Palafrugell*, Palafrugell, 2007.
- BADIA I HOMS, J., 2007b
BADIA I HOMS, Joan, "Les piques baptismals romàniques de l'Empordà", *Taüll*, 21 (2007), pp. 7-9.
- BADIA I HOMS, J., 2008
BADIA I HOMS, Joan, "Escultura romànica de Sant Pere d'Ullastret. Proposta d'interpretació", *Estudis del Baix Empordà*, 27 (2008), pp. 5-24.
- BADIA I HOMS, J., 2009
BADIA I HOMS, Joan, "El campanar petit i els comunidors", en *Llibre de la Festa Major de Torroella de Montgrí*, Torroella de Montgrí, 2009, pp. 17-36.
- BADIA I HOMS, J. y CARRERAS VIGORÓS, E., 1995
BADIA I HOMS, Joan y CARRERAS VIGORÓS, Enric, *Llançà a l'època medieval: aportacions al seu estudi*, Figueres, 1995.
- BADIA I HOMS, J. y OLAVARRIETA I SANTAFÉ, J., 1985
BADIA I HOMS, Joan, OLAVARRIETA I SANTAFÉ, Jordi, *El Nostre Patrimoni. Alt Empordà*, Girona, 1985.
- BADIA I HOMS, J. y OLAVARRIETA I SANTAFÉ, J., 1987
BADIA I HOMS, Joan y OLAVARRIETA I SANTAFÉ, Jordi, *El Nostre Patrimoni. El Cironès*, Girona, 1987.
- BADIA I HOMS, J. y OLAVARRIETA I SANTAFÉ, J., 1991
BADIA I HOMS, Joan y OLAVARRIETA I SANTAFÉ, Jordi, *El Pla de l'Estany*, Girona, 1991.
- BADIA I HOMS, J. y RAMOS I MARTÍNEZ, M. L., 1989
BADIA I HOMS, Joan y RAMOS I MARTÍNEZ, M. L., "Sant Miquel de Cruïlles", en *Catalunya Romànica*, VIII, Barcelona, 1989, p. 280.
- BADIA I HOMS, J., BOFARULL I GALLOFRÉ, B. y CARRERAS I VIGORÓS, E., 1996-1997
BADIA I HOMS, Joan, BOFARULL I GALLOFRÉ, Benjamí y CARRERAS I VIGORÓS, Enric, "Aportacions al coneixement de l'escultura romànica de Sant Pere de Rodes", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XXXVIII, (1996-1997), pp. 1481-1490.
- BADIA I HOMS, Joan et alii, 1988
BADIA I HOMS, Joan et alii, "L'església de Sant Julià de Ribelles i el seu entorn. L'arquitectura", en *La Cista amb túmul de la Creu de Príncipi, fita del segle X en la toponímia de l'alta Garrotxa i les restes pre-romàniques de Sant Julià de Ribelles*, Figueres, 1988, pp. 358-366.
- BAGUÉ I VILÀ, E., CARRERAS I BARNÉS, J. y GUTIÉRREZ I JARAMILLO, O., 1990
BAGUÉ I VILÀ, Enric, CARRERAS I BARNÉS, Joaquim y GUTIÉRREZ I JARAMILLO, Obdúlia, *Cassà de la Selva*, Girona, 1990 (col. Quaderns de la Revista de Girona).
- BAIG I ALEU, M., 1972-1973
BAIG I AEU, Marià de la Roca, "San Lorenzo de la Muga. Notas Históricas" *Anales del Instituto de Estudios Ampurdaneses*, 9 (1972-1973), p. 80-175.
- BAIG I ALEU, M., 2010
BAIG I ALEU, Marià, "Els pergamins del santuari del Mont", en *Miscel·lània en honor de Josep Maria Marquès*, Barcelona, 2010, pp. 91-102.
- BAIG I ALEU, M. y BOSCH I ESTANY, S., 1991
BAIG I ALEU, Marià y BOSCH I ESTANY, Simon, "El Castell de Biure de Queixàs. Origen del llinatge dels Biure d'Empordà", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 24 (1991), pp. 174-205.

BAIGES I JARDÍ, I. y CASES I LOSCOS, M. L., s.d.
BAIGES I JARDÍ, Ignasi y CASES I LOSCOS, Maria Lluïsa, *Catàleg dels documents en pergamí de l'Arxiu Municipal de la Comtal vila de Besalú*, s.l., s.d. (recopilación documental inédita).

BAIGES I JARDÍ, I. y CASES I LOSCOS, M. L., 1983
BAIGES I JARDÍ, Ignasi y CASES I LOSCOS, Maria Lluïsa, "Documents dels segles XI al XIV conservats a l'arxiu municipal de Besalú", en *V Assemblea d'Estudis del seu Comtat*, Besalú, 1983, pp. 85-96.

BAIGES I JARDÍ, I. et alii, 2010
BAIGES I JARDÍ, Ignasi et alii (eds.), *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona, de Ramon Berenguer III a Ramon Berenguer IV*, Barcelona, 2010, 2 tomos.

BAILBE, N., 1972
BAILBE, Noël, "Le clocher-tour à l'époque d'Oliba, son caractère, son style, son rayonnement", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxá*, 3 (1972), pp. 81-90.

BALAGUER MERINO, A., 1872
BALAGUER MERINO, Andreu, "Documents inèdits sobre lo monastir de Sant Llorenç del Mont en lo bisbat de Gerona", *La Renaixensa*, 2, (1872), pp. 47-48.

BALTRONS, G., 1997
BALTRONS, G. (dir), *Domus Domini*, Girona, 1997 (catálogo de exposición).

BARALDÉS I CAPDEVILA, M., CASAS I PUJADAS, B. y COSTA I COSTA, J. M., 2008
BARALDÉS I CAPDEVILA, Marissa, CASAS I PUJADAS, Bartomeu y COSTA I COSTA, Josep Maria, *Una petjada per la Vall del Llierca. Passat i present del seu patrimoni religiós*, Sales de Llierca, 2008.

BARAUT I OBIOLS, C., 1978
BARAUT I OBIOLS, Cebrià, "Les actes de consagració d'esglésies del bisbat d'Urgell (segles IX-XII)", *Urgellia*, 1 (1978), pp. 11-182.

BARAUT I OBIOLS, C., 1979
BARAUT I OBIOLS, Cebrià, "Els documents, dels segles IX-X, conservats a l'Arxiu Capitular de la Seu d'Urgell", *Urgellia*, 2 (1979), pp. 7-145.

BARAUT I OBIOLS, C., 1980
BARAUT I OBIOLS, Cebrià, "Els documents, dels anys 981-1010, de l'Arxiu Capitular de la Seu d'Urgell", *Urgellia*, 3 (1980), pp. 7-166.

BARAUT I OBIOLS, C., 1981
BARAUT I OBIOLS, Cebrià, "Documents dels anys 1010-1035, de l'Arxiu Capitular de la Seu d'Urgell", *Urgellia*, 4 (1981), pp. 7-186.

BARAUT I OBIOLS, C., 1982
BARAUT I OBIOLS, Cebrià, "Documents dels anys 1036-1050, de l'Arxiu Capitular de la Seu d'Urgell", *Urgellia*, 5 (1982), pp. 7-158.

BARAUT I OBIOLS, C., 1983
BARAUT I OBIOLS, Cebrià, "Documents dels anys 1051-1075, de l'Arxiu Capitular de la Seu d'Urgell", *Urgellia*, 6 (1983), pp. 7-243.

BARAUT I OBIOLS, C., 1984-1985a
BARAUT I OBIOLS, Cebrià, "La data de l'acta de consagració de la catedral carolíngia de la seu d'Urgell", *Urgellia*, 7 (1984-1985), pp. 515-530.

BARAUT I OBIOLS, C., 1984-1985b
BARAUT I OBIOLS, Cebrià, "Documents dels anys 1076-1092, de l'Arxiu Capitular de la Seu d'Urgell", *Urgellia*, 7 (1984-1985), pp. 7-218.

BARAUT I OBIOLS, C., 1986
BARAUT I OBIOLS, Cebrià, *Les actes de consagracions d'esglésies de l'antic bisbat d'Urgell (segles IX-XII)*, la Seu d'Urgell, 1986.

BARAUT I OBIOLS, C., 1986-1987
BARAUT I OBIOLS, Cebrià, "Els Documents, dels anys 1093-1100, conservats a l'Arxiu Capitular de la Seu d'Urgell", *Urgellia*, 8 (1986-1987), pp. 7-150.

BARAUT I OBIOLS, C., 1988-1989
BARAUT I OBIOLS, Cebrià, "Els Documents, dels anys 1101-1150, conservats a l'Arxiu Capitular de la Seu d'Urgell", *Urgellia*, 9 (1988-1989), pp. 7-312.

BARAUT I OBIOLS, C., 1990-1991
BARAUT I OBIOLS, Cebrià, "Els Documents, dels anys 1151-1190, conservats a l'Arxiu Capitular de la Seu d'Urgell", *Urgellia*, 10 (1990-1991), pp. 7-352.

BARAUT I OBIOLS, C., 1992-1993
BARAUT I OBIOLS, Cebrià, "Els Documents, dels anys 1191-1200, conservats a l'Arxiu Capitular de la Seu d'Urgell", *Urgellia*, 11 (1992-1993), pp. 7-160.

BARAUT I OBIOLS, C., 1994-1995a
BARAUT I OBIOLS, Cebrà, "Diplomatari del monestir de Sant Sadurní de Tavèrnoles (segles IX-XIII)", *Urgellia*, 12 (1994-1995), pp. 7-414.

BARAUT I OBIOLS, C., 1994-1995b
BARAUT, Cebrà, "La presència i repressió del catarisme al bisbat d'Urgell (segles XII-XIII)", *Urgellia*, 12 (1994-1995), pp. 487-524.

BARBER, R., 1992
BARBER, Richard, *Bestiary: being an English versió of the Bodleian Library, Oxford MS Bodley 764*, Woodbridge, 1992.

BARRACHINA NAVARRO, J., 1980
BARRACHINA NAVARRO, Jaume, "Dos relleus fragmentaris de la portalada de Sant Pere de Rodes, del Mestre de Cabestany", *Quaderns d'Estudis Medievals*, 1 (1980), pp. 60-61.

BARRACHINA NAVARRO, J., 1984
BARRACHINA NAVARRO, Jaume, "Romànic. Arts Sumptuàries", *Art Català. Estat de la qüestió: Actas del V Congreso del CEHA*, Barcelona, 1984.

BARRACHINA NAVARRO, J., 1998
BARRACHINA NAVARRO, Jaime, "Fust de columna de Ripoll", *Catalunya Romànica, XXVI*, Barcelona, 1997, pp. 343-344.

BARRACHINA NAVARRO, J., 1998
BARRACHINA NAVARRO, Jaime, "La portada i alguns capitells dispersos", en *Catalunya Románica, XXVII*, Barcelona, 1998, pp. 156-157, 159-161.

BARRACHINA NAVARRO, J., 1998-1999.
BARRACHINA NAVARRO, Jaime, "Las portadas de la iglesia de Sant Pere de Rodes", *Locus Amoenus*, 4 (1998-1999), pp. 7-35.

BARRACHINA NAVARRO, J., 2002.
BARRACHINA NAVARRO, Jaime, "Mestre de Cabestany: Cap de Sant Pere, Capitell amb caps de felins. Cap d'home", en *La col·lecció somiada. Escultura medieval a les col·leccions catalanes*, Barcelona, 2002, pp. 126-140 (Quaderns del Museu Frederic Marès. Exposicions, 7).

BARRACHINA NAVARRO, J., 2004
BARRACHINA NAVARRO, Jaime, "El mestre Bartomeu de Girona", *Locus Amoenus*, 7, (2004), pp. 117-135.

BARRACHINA NAVARRO, J., 2006-2007
BARRACHINA NAVARRO, Jaime, "L'expoli de Sant Pere de Rodes. De la col·lecció al museu", en *La fortuna d'unes obres. Sant Pere de Rodes, del monestir al museu*, Barcelona, 2006-2007, pp. 113-142.

BARRACHINA NAVARRO, J., 2007
BARRACHINA NAVARRO, Jaime, "El mestre Bartomeu de Girona", en *L'art gòtic a Catalunya. Escultura, I*, Barcelona, 2007, pp. 51-65.

BARRACHINA NAVARRO, J., 2008
BARRACHINA NAVARRO, Jaume, "Elementos de la portada de Sant Pere de Rodes", en CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel y CAMPS I SÒRIA, Jordi (eds.), *El románico y el Mediterráneo. Cataluña, Toulouse i Pisa 1120-1180*, Barcelona, 2008, pp. 344-355.

BARRACHINA NAVARRO, J., 2015a
BARRACHINA NAVARRO, Jaime "Sant Pere de Rodes, 1163. Hermenéutica del texto de Dromendrari", en *Viatges a la bellesa. Miscel·lània homenatge a Maria Rosa Manote i Clivilles*, Barcelona , 2015, pp. 51-62.

BARRACHINA NAVARRO, J., 2015b
BARRACHINA NAVARRO, Jaime, "Mestre de Cabestany: relleu amb l'aparició de Crist als seus deixebles al mar", en *Viatjar a l'Edat Mitjana*, Barcelona-Vic, 2015.

BARRAL I ALTET, X., 1972
BARRAL I ALTET, Xavier, "Les débuts de la mosaïque de pavement romane dans le sud de la France et en Catalogne", *Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, III (1972), pp. 117-130.

BARRAL I ALTET, X., 1973a
BARRAL I ALTET, Xavier, "Le portail de Ripoll. État des questions", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, 4 (1973), pp. 139-161.

BARRAL I ALTET, X., 1973b
BARRAL I ALTET, Xavier, "La sculpture à Ripoll au XIe siècle", *Bulletin Monumental*, 131, 4 (1973), pp. 311-359.

BARRAL I ALTET, X., 1974
BARRAL ALTET, Xavier, 'El mosaic medieval de Santa Maria de Ripoll", *Scriptorium populeti*, 9 (1974), pp. 129-131.

BARRAL I ALTET, X., 1975a
BARRAL I ALTET, Xavier, "Un chapiteau roman de Saint-Pierre de Rodes, au Musée de Cluny", *Bulletin Monumental*, 133, IV (1975), pp. 321-325.

BARRAL I ALTET, X., 1975b
BARRAL I ALTET, Xavier, "Le décor en stuc aux XIe et XIIe siècles, en Catalogne et Roussillon", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, 6 (1975), pp. 117-120.

BARRAL I ALTET, X., 1979a
BARRAL I ALTET, Xavier, *La catedral románica de Vic*, Barcelona, 1979.

BARRAL I ALTET, X., 1979b
BARRAL I ALTET, Xavier, "Un cap romànic procedent del claustre de Ripoll", en *Daedalus. Estudis d'art i cultura*, Barcelona, 1979, pp. 6-11.

BARRAL I ALTET, X., 1979c
BARRAL I ALTET, Xavier, "Un fragment de tympan, un chapiteau et quelques sculptures provenant du monastère de Sant Joan de les Abadesses", *Gesta*, XVIII-2 (1979), pp. 15-25

BARRAL I ALTET, X., 1979d
BARRAL I ALTET, Xavier, "L'iconographie de caractère synthétique et monumental inspirée de l'Apocalypse dans l'art médiéval d'Occident (IX^e-XIII^e siècles)", en *Apocalypse de Jean*, Ginebra, 1979.

BARRAL I ALTET, X., 1979e
BARRAL I ALTET, Xavier, *Els mosaics de paviment medievals a Catalunya*, Barcelona, 1979.

BARRAL I ALTET, X., 1980
BARRAL I ALTET, Xavier, *Les pintures murals romàniques d'Olèrdola, Calafell, Marmellar i Matadans. Estudi sobre la pintura mural del segle XI a Catalunya*, Barcelona, 1980.

BARRAL I ALTET, X., 1981
BARRAL I ALTET, Xavier, *L'Art pre-romànic a Catalunya. Segles IX-X*, Barcelona, 1981.

BARRAL I ALTET, X., 1987a
BARRAL I ALTET, Xavier, "El baldaquí del presbiteri", en *Catalunya Romànica*, X, Barcelona, 1987, pp. 256-257.

BARRAL I ALTET, X., 1987b
BARRAL I ALTET, Xavier, "El claustre", en *Catalunya Romànica*, X, Barcelona, 1987, pp. 252-257.

BARRAL I ALTET, X., 1987c
BARRAL I ALTET, Xavier, "L'escultura monumental", en *Catalunya Romànica*, X, Barcelona, 1987, pp. 232-241

BARRAL I ALTET, X., 1987c
BARRAL I ALTET, Xavier, "Sant Joan de les Abadesses. L'arquitectura / L'escultura", en *Catalunya Romànica*, X, Barcelona 1987, pp. 373-382.

BARRAL I ALTET, X., 1989
BARRAL I ALTET, Xavier, "Ara portàtil", en *Thesaurus-Estudis. L'art als bisbats de Catalunya. 1000-1800*, Barcelona, 1989, p. 92.

BARRAL I ALTET, X., 1991a
BARRAL I ALTET, Xavier, *L'Art Médiéval*, París, 1991 (2011).

BARRAL I ALTET, X., 1991b
BARRAL I ALTET, Xavier, "Mestre de Cabestany. Relleu de l'aparició de Jesús als seus deixebles al mar", en *Catàleg d'escultura i pintura medievals. Fons del Museu Frederic Marès*/1, Barcelona, 1991, pp. 127-128.

BARRAL I ALTET, X., 1992a
BARRAL I ALTET, Xavier, "Ara portàtil", en *Catalunya Medieval*, Barcelona, 1992, pp. 48-49.

BARRAL I ALTET, X., 1992b
BARRAL I ALTET, Xavier, "Majestat romànica Batlló", en *Barcelona. Metròpoli Mediterrània*, Barcelona, 1992, pp. 61-64.

BARRAL I ALTET, X., 1995
BARRAL I ALTET, Xavier, "L'escultura romànica a les canòniques agustinianes", *Lambard*, XII (1995), pp. 55-63.

BARRAL I ALTET, X., 1997a
BARRAL I ALTET, Xavier, "La mosaïque de pavement romane et les tapis de sol, Milieux naturels, espaces sociaux", en *Études offertes à Robert Delort*, París, 1997, pp. 409-423.

BARRAL I ALTET, X., 1997b
BARRAL I ALTET, Xavier, "Preromànic i romànic", en *Ars Cataloniae, Art de Catalunya*, VI: Escultura antiga i medieval, Barcelona, 1997, pp. 94-206.

BARRAL I ALTET, X., 1998
BARRAL I ALTET, Xavier, "Pintura preromànica i romànica", en *Ars Cataloniae, Art de Catalunya*, VIII: Pintura antigua i medieval, Barcelona, 1998, pp. 126-132.

BARRAL I ALTET, X., 1999
BARRAL I ALTET, Xavier, *Josep Pijoan: del salvament del patrimoni artístic català a la Història General de l'Art*, Barcelona, 1999.

- BARRAL I ALTET, X., 2004
BARRAL I ALTET, Xavier (dir.), *Viure a Palau a l'Edat Mitjana. Segles XII-XV*, Girona, 2004.
- BARRAL I ALTET, X., 2006
BARRAL I ALTET, Xavier, *Contre l'art roman? Essai sur un passé réinventé*, La Flèche, 2006.
- BARRAL I ALTET, X., 2009.
BARRAL I ALTET, Xavier, "Nous dubtes sobre el Mestre de Cabestany", *Avui* (28/10/ 2009), p. 44.
- BARRAL I ALTET, X., 2010
BARRAL I ALTET, Xavier, *Le décor du pavement au Moyen Âge. Les mosaïques de France et d'Italie*, Roma, 2010.
- BARRAQUER I ROVIRALTA, C., 1906
BARRAQUER I ROVIRALTA, Cayetano, *Las Casas de Religiosos en Cataluña durante el primer tercio del siglo XIX*, Barcelona, 1906, 2 tomos.
- BARTOLOMÉ ROVIRAS, L. 2005
BARTOLOMÉ ROVIRAS, Laura, "Un testimoni de l'arquitectura de les canòniques provençals de la segona meitat del segle XII: l'església parroquial de Sant Esteve d'en Bas", *Annals del Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca*, 15 (2005), pp. 109-128.
- BARTOLOMÉ ROVIRAS, L. 2008
BARTOLOMÉ ROVIRAS, Laura, "La seqüència arquitectònica i ornamental de Sant Vicenç de Besalú (s. X-XIII)", en FUMANAL PAGÈS, Miquel Àngel (ed.), *La parròquia de Sant Vicenç, un eix religiós, social i artístic en la història de Besalú*, Besalú, 2008, pp. 44-81
- BARTOLOMÉ ROVIRAS, L. 2010.
BARTOLOMÉ ROVIRAS, Laura, *Presència i context del Mestre del Timpà de Cabestany. La formació de la tradició clàssica d'un taller d'escultura meridional (ca. 1160-1200)*, Barcelona, 2010 (Universitat de Barcelona, tesis doctoral inédita).
- BARTOLOMÉ ROVIRAS, L., 2011
BARTOLOMÉ ROVIRAS, Laura, "Itinerància versus peregrinació. El 'periple' del Mestre del timpà de Cabestany", *Porticvm*, 1 (2011), pp. 44-68.
- BARTOLOMÉ ROVIRAS, L., 2014a
BARTOLOMÉ ROVIRAS, Laura, "El culte a la Santa Creu al monestir de Sant Pere de Rodes", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 45 (2014), pp. 355-373.
- BARTOLOMÉ ROVIRAS, L., 2014b
Bartolomé Roviras, Laura, "El Sant Sepulcre de Palera. Un lloc de pelegrinatge al comtat de Besalú", en *El comtat de Besalú en el context català i europeu*, Besalú, 2014, pp. 119-130 (Quaderns de les Assemblees d'Estudis, 1).
- BARTOLOMÉ ROVIRAS, L., FUMANAL I PAGÈS, M. A. y SANJOSÉ LLONGUERAS, L. de, 2003
BARTOLOMÉ ROVIRAS, Laura, FUMANAL I PAGÈS, Miquel Àngel, SANJOSÉ LLONGUERAS, Lourdes de, *Sant Pere de Besalú, 1003-2003. Una història de l'Art / Una historia del Arte*, Besalú, 2003.
- BASSA I ARMENGOL, M., 1932
BASSA I ARMENGOL, M., *Rocabruna (Prehistòria, història, tradicions i llegendes)*, Barcelona, 1932.
- BASSEGODA, J., 1889
BASSEGODA, Joaquim, *La catedral de Gerona. Apuntes para una monografía de este monumento*, Barcelona, 1889.
- BASTARDES I PARERA, R., 1978
BASTARDES I PARERA, Rafel, *Les talles romàniques del Sant Crist a Catalunya*, Barcelona, 1978.
- BASTARDES I PARERA, R., 1980
BASTARDES I PARERA, Rafel, *Els davallaments romànics a Catalunya*, Barcelona, 1980.
- BASTARDES I PARERA, R., 1982a
BASTARDES I PARERA, Rafael, "La Majestat de Pujals", *Quaderns d'Estudis Medievals*, 9 (1982), pp. 530-534.
- BASTARDES I PARERA, R., 1982b
BASTARDES I PARERA, Rafael, "La 'Vocació de Pere' i el seu autor", *Quaderns d'Estudis Medievals*, 7 (1982), pp. 392-400.
- BASTARDES I PARERA, R., 1978
Bastardes i Parera, Rafael, *Les talles romàniques del Sant Crist a Catalunya*, Barcelona, 1978.
- BASTARDES I PARERA, R., 1987
BASTARDES I PARERA, Rafel, "Les majestats nues a Catalunya", *Quaderns d'estudis medievals*, 11 (1987), pp. 30-49.
- BASTARDES I PARERA, R., 1988a
BASTARDES I PARERA, Rafael, "Majestat de Cruïlles", en *Catalunya Romànica, XXIII*, Barcelona, 1988, pp. 76-78.
- BASTARDES I PARERA, R., 1988b
BASTARDES I PARERA, Rafael, "La majestat de Viliella", *Circular d'Amics de l'Art Romànic*, 78 (1988), pp. 147-149.
- BASTARDES I PARERA, R., 1989
BASTARDES I PARERA, Rafel, *Les lipsanoteques d'alabastre*, Barcelona 1989.

- BASTARDES I PARERA, R., 1989
BASTARDES I PARERA, Rafel, "Majestat Batlló", en *Catalunya Romànica, IV*, Barcelona, 1990, pp. 421-422.
- BASTARDES I PARERA, R., 1991
BASTARDES I PARERA, Rafel, *Les majestats del Taller de Ripoll*, Barcelona, 1991.
- BASTARDES I PARERA, R., 1994
BASTARDES I PARERA, Rafael, "Els dos frontals de talla del Museu Episcopal de Vic", *Ausa*, XVI (1994), pp. 113-130.
- BASTIT I GUDAYOL, C. et alii, 1986
BASTIT I GUDAYOL, Cristina et alii, "Vint segles d'història sota terra", *Revista de Girona*, 118, (1986), pp. 91-98.
- BASTIT I GUDAYOL, C. et alii, 1987
BASTIT I GUDAYOL, Cristina et alii, "Aproximación a la cronoestratigrafía de la Girona medieval", *II Congreso de Arqueología Medieval Española*, Madrid, 1987, pp. 687-695.
- BASTIT I GUDAYOL, C. et alii, 1990
BASTIT I GUDAYOL, Cristina et alii, *Excavacions urbanes. Girona 1986. Sant Feliu – Les Àligues. Memòria d'excavació*, Barcelona, 1990.
- BATLLE GALLART, C., 1961a
BATLLE GALLART, Carme, "Frontal de Altar", en *El Arte Románico. Exposición organizada por el Gobierno Español bajo los Auspicios del Consejo de Europa*, Barcelona, 1961, p. 137.
- BATLLE GALLART, C., 1961b
BATLLE GALLART, Carme, "Vocación de los Apóstoles, tres cabezas masculinas y cornisa, núms. 303, 304, 305, 309 y 311", en *El Arte Románico. Catálogo de la Exposición organizada por el Gobierno Español bajo los Auspicios del Consejo de Europa*, Barcelona, 1961, pp. 204-206.
- BATLLE I PRATS, L., 1947
BATLLE I PRATS, Lluís, "Inventario de la Biblioteca Episcopal de Gerona y de los bienes propiedad de la Mitra en el año 1329", *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, 2 (1947), pp. 133-153.
- BATLLE I PRATS, L., 1950
BATLLE PRATS, Lluís, "El archivo del monasterio de San Pedro de Camprodón", *Hispania Sacra*, III (1950), pp. 205-215.
- BATLLE I PRATS, L., 1967
BATLLE I PRATS, Lluís, "El castillo de Montagut en 1385", *Revista de Gerona*, 40 (1967), pp. 48-50.
- BATLLE I PRATS, L., 1968
BATLLE I PRATS, Lluís, "Notícies de llibres d'antics inventaris de clerecia parroquial del bisbat de Girona", *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, 19 (1968), pp. 231-246.
- BATLLE I PRATS, L., 1972
BATLLE I PRATS, Lluís, "El Castell de Palau de Santa Eulàlia", *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, 21 (1972), pp. 277-314.
- BATLLE I PRATS, L., 1984
BATLLE I PRATS, Lluís, "El monestir de Sant Pere de Rodes a la darreria del segle XVIII i començaments del XIX", en *Història monàstica catalana. Història del camp de Tarragona. Miscel·lània Fort i Cogul*, Barcelona, 1984, pp. 29-40.
- BAUCCELLS I REIG, J. et alii, 2006
BAUCCELLS I REIG, Josep et alii, *Diplomatari de l'Arxiu Capitular de la Catedral de Barcelona: segle XI*, Barcelona 2006, 5 tomos.
- BAUER, J. J., 1962-1963
BAUER, J. J., "Die vita canonica der Katalanischen Katheralkapitel vom 9. Bis zum 11. Jahrhundert", en *Homenaje a Johannes Vincke para el 11 de mayo de 1962*, Madrid, 1962-1963, 1, pp. 1-32.
- BAUTIER, R.-H., 1967
BAUTIER, Robert-Henri, *Recueil des actes d'Eudes, roi de France (888-898)*, París, 1967.
- BAXTER, R., 1998
BAXTER, Ron, *Bestiaries and their users in the middle ages*, Londres, 1998.
- BAYER I CASTANYER, R., 1990
BAYER I CASTANYER, Robert, *Tortellà*, Tortellà, 1990.
- BAYONA I PRATS, L., 1990
BAYONA I PRATS, Lluís, "La rehabilitació en els monuments: el cas dels Banys Àrabs", *Revista de Girona*, 139 (1990), pp. 73-77.
- BAYONA I PRATS, L., 2003
BAYONA I PRATS, Lluís, *Avantprojecte de restauració del monestir del Sant Sepulcre de Palera. Plànom amb plantes per fases històriques*, Girona, 2003.

BAYONA I PRATS, L. y BUSCATÓ I SOMOZA, L., 2008
BAYONA I PRATS, Lluís y BUSCATÓ I SOMOZA, Lluís, "Notes sobre l'evolució arquitectònica de l'església parroquial de Santa Maria d'Argelaguer", *L'Argelaga (Revista d'Argelaguer)*, 21 (2008), pp. 7-9.

BELLMUNT I FIGUERAS, J., 1992
BELLMUNT I FIGUERAS, Joan, *Fets, costums i llegendes. La Cerdanya. Batllia i Baridà*, Lleida, 1992.

BELLMUNT I FIGUERAS, J., 2006
BELLMUNT I FIGUERAS, Joan, *Devocions marianes populars, L'Alt Urgell i la Cerdanya*, Lleida, 2006.

BELMONTE I SANTISTEBAN, C., 2004
BELMONTE I SANTISTEBAN, Cristina, *Memòria de la intervenció arqueològica d'urgència realitzada al solar núm. 5 de la plaça del castell. Peratallada, Forallac (Alt Empordà)*, Barcelona, 2004.

BELTRAN COSTA, O., 2005
BELTRAN COSTA, Oriol, *El temps i els objectes. Memòria del Museu de Ripoll*, Barcelona, 2005.

BELTRÁN GONZÁLEZ, M., 2011-2012
BELTRÁN GONZÁLEZ, Martí, "El frontal d'altar de Sant Vicenç d'Espinelves. Drames litúrgics al voltant de la Verge Maria", *Quaderns del Museu Episcopal de Vic*, 5 (2011-2012), pp. 21-47.

BELTRÁN GONZÁLEZ, M., 2012
BELTRÁN GONZÁLEZ, Martí, "La performance catedralicia como modelo de prestigio. La iconografía del frontal de la Mare de Déu i els Profetes", *Eikon / Imago*, 1 (2012), pp. 39-70.

BELTRÁN GONZÁLEZ, M., 2013
BELTRÁN GONZÁLEZ, Martí, "El Frontal d'altar d'Espinelves i el culte vigatà a la Mare de Déu", *Síntesi. Quaderns del Seminari de Besalú*, 1 (2013), pp. 111-125.

BERNILS I MACH, J. M., 1997
BERNILS I MACH, Josep Maria, *Vilafant*, Girona, 1997 (col. *Quaderns de la revista de Girona*, 39).

BERNILS I MACH, J. M., 2003
BERNILS I MACH, Josep Maria, *Darnius*, Girona, 2003 (col. *Quaderns de la Revista de Girona*).

BERTA I ARCELÉS, X. y PUIG I GRIESSENBEGER, A., 2012
BERTA I ARCELÉS, Xènia y PUIG I GRIESSENBEGER, Anna, "Seguiment arqueològic al centre històric de Navata (Alt Empordà)", en *Onzenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Girona, 2012, pp. 497-499.

BERTAUX, É., 1906a
BERTAUX, Émile, *La peinture du XI^e siècle en Espagne*, París, 1906.

BERTAUX, É., 1906b
BERTAUX, Émile, "La sculpture chrétienne en Espagne des origines au XIV^e siècle", en *Histoire de l'Art, II. Formation, expansion et évolution de l'Art Gothique. Première partie*, París, 1906, pp. 214-295.

BERTAUX, 1987
BERTAUX, Émile, *Les arts en Italie du 5e. au 14e. siècle*, París, 1987 (1905)

BERTRÁN, J. A., 1992
BERTRÁN, Juan Antonio, *La Cerdanya de sempre*, Barcelona, 1992.

BERTRAN I ARMADANS, M., 2011
BERTRAN I ARMADANS, Marta, "Estudi sobre la iconografia de Sant Sadurní de Tolosa: l'exemple del frontal d'altar procedent de Rotgers", *Porticum, Revista d'Estudis Medievals*, II (2011), pp. 42-50.

BERTRAN I ROIGÈ, P., 1998
BERTRAN I ROIGÈ, Prim, "El Priorat de Catalunya de l'Orde de l'Hospital a principis del segle xv: Alguns aspectes", en *Profesor Nazario González: una historia abierta*, Barcelona, 1998, pp. 23-31.

BESERAN I RAMON, P., 1990
BESERAN I RAMON, Pere "Alguns capitells de Sant Pere de Galligans i el Mestre de Cabestany", *Estudi General*, 10 (1990), pp. 17-44.

BESERAN I RAMON, P., 1992
BESERAN I RAMON, Pere, "L'escultura de Santa Maria de la Seu d'Urgell", en *Catalunya Romànica*, VI, Barcelona, 1992, pp. 334-350.

BESERAN I RAMON, P., 2000
BESERAN I RAMON, Pere, "L'escultura de la catedral d'Urgell", en *La catedral de la Seu d'Urgell*, Manresa, 2000, pp. 108-129.

BESERAN I RAMON, P., 2016
BESERAN I RAMON, Pere, "Un gòtic 'neoromànic' al claustre de Ripoll i en altres claustres", en ALCOY I PEDRÓS, Rosa (ed.), *L'art medieval en joc*, Barcelona, 2016, p. 127-142.

BIRBA I PERRAMON, L., 1972
BIRBA I PERRAMON, Llorenç, *La vall de Camprodon*, Barcelona, 1972.

BIRBA I PERRAMON, L., 1997
BIRBA I PERRAMON, Llorenç, "Els capitells romànics de Camprodon", en *VIII Assemblea d'Estudis del Comtat de Besalú*, Olot, 1997, pp. 135-137.

BIRULÉS I BERTRAN, J. M. y DEL POZO, J., 2008
BIRULÉS I BERTRAN, Josep Maria y DEL POZO, Joan, *Guia d'Arquitectura de Girona. Àrea Urbana*, Girona, 2008.

BISBAT DE GIRONA, 1981
BISBAT DE GIRONA, *Restauració del santuari de la Mare de Déu de Rocacorba*, Girona, 1981.

BISSON, T. N., 1980
BISSON, Thomas N., "El senyoriu reial sobre Besalú: a propòsit de tres privilegis de Pere I per a Sant Pere de Besalú", en *Amics de Besalú. III Assemblea d'Estudis sobre el seu Comtat*, Olot, 1980, pp. 35-41.

BISSON, T. N., 1984
BISSON, Thomas, N., *First accounts of Catalonia under the early Count-Kings (1151-1213)*, Berkeley-Los Angeles-Londres, 1984, 2 tomos.

BISSON, T., N., 1997
BISSON, Thomas, N., *L'impuls de Catalunya. L'època dels primers comtes-reis (1140-1225)*, Vic, 1997

BLACK, S. I., 1965
BLACK, S. I., "Un fragmento de mármol en el Museo Marès de Barcelona, procedente de San Pedro de Roda. C. A.", *Revista de Gerona*, XI, 33 (1965), pp. 46-49.

BLAJOT, M. et alii, 1986
BLAJOT, Mercè et alii, "L'excavació del 1981-82 i les seves perspectives futures", *Lambard*, II (1986), pp. 91-96.

BLANCH I ROIG, E. y MASÓ I VALENTÍ, R., 2009
BLANCH I ROIG, Emili y MASÓ I VALENTÍ, Rafael, "Com s'havia pensat deixar la sala apel·lada caldari (informe de 1931)", a SOLER I MASFERRE, Narcís, "La ceràmica negra trobada als Banys Àrabs", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, L (2009), pp. 531-534.

BLANCH Y ILLA, 1862
BLANCH Y ILLA, Narciso, *Gerona histórico-monumental*, Girona, 1862.

BLANCO DE LA LAMA, J., 1991
BLANCO DE LA LAMA, Joan, *El Monestir de Sant Feliu de Guíxols (segles X-XI). La formació del domini*, Sant Feliu de Guíxols, 1991.

BLASCO I BARDAS, A. M., 1979
BLASCO I BARDAS, Anna Maria, *La pintura romànica sobre fusta*, Barcelona, 1979.

BLASI I SOLSONA, J., 1999
BLASI I SOLSONA, Joan, *Els oblidats comtes de Cerdanya (798-1117)*, Sant Vicenç de Castellet, 1999.

BLASI I SOLSONA, J., 2002
BLASI I SOLSONA, Joan, *El castell de Bellver de Cerdanya. Una fortalesa de frontera entre França i Espanya*, Sant Vicenç de Castellet, 2002.

BOADES, B., 1948
BOADES, Bernat, *Llibre de feyts d'armes de Catalunya* (BAGUÉ, Enric, ed.), Barcelona, 1948.

BOADAS I RASET, J. y CASELLAS I SERRA, L.-E., 2005
BOADAS I RASET, Joan y CASELLAS I SERRA, Lluís-Esteve (dirs.), *Catàleg de Pergamins del fons de l'Ajuntament de Girona (1144-1862)*, Girona, 2005, 3 tomos.

BOFARULL I MASCARÓ, P., 1836
BOFARULL I MASCARÓ, Próspero de, *Los condes de Barcelona vindicados*, Barcelona, 1836 (ed. facsímil, 1988), 2 tomos.

BOFARULL I MASCARÓ, P., 1856a
BOFARULL I MASCARÓ, Próspero de, *Censo de Cataluña ordenado en tiempo del rey Pedro el Cerimonioso*, Barcelona, 1856.

BOFARULL I MASCARÓ, P., 1856b
BOFARULL I MASCARÓ, Próspero de, *Colección de documentos inéditos del Archivo General de la Corona de Aragón*, Barcelona, 1856.

BOFILL I ABELLÓ, M. et alii, 2008
BOFILL I ABELLÓ, Miquel et alii, *La Guia de Torroella de Montgrí i l'Estartit*, Torroella de Montgrí, 2008 (Papers del Montgrí, 15, ed. especial).

BOLÒS I MASCLANS, J., 1977
BOLÒS I MASCLANS, Jordi, *La comarca de Olot*, Barcelona, 1977.

BOLÒS I MASCLANS, J., 2000
BOLÒS I MASCLANS, Jordi, *Catalunya Medieval. Una aproximació al territori i a la societat a l'Edat Mitjana*, Barcelona, 2000.

BOLÒS I MASCLANS, J., 2004a
BOLÒS I MASCLANS, Jordi, *Fer mapes per conèixer la història: aportacions de la cartografia a l'estudi de l'alta edat mitjana*, Lleida, 2004.

BOLÒS I MASCLANS, J., 2004b
BOLÒS I MASCLANS, Jordi, *Els orígens medievals del paisatge català: l'arqueologia del paisatge com a font per a conèixer la història de Catalunya*, Barcelona, 2004.

BOLÒS I MASCLANS, J., 2006
BOLÒS I MASCLANS, Jordi, *Diplomatari del monestir de Santa Maria de Serrateix (segles X-XV)*, Barcelona, 2006.

BOLÒS I MASCLANS, J., 2009
BOLÒS I MASCLANS, Jordi, *Diplomatari del monestir de Sant Pere de la Portella*, Barcelona-Lleida, 2009.

BOLÒS I MASCLANS, J. y HURTADO PÉREZ, V., 1998
BOLÒS I MASCLANS, Jordi y HURTADO PÉREZ, Víctor, *Atles del comtat de Besalú (785-988)*, Barcelona, 1998.

BOLÒS I MASCLANS, J. y HURTADO PÉREZ, V., 1999
BOLÒS I MASCLANS, Jordi y HURTADO PÉREZ, Víctor, *Atles dels comtats d'Empúries i Peralada (780-991)*, Barcelona, 1999.

BOLÒS I MASCLANS, J. y PACÉS I PARETAS, M., 1986
BOLÒS I MASCLANS, Jordi y PACÉS I PARETAS, Montserrat, *El monestir de Sant Llorenç prop Bagà*, Barcelona, 1986.

BOLÒS I MASCLANS, J. y PAGÉS I PARETAS, M., 1990
BOLÒS I MASCLANS, Jordi y PAGÉS I PARETAS, Montserrat, "L'àbitat concentrat a l'Edat Mitjana. Aportació a l'estudi de Bellver de Cerdanya i dels seus túNELS medievals", *Ilerda*, XLVIII (1990), pp. 113-118.

BONET I ARMENGOL, J., 1998
BONET I ARMENGOL, Jordi, "Notes de la vall del Rigard", en *Miscel·lània en homenatge a Joan Ainaud de Lasarte*, Barcelona, 1998, I, pp. 117-123.

BONNERY, A. et alii, 2000
BONNERY, André et alii, *Le Maître de Cabestany*, La Pierre-qui-Vire, 2000.

BORONAT I TRILL, M. J., 1999
BORONAT I TRILL, Maria Josep, *La política d'adquisicions de la Junta de Museus 1890-1923*, Barcelona, 1999.

BORRÀS GUALIS, G. M. y GARCÍA GUATAS, M., 1978
BORRÀS GUALIS, Gonzalo M. y GARCÍA GUATAS, Manuel, *La pintura románica en Aragón*, Zaragoza, 1978.

BORRAT GIRONELL, P. y EGEA I CODINA, 2001
BORRAT GIRONELL, Pere y EGEA I CODINA, Antoni, *Vilanant*, Girona, 2001 (col. Quaderns de la Revista de Girona).

BORRELL I SABATER, M., 2000
BORRELL I SABATER, Miquel, *Farners i el Rocar: ermites, esglésies i monestirs*, Santa Coloma de Farners, 2000.

BORRELL I SABATER, M., 2003a
BORRELL I SABATER, Miquel (coord.), *Bescanó*, Girona, 2003 (col. Els pobles del Gironès).

BORRELL I SABATER, M., 2003b
BORRELL I SABATER, Miquel (coord.), *Cervià de Ter-Viladesens*, Girona, 2003 (col. Els pobles del Gironès).

BORRELL I SABATER, M., 2003c
BORRELL I SABATER, Miquel (coord.), *Flaçà*, Girona, 2003 (col. Els pobles del Gironès).

BORRELL I SABATER, M., 2004a
BORRELL I SABATER, Miquel (coord.), *Juià*, Girona, 2004 (col. Els pobles del Gironès).

BORRELL I SABATER, M., 2004b
BORRELL I SABATER, Miquel (coord.), *Madremanya*, Girona, 2004 (col. Els pobles del Gironès).

BORRELL I SABATER, M., 2007
BORRELL I SABATER, Miquel, *Portes, panys i torrellats d'esglésies i ermites*, Girona, 2007.

BOSCH DE LA TRINXERIA, C., 1887
BOSCH DE LA TRINXERIA, Carles, *Records d'un excursionista*, la Jonquera, 1887.

BOSCH LLORET, A., 2003
BOSCH LLORET, Angel, "La restauració del castell de Farners", *Revista de Girona*, 219 (2003), pp. 10-11.

BOSCH I MERCADER, J., 1989
BOSCH I MERCADER, Josep, *L'Església de Sant Martí de Cassà de la Selva*, Cassà, 1989.

BOSCH I MERCADER, J., 2000
BOSCH I MERCADER, Josep, *Història d'Aiguaviva de Gironès i de la parròquia de Sant Joan Baptista. Mil anys d'història: 882-2000*, Aiguaviva, 2000.

BOSCH I PARER, C. y EGEA I CODINA, A., 2002
BOSCH I PARER, Carles y EGEA I CODINA, Antoni, *Mil anys de domini episcopal a Bàscara (817-1845)*, Bàscara, 2002.

- BOTET I SISÓ, J., s.d.
BOTET I SISÓ, Joaquim, *Geografia General de Catalunya, Província de Girona*, Barcelona, s.d.
- BOTET I SISÓ, J., 1890
BOTET I SISÓ, Joaquim, *Una visita al Castell de Cartellà*, Barcelona, 1890.
- BOTET I SISÓ, J., 1905-1908
BOTET I SISÓ, Joaquim, "Cartoral de Carles Many", *Butlletí de la Reial Acadèmia de les Bones Lletres de Barcelona*, vols. 3-4, núms. 18 a 31 (1905-1908).
- BOTO VARELA, G., 1994
BOTO VARELA, Gerardo, "Seres teriomórficos en los claustros de Girona y Sant Cugat", *Annales de l'Institut d'Estudis Gironins*, XXXIII (1994), pp. 291-320.
- BOTO VARELA, G., 2003a
BOTO VARELA, Gerardo, "Catedral de Santa María. Girona", en YARZA LUACES, Joaquín y BOTO VARELA, Gerardo (coords.), *Claustros románicos hispanos*, León, 2003, pp. 328-329.
- BOTO VARELA, G., 2003b
BOTO VARELA, Gerardo, "La iglesia de Sant Pere de Besalú (Girona). El valor representativo de la arquitectura en un monasterio suburbano", *Revista de arqueología*, X (2003), pp. 74-101.
- BOTO VARELA, G., 2003c
BOTO VARELA, Gerardo, "Nova et vetera en las canónicas catalanas: agustinianos y aquisgranenses" en BOTO VARELA, Gerardo y YARZA LUACES, Joaquín (eds.), *Claustros románicos hispanos*, León, 2003, pp. 305-349.
- BOTO VARELA, G., 2003d
BOTO VARELA, Gerardo, "Sant Pere de Galligants", en BOTO VARELA, Gerardo y YARZA LUACES, Joaquín (eds.), *Claustros románicos hispanos*, León, 2003, p. 288.
- BOTO VARELA, G., 2003e
BOTO VARELA, Gerardo, "Santa María de Ripoll", en BOTO VARELA, Gerardo y YARZA LUACES, Joaquín (eds.), *Claustros románicos hispanos*, León, 2003, pp. 206-297.
- BOTO VARELA, G., 2006a
BOTO VARELA, Gerardo, *Relíquies i arquitectura monàstica a Besalú. Perfil històric de la vila comtal*, Besalú, 2006.
- BOTO VARELA, G., 2006b
BOTO VARELA, Gerardo, "El temple abacial de Sant Pere. Facultats representatives i caracterització funcional", en *Relíquies i arquitectura monàstica a Besalú. Perfil històric de la vila comtal*, Besalú, 2006, pp. 35-69.
- BOTO VARELA, G., 2006c
BOTO VARELA, Gerardo, "Topografía de los monasterios de la Marca Hispánica (c. 800-1030)", en *Monges y monasterios en la Alta Edad Media*, Aguilar de Campoo, 2006, pp. 147-204.
- BOTO VARELA, G., 2008
BOTO VARELA, Gerardo, "Relleu amb lleó i presa humana de Girona", en CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel y CAMPS I SÒRIA, Jordi (eds.), *El Romànic i la Mediterrània. Catalunya, Toulouse, Pisa. 1120-1180*, Barcelona, 2008, p. 364-365.
- BOTO VARELA, 2007
BOTO VARELA, Gerardo, "Articulación de los espacios cultuales en Sant Pere de Galligans. Indagación acerca de una arquitectura con nexos sonoros", *Lambarde*, XIX (2007), pp. 11-37.
- BOTO VARELA, 2008
BOTO VARELA, Gerardo, "Capillas en alto y cámaras elevadas en templos románicos hispanos: morfológias, usos litúrgicos y prácticas cultuales", en *Espacios y estructuras singulares del edificio románico*, Aguilar de Campoo, 2008, pp. 93- 119.
- BOTO VARELA, 20089
BOTO VARELA, Gerardo, (coord.), *Els monestirs benedictins a l'antic comtat de Besalú*, Besalú, 2009.
- BOTO VARELA, 2012
BOTO VARELA, Gerardo, "Voices ex Sepulchro advenientes. La communication acoustique entre les nefs et les chapelles hautes de l'architecture romane ibérique et l'évocation de Jérusalem", en *Matérialité et immaterialité dans l'Église au Moyen Âge*, Bucarest, 2012, pp. 53-72.
- BOTO VARELA, G. y GALLEGOS AGUILERA, N., 2010
BOTO VARELA, Gerardo y GALLEGOS AGUILERA, Nazaret, "Canòniques i llinatges comtals en la gestació de la primera arquitectura romànica a Catalunya", en FREIXA I CAMPS, Pere y CAMPS I SÒRIA, Jordi (coords.), *Els comacini i l'arquitectura romànica a Catalunya*, Barcelona, 2010, pp. 89-107.
- BOTO VARELA, G. y YARZA LUACES, J., 2003
BOTO VARELA, Gerardo y YARZA LUACES, Joaquín (eds.), *Claustros románicos hispanos*, León, 2003.
- BOUSQUET, J., 1974
BOUSQUET, Jacques, "Le Thème des archanges à l'étandard de la Catalogne à l'Italie et à Byzance", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, 5 (1974), pp. 7-27.

- BOUSQUET, J., 1982
BOUSQUET, Jacques, "Des antipendium aux retables. Le problème du décor des autels et de son emplacement", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, 13 (1982), pp. 201-232.
- BOUZAS SABATER, M. y COROMINA BUJONS, N., 2019
BOUZAS SABATER, Marcy COROMINA BUJONS, Neus, *Memòria de l'excavació de la necròpolis medieval i moderna de Sant Andreu d'Ullà*, 2019 (Memoria de excavación inédita).
- BRAUN, J., 1924
BRAUN, Joseph., *Der Christliche Alter in seiner geschichtlichen Entwicklung*, Múnich, 1924.
- BRUGAT I MARTÍ, J., 1983
BRUGAT I MARTÍ, Jaume, *Requesens 844-1983*, Figueres, 1983.
- BRUNET I CROSA, P., 2008
BRUNET I CROSA, Pere, "El proyecto de reconstrucción virtual de la portada de Ripoll", en CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel y CAMPS I SÒRIA, Jordi (eds.), *El románico y el Mediterráneo. Cataluña, Tolouse y Pisa (1120-1180)*, Barcelona, 2008, pp. 217-219.
- BRUNET I CROSA, P., 2008
BRUNET I CROSA, Pere, "A Virtual Reconstruction on the Entrance of the Ripoll Monastery", en *Portails romans et gothiques menacés par les intempéries. La relevé laser au service du patrimoine (Actes du Colloque International, 25-26 novembre, 2014)*, Burdeos, 2016, pp. 91-97.
- BRUNSÓ I VERDAGUER, M., 1968-1960
BRUNSÓ I VERDAGUER, Martirià, "San Félix, el gerundense", *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, XIX (1968-1969), pp. 247-268.
- BUDÓ BAGUÉS, J., 2004
BUDÓ BAGUÉS, Joan, *Serra de l'Albera*, Barcelona, 2004.
- BUIXEDA, J. J., 1996
BUIXEDA, Josep Joan, "La basílica del Sant Sepulcre de Palera, nou-cents anys d'història", en *VIII Assemblea d'estudis del Comtat de Besalú*, Besalú, 1996, pp. 49-67.
- BULLIOT, J.-G. y THIOLIER, F., 1892
BULLIOT, Jacques-Gabriel y THIOLIER, Félix, *La mission et le culte de Saint Martin d'après les légendes et les monuments populaires dans le pays Éduen: étude sur le paganisme rural*, Autun, 1892.
- BURCH I RIUS, J. et alii, 1994
BURCH I RIUS, Josep et alii, "Sant Pere de Rodes (Port de la Selva, Alt Empordà). Els treballs arqueològics de 1992", en *Segones Jornades d'Arqueologia de les comarques de Girona. Torroella de Montgrí, 1994*, Torroella de Montgrí, 1994, pp. 166-173.
- BURCH I RIUS, J. et alii, 1999
BURCH I RIUS, Josep et alii, *Els temples i els cementiris antics i altomedievals de Mas Castell de Porqueres*, Banyoles, 1999 (Quaderns del Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles, 20)
- BURCH I RIUS, J. et alii, 2001
BURCH I RIUS, Josep et alii, *Excavacions arqueològiques a la muntanya de Sant Julià de Ramis. 1, El sector de l'antiga església parroquial*, Girona, 2001.
- BURCH I RIUS, J. et alii, 2006
BURCH I RIUS, Josep et alii, *Excavacions arqueològiques a la muntanya de Sant Julià de Ramis. 2, El castellum*, Girona, 2006.
- BURCH I RIUS, J. et alii, 2009
BURCH I RIUS, Josep et alii, *La muntanya de Sant Julià de Ramis. Guia històrica i arqueològica*, Girona, 2009.
- BURON I LLORENS, V., 1989
BURON I LLORENS, Vicenç, *Castells romànics catalans*, Barcelona, 1989.
- BURON I LLORENS, V., 1994
BURON I LLORENS, Vicenç, *Esglésies i castells romànics del Pirineu i Andorra*, Tremp, 1994.
- BURRINI, M., 2000
BURRINI, Marco, "Le style du Maître de Cabestany", en BONNERY, André et alii, *Le Maître de Cabestany*, La Pierre-Quï-Vire, 2000, p. 125-146.
- BUSCATÓ I SOMOZA, L., 2005
BUSCATÓ I SOMOZA, Lluís, "Propietat privada versus patrimoni històric i arqueològic. L'exemple del monestir de Sant Pere de Rodes", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 38 (2005), pp. 253-275.
- BUSQUETS, J., 1819
BUSQUETS, Joaquín, *Alegación jurídica por el cabildo de los canonigos de Vilabertran y el obtentor del beneficio de San Jayme fundado en el Castillo de soler, parròquia de Vilanant, en el pleito que siguen contra Miguel Estela y sus demás propietarios del lugar de Vilademiras*, Barcelona, 1819.

BUSQUETS, C. y FREIXA, M., 1998
BUSQUETS, Cesc y FREIXA, Marta, "L'excavació d'urgència del jaciment de la Devesa (Besalú, la Garrotxa)", en *Quartes jornades d'arqueologia de les comarques de Girona*, Figueres, 1998, pp. 149-170.

BUSQUETS I DALMAU, J., 1980
BUSQUETS I DALMAU, Joan, "L'exili de l'abat de Besalú durant la Guerra dels Segadors", en *Amics de Besalú. III Assemblea d'Estudis sobre el seu Comtat*, Olot, 1980, pp. 43- 60.

BUTINYÀ I TEIXIDÓ, I. y TUBERT I TULSÀ, A., 2007
BUTINYÀ I TEIXIDÓ, Isabel y TUBERT I TULSÀ, Anna, *Escultura i pintura romàniques a la Vall del Terri*, Banyoles, 2007.

BUTINYÀ I TEIXIDÓ, I. y TUBERT I TULSÀ, A., 2009
BUTINYÀ I TEIXIDÓ, Isabel y TUBERT I TULSÀ, Anna, "El retaule de Santa Magdalena de Noves de Camós", *Revista de Banyoles*, 905 (2009).

CABANOT, J., 1978
CABANOT, Jean, "Les debuts de la sculpture romane en Navarre. San Salvador de Leyre", *Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, 9 (1978), pp. 21-50.

CABESTANY I FORT, J.-F., 1995
CABESTANY I FORT, Joan-Ferran, "Sant Pere de Camprodon: l'església vestigi d'un monestir", en *Art i cultura dels monestirs del Ripollès*, Barcelona, 1995, pp. 89-101.

CABESTANY I FORT, J.-F., 2003
CABESTANY I FORT, Joan-Ferran, "L'església del monestir de Sant Pere de Camprodon", en *IX Assemblea d'Estudis sobre el comtat de Besalú*, Besalú, 2003, pp. 5-11.

CABESTANY I FORT, J.-F y MATAS I BLANXART, M. T., 2006
CABESTANY I FORT, Joan-Ferran y MATAS I BLANXART, Maria Teresa, *Diccionari d'arquitectura romànica catalana*, Barcelona, 2006.

CABESTANY I FORT, J.-F, MATAS I BLANXART, M. T. y ROVIRA I PONS, P., 2003
CABESTANY I FORT, Joan-Ferran, MATAS I BLANXART, Maria Teresa y ROVIRA I PONS, Pere, *Pintures romàniques de l'església de Sant Víctor de Dòrra, l'Hospitalet de Llobregat*, 2003.

CABESTANY I FORT, J.-F. et alii, 1994
CABESTANY I FORT, Joan-Ferran et alii, *El Castell de Mataplana. L'evolució d'una fortificació senyorial (s. XI-XV) (Gombrèn, Ripollès). Treballs arqueològics entre 1986-1993*, Barcelona, 1994.

CABRERA GARRIDO, J. M., 1965
CABRERA GARRIDO, José María, *La conservación de la portada de Ripoll*, Madrid 1965.

CABRERA GARRIDO, J. M. et alii, 1971-1972
CABRERA, José María, et alii, *Ripoll, Cuiñas, Tulebras. Restauraciones: 1971-1972*, Madrid, 1971-1972.

CAHN, W., 1968
CAHN, Walter, "Romanesque Sculpture in American Collections: II Providence and Worcester", *Gesta*, VII (1968), pp. 60-61.

CAJA I BRIASCO, M. J., 2012
CAJA I BRIASCO, María José, "L'església vella de Sant Mateu de Vall-llobrega (Baix Empordà)", en *Onzenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Girona, 2012, pp. 477-479.

CALATAYUD I PLA, J. M., 1995
CALATAYUD I PLA, Josep M., "Els apòstols miren al cel. A propòsit de l'edició de les filactèries del frontal de Martinet", *Faventia*, 17-1 (1995), pp. 121-127.

CALVO GÓMEZ, J. A., 2014
CALVO GÓMEZ, José Antonio, "Los cabildos hispánicos de canónigos regulares de la obediencia de San Rufo de Avignon (siglos XI-XV)", *Historia. Instituciones. Documentos*, 41 (2014), pp. 75-98.

CALZADA, A
CALZADA, Andrés, *Historia de la Arquitectura española*, Barcelona, 1933.

CALZADA I OLIVERAS, J., 1980
CALZADA OLIVERAS, Josep, "La Capella de Sant Salvador del Palau Episcopal i les pintures gòtiques suara descobertes", *Revista de Girona*, 90 (1980), pp. 25-29.

CALZADA I OLIVERAS, J., 1983a
CALZADA I OLIVERAS, Josep, *Sant Iscle de Colltort. La parroquia i el Castell*, Olot, 1983.

CALZADA I OLIVERAS, J., 1983b
CALZADA OLIVERAS, Josep, *Sant Pere de Galligans. La Història i el Monument*, Girona, 1983

CALZADA I OLIVERAS, J., 1983c
CALZADA I OLIVERAS, Josep, "Sant Pere de Rodes i les seves esglésies, I y II", *Revista de Girona*, 103 y 104 (1983), pp. 109-121 y 199-203.

- CALZADA I OLIVERAS, J., 1983c
CALZADA I OLIVERAS, Josep, *Sant Tomàs de Fluvia*, Girona, 1983.
- CALZADA I OLIVERAS, J., 1984
CALZADA I OLIVERAS, Josep, "Unes pintures pre-romàniques a Sant Pere Desplà", *Quaderns de la Selva*, 1 (1984), pp. 17-19.
- CALZADA I OLIVERAS, J., 1986a
CALZADA I OLIVERAS, Josep, *Sant Gregori. Fulls d'història de la parròquia del poble*, Girona, 1986.
- CALZADA I OLIVERAS, J., 1986b
CALZADA I OLIVERAS, Josep, *Sant Pere Desplà. Inauguració de les obres de restauració de l'església i de les pintures murals pre-romàniques*, Girona, 1986.
- CALZADA I OLIVERAS, J., 1987
CALZADA I OLIVERAS, Josep, *L'església de Sant Joan de Salelles. Inauguració de les Obres de Restauració de la Capella de St. Joan de Salelles, Sant Sadurní de l'Heura (Baix Empordà)*, Girona, 1987.
- CALZADA I OLIVERAS, J. y DOMÈNECH DE CLIMENT, M. C., 1976
CALZADA I OLIVERAS, Josep y DOMÈNECH DE CLIMENT, M. Carme, "Sant Pere Cercada", *Revista de Girona*, 74 (1976), pp. 30-36.
- CALZADA I OLIVERAS, J. y ESTEVA I CRUÑAS, L., 1984
CALZADA I OLIVERAS, Josep y ESTEVA I CRUÑAS, Lluís, "Sant Feliu l'Africà i Sant Feliu de Guíxols", *Estudis sobre temes del Baix Empordà*, III (1984), pp. 11-70.
- CAMÓS, N., 1657
CAMÓS, Narcís, *El Jardín de María plantado en el Principado de Catalunya*, Barcelona, 1657 (1772, 1949).
- CAMPILLO I QUINTANA, J., 2006
CAMPILLO I QUINTANA, Jordi, *L'Esplai del patrimoni arqueològic i històric-artístic: l'Alt Pirineu català al segle XX*, Barcelona, 2006.
- CAMPILLO I QUINTANA, J., 2007
CAMPILLO I QUINTANA, Jordi, *On és la calaixera? L'espai del patrimoni historicoartístic alpirinenc al segle XX*, Tremp, 2007.
- CAMPO I JORDÀ, F. del, 1989-1997
CAMPO I JORDÀ, Ferran del, *Castells Medievals. 88 guaites dels castlans de l'Alt Empordà*, Figueres, 1989-1997.
- CAMPS I SAGUÉ, L., 2004
CAMPS I SAGUÉ, Lluís, *Els castells i masos de Celrà*, Celrà-Girona, 2004.
- CAMPS I SÒRIA, J., 1988a
CAMPS I SÒRIA, Jordi, "Capitell de Sant Llorenç de Sous", en *Catalunya Romànica, XXIII*, Barcelona, 1988, p. 40.
- CAMPS I SÒRIA, J., 1988b
CAMPS I SÒRIA, Jordi, "Capitell de Sant Privat d'en Bas", en *Catalunya Romànica, vol. XXIII*, Barcelona, 1988, pp. 43-44.
- CAMPS I SÒRIA, J., 1988c
CAMPS I SÒRIA, Jordi, "Capitell 1 de Santa Maria de Cervià", "Capitell 2 de Santa Maria de Cervià", en *Catalunya Romànica, XXIII*, Barcelona, 1988, pp. 38-40.
- CAMPS I SÒRIA, J., 1988d
CAMPS I SÒRIA, Jordi, "Relleu figurat 3 de Sant Pere de Rodes", en *Catalunya Romànica, XXIII*, Barcelona, 1988, pp. 311-317.
- CAMPS I SÒRIA, J., 1990
CAMPS I SÒRIA, Jordi, "Reflexions sobre l'escultura de filiació rossellonesa a la zona de Ripoll, Besalú, Sant Pere de Rodes i Girona vers la segona meitat del segle XII", *Estudi General*, 10 (1990), pp. 45-69.
- CAMPS I SÒRIA, J., 1992a
CAMPS I SÒRIA, Jordi, "Dovella de Ripoll", en *Prefiguración del Museu Nacional d'Art de Catalunya*, Barcelona, 1992, pp. 145-146.
- CAMPS I SÒRIA, J., 1992b
CAMPS I SÒRIA, Jordi, "Majestat Batlló", en *Prefiguración del Museu Nacional d'Art de Catalunya*, Barcelona, 1992, pp. 154-156.
- CAMPS I SÒRIA, J., 1995
CAMPS I SÒRIA, Jordi, "À propos des sources toulousaines du 'Maître de Cabestany': L'exemple du portail de Sant Pere de Rodes (Catalogne)", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, 26 (1995), pp. 95-108.
- CAMPS I SÒRIA, J., 1998
CAMPS I SÒRIA, Jordi, "L'escultura dels claustres. Del segle XI al segle XIII", en *Catalunya Romànica, XXVII*, Barcelona, 1998, pp. 103-115.

CAMPS I SÒRIA, J., 2000a
CAMPS I SÒRIA, Jordi, "Un fragment escultòric del Museu Nacional d'Art de Catalunya atribuible al baldaquí romànic de Ripoll", *Butlletí del MNAC*, 4 (2000), pp. 113-117.

CAMPS I SÒRIA, J. Y LORÉS I OTZET, I., 2000b
CAMPS I SÒRIA, Jordi y Lorés i Oztet, Immaculada, "Le chapiteau de la Vierge à Sant Esteve d'en Bas", en *Le Maître de Cabestany, la Pierre-qui-vire*, 2000, pp. 178-179.

CAMPS I SÒRIA, J., 2008a
CAMPS I SÒRIA, Jordi, "Capitells del claustre de Banyoles", en CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel y CAMPS I SÒRIA, Jordi (eds.), *El romànic i la mediterrània. Catalunya, Toulouse i Pisa. 1120-1180*, Barcelona, 2008, pp. 274-277.

CAMPS I SÒRIA, J., 2008b
CAMPS I SÒRIA, Jordi, "L'escultura en fusta", *El Romànic a les col·leccions del MNAC*, Barcelona, 2008, pp. 136-163.

CAMPS I SÒRIA, J., 2008c
CAMPS I SÒRIA, Jordi, "Majestat Batlló", en *El romànic i la Mediterrània. Barcelona, Toulouse i Pisa (1120-1180)*, Barcelona, 2008, pp. 400-401.

CAMPS I SÒRIA, J., 2008d
CAMPS I SÒRIA, Jordi, "Le mobilier d'autel en Catalogne à l'époque romane: devants d'autel et structures de retable sculptés", en *Autour de l'autel roman catalan*, París, 2008, pp. 125-148.

CAMPS I SÒRIA, J., 2009
CAMPS I SÒRIA, Jordi, "Majestat de Beget", "Majestat de la Trinitat o de Bellpuig", en *Convidats d'Honor. Exposició commemorativa del 75è aniversari del MNAC*, Barcelona, 2009, pp. 96-105.

CAMPS I SÒRIA, J., 2010
CAMPS I SÒRIA, Jordi, "L'escultura arquitectònica del romànic a Catalunya. Els vincles amb Itàlia", en FREIXA I CAMPS, Pere y CAMPS I SÒRIA, Jordi (coords.), *Els comacini i l'arquitectura romànica a Catalunya*, Barcelona, 2010, pp. 167-179.

CAMPS I SÒRIA, J., 2011a
CAMPS I SÒRIA, Jordi, "Imágenes para la devoción: crucifijos, descendimientos y vírgenes en la Cataluña románica. Tipologías y talleres", en *Mobiliario y ajuar litúrgico en las iglesias románicas*, Aguilar de Campoo, 2011, pp. 79-103.

CAMPS I SÒRIA, J., 2011b
CAMPS I SÒRIA, Jordi, "Scultura lignea nella Catalogna Romànica: la tipologia delle "Majestats" e il suo rapporto con il Volto Santo di Lucca", *Studi Medievali e Moderni*, 15 (2011), pp. 395-406.

CAMPS I SÒRIA, J., 2011c
CAMPS I SORIA, Jordi, "Les Vierges de la Catalogne Nord a l'époque romane. Problèmes a propos des typologies et des ateliers", en *Romanes et Gothiques. Vierges à l'Enfant restaurées des Pyrénées-Orientales*, Milán, 2011.

CAMPS I SÒRIA, J., 2013
CAMPS I SÒRIA, Jordi, "Romanesque majestats: a typology of *Christus triumphans* in Catalonia", en *Envisioning Christ on the Cross. Ireland and the early medieval West*, Dublín, 2013, pp. 234-247.

CAMPS I SÒRIA, J., 2014.
CAMPS I SÒRIA, Jordi, *Ex ungue leonem. Caps de marbre del Mestre de Cabestany*, Barcelona, 2014.

CAMPS I SÒRIA, J., 2017a
CAMPS I SÒRIA, Jordi, "Tres capiteles románicos de Sant Miquel de Fluvià identificados en el Museu Nacional", *Blog. Museu Nacional d'Art de Catalunya*, 19/01/2017 ([www. http://blog.museunacional.cat/es/tres-capiteles-romanicos-de-sant-miquel-de-fluvia-identificados-en-el-museu-nacional/](http://blog.museunacional.cat/es/tres-capiteles-romanicos-de-sant-miquel-de-fluvia-identificados-en-el-museu-nacional/)).

CAMPS I SÒRIA, J., 2017b
CAMPS I SÒRIA, Jordi, "Statues de la Vierge à l'Enfant dans le nord-est de la Catalogne à l'époque romane (XII^e-XIII^e siècles). Origines, sources et modèles", en BRETE, P., ADROHER, M. y CATAFAU, A. (eds.), *La Vierge dans les arts et les littératures du Moyen Âge. Actes du colloque de Perpignan du 17 au 19 octobre 2013*, París, Homoré Champion, 2017, pp. 337-350.

CAMPS I SÒRIA, J., 2018
CAMPS I SÒRIA, Jordi, "La galeria nord-occidental i l'escultura romànica del claustre", en ALIMBAU, S. et alii., *Clastrum. El claustre medieval de Santa Maria de Ripoll*, Ripoll, 2018, pp. 187-211.

CAMPS I SÒRIA, J., en prensa-a
CAMPS I SÒRIA, Jordi, "Les Vierges de la Catalogne du Nord à l'époque romane. Problèmes à propos des typologies et des ateliers", en *Les Vierges dans les arts et les littératures du Moyen Âge. Colloque International (2013)*, en prensa.

CAMPS I SÒRIA, J., en prensa-b
CAMPS I SÒRIA, Jordi, "De la portada i el claustre de Ripoll. Funcionament i irradiació d'un taller", en *La portalada de Ripoll: creació, conservació i recuperació. Simposium internacional. 16-19 d'octubre de 2013*, Ripoll, en prensa.

CAMPS I SÒRIA, J. y CASTIÑEIRAS I GONZÁLEZ, M., 2008
CAMPS I SÒRIA, Jordi Y CASTIÑEIRAS I GONZÁLEZ, Manuel, *El Romànic a les col·leccions del MNAC*, Barcelona, 2008.

CAMPS I SÒRIA, J. y LORÉS I OTZET, I., 1985-1988.
CAMPS I SÒRIA, Jordi y LORÉS I OTZET, Immaculada, "Dos capitells del Museu Arqueològic de Narbona del cercle del Mestre de Cabestany", *Lambard*, 4 (1985-1988), pp. 125-137.

CAMPS I SÒRIA, J. y LORÉS I OTZET, I., 1990
CAMPS I SÒRIA, Jordi y LORÉS I OTZET, Immaculada, "L'escultura de Sant Pere de Rodes", en *Catalunya Romànica, IX*, Barcelona, 1990, p. 703-728.

CAMPS I SÒRIA, J. y LORÉS I OTZET, I., 2000a
CAMPS I SÒRIA, Jordi y LORÉS I OTZET, Immaculada, "L'artiste et son atelier, ses commanditaires", en BONNERY, André et alii, *Le Maître de Cabestany*, La Pierre-qui-Vire, 2000, pp. 147-154.

CAMPS I SÒRIA, J. y LORÉS I OTZET, I., 2000b
CAMPS I SÒRIA, Jordi y LORÉS I OTZET, Immaculada, "État de la question", en BONNERY, André et alii, *Le Maître de Cabestany*, La Pierre-qui-Vire, 2000, pp. 207-213.

CAMPS I SÒRIA, J. y LORÉS I OTZET, I., 2000c
CAMPS I SÒRIA, Jordi y LORÉS I OTZET, Immaculada, "Le portail de Sant Pere de Rodes", en BONNERY, André et alii, *Le Maître de Cabestany*, La Pierre-qui-Vire, 2000, pp. 113-123.

CAMPS I SÒRIA, J. y LORÉS I OTZET, I., 2002
CAMPS I SÒRIA, Jordi y LORÉS I OTZET, Immaculada, "Anònim 6", en *La col·lecció somiada. Escultura Medieval a les Col·leccions Catalanes*, Barcelona, 2002, pp. 153-155 (Quaderns del Museu Federic Marès, 7).

CAMPS I SÒRIA, J., LORÉS I OTZET, I. y MANCHO SUÁREZ, C., 1999
CAMPS I SÒRIA, Jordi, LORÉS I OTZET, Immaculada y MANCHO SUÁREZ, Carles, "L'escultura preromànica", en *Del romà al romànic. Història, art i cultura de la Tarraconense mediterrània entre els segles IV i X*, Barcelona, 1999, pp. 416-423.

CAMPS I SÒRIA, J., PAGÉS I PARETAS, M. y YLLA-CATALÀ, G., 2002
CAMPS I SÒRIA, Jordi, PAGÉS I PARETAS, Montserrat y YLLA-CATALÀ, Gemma, *Guia visual Art Romànic*, Barcelona, 2002 (2004).

CAMPS I SÒRIA, J., SANCHEZ BOIRA, I. y VIVANCOS PEREZ, J., 1988,
CAMPS I SÒRIA, Jordi, SANCHEZ BOIRA, Imma y VIVANCOS PEREZ, Juan, "Sant Pere de Besalú. Escultura", en *Catalunya Romànica, vol IV*, Barcelona, 1988, pp. 200-211.

CAMPUZANO, M. et alii, 2010
CAMPUZANO, Mireia et alii, "Noves aportacions per a l'estudi de la Majestat Batlló: identificació i caracterització de la policromia subjacent", *Butlletí del Museu Nacional d'Art de Catalunya*, 11 (2010), pp. 13-31.

CANAL I ROQUET, Josep et alii, 1995
CANAL I ROQUET, Josep et alii, *L'orígen de la Fontana d'Or (Girona). La primera generació de burgesos*, Girona, 1995.

CANAL I ROQUET, Josep et alii, 1996
CANAL I ROQUET, Josep et alii, *Girona comtal i feudal (1000-1190)*, Girona, 1996.

CANAL I ROQUET, Josep et alii, 1998
CANAL I ROQUET, Josep et alii, *La ciutat de Girona en la 1a meitat del s. XIV: la plenitud medieval*, Girona, 1998.

CANAL I ROQUET, Josep et alii, 2000
CANAL I ROQUET, Josep et alii, *El sector nord de la ciutat de Girona. De l'inici al segle XIV*, Girona, 2000.

CANAL I ROQUET, J. et alii, 2003
CANAL I ROQUET, Josep et alii, *Girona, de Carlemany al feudalisme (785-1057). El trànsit de la ciutat antiga a l'època medieval (II)*, Girona, 2003-2004.

CANAL I ROQUET, Josep et alii, 2003-2004
CANAL I ROQUET, Josep et alii, *Girona, de Carlemany al feudalisme (785-1057). El trànsit de la ciutat antiga a l'època medieval (II)*, Girona, 2003-2004.

CANAL I ROQUET, J. et alii, 2004
CANAL I ROQUET, Josep et alii, "L'entrada del complex episcopal dins murs entre els segles X i XI", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XLV (2004), pp. 141-159.

CANAL I ROQUET, J. et alii, 2005b
CANAL I ROQUET, Josep et alii, *La Girona del segle XIII. L'embranzida de la burgesia (1190-1285)*, Girona, 2005.

CANAL I ROQUET, J. et alii, 2006
CANAL I ROQUET, Josep, CANAL I DE DIEGO, Eduard, NOLLA I BRUFAU, Josep M., SAGRERA I ARDILLA, Jordi, *La forma urbana del Call de Girona*, Girona, 2006

CANAL I ROQUET, J. et alii, 2008,
CANAL I ROQUET, Josep et alii, *Del fòrum a la plaça de la Catedral. Evolució urbanística del sector septentrional de la ciutat de Girona*, Girona, 2008

- CANAL I ROQUET, J. et alii, 2010
CANAL I ROQUET, Josep et alii, *Girona en el segle XIII (1190-1285)*, Girona, 2010
- CANAL I ROQUET, J. et alii, 2013
CANAL I ROQUET, Josep et alii, *Història urbana del Mercadal de Girona. Dels orígens a la fi de l'Edat Mitjana*, Girona, 2013
- CANER I ESTRANY, P., 1953
CANER I ESTRANY, Pere, "Calonge arqueològico, artístico y monumental", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, 8 (1953), pp. 262-276.
- CANER I ESTRANY, P., 1954
CANER I ESTRANY, Pere, "Desplazamientos y crecimiento del casco urbano calonginense", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, 9 (1954), pp. 247-264.
- CANER I ESTRANY, P. y VILAR I SAIS, L., 1976
CANER I ESTRANY, Pere y VILAR I SAIS, Lluís, "Castells i cases fortificades de Calonge", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, 23 (1976), pp. 279-320.
- CANO, 1606
CANO, ALONSO, *Discurso general de este antiquísimo castillo y monasterio de San Feliu de Guíxols*, s.l., 1606 (manuscrito de la Biblioteca de Montserrat, núm. 6).
- CANO I CIÓ, M., 2013
CANO I CIÓ, MERITXELL, Josep Bardolet. *Un intermediari del mercat de l'art de Catalunya*, Bellaterra, 2013 (Universitat Autònoma de Bellaterra, trabajo de final de máster, inédito).
- CAÑELLAS, J. M., 1889
CAÑELLAS, Josep Maria, *Album Rubaudonadeu. El Alto Ampurdán Histórico*, Figueres, [1889], 5 tomos.
- CAÑIGUERAL I CID, V., 2006
CAÑIGUERAL I CID, Vicens, *Capella del veïnat de panedes, dedicada a Sant Ampeli, en el terme municipal de Llagostera*, Llagostera, 2006 (inédito).
- CARBONELL I ESTELLER, E., 1974a
CARBONELL I ESTELLER, Eduard, *L'art romànic a Catalunya: segle XII*, Barcelona, 1974.
- CARBONELL I ESTELLER, E., 1974b
CARBONELL I ESTELLER, Eduard, *Ornamentación en la pintura románica española*, Barcelona, 1974 (Universitat Autònoma de Barcelona, tesis doctoral inédita).
- CARBONELL I ESTELLER, E., 1974-1975
CARBONELL I ESTELLER, Eduard, *L'art romànic a Catalunya*, Barcelona, 1974-1975, 2 tomos.
- CARBONELL I ESTELLER, E., 1981
CARBONELL I ESTELLER, Eduard, *L'ornamentació en la pintura romànica catalana*, Barcelona 1981.
- CARBONELL I ESTELLER, E., 1984
CARBONELL I ESTELLER, E., *La pintura mural románica a Catalunya*, Barcelona, 1984
- CARBONELL I ESTELLER, E., 1982
CARBONELL I ESTELLER, Eduard, "Primera noticia sobre les pintures de Sant Tomàs de Fluvia", *Quaderns d'Estudis Medievals*, III, 8 (1982), pp. 508-510.
- CARBONELL I ESTELLER, E., 1984
CARBONELL I ESTELLER, Eduard, *La pintura mural romànica*, Barcelona, 1984.
- CARBONELL I ESTELLER, E., 1986a
CARBONELL I ESTELLER, Eduard, "Fragment de baldaquí de Ribes", en *Catalunya Romànica*, XXII, Barcelona, 1986, pp. 183-185.
- CARBONELL I ESTELLER, E., 1986b
CARBONELL I ESTELLER, Eduard, "Fragment de baldaquí de Ribes de Freser", en *Thesaurus. Estudis. L'Art del Bisbat de Catalunya 1000/1800*, Barcelona, 1986, pp. 40-41.
- CARBONELL I ESTELLER, E., 2008
CARBONELL I ESTELLER, Eduard, "El Baldaquin de Ribes et l'iconographie de l'autel roman", en *Autour de l'autel roman catalan*, París, 2008, pp. 91-104.
- CARBONELL I ESTELLER, E. y SUREDA I PONS, J., 1995
CARBONELL I ESTELLER, Eduard y SUREDA I PONS, Joan, *Tresors Medievals del Museu d'Art Nacional de Catalunya*, Barcelona, 1995.
- CARBONELL I ESTELLER, E. et alii, 1997
CARBONELL I ESTELLER, Eduard et alii, *Museu Nacional d'Art de Catalunya. Guia Art Romànic*, Barcelona, 1997.
- CARBONELL-LAMOTHE, Y., 1974
CARBONELL-LAMOTHE, Yvette, "Les devants d'autels peints en Catalogne: bilan et problèmes", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, 5 (1974), pp. 71-86.

- CARRERAS I PÉRA, J., 1988
CARRERAS I PÉRA, Joan, *El Mont:ahir un monestir, avui un santuari*, Girona, 1988.
- CARRERAS I VIGORÓS, E., 2009
CARRERAS I VIGORÓS, Enric, "La identificació del *castrum* de Verdera, referencia geográfica del monestir de Sant Pere de Rodes", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 40 (2009), pp. 178-200.
- CARRERO SANTAMARÍA, E., 2004
CARRERO SANTAMARÍA, Eduardo, "El claustro de la Seu de Girona. Orígenes arquitectónicos y modificaciones en su estructura y entorno", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XLV (2004), pp. 189-204.
- CARRERO SANTAMARÍA, E., 2007
CARRERO SANTAMARÍA, Eduardo, "Imágenes litúrgicas. La viga de Sant Miquel de Cruilles (Museu d'Art de Girona) y la dedicación de su iglesia", en ALONSO-PIMENTEL, C. y KORTADI OLANO, E., *Arte y cristianismo. In memoriam de Juan Plazaola Artola, S.I.*, San Sebastián, 2007, pp. 329-337.
- CASACUBERTA, J. M. de, 1953
CASACUBERTA, Josep Maria de, *Excursions i sojorns de Jacint Verdaguer a les contrades pirinenques*, Barcelona, 1953.
- CASALS I GINESTA, E., 1968
CASALS I GINESTA, Enrique, "Arbucias: El templo románico de Espinelves precisa una adecuada restauración", *La Vanguardia* (21/03/1968), p. 34.
- CASALS I GINESTA, E., 1972
CASALS I GINESTA, Enrique, "Espinelves: Restauración del templo románico", *La Vanguardia* (22/08/1972), p. 26.
- CASAMAR, M., 1986
CASAMAR, Manuel, "Arqueta de Sant Feliu (núm. 8 a l'exposició)", en *Thesaurus/estudis. L'art als bisbats de Catalunya 1000/1800*, Barcelona, 1986, pp. 24-25.
- CASANOVAS MIRÓ, J., 2001
CASANOVAS MIRÓ, Jordi, "Apuntes sobre la formación de la colección de Arte Románico del Museu Nacional d'Art de Catalunya", en *Arte románico y escultura de vanguardia*, Barcelona, 2001, pp. 9-17.
- CASANOVAS I VOLTÀ, M. D., 2011
CASANOVAS I VOLTÀ, Maria Dolors, *Restauració del Castell de Llers (2a fase B)*, Girona, 2011.
- CASANOVAS I VOLTÀ, M. D., CASTELLS I LLÉVANERA, R. y FERRER I LÓPEZ, M., 1987
CASANOVAS I VOLTÀ, Maria Dolors, CASTELLS I LLÉVANERA, Ramon y FERRER I LÓPEZ, Miquel, *Catàleg del patrimoni arquitectònic de l'Ajuntament de Cassà de la Selva*, Cassà, 1987.
- CASAS GENOVER, J. y NOLLA BRUFAU, J. M., 2013
CASAS GENOVER, Josep y NOLLA BRUFAU, Josep Maria, "Excavacions arqueològiques a l'església de Sant Joan de Bellcaire. Una revisió", *Estudis del Baix Empordà*, 32 (2013), pp. 19-35.
- CASAS I GENOVER, J. y SOLER FUSTÉ, V., 2009
CASAS I GENOVER, Josep y SOLER FUSTÉ, Victoria, *Saus, Camallera i Llampaies*, Girona, 2009 (col. Quaderns de la Revista de Girona).
- CASAS HOMS, J. M., 1975
CASAS HOMS, Josep Maria (ed.), *Dietari de Jeroni Pujades, III*, Barcelona, 1975.
- CASELLAS, R., s.d.
CASELLAS, Raimon., *Catálogo descriptivo parcial de las secciones de pintura románica y gótica del Museo de Arte y Arqueología de Barcelona*, Barcelona, s.d.
- CASELLAS I SERRA, L.-E., 1992
CASELLAS I SERRA, Lluís-Esteve, "Intervencions arqueològiques als Banys Àrabs de Girona", en *Primeres Jornades d'Arqueologia de Girona*, Sant Feliu de Guíxols, 1992, pp. 156-160.
- CASELLAS I SERRA, L.-E. y SAGRERA I ARADILLA, J., 1992
CASELLAS I SERRA, Lluís-Esteve y SAGRERA I ARADILLA, Jordi, "La necròpoli del Prat de Sant Pere de Besalú", en *Amics de Besalú. VII Assemblea d'Estudis sobre el seu Comtat*, Olot, 1992, pp. 245-254.
- CASTELLS, E., GONZALEZ, R. y NOLASCO, N., 2011
CASTELLS, Eloi, GONZALEZ, Reginald y NOLASCO, Núria, *Informe preliminar. Lectura de Paraments i estudi històric i arquitectònic de les galeries de la planta baixa del claustre del monestir de Santa Maria de Ripoll*, Ripoll, 2011.
- CASTELLS CATALANS, ELS, 1967-1979
CASTELLS CATALANS, ELS, Barcelona, 1967-1979, 6 tomos
- CASTELLS I LLAVANERA, R. M., 1991
CASTELLS I LLAVANERA, Ramon Maria, "Restauració de Santa Maria d'Agullana", *El tap de suro*, 18-19, (1991), pp. 5-6.
- CASTELLS I SERRA, J., 1975
CASTELLS I SERRA, Jesús, *Martirologi de les Esglésies de la Seu d'Urgell*, la Seu d'Urgell, 1975.

- CASTIÑEIRAS GONZALEZ, M., 1994
CASTIÑEIRAS GONZALEZ, Manuel, "Las fuentes antiguas en el menologio medieval hispano: la pervivencia literaria e iconográfica de las Etimologías de Isidoro y del Calendario de Filocalo", *Boletín del Museo Arqueológico Nacional*, XII, 1-2 (1994), pp. 77-100.
- CASTIÑEIRAS GONZALEZ, M., 1996
CASTIÑEIRAS GONZALEZ, Manuel, *El calendario medieval hispano. Textos e imágenes (siglos XI-XIV)*, Salamanca, 1996.
- CASTIÑEIRAS GONZALEZ, M., 1999a
CASTIÑEIRAS GONZALEZ, Manuel, "Ripoll", en *Enciclopedia dell'arte medievale*, X, Roma, 1999, pp. 27-33.
- CASTIÑEIRAS GONZALEZ, M., 1999b
CASTIÑEIRAS GONZALEZ, Manuel, "Ripoll i les relacions culturals i artístiques de la Catalunya Altmedieval", en *Del romà al romànic. Història, art i cultura de la Tarragonense mediterrània entre els segles IV i X*, Barcelona 1999, pp. 435-442.
- CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, M., 2006
CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel, "Un passaggio al passato: il portale di Santa Maria di Ripoll", QUINTAVALLE, Arturo Carlo (ed.), *Medioevo, il tempo degli antichi. VI Convegno Internazionale di Studi di Parma (Palazzo Sanvitale 23-28 settembre 2003)*, Parma, 2006, pp. 365-381.
- CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, M., 2007a
CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel, "The Catalan Romanesque Painting Revisited (with Technical Report by A. Morer and J. Badia)", en HOURIHANE, Colum (ed.), *Spanish medieval Art, Recent Studies*, Tempe (Arizona), 2007, pp. 119-153.
- CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, M., 2007b
CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel, "Cremona y Compostela: de la performance a la piedra", en QUINTAVALLE, Arturo (ed.), *Immagine e Ideologia*, Parma, 2007, pp. 173-179.
- CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, M., 2008a
CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel, "Baldaquí de Ribes", en *El romànic i la Mediterrània. Catalunya, Toulouse i Pisa*, Barcelona, 2008, pp. 378-379.
- CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, M., 2008b
CASTIÑEIRAS, Manuel, "El baldaquí de Tost: una obra mestra de la pintura sobre taula", en *El cel pintat. El baldaquí de Tost*, Vic, 2008, pp. 33-54.
- CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, M., 2008c
CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel, "En torno a los orígenes de la pintura románica sobre tabla en Cataluña: los frontales de Urgell, Ix, Esquiús i Planès", *Butlletí del Museu Nacional d'Art de Catalunya*, 9 (2008), pp. 15-41.
- CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, M. A., 2008d
CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel, "Frontal d'altar de Planès", en *El romànic i la Mediterrània. Catalunya, Toulouse i Pisa 1120-1180*, Barcelona, 2008, pp. 394-395.
- CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, M., 2008e
CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel, "Frontal dit 'de Martinet'", en *El romànic i la Mediterrània. Catalunya, Toulouse i Pisa 1120-1180*, Barcelona, 2008, pp. 386-387.
- CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, M., 2008f
CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel, "La pintura sobre tabla", en CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel y CAMPS I SÒRIA, Jordi, *El románico en las colecciones del MNAC*, Barcelona, 2008, pp. 89-135.
- CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, M., 2008g
CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel, "Ripoll et Gérone, deux exemples privilégiés du dialogue entre l'art roman et la culture classique", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, XXXIX (2008), pp. 161-180.
- CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, M., 2009
CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel, "Santa Caterina retrobada: el programa de la catedral de la Seu d'Urgell i el seu context", en *La princesa sàvia. Les pintures de santa Caterina de la Seu d'Urgell*, Barcelona-Vic, 2009, pp. 23-37.
- CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, M., 2011a
CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel, "El altar románico y su mobiliario litúrgico: frontales, vigas y baldaquinos" en HUERTA HUERTA, Pedro Luis (ed.), *Mobiliario y ajuar litúrgico en las iglesias románicas*, Aguilar de Campoo, 2011, pp. 11-75.
- CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, M., 2011b
CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel, *El Tapiz de la Creación*, Girona, 2011.
- CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, M., 2012a
CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel, "Artiste-clericus ou artiste-laïque? Apprentissage et curriculum vitae du peintre en Catalogne et en Toscane", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, XLIII (2012), pp. 15-30.
- CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, M., 2012b
CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel, "El Brodat de la Creació de Girona: un tapís de paviment?", en *Le plaisir de l'art du Moyen Âge. Commande, production et réception de l'œuvre d'art. Mélanges en hommage à Xavier Barral i Altet*, París, 2012, pp. 643-649.

CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, M., 2013
CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel, "The Portal at Ripoll Revisited: An Honoray Arch for the Ancestors", en MCNEILL, John y PLANT, Richard (eds.), *Romanesque and the Past*, Leeds, 2013, pp. 121-142.

CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, M., 2014a
CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel, "El Baldaquí de Ribes: un "incunable" pictòric del taller de Ripoll", en CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel y VERDAGUER SERRAT, Judit (eds.), *Pintar fa mil anys. Els colors i l'ofici del pintor romànic*, Bellaterra, 2014, pp. 55-70.

CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, M., 2014b
CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel, "Il·luminant l'altar: artistas i tallers de pintura sobre taula a Catalunya (1119-1150)", en CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel y VERDAGUER SERRAT, Judit (eds.), *Pintar fa mil anys. Els colors i l'ofici del pintor romànic*, Bellaterra, 2014, pp. 17-51.

CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, M., 2014c
CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel, "The Making of the Catalan Romanesque Altar Frontal (1119-1150): Issues of Technical Training, Autorship and Patronage", en GRINDER-HANSEN, Poul (ed.), *Image and Altar, 800-1300, Papers for an International Conference in Copenhagen, 24 October-27 October 2007*, Copenhagen, 2014, pp. 97-120 (PNM, Publications from the National Museum Studies in Archeology and History, XX).

CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, M., 2015
CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel, "Catalan Panel Painting around 1200, the Eastern Mediterranean and Byzantium", en BACILE, Rosa y MCNEILL, John (eds.), *Romanesque and the Mediterranean. Patterns of Exchange Across the Latin, Greek and Islamic Worlds c. 1000-c. 1250*, Leeds, 2015, pp. 297-336.

CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, M., 2017
CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel, "La Santa Parentela, los dos Santiagos y las tres Marías: una encrucijada de la iconografía jacobea medieval", en RUCQUOI, Adeline (ed.), *Maria y Iacobus en los Camino Jacobeos (Actas del IX Congreso Internacional de Estudios Jacobeos, Santiago, 21-24 octubre de 2015)*, Santiago de Compostela, 2017, pp. 99-143.

CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, M. y ABENZA SORIA, V., 2014
CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel y ABENZA SORIA, Verónica, "Sant Martí de Puigbò: una iconografía per Ramon Berenguer III?", en CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel y VERDAGUER SERRAT, Judit (eds.), *Pintar fa mil anys. Els colors i l'ofici del pintor romànic*, Bellaterra, 2014, pp. 71-86.

CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, M. y CAMPS I SÒRIA, J., 2008a
CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel y CAMPS I SÒRIA, Jordi, "Figura pintada, imatge esculpida. Eclosió de la monumentalitat i diàleg entre les arts a Catalunya. 1120-1180", en *El romànic i la Mediterrània. Catalunya, Toulouse i Pisa. 1120-1180*, Barcelona, 2008, pp. 133-147.

CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, M. y CAMPS I SÒRIA, J., 2008b
CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel y CAMPS I SÒRIA, Jordi, *El romànic i la Mediterrània. Catalunya, Toulouse i Pisa. 1120-1180*, Barcelona, 2008, pp. 366-367.

CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, M. y LORÉS I OTZET, I., 2008
CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel y LORÉS I OTZET, Immaculada, "Las Biblias de Rodes i Ripoll: una encrucijada del arte románico en Catalunya", en *Les fonts de la pintura romànica, Simposi Internacional*, Barcelona, 2008, pp. 219-260.

CASTIÑEIRAS GONZALÉZ, Manuel y VERDAGUER SERRAT, J., 2015
CASTIÑEIRAS GONZALÉZ, Manuel y VÉRDAGUER SERRAT, Judit, "Le baldaquin de Ribes et la question des ateliers monastiques: un cas d'étude pour la connaissance de la technique de la peinture sur bois en Catalogne romane", en MALLET, Geraldine y LETURQUE, Anne (eds.), *L'apport des analyses techniques et scientifiques à la connaissance des œuvres peintes médiévales en Catalogne et autres lieux*, Montpellier, 2015, pp. 199-235.

CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, M. y YLLA-CATALÀ, G. 2006
CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel y YLLA-CATALÀ, Gemma, "Lluís Domènech i Montaner i la descoberta del Romànic", en RAMON, Antoni y CRAU, Enric (eds.), *Lluís Domènech i Montaner, Arquitectura romànica a Catalunya*, Barcelona, 2006, pp. 287-303.

CATALÀ I ROCA, P., 1990
CATALÀ I ROCA, Pere, *Comentaris als castells catalans*, Barcelona, 1990.

CATÀLEG, 1936
Catàleg del Museu d'Art de Catalunya, Barcelona, 1936.

CATÀLEG, 1981
Catàleg del Museu d'Art, Girona, 1981.

CATÁLEG DE BÉNS
"Catàleg de béns a protegir", en *Pla d'ordenació urbanística municipal. Ajuntament de Palau-saverdera*, Palau-Saverdera, 2012 (inédito).

CATÁLOGO, 1893
Catálogo del Museo Arqueológico-Artístico Episcopal de Vich, Vic, 1893.

CATÁLOGO, 1958
Catálogo del Museo Marés, Barcelona, 1958.

CATALUNYA ROMÀNICA, 1984-1998
CATALUNYA ROMÀNICA, Barcelona, 1984-1998, 27 tomos.

CAUSSA I SUNYER, J., 1959

CAUSSA I SUNYER, Jaume, "El santuari de la Mare de Déu de l'Om, patrona de l'Empordà i advocada del bell parlar", *Anales del Instituto de Estudios Ampurdaneses*, 1 (1959), pp. 168-172.

CAUSSA I SUNYER, J., 1962

CAUSSA I SUNYER, Jaume, "Santa Eugènia de Saldet i la seva historia", *Anales del Instituto de Estudios Ampurdaneses*, 4 (1962), pp. 171-178.

CAUSSA I SUNYER, J., 1964

CAUSSA I SUNYER, Jaume, "San Pedro de Roda, señor de Viladamat", *Revista de Gerona*, 29 (1964), pp. 46-47.

CAULA I VEGAS, F., 1930.

CAULA I VEGAS, Francesc, *Les parròquies i comuns de Santa Eulàlia de Begunyà i Sant Joan de les Fonts*, Sant Joan de les Fonts, 1930.

CAULA I VEGAS, F., 1935

CAULA I VEGAS, Francesc, "El règim senyorial a Olot", en *La Tradició Catalana*, Olot, 1935 (reed. 1982).

CAULA I VEGAS, F., 1947

CAULA I VEGAS, Francesc, *Jalones de la Historia. Los castillos de la Casa de Bas*, Barcelona, 1947.

CAULA I VEGAS, F., 1951

CAULA I VEGAS, Francesc, "Breves comentarios a la Crónica de Puigpardines", *Pyrene*, 24 (1951), pp. 751-753; 25 (1951), pp. 791-797 (reimp. en CAULA I VEGAS, Francesc, *Recull d'articles i treballs*, III, Sant Joan les Fonts, 1984, pp. 65-75).

CAULA I VEGAS, F., 1954

CAULA I VEGAS, Francesc, "Andanzas de los judíos", *Pyrene*, 47 (1954), pp. 1288-1290.

CAULA I VEGAS, F., 1969

CAULA I VEGAS, Francesc, *Besalú: comtat pirinenc, notes històriques*, Olot, 1969.

CAULA I VEGAS, F., 1983

CAULA I VEGAS, Francesc, *Recull d'articles i treballs*, I, Sant Joan les Fonts, 1983.

CAULA I VEGAS, F., 1984

CAULA I VEGAS, Francesc, "La força de les Preses", en *Recull d'articles i treballs*, III, Sant Joan les Fonts, 1984, pp. 151-157.

CAULA I VEGAS, F., 2005

CAULA I VEGAS, Francesc, *Crònica fidel de les coses mes assenyalades succehides a les parroquies de Sant Joan les Fonts, Santa Eulàlia de Begudà i Sant Andreu de Socarrats, des dels primers temps fins a l'any de gracia de 1592*, Sant Joan les Fonts, 2005 (manuscrito fechado en 1925).

CAYUELA VELLIDO, B., 2008

CAYUELA VELLIDO, Begoña, "Elementos del baldaquino de Santa María de Ripoll", en CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel y CAMPS I SÓRIA, Jordi (eds.), *El románico y el Mediterráneo. Cataluña, Tolouse y Pisa (1120-1180)*, Barcelona, 2008, pp. 244-247.

CAYUELA VELLIDO, B., 2013

CAYUELA VELLIDO, Begoña, *Tradiciones y transmisión iconográfica en el arte altomedieval. La iconografía del sacrificio de Isaac en el arte hispano (siglos VII al XII)*, Barcelona, 2013 (Universitat de Barcelona, tesis doctoral inédita).

CENTRE D'ESTUDIS DEL BAIX FLUVIÀ, 1986

CENTRE D'ESTUDIS DEL BAIX FLUVIÀ, "L'església de Sant Tomàs de Fluvia, s. XI. La història, els monuments, les pintures", *Annals de l'Institut d'Estudis Ampurdanesos*, 19 (1986), pp. 314-317.

CÉRVERA I BERTA, J. M., 1984

CÉRVERA I BERTA, Josep Maria, *Història del Monestir de Sant Feliu de Guíxols*, Olot, 1984.

CINGOLANI, S. M., 2011

CINGOLANI, Stefano Maria, *Diplomatari de Pere el Gran. 1. Cartes i Pergamins (1258-1285)*, Barcelona, 2011.

CHRISTE, Y., 1971-1972

CHRISTE, Yves, "La colonne d'Arcadius, Sainte-Pudentienne, l'Arc d'Eginard et le Portail de Ripoll", *Cahiers Archéologiques*, 31-32 (1971-1972), pp. 31-42.

CHRISTE, Y., 1996

CHRISTE, Yves, *L'Apocalypse de Jean: sens et développements de ses visions synthétiques*, París, 1996 (Bibliothèque des Cahiers Archéologiques, 15).

CID PRIETO, C., 1951

CID PRIEGO, Carlos, "La iconografía del claustro de la Catedral de Gerona", *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, VI (1951) pp. 5-118.

CID PRIETO, C., 1953
CID PRIEGO, Carlos, "La iglesia de Santa María de Porqueres", *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, VIII (1953), pp. 187-217.

CID PRIETO, C., 1955
CID PRIEGO, Carlos, "Recuerdos clásicos en el arte gerundense medieval", *Revista de Girona*, 1 (1955), pp. 17-28.

CID PRIETO, C y VIGIL, I., 1992
CID PRIETO, Carlos y VIGIL, Isabel, "La miniatura del águila y la serpiente en los Beatos", *Medievalia*, 10 (1992), pp. 115-132.

CIRICI I PELLICER, A., 1975
CIRICI I PELLICER, Alexandre, *Dues esglésies romàniques: Queralt, Fustanyà*, Barcelona, 1975.

CIVIL CASTELLVÍ, F., 1973
CIVIL CASTELLVÍ, Francisco, "Perspectiva musical de los claustros de la Catedral de Gerona", *Revista de Gerona*, 63 (1973), pp. 66-69.

CLARA, J., 1994
CLARA, Josep, "L'Ofici a Carlemany dins el Breviari de 1339", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XXXIV (1994), pp. 619-630.

CLARA I RESPLANDIS, J. y MARQUÈS I PLANAGUMÀ, J. M., 1992
CLARA I RESPLANDIS, Josep y MARQUÈS I PLANAGUMÀ, Josep Maria, *Sant Feliu de Girona*, Girona, 1992.

CLARÀ I VALLÉS, T., 2011
CLARÀ I VALLÉS, Tura, "Dues piques baptismals romàniques del comtat de Besalú", en *X Assemblea d'Estudis sobre el Comtat de Besalú*, Besalú, 2011, pp. 111-120.

CLAVAGUERA, F., 1986
CLAVAGUERA, Francesc, *Llançà. Notes històriques*, Barcelona, 1986.

CLAVAGUERA I CANET, J., 1997
CLAVAGUERA I CANET, Josep, *Vilert, Vilert*, 1997.

CLAVAGUERA I CANET, J., 2000
CLAVAGUERA I CANET, Josep, *Llançà*, Girona, 2000 (col. Quaderns de la Revista de Girona, 84).

CLUA MERCADAL, M., 2003
CLUA MERCADAL, María, "El monestir de Sant Llorenç de Sous: vida i reforma a partir de les troballes monetàries", en *II Congrés d'Arqueologia Medieval i Moderna a Catalunya (Sant Cugat del Vallès, 18-21 d'abril de 2002). Els conjunts monàstics: intervencions arqueològiques (1998-2002)*, Barcelona, 2003, pp. 97-102.

COBOS FAJARDO, A. y TREMOLEDA TRILLA, J., 2009
COBOS FAJARDO, Antoni y TREMOLEDA TRILLA, Joaquim, *L'epigrafia medieval dels comtats gironins. I. El comtat de Peralada*, Girona, 2009.

COBOS FAJARDO, A., TREMOLEDA TRILLA y VEGA I FERRER, S. J., 2010
COBOS FAJARDO, Antoni, TREMOLEDA TRILLA, Joaquim y VEGA I FERRER, Salvador, *L'epigrafia medieval dels comptats gironins. II. El comtat d'Empúries*, Figueres, 2010, 2 tomos.

CODINA I FALGÀS, F., 2004
CODINA I FALGÀS, Ferran, "La recuperació del castell de Palagret de Celrà (Gironès)", en *Setenes Jornades d'arqueologia de les comarques de Girona*, Girona, 2004, II, pp. 429-434.

CODINA I FALGÀS, F. y CAMPS I SAGUÉ, L., 2004
CODINA I FALGÀS, Ferran y CAMPS I SAGUÉ, Lluís, "El castell de Palagret (Celrà, Gironès) Resultat de les primeres excavacions i de la recerca documental", en *Els Castells Medievals a la Mediterrània Nord-Occidental*, Girona, 2004.

CODINA I FALGÀS, F., y GRAU I SALVÀ, J., 2006
CODINA I FALGÀS, Ferran y GRAU I SALVÀ, Joaquim, "Resultats de les primeres excavacions realitzades al castell de Palagret (Celrà) entre els anys 2004 i 2005", en *Vuitenes Jornades d'arqueologia de les comarques de Girona*, Girona, 2006, II, pp. 523-532.

CODINA I FALGÀS, F., y GRAU I SALVÀ, J., 2008
CODINA I FALGÀS, Ferran y GRAU I SALVÀ, Joaquim, "Resultats de les excavacions realitzades al castell de Palagret (Celrà, Gironès) entre els anys 2006 i 2007", en *Novenes Jornades d'arqueologia de les comarques de Girona*, Girona, 2008, II, pp. 387-392.

CODINA I FALGÀS, F., y GRAU I SALVÀ, J., 2010
CODINA I FALGÀS, Ferran y GRAU I SALVÀ, Joaquim, "Resultats de les excavacions realitzades al castell de Palagret (Celrà, Gironès) entre els anys 2006 i 2007", en *Desenes Jornades d'arqueologia de les comarques de Girona*, Girona, 2010, pp. 473-481.

CODINA I FALGÀS, F. et alii, 2006
CODINA I FALGÀS, Ferran et alii, "Evidències arqueològiques d'època medieval al nucli històric d'Ullastret", *Estudis del Baix Empordà*, 25 (2006), pp. 33-65.

CODINA I REINA, D., 1999
CODINA I REINA, Dolors, *Resultats de l'excavació a l'església de Mare de Déu de Quadres, Isòvol, la Cerdanya*, s.l. 1999 (inédito).

CODINA I REINA, D., 2000
CODINA I REINA, Dolors, "Intervenció arqueològica a l'església de Sant Victor de Dòrria. Toses. El Ripollès", en *V Jornades d'Arqueologia de les comarques de Girona*, Olot, 2000.

CODINA I REINA, D., 2004a
CODINA REINA, DOLORS, "Actuació arqueològica a l'església de La Pietat de la Roca (Vilallonga de Ter, Ripollès)", en *Actes de les VII Jornades d'Arqueologia de Girona*, (2004), II, pp. 523-524.

CODINA I REINA, D., 2004b
CODINA REINA, Dolors, "Inventari de l'estela funerària de Santa Maria de Les Llosses (Ripollès)", en *Actes de les VII Jornades d'Arqueologia de Girona*, la Bisbal d'Empordà, 2004, II, pp. 535-537.

CODINA REINA, D., 2004c
CODINA REINA, Dolors, "Resultats de la intervenció arqueològica a l'església de Sant Esteve (Pardines, Ripollès)", en *Actes de les VII Jornades d'Arqueologia de Girona*, la Bisbal d'Empordà, 2004, II, pp. 539-541.

CODINA I REINA, D., 2012
CODINA I REINA, Dolors, "Sant Quirze de Colera. Un jaciment arqueològic excepcional", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 43 (2012), pp. 39-63.

CODINA I REINA, D. y FRIGOLA I TRIOLA, J., 2008 2012
CODINA I REINA, Dolors y FRIGOLA I TRIOLA, Josep, "Excavació al castell de Vilopriu (Vilopriu, Baix Empordà)", en *Novenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, l'Escala, 2008, pp. 353-357.

CODINA I REINA, D. y MONTALBÁN MARTÍNEZ, C. 2002
CODINA REINA, Dolors y MONTALBÁN MARTÍNEZ, Carme, "Resultats de la intervenció arqueològica realitzada a l'interior de l'església del monestir de Sant Quirze de Colera (Rabós d'Empordà, Alt Empordà)", en *VII Jornades d'arqueologia de les comarques de Girona*, Girona, 2002, pp. 473-476.

CODINA I REINA, D. y MONTALBÁN MARTÍNEZ, C. 2006
CODINA REINA, Dolors y MONTALBÁN MARTÍNEZ, Carme, "L'època carolíngia a l'Albera: El cas de l'església de Sant Quirze de Colera (Rabós, Alt Empordà)", en *VIII Jornades d'arqueologia de les comarques de Girona*, Girona, 2006, pp. 395-403.

CODINA I REINA, D. et alli, 1999
CODINA REINA, D et alli, "El monestir de Sant Quirze de Colera (Rabós d'Empordà, Alt Empordà). Estructures arquitectòniques i funeràries", en *IV Jornades d'arqueologia de les comarques de Girona*, Girona, 1999, pp. 245-258.

COLECCIÓN VIÑAS, 1957
Colección Viñas de tejidos antiguos, Barcelona, 1957.

COLL I CASTANYER, J., 1971
COLL I CASTANYER, Jaume, *Breda històrica i actual*, Girona, 1971.

COLLELL, J. y ESCUDÉ, C., 1998
COLLELL, Jordi, ESCUDÉ, Carme, *Riells i Viabrea*, Girona, 1998 (col. Quaderns de la Revista de Girona, 74).

COLLELDEMONT I OLIVA, P., 1984
COLLELDEMONT I OLIVA, Pep, *Els aspres de l'Empordà*, Girona, 1984.

COLLELDEMONT I OLIVA, P., 1993
COLLDEMONT I OLIVA, Pep, *Els Aspres de l'Empordà: Medinyà, Cervià de Ter, Viladesens*, Girona, 1993 (Les Guies, 19).

COLLELDEMONT I OLIVA, P., 1991a
COLLELDEMONT I OLIVA, Pep, "Canet d'Adri", *El pla de Girona*, Girona, 1991.

COLLELDEMONT I OLIVA, P., 1991b
COLLELDEMONT OLIVA, Pep, *El Pla de l'Estany*, Girona, 1991.

COLLELDEMONT I OLIVA, P. y LLADÓ, M., 2007
COLLELDEMONT I OLIVA, Pep y LLADÓ, Manel, *Les masies d'Aiguaviva*, Aiguaviva, 2007.

COLLELDEMONT VIVES, E., PRATSEABA I SALA, A. y ROBLES, D., 2014
COLLELDEMONT VIVES, E., PRATSEABA I SALA, A. y ROBLES, Daniel, "Primeres intervencions arqueològiques al Vilar de Freixe (Espolla, Alt Empordà)", en *Dotzenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Girona, 2014, p.343-346.

COLOMEDA, N., AGUSTÍ, B. y DÍAZ CARVAJAL, A., 2012
COLOMEDA, Natàlia, AGUSTÍ, Bibiana y DÍAZ CARVAJAL, Antonia, "Actuació arqueològica a l'església de Santa Maria de Sant Quirze de Colera (Rabós d'Empordà)", en *Onzenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Girona, 2012, pp. 381-384.

COMAS, M., 1940
COMAS, M., *El altar mayor de la catedral de Gerona*, Girona, 1940

COMES, R. M., 1999.
COMES, Rosa Maria, "Un banc romà, reutilitzat pel mestre de Cabestany, a Peralada", *Sylloge Epigraphica Barcinonensis*, III (1999), pp. 30-41.

COMPANYS I FARRERONS, I. y MONTARDIT I BOFARULL, N., 1983
COMPANYS I FARRERONS, Isabel y MONTARDIT I BOFARULL, Núria, *Embigats gòtic-mudéixars al Tarragonès*, Tarragona, 1983.

COMPTE I FREIXANET, A., 1980
COMPTE I FREIXANET, Albert, "Els límits del comptat d'Empúries", *Revista de Girona*, 93 (1980), pp. 249-254.

COMPTE I FREIXANET, A., 1990
COMPTE I FREIXANET, Albert, *La Jonquera*, Girona, 1990 (col. Quaderns de la revista de Girona, 27).

COMPTE I FREIXANET, A., 1999
COMPTE I FREIXANET, Albert, "Tríptic d'història agrària. Al voltant de la família Casademont, àlies Colombó", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 32 (1999), pp. 129-154.

COMTE ARNAU, 1992
"El comte Arnau i el castell de Mataplana. 7è Centenari dels Estatuts de Llibertat i Cartes de Poblament al Pre-Pirineu", *Revista de Girona*, 152 (1992), pp. 285-322.

COMUNITAT DE JESÚS, 1982
COMUNITAT DE JESÚS, *Goigs a la Mare de Déu de Rocacorba. Retall històric*, Girona, 1982 (ed. facsímil).

CONEJO DA PENA, A., 2002
CONEJO DA PENA, Antonio, *Assistència i hospitalitat a l'edat mitjana. L'arquitectura dels hospitals catalans: del gòtic al primer renaixement*, Barcelona, 2002 (Universitat de Barcelona, tesis doctoral inédita).

CONSTANS I SERRATS, L., 1953b
CONSTANS I SERRATS, Lluís, *Los claustros del monasterio de Bañolas*, Banyoles, 1952.

CONSTANS I SERRATS, L., 1953b
CONSTANS I SERRATS, Lluís, "Documentos medievales sobre el castillo de Rocacorba", *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, VIII (1953), pp. 251-261.

CONSTANS I SERRATS, L., 1954
CONSTANS I SERRATS, Lluís, *Girona, bisbat marià. Història, art, pietat i folklore*, Barcelona, 1954.

CONSTANS I SERRATS, L., 1982
CONSTANS I SERRATS, Lluís, *Banyoles*, Banyoles, 1982 (Comissió Homenatge Mossèn Constans).

CONSTANS I SERRATS, L., 1985-1993
CONSTANS I SERRATS, Lluís, *Diplomatari de Banyoles*, Banyoles 1985-1993, 6 tomos.

CONTESSA, A., 2001-2002
CONTESSA, Andreina, "L'attesa dell'ariete. Il ciclo di Isacco nelle Bibbie di Ripoll e di Roda", *Storia della Miniatura*, 6-7 (2001-2002), pp. 17-28.

CONTESSA, A., 2003
CONTESSA, Andreina, "Le Bibbie dell'abate Oliba di Ripoll. Testo biblico e rinascita spirituale nell'Catalogna dell'XI secolo", *Estudios bíblicos*, LXI (2003), pp. 27-64.

CONTESSA, A., 2004a
CONTESSA, Andreina, "Le Bibbie catalane de Ripoll e di Roda e gli antichi cicli lombardi della Genesi", *Arte Lombarda*, 140 (2004), pp. 5-24.

CONTESSA, A., 2004b
CONTESSA, Andreina, "Noah's Ark on the two mountains of Arafat: the iconography of the cycle of Noah in the Ripoll and Roda Bibles", *Word & Image*, 20/4 (2004), pp. 257-270.

CONTESSA, A., 2004c
CONTESSA, Andreina, "Immagini del Paradiso nelle Bibbie catalane di Ripoll e di Roda", *Kronos*, 7/1 (2004), pp. 3-32.

CONTESSA, A., 2007
CONTESSA, Andreina, "Between Art, Faith and Science. The concept of Creation in the Ripoll and Roda Romanesque Bibles", *Iconographica. Studies in the History of Images*, 6 (2007), pp. 19-43.

CONTESSA, A., 2008
CONTESSA, Andreina, "Nouvelles observations sur la Bible de Roda", *Cahiers de Civilisation Médiévale*, 51 (2008), pp. 329-342.

CONTESSA, A., 2008
CONTESSA, Andreina, "Imaging the Invisible God: Theophanies and Prophetic Visions in the Ripoll and Roda Bibles", *Cahiers de Civilisation Médiévale*, 51 (2009), pp. 79-97.

COOK, W. W. S., 1923
COOK, Walter William Spencer, "The Earliest Painted Panels of Catalonia (I)", *The Art Bulletin*, V, 4 (1923), pp. 85-101.

- COOK, W. W. S., 1924
COOK, Walter William Spencer, "The Stucco Altar-Frontals of Catalonia", *Art Studies*, 2 (1924), pp. 41-81.
- COOK, W. W. S., 1948
COOK, Walter William Spencer, "The Saint Martin Altar Frontal in the Walters Art Gallery", *Journal of the Walters Art Gallery*, XI (1948), pp. 24-37.
- COOK, W. W. S., 1952
COOK, Walter William Spencer, "A catalan altar frontal in the Worcester Museum", en *Archaeologica orientalia. In memoriam Ernst Herzfeld*, Nueva York, 1952, pp. 32-38.
- COOK, W. W. S., 1956
COOK, Walter William Spencer, *La pintura mural románica en Cataluña*, Madrid, 1956.
- COOK, W. W. S., 1960
COOK, Walter William Spencer, *La pintura románica sobre tabla en Cataluña*, Madrid, 1960.
- COOK, W. W. S. y AINAUD DE LASARTE, J., 1957
COOK, Walter William Spencer y AINAUD DE LASARTE, Joan, *España. Pinturas Románicas*, Madrid, 1957.
- COOK, W. W. S. y GUDIOL RICART, J., 1950
COOK, Walter William Spencer y GUDIOL RICART, José, *Pintura e imaginería románicas*, Madrid, 1950 (col. Ars Hispaniae, VI).
- COOK, W. W. S. y GUDIOL RICART, J., 1980
COOK, Walter William Spencer y GUDIOL RICART, José, *Pintura e imaginería románicas*, Madrid, 1980 (col. Ars Hispaniae, VI, edición revisada).
- COROMINES PLANELLAS, J. M. y MARQUÉS CASANOVAS, J., 1967-1978
CÓROMINES PLANELLAS, José María y MARQUÉS CASANOVAS, Jaime, *Catálogo monumental de la provincia de Gerona*, Girona, 1967-1978, 5 tomos.
- COROMINES i VIGNEAUX, Joan
COROMINES i VIGNEAUX, Joan, "Palagret", en *Onomasticon Cataloniae*, VI, Barcelona, 1996, p. 124.
- CORTADELLAS i GRATACÒS, X., 1996
CORTADELLAS i GRATACÒS, Xavier, *El poble dels cent focs: Llegendes de les Gavarres*, Girona, 1996.
- COSTA i PARETAS, M.-M., 1981
COSTA i PARETAS, Maria-Mercè, "Palamós Medieval: aspectes de la defensa de la vila", *Estudis sobre temes del Baix Empordà*, 1 (1981), pp. 139-154.
- CRESPO i CABILLO, C., MORERA i CAMPRUBÍ, J. y MERCADAL i FERNÁNDEZ, O., 2008
CRESPO i CABILLO, Cira, MORERA i CAMPRUBÍ, Jordi y MERCADAL i FERNÁNDEZ, Oriol, *Memòria de les intervencions arqueològiques al Castellot de Bolvir. 2006-2007 (Bolvir, la Cerdanya)*, s.l., 2008 (inédito).
- CRESPO i CABILLO, C. et alii, 2008
CRESPO i CABILLO, Cira et alii, "El Castellot (Bolvir, la Cerdanya): Una fortificació iberoromana a la serralada pirinenca. Campanyes 2006-2007", en *Novenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, l'Escala, 2008, I, pp. 217-223.
- CREUS i GISPERT, L., 2008
CREUS i GISPERT, Laia, *Memòria de la intervenció arqueològica a l'església de Sant Climent de Talltorta, Bolvir (La Cerdanya)*, s.l., 2008.
- CREUS i GISPERT, L., 2010
CREUS i GISPERT, Laia, "Intervenció arqueològica a l'església de Sant Climent de Talltorta, Bolvir (La Cerdanya)", en *Desenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Arbúcies, 2010, pp. 683-690.
- CRISPÍ CANTÓN, Marta y MONTRAVETA, M., 2012
CRISPÍ CANTÓN, Marta y MONTRAVETA, Míriam (eds.), *El Monestir de Sant Joan de les Abadesses*, Sant Joan de les Abadesses, 2012.
- CRIVILLÉ, F. y MASCARELLA, J., 1979
CRIVILLÉ, Florenci y MASCARELLA, Jordi, "El Museu-Arxiu de Ripoll. Ferro forjat i serralleria", *El Ripollès. Revista de les Valls del Ter i del Freser*, 3, 66 (1979), p. 9.
- CROZET, R., 1958
CROZET, René, "Les représentations anthropo-zoomorphiques des évangélistes dans l'enluminure et dans la peinture murale aux époques carolingienne et romane", *Cahiers de Civilisation Médiévale*, I (1958), pp. 182-187.
- CROZET, R., 1972
CROZET, René, "À propos du Maître de Cabestany: note sur un chapiteau de Sant Pere de Roda au Musée de Worcerter", *Annales du Midi*, 84 (1972), pp. 77-79.
- CROZET, R. y LABANDE-MAILFERT, Y., 1957
CROZET, René y LABANDE-MAILFERT, Yvonne, *Poitou roman*, La Pierre-qui-vire, 1957.

The logo consists of a stylized blue outline of a building with a gabled roof and multiple windows. To the right of the outline, the words "Santa María la Real fundación" are written in a serif font, with "Santa María la Real" in a larger, bold size.

- CRUELLS I CASTELLÉT, J. y NADAL I ROMA, E., 2008
CRUELLS I CASTELLÉT, Josep y NADAL I ROMA, Esteve, "Intervenció arqueològica al Castell de la Miana (Sant Ferriol, la Garrotxa)", en *IX Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, l'Escala/Empúries, 2008, II, pp. 377-381.
- CRUZADO I ALORDA, A., 2008
CRUZADO I ALORDA, Antoni. *El convent de Santa Maria de Vall de Maria*, Maçanet de la Selva, 2008.
- CUBO I CÓRDOBA, A. et alii (en prensa)
CUBO I CÓRDOBA, Adrià et alii, "El Castellot del Bolvir. Un vilatge d'època medieval (segles X-XII)", en *II International Medieval Meeting*, Lleida (en prensa).
- CUSÍ I FORTUNET, J., 1967
CUSÍ I FORTUNET, Joaquim, "Los Castillos de Llers", Ampurdán, 1261 (1967).
- CUSTOJA I RIPOLL, À., 2002
CUSTOJA I RIPOLL, Àngels, *30 edificis religiosos romànics de l'Albera*, Girona, 2002.
- CUTRINA I SORINAS, G., 1965
CUTRINA I SORINAS, Gonzalo, "Montgrony", *Revista de Girona*, 33 (1965), pp. 19-21.
- DALMASES I BALAÑÀ, N. de, 1999
DALMASES I BALAÑÀ, Núria de, *Història de la Cultura Catalana. L'esplendor medieval, segles XI-XV*, Barcelona, 1999.
- DALMASES I BALAÑÀ, N. de y JOSÉ I PITARCH, A., 1985
DALMASES I BALAÑÀ, Núria de y JOSÉ I PITARCH, Antoni, *L'època del Císter. Segle XIII*, Barcelona, 1985 (col. Història de l'Art Català, II).
- DALMASES I BALAÑÀ, N. de y JOSÉ I PITARCH, A., 1986
DALMASES I BALAÑÀ, Núria de y JOSÉ I PITARCH, Antoni, *Els inicis i l'art romànic. S. IX-XII*, Barcelona, 1986 (col. Història de l'art català, 1).
- DALMAU, J., 1959
DALMAU, Joan, "Reunión de la Comisión de Monumentos", *Revista de Girona* (1959), pp. 5-26.
- DALMAU I ARGEMIR, D., 2010
DALMAU I ARGEMIR, Delfí, *Patrimoni Català. 55 campanars singulars*, Barcelona, 2010.
- DALMAU I COROMINAS, J., 2008
DALMAU I COROMINAS, Jordi, "El rastre dels comunidors, la litúrgia de la meteorología", *Revista de Girona*, 246 (2008), pp. 50-56.
- DALMAU I FONT, A., 2001
DALMAU I FONT, Agustí, *Ogassa: atractius d'un municipi del Ripollès*, Ogassa, 2001.
- DALMAU I FONT, A., 2011
DALMAU I FONT, Agustí, *Ogassa*, Girona, 2011.
- DAMIANS MANTÉ, F., 1933
DAMIANS MANTÉ, Federico, "Castillos feudales conservados y en ruinas existentes en Cataluña", *Barcelona Atracción* (09/1933), pp. 342-343.
- DANÉS I VERNEDAS, J., 1913
DANÉS I VERNEDAS, Joan, "De Sant Joan de les Abadesses a Besalú per la Garrotxa", *Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya*, 226-227 (1913).
- DANÉS I VERNEDAS, J., 1923
DANÉS I VERNEDAS, Joan, *Monografía de Santa María de Ripoll*, Barcelona, 1923.
- DAVY, M.-M. 1977
DAVY, Marie-Madeleine, *Initiation à la symbolique romane (XII^e siècle)*, París, 1977 (2012).
- DE PRADO CORDERO, G., 2007
DE PRADO CORDERO, Gabriel, "El Castell de Benedormiens (Castell d'Aro). Intervencions Arquelògiques (1999-2000): El sistema defensiu del Castell", *Estudis del Baix Empordà*, 26 (2007), pp. 47-68.
- DE LA FUENTE, P., 1998
DE LA FUENTE, P. *Les fortificacions reials del golf de Roses en època moderna*, Roses, 1998 (col. Papers de Recerca, 3).
- DEL CAMPO I JORDÀ, F., 1989a
DEL CAMPO I JORDÀ, Ferran, *Castells medievals. 37 castells de la Garrotxa*, Figueres, 1989.
- DEL CAMPO I JORDÀ, F., 1989b
DEL CAMPO I JORDÀ, Ferran, *Castells medievals: 88 guaites de castlans de l'Alt Empordà*, Figueres, 1989 (1991, 1997).
- DEL CAMPO I JORDÀ, F., 1991
DEL CAMPO I JORDÀ, Ferran, *Castells medievals: 57 talaies del Gironès i del Pla de l'Estany*, Girona, 1991.
- DEL CAMPO I JORDÀ, F., 1998
DEL CAMPO I JORDÀ, Ferran, *El castell de Requesens*, Barcelona, 1998.

- DEL CAMPO I JORDÀ, F., 2010
DEL CAMPO JORDÀ, Ferran, *Història del Priorat de Santa Maria del Roure*, Pont de Molins, 2010.
- DEL MOLAR, N., 1962
DEL MOLAR, Nolasc, "Pleito judío en Besalú en 1374", *Pyrene*, 2.^a época, 4 (1962), pp. 129-136.
- DEL MOLAR, N., 1965
DEL MOLAR, Nolasc, "Edificios religiosos de los judíos en Besalú", *Misión*, 498, 499, 500, 501, 503, 506 (1965).
- DEL POZO PUJOL DE SENILLOSA, A. 1992
DEL POZO PUJOL DE SENILLOSA, Arcadio, "Pedro IV y las murallas de Besalú", en *VII Assemblea d'Estudis sobre el Comtat de Besalú*, Olot, 1992, pp. 205-224.
- DELCOR, M., 1970
DELCOR, Mathias, *Les Verges Romàniques de la Cerdanya i el Conflent en la Història i en l'Art*, Barcelona, 1970.
- DELCOR, M., 1976
DELCHOR, Mathias, "La romanisation de la Cerdagne", *Cypselà* (1976), pp. 145-156.
- DELCOR, M., 1977
DELCOR, Mathias, *Estudis històrics sobre la Cerdanya*, Barcelona, 1977.
- DELCOR, M., 1980
DELCOR, Mathias, "Les églises pré romanes et romanes de Cerdagne confrontées à leurs actes de consécration", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, XI (1980), pp. 123-165.
- DELCOR, M., 1982
DELCOR, Mathias, "Quelques aspects de l'iconographie de l'ange, dans l'art roman de Catalogne", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, XIII (1982), pp. 156-179.
- DELCOR, M., 1989
DELCOR, Mathias, "La signification des Majestés catalanes", *Cahiers Archéologiques*, 37 (1989), pp. 69-95.
- DENEL, F., 1973
DENEL, Francis, "Tympons romans sculptés du Roussillon", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxà*, 4 (1973), pp. 110-115.
- DENJEAN, C., 2002
DENJEAN, Claude, "Puigcerdà, 1177. Un modèle pour une ville neuve?", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxà*, 33 (2002), pp. 45-60.
- DESCHAMPS, P., 1925
DESCHAMPS, Paul, "Les tables d'autel de marbre exécutées dans le Midi de la France au Xe et XIe siècle", en *Mélanges d'Histoire du Moyen Âge offerts à Ferdinand Lot*, París, pp. 137-167.
- DESROSIERS, S., 2005
DESROSIERS, Sophie, "Soieries médiévales du Museu Episcopal de Vic", *Quaderns del Museu Episcopal de Vic*, I (2005), pp. 151-155.
- DEULOFEU I TORRES, A., 1961a
DEULOFEU I TORRES, Alexandre, *L'Empordà, bressol de l'art romànic*, Barcelona, 1961.
- DEULOFEU I TORRES, A., 1961b
DEULOFEU I TORRES, Alexandre, 'El origen del arte románico, el *opus spicatum* y la cronología', *Revista de Girona*, 14 (1961), pp. 47-49.
- DEULOFEU I TORRES, A., 1962a
DEULOFEU I TORRES, Alexandre, *El Ampurdán, cuna del arte románico*, Barcelona, 1962.
- DEULOFEU I TORRES, A., 1962b
DEULOFEU I TORRES, Alexandre, "El Monestir de Sant Quirze de Colera", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, (1962), pp. 134-148.
- DICCIONARI, 1935
Diccionari enciclopèdic de la Llengua Catalana (Salvat), IV, Barcelona, 1935.
- DICCIONARIO LATINO-ESPAÑOL, 1965.
Diccionario latino-español, Zaragoza, 1965.
- DIETHER, R., 2007
DIETHER, Rudloff, *Catalunya Romànica. Art, cultura i història*, Barcelona, 2007.
- DORCA I PARRA, F. X., 1888
DORCA I PARRA, Francesc Xavier, "Disertación escrita por D. Francisco Javier Dorca acerca de nuestro monumento que calificaba de baños, contra la opinión de haber sido baptisterio", en GIRBAL, Enric Claudi, *Estudio histórico-artístico acerca de los llamados baños Árabes de Gerona*, Girona, 1888.
- DOLS I RUSIÑOL, J., 1972
DOLS I RUSIÑOL, Joaquim, "El maestro de Osormort", *D'Art*, 1 (1972), pp. 12-70.

- DOMÈNECH, 1630
DOMÈNECH, Antonio V., *Historia general de los santos y varones ilustres en santidad del Principado de Catalunya*, Girona, 1630.
- DOMÈNECH I CASADEVALL, G. y GIL I TORT, R. M., 2012
DOMÈNECH I CASADEVALL, Gemma y GIL I TORT, Rosa Maria, *Sant Pere de Galligants*, Girona, 2012.
- DOMÈNECH I MASSANA, J., 1913
DOMÈNECH I MASSANA, Josep, "Nota d'alguns monuments de la Garrotxa i l'Alt Empordà", *Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya*, XXIII (1913), p. 292.
- DOMÈNECH I MONER, J., 1987
DOMÈNECH I MONER, Joan, *Beget i la seva rodalia*, Barcelona, 1987.
- DOMÈNECH I MONER, J., 2006
DOMÈNECH I MONER, Joan, "La Majestat de Beget", *Taüll*, 11 (2006), pp. 22-29.
- DOMÍNGUEZ RODRÍGUEZ, A., 2007
DOMÍNGUEZ RODRÍGUEZ, Ana, *Astrología y arte en el "lapidario" de Alfonso X el Sabio*, Murcia, 2007.
- DONATIVO, 1914
Donativo de D. Enrique Batlló y Batlló a la Excma Diputación de Barcelona, Barcelona, 1914.
- DURAN-PORTA, J., 2008a
DURAN-PORTA, Joan, "Frontal de Sant Pere de Ripoll", en CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel y CAMPS I SÒRIA, Jordi (eds.), *El romànic i la mediterrània. Catalunya, Toulouse i Pisa. 1120-1180*, Barcelona, 2008, pp. 392-393.
- DURAN-PORTA, J., 2008b
DURAN-PORTA, Joan, "Mare de Déu de Ger", en CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel y CAMPS I SÒRIA, Jordi (eds.), *El romànic i la mediterrània. Catalunya, Toulouse i Pisa. 1120-1180*, Barcelona, 2008, pp. 420-421.
- DURAN-PORTA, J., 2009a
DURAN PORTA, Joan, "Memorial dels danys donats per lo comte de Foyx i bescomte de Castellbò a l'església de Urgell", en CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, M. y VERDAGUER SERRAT, Judit (eds.), *La princesa sàvia. Les pintures de santa Caterina de la Seu d'Urgell*, Barcelona-Vic, 2009, pp. 94-98.
- DURAN-PORTA, J., 2009b
DURAN-PORTA, Joan, "Precisions sobre l'origen de l'anomenada naveta d'Ars", *Butlletí del MNAC*, 10 (2009), pp. 143-149.
- DURAN-PORTA, J., 2015
DURAN-PORTA, Joan, *L'orfebreria romànica a Catalunya (950-1250)*, Bellaterra, 2015, 2 tomos (Universitat Autònoma de Barcelona, tesis doctoral inédita).
- DURLIAT, M., 1948-1954
DURLIAT, Marcel, *La sculpture Romane en Roussillon*, Perpignan, 1948-1954, 4 tomos.
- DURLIAT, M., 1951
DURLIAT, Marcel, "Deux nouveaux devants d'autels du group de Maître Alexandre", *Etudes Roussillonnaises*, I, 3-4 (1951), pp. 385-394.
- DURLIAT, M., 1952
DURLIAT, Marcel, "L'œuvre du 'Maître de Cabestany'", en *Congrès Régional des Fédérations Historiques de Languedoc*, Carcassonne, 1952, pp. 185-193.
- DURLIAT, M., 1954
DURLIAT, Marcel, "L'œuvre du maître de Cabestany", en *La sculpture romane en Roussillon*, IV, Perpignan, 1954, p. 6-49.
- DURLIAT, M., 1956
DURLIAT, Marcel, *Christi Romans. Roussillon, Cerdagne*, Perpignan, 1956.
- DURLIAT, M., 1957
DURLIAT, Marcel, *La sculpture Romane en Cerdagne*, Perpignan, 1957.
- DURLIAT, M., 1961
DURLIAT, Marcel, "La peinture romane en Roussillon et en Cerdagne", *Cahiers de civilisation médiévale*, IV (1961), pp. 1-14.
- DURLIAT, M., 1965
DURLIAT, Marcel, *El arte catalán*, Barcelona, 1965.
- DURLIAT, M., 1966
DURLIAT, Marcel, "Tables d'autel à lobes de la province ecclésiastique de Narbonne (IXe-Xle siècles)", *Cahiers archéologiques. Fin de l'antiquité et moyen-âge*, 16 (1966), p. 51-75.
- DURLIAT, M., 1967
DURLIAT, Marcel, *L'Art Català*, Barcelona, 1967.

- DURLIAT, M., 1972a
DURLIAT, Marcel, "Histoire et Archéologie. L'exemple de Sainte Marie de Besalú", *Bulletin Monumental*, 130-III (1972), pp. 254-276.
- DURLIAT, M., 1972b
DURLIAT, Marcel, "Problèmes posés par l'histoire de l'architecture religieuse en Catalogne dans la première moitié du XIe siècle", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxà*, 3 (1972), p. 43-49.
- DURLIAT, M., 1973
DURLIAT, Marcel, "Le Maître de Cabestany", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxà*, 4 (1973), pp. 116-127.
- DURLIAT, M., 1974
DURLIAT, Marcel, "Iconographie d'abside en Catalogne à la fin du XI^e et dans la première moitié du XII^e siècle", *Les Cahiers de saint-Michel de Cuxà*, 5 (1974), pp. 99-130.
- DURLIAT, M., 1975
DURLIAT, Marcel, *L'art en Cerdagne*, Perpignan, 1975.
- DURLIAT, M., 1978
DURLIAT, Marcel, "Les débuts de la sculpture romane dans le midi de la France et en Espagne", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxà*, 9 (1978), pp. 101-113.
- DURLIAT, M., 1979
DURLIAT, Marcel, "Le monastère de Saint-Pierre de Roda", *Archéologie*, 128 (1979), pp. 54-64.
- DURLIAT, M., 1983
DURLIAT, Marcel, "Les peintures murales romanes dans le Midi de la France de Toulouse et Narbonne aux Pyrénées", *Cahiers de Civilisation Médiévale*, 26, 102 (1983) , pp. 117-139.
- DURLIAT, M., 1989a
DURLIAT, Marcel, "La Catalogne et le "premier art roman", *Bulletin Monumental*, 147, III (1989), pp. 209-238.
- DURLIAT, M., 1989b
DURLIAT, Marcel, "La significations des Majestés catalanes", *Cahiers Archéologiques*, 37 (1989), pp. 69-95.
- DURLIAT, M., 1994a
DURLIAT, Marcel, "La sculpture du XIe siècle en Occident", *Bulletin Monumental*, 152, núm. II (1994), pp. 129-213.
- DURLIAT, M., 1994b
DURLIAT, Marcel, "La sculpture monumentale en Catalogne dans la première moitié du XIe siècle", *Estudis Universitaris Catalans*, XXX (1994), pp. 69-83.
- DURLIAT, M., 1995
DURLIAT, Marcel, "L'enigme du Maître de Cabestany", *Conflent*, XXXV, 196 (1995), pp. 3-19.
- EDITORIAL, 2007
"Editorial", *La Palanca, Butlletí de Cruïlles, Monells i Sant Sadurní de l'Heura*, 9 (2007), pp. 3-4.
- EGEA I CODINA, A., 1979.
EGEA I CODINA, Antoni, "El molí de les Puces", *Full informatiu del romànic*, 16 (1979).
- EGEA I CODINA, A., 1979-1980
EGEA I CODINA, Antoni, "Llers, els homes i els fets", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 14 (1979-1980), pp. 274-275.
- EGEA I CODINA, A., 1984
EGEA I CODINA, Antoni, "El recinte murallat de la Força de Llers", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 17 (1984), pp. 359-380.
- EGEA I CODINA, A., 1985
EGEA I CODINA, Antoni, "El mestre d'obres Alexandre Comalat i la restauració del castell de Requesens", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 18 (1985), pp. 345-357.
- EGEA I CODINA, A., 1985
EGEA I CODINA, Antoni, "Alguns aspectes històrics del Vilafant baixmedieval i modern", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 30 (1997), pp. 187-204.
- EGEA I CODINA, A. y PUJOL I FABRELLES, D., 1998
EGEA I CODINA, Antoni, PUJOL I FABRELLES, David, *Siurana d'Empordà*, Girona, 1998 (col. Quaderns de la Revista de Girona, 76).
- EGEA I CODINA, A. y PUJOL I FABRELLES, D., 2009
EGEA I CODINA, Antoni y PUJOL I FABRELLES, David, *Pau*, Girona, 2009 (col. Quaderns de la Revista de Girona).
- EGEA I CODINA, A., ROIG I SIMON, M. y SERRA I PERALS, J., 1999
EGEA I CODINA, Antoni, ROIG I SIMON, Marisa y SERRA I PERALS, Joan, *Vilamalla. Mil anys d'història: 974-1975*, Vilamalla, 1999

ELEEN, L., 1982
ELEEN, Luba, *The Illustration of the Pauline Epistles in French and English Bibles of the Twelfth and Thirteenth Centuries*, Oxford, 1982.

ESCANDELL, I., 1991
ESCANDELL, Isabel, "Mestre de Cabestany o taller. Relleu (fragment)", en *Fons del Museu Frederic Marès /I. Catàleg d'escultura i pintura medievals*, Barcelona, 1991, pp. 129-130.

ESCUADERO, A., 1986
ESCUADERO, A., "Biga de Cruïlles", en *Thesaurus. Estudis. L'art als bisbats de Catalunya, 1000-1800*, Barcelona, 1986, p. 46.

ESPAÑOL BERTRÁN, F., 1992-1993
ESPAÑOL I BERTRAN, Francesca, "El retaule gòtic de Vilobí d'Onyar, originari de la Catedral de Girona", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XXXII (1992-1993), pp. 35-43.

ESPAÑOL BERTRÁN, F., 1996
ESPAÑOL BERTRÁN, Francesca, "Massifs occidentaux dans l'architecture romane catalane", *Les Cahiers de Saint-Michel-de-Cuxa XXVII* (1996), pp. 57-77.

ESPAÑOL BERTRÁN, F., 1999a
ESPAÑOL BERTRÁN, Francesca, "Capitell", en *Peça del mes* (número 178), Girona, 1999.

ESPAÑOL BERTRÁN, F., 1999b
ESPAÑOL BERTRÁN, Francesca, "Los materiales prefabricados gerundenses de aplicación arquitectónica (s. XIII-XV)", en *L'Artista-Artesà Medieval a la Corona d'Aragó*, Lleida, 1999, pp. 77-127.

ESPAÑOL BERTRÁN, F., 2001a
ESPAÑOL BERTRÁN, Francesca, "Los esmaltes de Limoges en España", en YARZA LUACES, Joaquín (dir.), *De Limoges a Silos*, Madrid, 2001, pp. 87-111.

ESPAÑOL BERTRÁN, F., 2001b
ESPAÑOL I BERTRAN, Francesca, "El Tesoro Sagrado de los reyes en la Corona de Aragón", en *Maravillas de la España medieval. Tesoro sagrado y monarquía*, Madrid, 2001, pp. 269-288.

ESPAÑOL BERTRÁN, F., 2003a
ESPAÑOL BERTRÁN, Francesca, "Sant Daniel de Girona", en BOTO VARELA, Gerardo y YARZA LUACES, Joaquín (eds.), *Claustros románicos hispanos*, León, 2003, p. 271.

ESPAÑOL BERTRÁN, F., 2003b
ESPAÑOL BERTRÁN, Francesca, "Sant Esteve de Banyoles", en J. YARZA LUACES, G. y BOTO VARELA, G. (eds.), *Claustros Románicos Hispanos*, León, 2003, p. 283.

ESPAÑOL BERTRÁN, F., 2003c
ESPAÑOL BERTRÁN, Francesca, "Sant Pere de Camprodon", en BOTO VARELA, Gerardo y YARZA LUACES, Joaquín (eds.), *Claustros románicos hispanos*, León, 2003, p. 285.

ESPAÑOL BERTRÁN, F., 2004
ESPAÑOL BERTRÁN, Francesca, "Los Descendimientos hispanos", en SAPORI, G. y TOSCANO, B. (eds.), *La Deposizione lignee in Europa. L'immagine. Il culto. La forma*, Città di Castello, 2004, pp. 511-554.

ESPAÑOL BERTRÁN, F., 2005
ESPAÑOL BERTRÁN, Francesca "El escenario litúrgico de la catedral de Girona (s. XI-XIV)", *Hortus Artium Medievalium*, 11 (2005), pp. 213-232.

ESPAÑOL BERTRÁN, F., 2008
ESPAÑOL BERTRÁN, Francesca, "La escultura monumental en los monasterios cistercienses: del aniconismo a la figuración", en *Monasterios cistercienses en la España medieval*, Aguilar de Campoo, 2008, pp. 161-180.

ESPAÑOL BERTRÁN, F., 2009a
ESPAÑOL BERTRÁN, Francesca, "Los Descendimientos y los Santos Sepulcros en la España medieval: el drama litúrgico escenificado", en *IV Congreso internacional de hermandades y cofradías de la Vera Cruz*, Zamora 2009, pp. 61-91.

ESPAÑOL BERTRÁN, F., 2009b
ESPAÑOL BERTRÁN, Francesca, "Las manufacturas arquitectónicas en piedra de Girona durante la Baja Edad Media y su comercialización", *Anuario de Estudios Medievales*, 39/2 (2009), pp. 963-1001.

ESPAÑOL BERTRÁN, F., 2011
ESPAÑOL BERTRÁN, Francesca, "Pantheon Comtaux en Catalogne à l'époque romane. Les inhumations privilégiées du monastère de Ripoll", *Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, 42 (2011), pp. 103-114.

ESPAÑOL BERTRÁN, F., 2012
ESPAÑOL BERTRÁN, Francesca, "Sant Joan de les Abadesses durant els segles del romànic", en CRISPÍ CANTÓN, Marta y MONTRAVETA, Míriam (eds.), *El Monestir de Sant Joan de les Abadesses*, Sant Joan de les Abadesses, 2012, pp. 30-55.

ESPAÑOL BERTRÁN, F. y YARZA LUACES, J., 1996
ESPAÑOL BERTRÁN, Francesca y YARZA LUACES, Joaquín, *El Museo Frederic Marès*, Brujas, 1996.

- ESPAÑOL BERTRÁN, F. y YARZA LUACES, J., 2007
ESPAÑOL BERTRÁN, Francesca y YARZA LUACES, Joaquín, *El románico catalán*, Manresa, 2007.
- ESPUÑA, C. y GALLART I FIGUERAS, Q., 2004
ESPUÑA, Carme y GALLART I FIGUERAS, Quim, *Estudi de l'estat de conservació del patrimoni de l'Alta Garrotxa*, Barcelona, 2004.
- ESTEBA I LÓPEZ, J. y LLINÀS I POL, J. 2000
ESTEBA I LÓPEZ, Joaquim y LLINÀS I POL, Joan, "Intervenció als Banys Àrabs (Girona, Gironès)", en *Cinquenes Jornades d'Arqueologia de Girona*, Girona, 2000, pp. 249-252.
- ESTEVA I CRUAÑAS, L., 1990
ESTEVA I CRUAÑAS, Lluís, "Bell-lloc d'Aro. Restauració de l'església (1959-62) i excavacions efectuades (1982- 1986)", *Estudis del Baix Empordà*, 9 (1990), pp. 63-114.
- ESTEVA I CRUAÑAS, L. y PALLAÍ BUXÓ, L., 1995
ESTEVA I CRUAÑAS, Lluís y PALLAÍ BUXÓ, Lluís, *Els llocs de la Vall d'Aro, Cissalis i el Monestir Guixolenc (881-1199)*, Sant Feliu de Guíxols, 1995.
- ESTEVE I LÓPEZ, J., 2005
ESTEVE I LÓPEZ, Joaquim, *Memòria d'excavació de l'església de Sant Aniol de Finestres*, Barcelona, 2005, pp. 1-49 (inédito).
- EWIG, E., 1961
EWIG, Eugen, "Le culte de saint Martin à l'époque franque", *Revue d'histoire de l'Eglise de France*, 47, 144 (1961), pp. 1-18.
- FABRE I FORNAGUERA, J., 1986
FABRE I FORNAGUERA, Jaume, *Girona entre 4 rius: l'orígen dels carrers i barris de la ciutat*, Girona, 1986.
- FABREGAS I BARRI, E., 1969
FABREGAS I BARRI, Esteve, *Lloret de Mar*, Barcelona, 1969
- FALGUERA, A. de, 1906.
FALGUERA, Antoni de, *Sant Pere de Roda*, Barcelona, 1906.
- FALGUERA I SIVILLA, J. M., 1929
FALGUERA I SIVILLA, Josep Maria, *El recinto histórico-árqueológico de la Villa-Vieja de Tossa*, Barcelona, 1929.
- FARRÉ, M. C., 1983
FARRÉ, Mari Carmen, *El Museu Nacional d'Art de Catalunya*, Barcelona, 1983.
- FARRERAS MUNNER, M., 1906
FARRERAS MUNNER, Miquel, *Monografía de la Catedral de Girona*, Barcelona, 1906.
- FATÁS CABEZA, G. y BORRÁS GUALIS, G., 1973
FATÁS CABEZA, Guillermo y BORRÁS GUALIS, Gonzalo, *Diccionario de términos de arte y elementos de arqueología y numismática*, Zaragoza, 1973.
- FAU, J. C., 1978
FAU, Jean Claude, "Un décor original: l'entrelac épauillé en palmette sur les chapiteaux romans de l'ancienne Septimanie", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, 9 (1978), pp. 129-139.
- FAURÓ MAÑÀ, M. et alii, 2005
FAURÓ MAÑÀ, Maria et alii, *Del Mont al Fluvia. Besalú, Beuda, Maià del Montcal, Sant Ferriol*, Girona, 2005.
- FECHANT, C. y DABAS, M., 1998
FECHANT, Catherine y DABAS, Michel, *Progress. Campagne de prospections géophysiques (Girona 9-15 mars 1998). Eglise de Sant Feliu. Bou d'Or*, París, 1998 (inédito).
- FELIU I MONTFORT, G. y SALRACH I MARÈS, J. M., 2010
FELIU I MONTFORT, Gaspar y SALRACH I MARÈS, Josep Maria (dirs.), *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona, de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*, Barcelona, 2010, 2 tomos.
- FELIU I PORTABELLA, M. et alii, 1993
FELIU I PORTABELLA, Margarida et alii, *Viladrau*, Girona, 1993.
- FELIU DE LA PEÑA I FARELL, N., 1709
FELIU DE LA PEÑA I FARELL, Narcís, *Anales de Cataluña y epílogo breve de los progresos y famosos hechos de la nación catalana, de sus santos, reliquias, conventos y singulares grandezas*, Barcelona, 1709, 3 tomos.
- FERNÁNDEZ I COROMINAS, J., 1973
FERNÁNDEZ I COROMINAS, Josep, "Confins del comtat de Besalú", en *II Assemblea d'Estudis del seu Comtat*, Besalú, 1973, pp. 201-206.
- FERNÁNDEZ I COROMINAS, J., 1976
FERNÁNDEZ I COROMINAS, Josep, "La Mikwah de Besalú", en *III Assemblea d'Estudis del seu Comtat*, Besalú, 1976, pp. 153-156.

FERNÁNDEZ CUADRENCH, 1988
FERNÁNDEZ CUADRENCH, Jordi, "Santa Fe (o Sant Jaume) de Besalú", en *Catalunya Romànica, IV*, Barcelona, 1988, pp. 212-213.

FERNÁNDEZ CUADRENCH, 1990
FERNÁNDEZ CUADRENCH, Jordi, "Sant Llorenç de Sous", en *Catalunya Romànica, vol IV*, Barcelona, 1990, pp. 132-133.

FERNÁNDEZ SOMOZA, G., 2001a
FERNÁNDEZ SOMOZA, Gloria, "Una exégesis cristológica del protomártir Esteban. Revisión iconográfica del ciclo pictórico de Sant Esteve de Marenys (Girona)", en *Imágenes y promotores en el arte medieval. Miscelánea en homenaje a Joaquín Yarza Luaces*, Barcelona, 2001, pp. 115-123.

FERNÁNDEZ SOMOZA, G., 2001b
FERNÁNDEZ SOMOZA, Gloria, "La influencia poitevina en la pintura mural románica del noreste de España", en *Aquitaine et Espagne, du VIIIe au XIIe siècle*, Poitiers, 2001, pp. 165-174.

FERNÁNDEZ SOMOZA, G., 2002
FERNÁNDEZ SOMOZA, Gloria, "El pintor románico. Técnicas y métodos de trabajo", en *Medieval Europe. 3rd International Conference of Medieval and Later Archeology*, Basilea, 2002, III, pp. 280-284.

FERNÁNDEZ SOMOZA, G., 2004
FERNÁNDEZ SOMOZA, Gloria, *Pintura románica en Poitou, Aragón y Cataluña: itinerancia de un estilo*, Murcia, 2004.

FERNÁNDEZ SOMOZA, G., 2005
FERNÁNDEZ SOMOZA, Gloria, "Cuestiones varias sobre pintura mural románica. Tratados, técnicas y artistas", *Boletín del Museo e Instituto Camón Aznar*, 95 (2005), pp. 89-124.

FERNÁNDEZ SOMOZA, G., 2007
FERNÁNDEZ SOMOZA, Gloria, "Vías medievales y pintores itinerantes en Cataluña en tiempos del Románico", en *El Camí de Sant Jaume i Catalunya. Actes del Congrés Internacional celebrat a Barcelona, Cervera i Lleida, els dies 16, 17 i 18 d'octubre de 2003*, Barcelona, 2007, pp. 387-391.

FERRER I GODOY, J., 2005-2006
FERRER I GODOY, Joan, "Les notes marginals dels llibres de registres parroquials de Sant Joan de les Abadesses, Sant Martí d'Ogassa i Sant Martí de Surroca", *Annals del Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès*, (2005-2006), pp. 65-85.

FERRER I GODOY, J., 2009
FERRER I GODOY, Joan, *Diplomatari del monestir de Sant Joan de les Abadesses (995-1273)*, Barcelona, 2009.

FERRER I MALLOL, M. T., 1972-1974
FERRER I MALLOL, María Teresa, "Llançà, senyoriu del monestir de Sant Pere de Rodes en els segles XIV-XV", en *II Col·loqui d'Història del Monaquisme Català*, Poblet, 1972-1974, II, pp. 213-241.

FERRER I MALLOL, M. T., 1984
FERRER I MALLOL, María Teresa, "Notes sobre el monestir de Sant Pere de Rodes", en *Història monàstica catalana. Història del camp de Tarragona. Miscel·lània Fort i Cogul*, Barcelona, 1984, pp. 137-175.

FERRER WELSH, A., 2012
FERRER WELSCH, Andrea, "Intervenció arqueològica al monestir de Sant Miquel de Fluvia (AltEmpordà). Campanyes de 2010 i 2011", en *Onzenes Jornades d'Arqueologia de les comarques de Girona*, Girona, 2012, pp. 449-455.

FERRER WELSH, A., 2014
FERRER WELSCH, Andrea, "Intervenció arqueològica al monestir de Sant Miquel de Fluvia (AltEmpordà)", en *Dotzenes Jornades d'Arqueologia de les comarques de Girona*, Besalú, 2014, pp. 441-444.

FERRER WELSH, A., 2016
FERRER WELSCH, Andrea, "Intervenció arqueològica al monestir de Sant Miquel de Fluvia (Alt Empordà)", en *Tretzenes Jornades d'Arqueologia de les comarques de Girona*, Banyoles, 2016, pp. 427-433.

FERRER WELSH, A. y TREMOLEDA TRILLA, J., 2012
FERRER WELSCH, Andrea y TREMOLEDA TRILLA, Joaquim, "El monestir de Sant Miquel de Fluvia i l'estructura del complex abacial", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 43 (2012), pp. 147-166.

FITA, F., 1873
FITA, Fidel, *Los reyes de Aragó y la Seu de Girona*, Barcelona, 1873.

FLÓREZ, E., 1819
FLÓREZ, Enrique, *España sagrada, XLIII*, Madrid, 1811.

FLÓREZ, E., 1826
FLÓREZ, Enrique, *España sagrada, XLIV*, Madrid, 1826.

FLÓREZ, E., 1827
FLÓREZ, Enrique, *España sagrada, XLV*, Madrid, 1827.

FLÓREZ, E., 1832
FLÓREZ, Enrique, *España sagrada, XLV*, Madrid, 1832.

FOLCH I IGLESIAS, C. y GIBERT Y REBULL, J., 2008
FOLCH I IGLESIAS, Cristian y GIBERT Y REBULL, Jordi, "El poblament antic i medieval a Bàscara, Orriols i Calabuig (Alt Empordà)", *Annals de d'Institut d'Estudis Empordanesos*, 59 (2008), pp. 225-247.

FOLCH I TORRES, J., 1911
FOLCH I TORRES, Joaquim, "La restauració de Sant Salvador de Bianya", *La Veu de Catalunya*, 88 (24/08/1911).

FOLCH I TORRES, J., 1915-1920
FOLCH I TORRES, Joaquim, "Frontal romànic amb la llegenda de Santa Cecília procedent de l'església parroquial de Bolvir (Cerdanya)", *Anuari de L'Institut d'Estudis Catalans*, IV (1915-1920), pp. 761-770.

FOLCH I TORRES, J., 1924
FOLCH I TORRES, Joaquim, "La tècnica del pastillatge en els frontals romànics catalans", *Gasetta de les Arts*, I, 10 (1924), pp. 1-12.

FOLCH I TORRES, J., 1926
FOLCH I TORRES, Joaquim, *Museo de la Ciudadela. Catálogo de la sección de arte románico*, Barcelona, 1926.

FOLCH I TORRES, J., 1928
FOLCH I TORRES, Joaquim, "Una Majestat romànica", *Gasetta de les Arts*, 1 (1928), pp. 1-2.

FOLCH I TORRES, J., 1930
FOLCH I TORRES, Joaquim, "Imitation de l'orfèvrerie dans les devants d'auteil et les retables catalans de l'époque romane", *Gazette des Beaux Arts*, 72 (1930), pp. 248-256.

FOLCH I TORRES, J., 1931a
FOLCH I TORRES, Josep, *Camprodon: l'interessantíssim monestir de Sant Pere*, Barcelona, 1931.

FOLCH I TORRES, J., 1931b
FOLCH I TORRES, Joaquim, "Les pintures murals romàniques a l'absis de l'església del monestir de Sant Miquel de Crúilles", *Bulletí dels Museus d'Art de Barcelona*, I (1931), pp. 74-81.

FOLCH I TORRES, J., 1932
FOLCH I TORRES, Joaquim, *Peinture et orfèvrerie: les origines de la peinture sur panneaux, La Catalogne a l'époque romane*, París, 1932.

FOLCH I TORRES, J., 1956
FOLCH I TORRES, Joaquim, *La pintura románica sobre fusta*, Barcelona, 1956 (col. *Monumenta Cataloniae*, IX).

FONT I GRATACÓS, L., 1952
FONT I GRATACÓS, Llambert, "La iconografía del claustro de la Catedral de Gerona", *Gerunda*, I, núm. 13 (1944).

FONT I GRATACÓS, L., 1952
FONT I GRATACÓS, Llambert, *La catedral y el Museo Diocesano*, Girona, 1952.

FONT I RIUS, J. M., 1985
FONT I RIUS, Josep Maria, *Estudis sobre els drets i institucions locals en la Catalunya medieval*, Barcelona, 1985.

FONT I VALENTÍ, G. et alii, 1999
FONT I VALENTÍ, Gemma et alii, *Darreres troballes arqueològiques al castell de Montsoriu: la capella preromànica i el recinte fortificat dels segles XI-XII*, Barcelona, 1999.

FONT I VALENTÍ, G. et alii, 2001
FONT I VALENTÍ, Gemma et alii, "Montsoriu als segles X-XII. La gènesi d'un castell medieval a la Catalunya Vella", *Quaderns de la Selva*, XIII (2001), pp. 25-32.

FONT I VALENTÍ, G. et alii, 2002
FONT I VALENTÍ, Gemma et alii, *Les capelles del castell de Montsoriu*, Barcelona, 2002.

FONT I VERDAGUER, P., 2004
FONT I VERDAGUER, Pere, *Pontós: passat i present*, Pontós, 2004.

FONTAINE, J., 1967
FONTAINE, Jacques (ed.), *Vita S. Martini*, París, 1967, 3 tomos.

FORMIGA I BOSCH, J., 2000
FORMIGA I BOSCH, Josep, "Les propietats dels vescomtes de Cabrera a Vídreres", *Quaderns de la Selva*, 12 (2000), pp. 37-50.

FORSYTH, I. H., 1972
FORSYTH, Ilene, H., *The Trone of Wisdom: Wood Sculptures of the Madonna in Romanesque France*, Princeton, 1972.

FORT, J., 2000
FORT, J., "Època medieval", en TREMOLEDA I TRILLA, Joaquim. (coord.), *Història del Pla de l'Estany*, Girona, 2000, pp. 257-397.

FORT I OLIVELLA, J., 1995
FORT I OLIVELLA, Joan, "Sant Martí i el romànic català", *Revista de Girona*, 172 (1995), pp. 64-69.

- FRANCOVICH, G. de 1936
FRANCOVICH, Géza de, *Il Volto Santo di Lucca*, Lucca, 1936.
- FREIXAS I CAMPS, P., 1981
FREIXAS, Pere, "El monestir de Sant Daniel: reformes i ampliacions gòtiques", *Estudi General*, I (1981), pp. 113-118.
- FREIXAS I CAMPS, P., 1983a
FREIXAS I CAMPS, Pere, *L'Art gòtic a Girona, segles XIII-XV*, Girona, 1983.
- FREIXAS I CAMPS, P., 1983b
FREIXAS I CAMPS, Pere, "El retaule gòtic de Cassà de la Selva", *Quaderns de la Selva*, 1 (1984), pp. 81-86.
- FREIXAS I CAMPS, P., 2003
FREIXAS I CAMPS, Pere, "Les esglésies de la diocesi de Girona", en *L'art gòtic a Catalunya 2, Arquitectura, catedrals, monestirs i altres edificis religiosos*, Barcelona, 2003, pp. 133-141.
- FREIXAS I CAMPS, P., 2005
FREIXAS I CAMPS, Pere, *El Crist romànic a les terres de Girona*, Girona, 2005.
- FREIXAS I CAMPS, P., 2006
FREIXAS I CAMPS, Pere (dir.), *Rafael Masó. Ciutadà de Girona*, Girona, 2006.
- FREIXAS I CAMPS, P. y NOLLA I BRUFAU, J. M., 2003
FREIXAS I CAMPS, Pere y NOLLA I BRUFAU, Josep Maria, *La catedral de Girona. L'Obra de la Seu*, Girona, 2003.
- FREIXAS I CAMPS, P. y SOLER MASFERRER, N., 1978
FREIXAS I CAMPS, Pere y SOLER MASFERRER, Narcís, "Descobriment de probables restes arqueològiques de la Sinagoga de Besalú", *Revista de Girona*, 82 (1978), pp. 55-61.
- FREIXAS I CAMPS, P. et alii, 2000
FREIXAS I CAMPS, Pere et alii, *Redescobrir la seu romànica. Els resultats de la recerca del projecte Progress*, Girona, 2000
- FRIGOLA, T., 1957
FRIGOLA, Tomás, *La Iglesia románica de Santa María de Porqueras*, Girona, 1957.
- FRIGOLA, T., 1982
FRIGOLA, Tomás, *Iconografia de Santa María de Porqueres: 8è centenari, 5-IV-1182 - 5-IV-1982*, Girona, 1982.
- FRIGOLA I TRIOLA, J., 2008a
FRIGOLA I TRIOLA, Josep, *Inventari del patrimoni cultural del municipi de Celrà (Gironès)*, Celrà, 2008.
- FRIGOLA I TRIOLA, J., 2008b
FRIGOLA I TRIOLA, Josep, "L'inventari del patrimoni cultural del municipi de Celrà (Gironès)", en *Novenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, l'Escala, 2008, pp. 693-695.
- FRIGOLA I TRIOLA, J. y PUNSETI I PUIG, D., 2004
FRIGOLA I TRIOLA, Josep y PUNSETI I PUIG, Daniel, *Memòria d'intervenció al jaciment al voltant de l'església de Sant Esteve de Canapost*, Girona, 2004.
- FRIGOLA I TRIOLA, J. y PUNSETI I PUIG, D., 2006a
FRIGOLA I TRIOLA, Josep y PUNSETI I PUIG, Daniel, "Excavació de les necròpolis medieval i moderna de l'església de Sant Esteve de Canapost (Forallac, Baix Empordà)", en *VIII Jornades d'Arqueologia*, Girona, 2006, II, pp. 435-442.
- FRIGOLA I TRIOLA, J. y PUNSETI I PUIG, D., 2006b
FRIGOLA I TRIOLA, Josep y PUNSETI I PUIG, Daniel, "Les tombes de Canapost", *Gavarres*, 9 (2006), pp. 98-100.
- FRIIS ALSINGER, L., 2014
FRIIS ALSINGER, Léa, *Les objets inscrits, supports de communication: corpus mobilier médiéval exposé dans les musées de la ville de Gérone*, Girona, 2014 (Universitat de Girona, tesis doctoral inédita).
- FUMANAL I PAGÈS, M. A., 1996
FUMANAL I PAGÈS, Miquel Àngel, "El Sant Sepulcre de Palera en l'època medieval: algunes consideracions històriques", en *VIII Assemblea d'estudis sobre el Comtat de Besalú*, Besalú, 1996, pp. 213-221.
- FUMANAL I PAGÈS, M. A., 1999
FUMANAL I PAGÈS, Miquel Àngel, *Arquitectura i escultura romàniques a Besalú: les basíliques de Santa Maria, Sant Pere i Sant Vicenç al segle XII*, Barcelona, 1999.
- GABORIT, J.-R., 2010
GABORIT, Jean-René, *La Sculpture Romane*, París, 2010.
- GAILLARD, G., 1937
GAILLARD, Georges, *Premiers essais de sculpture monumentale en Catalogne aux Xe et XIe siècles*, París, 1937.
- GAILLARD, G., 1954
GAILLARD, Georges, "Besalú", en *Congrès archéologique de France, CXII session*, París, 1954, pp. 236-246.
- GAILLARD, G., 1959a

GAILLARD, Georges, "Ripoll", en *Congrès archéologique de France, CXVII Session. 1959. Catalogue*, París, 1959, pp. 144-159.

GAILLARD, G., 1959b

GAILLARD, Georges "Sant Joan de les Abadesses", en *Congrès archéologique de France CXVII Session. 1959. Catalogue*, París, 1959, pp. 160-164.

GAILLARD, G., 1966

GAILLARD, Georges, "Éléments andalous et carolingiens dans l'architecture et la sculpture de Saint-Pierre de Roda", en *Arte in Europa. Scritti di Storia dell'Arte in onore di Edoardo Arslan*, Milán, 1966, pp. 203-209.

GAILLARD, G., 1972

GAILLARD, Georges, "L'origine de Saint Pierre de Rodes et de Sainte Maria de Besalú", *Bulletin Nationale des Antiquaires de France* (1972), pp. 176-181.

GALCERAN I VIGUÉ, S., 1977

GALCERAN I VIGUÉ, Salvador, *Dietari de la fidelíssima vila de Puigcerdà*, Barcelona, 1977.

GALCERAN I VIGUÉ, S. y SOLÉ I SAGARRA, J., 1985

GALCERAN I VIGUÉ, Salvador y SOLÉ I SAGARRA, Josep, *Història de la Vall de Meranges*, Barcelona-Ripoll, 1985.

GALIMANY I ARNAU, M., 1988

GALIMANY I ARNAU, Manuel, "Sant Pere de Besalú", en *Catalunya Romànica IV*, Barcelona, 1988, pp. 189-196.

GALLART, J. et alii, 1994

GALLART, Josep et alii, "Aportació a l'estudi de les esteles medievals del Pirineu, peces de Pedra i Talló (Bellver de Cerdanya, La Cerdanya)", en *Col-loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà*, Puigcerdà, 1994, pp. 681-685.

GALLEGO AGUILERA, N., 2006

GALLEGO AGUILERA, Nazaret, "Bibliografía sobre Besalú", en BOTO VARELA, Gerardo (coord.), *Relíquias i arquitectura monástica a Besalú*, Besalú, 2006, pp. 151-166.

GALLEGO AGUILERA, N., 2007a

GALLEGO AGUILERA, Nazaret, *Santa María de Besalú: arquitectura poder y reforma segles X-XI*, Besalú, 2007.

GALLEGO AGUILERA, N., 2007b

GALLEGO AGUILERA, Nazaret, *Santa María de Besalú: la materialització edilicia del procés de reforma canonical: d'Aquisgrà als canonges agustinians de Sant Ruf d'Avinyó*, Girona, 2007 (Universitat de Girona, trabajo de investigación de doctorado, inédito).

GALLEGO AGUILERA, N., 2009

GALLEGO AGUILERA, Nazaret, "Lampérez vs. Puig i Cadafalch en el estudio de la arquitectura románica catalana: las planimetrias ilusorias y la restauración de un tiempo que se imaginó nuevo", *Anales de Historia del Arte*, extra. (2009), pp. 263-279.

GALLEGO AGUILERA, N., en prensa

GALLEGO AGUILERA, Nazaret, "La canónica agustiniana de Santa María de Besalú (Girona). Topografía y arquitectura al servicio de la Reforma eclesiástica (ss. X-XII)", *Revista de Historia del Arte*, en prensa.

GALOBARDES VILA, M., 1959

GALOBARDES VILA, Miquel, *Peralada, condado, villa, palacio*, Peralada, 1959.

GANDOLFO, F., 2006.

GANDOLFO, Francesco, "Il sarcofago di Saint-Hilaire d'Aude, il Maestro di Cabestany e la Toscana", en *Medioevo: il tempo degli antichi. Atti del convegno (Parma, 24-28 settembre 2003)*, Milán, 2006, p. 425-437.

GANDOLFO, F. et alii, 2009.

GANDOLFO, Francesco et alii, *L'abbazia di Sant'Antimo e la scultura del XII secolo nella Toscana meridionale*, Nápoles, 2009.

GARCÍA AVILÉS, A., 2001

GARCÍA AVILÉS, Alejandro, *El Tiempo y los astros: arte, ciencia y religión en la Alta Edad Media*, Murcia, 2001.

GARCÍA Y BELLIDO, A., 1949

GARCÍA Y BELLIDO, Antonio, *Esculturas romanas de España y Portugal*, Madrid, 1949.

GARCÍA SOLER, J., 1964

GARCÍA SOLER, Josefina, *El cartulario de Tavérnoles*, Castelló de la Plana, 1964.

GARSABALL I RIVASÉS, J., 1993

GARSABALL I RIVASÉS, Jordi, "Sobre la pretesa data de dotació de la seu d'Urgell. Apunts per a una nova datació", en *I Congrés de l'Església Catalana. Des dels orígens fins ara*, Solsona, 1993, I, pp. 55-62.

GASC, S. y LOBO, R., 1996

GASC, Sol y LOBO, Ricard, *La Cerdanya, els viaranys del romànic*, Tremp, 1996.

GASCÓN CHOPO, C., 2010

GASCÓN CHOPO, Carles, "Els càtars a la Cerdanya: invasors o dissidents?", *KER. Revista del Grup de Recerca de Cerdanya*, 4 (2010), p. 19-23.

- GASOL FARGAS, R. M. et alii, 2004
GASOL FARGAS, Rosa María et alii, "Estudi de la tècnica original i de l'estat de conservació de les pintures murals de l'església de Santa Eulàlia de Vilanova de la Muga", en *IX Reunió tècnica de conservació i restauració*, Barcelona, 2004.
- GAUTHIER, M.-M., 1962
GAUTHIER, Marie-Madeleine, "Los esmaltes meridionales en la Exposición Internacional de Arte Románico en Barcelona y Santiago de Compostela", *Goya*, 48 (1962), pp. 400-407.
- GAY DE MONTELLÀ, R., 1949
GAY DE MONTELLÀ, Rafael, *Guía de la Cerdanya Española y Francesa*, Puigcerdà, 1949.
- GAY DE MONTELLÀ, R., 1951
GAY DE MONTELLÀ, Rafael, *Llibre de la Cerdanya*, Barcelona, 1951.
- GAY I FRÍAS, J. V. y GAY I PUIGBERT, C., 2008
GAY I FRÍAS, Josep Víctor y GAY I PUIGBERT, Carles, "28. Ponts a l'Alta Garrotxa", *Els Ponts*, Girona, 2008 (col. Quaderns de la Revista de Girona).
- GELPÍ I VINTRÓ, L. y ADROHER I TÀSIS, M., 1992
GELPÍ I VINTRÓ, Lluís i ADROHER I TÀSIS, Montserrat, "Pavimentació del Prat de Sant Pere", en *Amics de Besalú. VII Assemblea d'Estudis sobre el seu Comtat*, Olot, 1992, pp. 159-166.
- GENER I ROCA, J., 1970
GENER I ROCA, Joan, *Apunts d'història de Cassà de la Selva*, Cassà, 1970.
- GENÍS I ARMADA, M. T., 2007
GENÍS I ARMADA, Maria Teresa, *L'Albera, Arquitectura popular i tradicional*, Figueres, 2007.
- GEORGE, Wilma, YAPP, B., 1991
GEORGE, Wilma y YAPP, Brundson, *The Naming of the beasts: natural history in the medieval bestiary*, Londres, 1991.
- GIFRÉ I RIBAS, P., 2000
GIFRÉ I RIBAS, Pere, *Història de l'Alt Empordà*, Girona, 2000 (col. Història de les comarques de Gironines, I).
- GIFRÉ I RIBAS, P. y SOLER I SIMON, S., 1996
GIFRÉ I RIBAS, Pere y SOLER I SIMON, Santi, *Els Farmers: vassalls de senyors i senyors de pagesos. Catàleg documental de l'arxiu Farmers*, Santa Coloma de Farners, 1996.
- GIGOT, J.-G., 1965
GIGOT, Jean-Gabriel, "Quelques notes sur les juifs en Roussillon au Moyen Age", *Bulletin du CERCA*, 30 (1965), pp. 253-258.
- GINER I OLICINA, J., 2014
GINER I OLICINA, Josep, "Sant Pere de Rodes i l'arquitecte de Carlemany", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 45 (2014), pp. 297-326.
- GINESTA, S., 1972
GINESTA, Salvador, *La comarca de La Selva*, Barcelona, 1972.
- GIRBAL I NADAL, E. C., 1866
GIRBAL I NADAL, Enric Claudi, *Guía-Cicerone*, 1866.
- GIRBAL I NADAL, E. C., 1888
GIRBAL I NADAL, Enric Claudi, *Estudio histórico-artístico acerca de los llamados baños Árabes de Gerona*, Girona, 1888.
- GIRONA I CASAGRAN, J., 1961
GIRONA I CASAGRAN, Josep, *L'Alta Garrotxa*, Barcelona 1961 (col. Ciutats i paisatges, 34).
- GIRONELLA GARAÑANA, J., 1959
GIRONELLA GARAÑANA, Joaquín, "De la història del comtat de Besalú. La senyorial casa de Navata", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 1 (1959), pp. 103-117.
- GIRONELLA GARAÑANA, J., 1977
GIRONELLA GARAÑANA, Joaquín, "L'església parroquial de Santa Maria de Cistella", *Revista de Girona*, 80 (1977), pp. 267-268.
- GIRONELLA GARAÑANA, J., 1980
GIRONELLA GARAÑANA, Joaquín, "Els encants dels nostres vells monestirs: Sant Llorenç del Mont", *Revista de Girona*, 90 (1980), pp. 47-48.
- GIRONÈS I GÜELL, X., 2005
GIRONÈS I GÜELL, Xavier, *Els pergamins del Mas Ferrer de Bescanó*, Bescanó, 2005.
- GISPERT I DE FERRATER, J. de, 1895
GISPERT I DE FERRATER, Joaquim de, *Una nota d'arqueologia cristiana. La indumentaria en los crucifixs*, Barcelona, 1895.



Santa María
la Real fundación

- GOERING, J., 2005
GOERING, Joseph, *The Virgin and the Grail: Origins of a Legend*, New Haven, 2005.
- GOLDSCHMIDT, W., 1939
GOLDSCHMIDT, Werner, "Toulouse and Ripoll. The Origine of the Style of Gilabertus", *The Burlington Magazine*, LXXIV (1939), pp. 104-110.
- GOLOBARDES I MARTÍ, M., 1959
GOLOBARDES I MARTÍ, María, "Els Navata i els Rocabertí senyors de Perelada en el segle XIII", *Anales del Instituto de Estudios Ampurdanenses*, 1 (1959), pp. 32-46.
- GOLOBARDES VILA, 1949
GOLOBARDES VILA, Miguel, *El monasterio de Santa María de Vilabertrán*, Barcelona, 1949.
- GÓMEZ, A. y ASIÁIN, M. Á., 1995
GÓMEZ, Agustín y ASIÁIN, Miguel Ángel, "Caritas et diabolus en la iconografía de San Martín: el caso de San Martín de Unx (Navarra)", *Príncipe de Viana*, 56 (1995), pp. 285-310.
- GÓMEZ CANO, J., ORELLANA ESCUDERO, G. y VARELA SIMÓ, J., 2010
GÓMEZ CANO, Joaquín, ORELLANA ESCUDERO, Gerardo y VARELA SIMÓ, Juan, *Las Aves en el Museo del Prado*, Madrid, 2010.
- GÓMEZ DE SOLER, B. *et alii*, 2004
GÓMEZ DE SOLER, Bruno *et alii*, "Resultats de les excavacions arqueològiques de la Jueria (Sant Gregori, Gironès)", en *Setenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, la Bisbal d'Empordà, 2004, pp. 15-22
- GONZÁLEZ, L. y CUADRADO, J., 1994
GONZÁLEZ, Lídia y CUADRADO, Jordi, "La Vila Vella", *Turissa*, 2ª época, V, 14 (01/1994), pp. 8-9.
- GONZÁLEZ I JIMÉNEZ, R., 2006
GONZÁLEZ I JIMÉNEZ, Roberto, "Intervenció arqueològica a Canapost", en *VIII Jornades d'Arqueologia*, Girona, 2006, II, pp. 613-618.
- GORDI I SERRAT, J. y LLIMÓS, R., 1998
GORDI I SERRAT, Josep y LLIMÓS, Ramon, *Les Llosses*, Girona, 1998.
- GRABAR, A., 1979
GRABAR, André, *Les Voies de la création en iconographie chrétienne*, París, 1979 (2009).
- GRABOLOSA I FERNÁNDEZ, J., 2011
GRABOLOSA I FERNÁNDEZ, Jordi, *L'Alta Garrotxa*, Girona, 2011 (col. Quaderns de la revista de Girona, 67).
- GRABOLOSA I PUIGREDON, R., 1968
GRABOLOSA I PUIGREDON, Ramon, *Besalú, un pais aspre i antic*, Barcelona, 1968 (1973).
- GRABOLOSA I PUIGREDON, R., 1975
GRABOLOSA I PUIGREDON, Ramon, *Les valls d'Olot, la plana d'en Bas i les terres de Banyoles*, Granollers, 1975.
- GRABULEDA I SITJÀ, J. y SALA I CANTARERO, D., 2003
GRABULEDA I SITJÀ, Josep y SALA I CANTARERO, David, *Porqueres*, Porqueres, 2003.
- GRAELLS I PUIG, E., 1975
GRAELLS I PUIG, Eudald, "La capella de Sant Bartomeu", *Hoja Parroquial*, 3278 (1975).
- GRANELL, E. y RAMON, A., 2006
GRANELL, Enric., RAMON, Antoni, *Lluís Domènech i Montaner. Viatges per l'arquitectura romànica catalana*, Barcelona, 2006.
- CRAU, J. M., 1963
CRAU, Josep M., "Iglesia de San Pedro Navata", *Revista de Gerona*, 22 (1963), pp. 43-45.
- CRAU C. J., 1964
CRAU C. J., "Nuevas aportaciones al origen ampurdanés del arte románico", *Revista de Gerona*, 29 (1964), pp. 18-21.
- CRAU MONSERRAT, M., 1962
CRAU MONSERRAT, Manuel, "Notas sobre los judíos de Besalú", *Pyrene*, 2ª época, I, 2 (1962), pp. 34-43.
- CRAU MONSERRAT, M., 1968
CRAU MONSERRAT, Manuel, "Metges jueus a Besalú (s. XIV)", en *I Assemblea d'Estudis del Comtat de Besalú*, Besalú, 1968, pp. 29-33.
- CRAU MONSERRAT, M., 1975
CRAU MONSERRAT, Manuel, *La judería de Besalú (Girona) (Siglos XII al XV)*, Barcelona, 1975 (Universitat de Barcelona, tesis doctoral).
- CRAU MONSERRAT, M., 1978a
CRAU MONSERRAT, Manuel, "Los judíos i la nobleza en el antiguo Condado de Besalú (siglo XIV)", *Annals del Patronat d'estudis històrics d'Olot i comarca* (1978), pp. 49-120.

GRAU MONSERRAT, M., 1978b
GRAU MONSERRAT, Manuel, "La Sinagoga de Besalú: Notícias sobre la Sinagoga de Besalú", *Revista de Girona*, 82 (1978), pp. 49-54.

GRAU MONSERRAT, M., 1979
GRAU MONSERRAT, Manuel, *Los judíos y la nobleza en el antiguo condado de Besalú: siglo XI*, Olot, 1979.

GRAU MONSERRAT, M., 1979-1980
GRAU MONSERRAT, Manuel, "Una família jueva a Besalú: Aaró Juced (aportacions documentals)", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XXV-1 (1979-1980), pp. 299-307.

GRAU I PUJOL, J. M., 2003
GRAU I PUJOL, Josep Maria, "La restauració dels monuments gironins en la documentació dels arxius", *Revista de Girona*, 218 (2003), pp. 42-44.

GRAU I PUJOL, J. M., MESTRE I CAMPÍ, J. y PUIG I TÀRRECH, R., 1998
GRAU I PUJOL, Josep Maria, MESTRE I CAMPÍ, Jesús y PUIG I TÀRRECH, Roser, *Santa Coloma de Farners*, Girona, 1998 (col. Quaderns de la Revista de Girona, 73)

GROS I PUJOL, M. dels. S., 1991a
GROS I PUJOL, Miquel dels Sants, "Les dificultats de l'estudi dels monuments des de la litúrgia", en *Actuacions en el patrimoni edificat: la restauració de l'arquitectura dels segles IX-X*, Barcelona, 1991, p. 31-34 (col. Quaderns científics i tècnics de restauració monumental, 4).

GROS I PUJOL, M. dels. S., 1991b
GROS I PUJOL, Miquel dels Sants, *Museu Episcopal de Vic. Pintura i escultura romànica*, Sabadell, 1991.

GROS I PUJOL, M. dels. S., 1995
GROS I PUJOL, Miquel dels Sants, "Sant Pere de Camprodon, un monestir del comtat de Besalú", en *Art i cultura als monestirs del Ripollès*, Barcelona, 1995, pp. 69-87.

GROS I PUJOL, M. dels. S., 1996
GROS I PUJOL, Miquel dels Sants, "Devastació d'esglésies del bisbat de la Seu d'Urgell entorn 1200", en *Miscel·lània Homenatge a Mossèn Jesús Tarragona*, Lleida, 1996, pp. 167-178.

GROS I PUJOL, M. dels. S., 1999
GROS I PUJOL, M. dels. S., "El Missal de Sant Ruf Tortosa, Arx. Cap., ms. 1", *Miscel·lània litúrgica catalana*, 9 (1999), pp. 199-308, p. 211.

GROS I PUJOL, M. dels. S., 2001
GROS I PUJOL, Miquel S., "Eduard Junyent i el monestir de Sant Pere de Rodes", *Ausa*, XIX, 147 (2001), pp. 489-494.

GROS I PUJOL, M. dels. S., 2003
GROS I PUJOL, Miquel dels Sants, "Notícia de tres manuscrits litúrgics antics de la canònica de Santa Maria de Lladó", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XIV (2003), pp. 133-144.

GROS I PUJOL, M. dels. S., 2005
GROS I PUJOL, Miquel dels Sants, "El culte des trois Archanges et de la Trinité à l'abbaye de Saint-Michel de Cuixa", *Études Roussillonaises*, 21 (2005), pp. 93-98.

GROS I PUJOL, M. dels. S., y SUREDA I JUBANY, M., 2011
GROS I PUJOL, Miquel dels Sants y SUREDA I JUBANY, Marc, "Una llosa amb inscripció procedent de la Margineda (Andorra)", *Miscel·lània Litúrgica Catalana*, XIX (2011), pp. 213-232.

GUÀRDIA I FELIP, J., 2002
GUÀRDIA I FELIP, Jordi, *Memòria del sondeig arqueològic realitzat a la església de Santa Maria de Talló*. Bellver de Cerdanya, Cerdanya, 20-30 de maig 2002, s.l., 2002 (inédito).

GUARDIA I PONS, M., 1982
GUARDIA I PONS, Milagros, *Las pinturas bajas de la Ermita de San Baudilio de Berlanga (Soria)*, Soria, 1982.

GUARDIA I PONS, M., 1989
GUARDIA I PONS, Milagros, "Capitell", en *Millenum, Historia y Arte de la Iglesia Catalana*, Barcelona, 1989, pp. 206-207.

GUARDIA I PONS, M., 2000-2001
GUARDIA I PONS, Milagros, "loculatores et saltator. Las pinturas con escenas de juglaría de Sant Joan de Boí", *Locvs Amoenus*, 5 (2000-2001), pp. 11-32.

GUARDIA I PONS, M., 2016
GUARDIA I PONS, Milagros, "Iratusque est Cain vehementer... Cain being wroth, a gap in the iconographic transmission of the Pyrenees", *Convivium*, 3 (2016), pp. 136-153.

GUARDIA I PONS, M. y MANCHO I SUÁREZ, C., 1996
GUARDIA I PONS, Milagros, MANCHO I SUÁREZ, Carles, "Consideracions a l'entorn dels teixits brodats catalans de l'Alta Edat Mitjana", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, 38 (1996-1997), pp. 1455-1479.

GUARDIOLA I ROVIRA, R., 1964
GUARDIOLA I ROVIRA, Ramon, "El santuario de Nuestra Señora de la Mare de Déu del Mont", *Revista de Girona*, 26 (1964), pp. 53-56.

- GUARDIOLA I TRIADÚ, G., 2008
GUARDIOLA I TRIADÚ, Gaspar, *Visites i Notes Històriques dels Masos Medievals i d'Altres Èpoques*, Sant Joan les Fonts, 2008.
- GUDIOL I CUNILL, J., 1902
GUDIOL I CUNILL, Josep, *Nocións d'arqueología sagrada catalana*, Vic, 1902.
- GUDIOL I CUNILL, J., 1904
GUDIOL I CUNILL, Josep, "Les pintures romàniques del Museu de Vich", *Forma*, I (1904), pp. 349-368.
- GUDIOL I CUNILL, J., 1909
GUDIOL I CUNILL, Josep, "Iconografía de la Portalada de Ripoll", *Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya*, 171 (1909), pp. 93-110; 172 (1909), pp. 125-137; 173 (1909), pp. 157-173; 174 (1909), pp. 197-212.
- GUDIOL I CUNILL, J., 1914
GUDIOL I CUNILL, Josep, "El Museu Episcopal en 1913", *Gazeta Montanyesa*, 1042 (1914), pp. 2-3.
- GUDIOL I CUNILL, J., 1914
GUDIOL I CUNILL, Josep, "Excursió a Viladrau", *Gazeta de Vich*, 52 (1915)
- GUDIOL I CUNILL, J., 1915-1917
GUDIOL I CUNILL, Josep, "Acta de consagració de l'església d'Espinelves", *Butlletí del Centre Excursionista de Vich*, II (1915-1917), pp. 106-107.
- GUDIOL I CUNILL, J., 1917a
GUDIOL I CUNILL, Josep, *Memoria del Conservador del Museu Episcopal de Vich. Noves adquisicions*, Vic, 1917.
- GUDIOL I CUNILL, J., 1917b
GUDIOL I CUNILL, Josep, "Un tesoro sagrado", *Anuario Eclesiástico. Sección Cultura Eclesiástica* (1917), pp. 101-108.
- GUDIOL I CUNILL, J., 1927
GUDIOL CUNILL, Josep, *La pintura mig-eval catalana. Els primitius*, Barcelona, 1927.
- GUDIOL I CUNILL, J., 1929
GUDIOL CUNILL, Josep, *Els primitius II: Pintura sobre fusta*, Barcelona, 1929 (col. La pintura mig-eval catalana, II).
- GUDIOL I CUNILL, J., 1931
GUDIOL I CUNILL, Josep, *Nocións d'arqueología sagrada catalana*, Vic, 1931, 2 tomos.
- GUDIOL RICART, J., 1938
GUDIOL RICART, José, *Història de la pintura gòtica a Catalunya*, Barcelona, 1938.
- GUDIOL RICART, J., 1944
GUDIOL RICART, José, "Los relieves de la portada de Errondo y el maestro de Cabestany", *Príncipe de Viana*, XIV (1944), pp. 9-14.
- GUDIOL RICART, J., 1985
GUDIOL RICART, José, "La pintura románica, col·loqui de terminologia dels períodes de l'art romànic a Catalunya i dels seus precedents cristians", *Lambard*, I (1985), p. 87-97.
- GUDIOL RICART, J., 1958
GUDIOL RICART, José, "Les peintres itinérants de l'époque romane", *Cahiers de la Civilisation Médievale*, 2 (1958), pp. 191-94.
- GUDIOL RICART, J., 1974
GUDIOL RICART, José, *Cataluña*, Madrid, 1974 (col. Tierras de España, I).
- GUDIOL RICART, J., 1985
GUDIOL RICART, José, "La pintura románica. Pintura mural románica", *Lambard*, I (1985), pp. 87-97.
- GUDIOL RICART, J. y ALCOLEA I BLANCH, S., 1986
GUDIOL RICART, José y ALCOLEA I BLANCH, Santiago, *Pintura gótica catalana*, Barcelona, 1986.
- GUDIOL RICART, J. y GAYA NUÑO, J. A., 1948
GUDIOL RICART, José y GAYA NUÑO, Juan Antonio, *Arquitectura y escultura románicas*, Madrid, 1948 (col. Ars Hispaniae, V).
- GUDIOL RICART, J., AINAUD DE LASARTE, J. y ALCOLEA GIL, S., 1955
GUDIOL RICART, José, AINAUD DE LASARTE, Juan y ALCOLEA GIL, Santiago, *Arte de España. Cataluña*, BARCELONA, 1955.
- GUDIOL RICART, J., ALCOLEA GIL, S. y CIRLOT, J. E., 1956
GUDIOL RICART, José, ALCOLEA GIL, Santiago y CIRLOT, Juan Eduardo, *Historia de la pintura en Cataluña*, Madrid, 1956.
- GUIFRÉ I RIBAS, P., 2000
GUIFRÉ I RIBAS, Pere (dir), *Història de l'Alt Empordà*, Girona, 2000.

- GUILLERÉ, C., 1991
GUILLERÉ, Christian, *Girona Medieval. L'etapa de l'apogeu (1285-1360)*, Girona, 1991.
- GUILLERÉ, C., 1994
GUILLERÉ, Christian, *Girona al segle XIV, II*, Barcelona, 1994.
- GUILLERÉ, C., 2000
GUILLERÉ, Christian, *Llibre Verd de la ciutat de Girona (1144- 1533)*, Girona-Barcelona, 2000.
- GUITERT I FONTSERÉ, J., 1927
GUITERT I FONTSERÉ, Joaquim, *Monestir de Sant Pere de Rodes*, Barcelona, 1927.
- GURRI SERRA, F., 1998
GURRI SERRA, Francesc, *Catalunya de poble en poble*, Barcelona, 1998.
- HARACOURT, E. y MONTRÉMY, F. de , 1922
HARACOURT, Edmond y MONTRÉMY, François de, *Musée des Thermes et de l'Hôtel de Cluny. Catalogue général. I. La pierre, le marbre et l'alabâtre*, París, 1922.
- HASSIG, D., 2000
HASSIG, Debra, *The Mark of the beast*, Nueva York, 2000.
- HEIDEPRIEM, E., 2001
HEIDEPRIEM, Elena, *Guia de monuments i conjunts històrico-artístics de Catalunya*, Barcelona, 2001.
- HEILBRONNER, T., 2008
HEILBRONNER, Tim, "The wooden 'Chasuble Madonnas' from Ger, Ix, Targasona and Talló. About the iconography of Catalan Madonna statues in the Romanesque period", *Locus Amoenus*, 9 (2008), p. 31-50
- HEILBRONNER, T., 2013
HEILBRONNER, Tim, *Ikonographie und zeitgenössische Funktion hölzerner Sitzmadonnen im romanischen Katalonien*, Hamburg, 2013.
- HERNÁNDEZ, F., 1930
HERNÁNDEZ, Félix, "Un aspecto de la influencia del arte califal en Cataluña (Basas y capiteles del siglo XI)", *Archivo español de arte y Arqueología*, 16 (1930), pp. 21-49.
- HERRERO MARCOS, J., 2010
HERRERO MARCOS, Jesús, *Bestiario románico en España*, Palencia, 2010.
- HONOUR, H., 1955
HONOUR, Hugh, "An Unpublished Romanesque Crucifix", *The Connoisseur*, CXXXVI, 549, (1955), pp. 151-154.
- HUERTA HUERTA, P. L., 2000
HUERTA HUERTA, Pedro Luis, "Encolpium de Sant Pere de Rodes", en *Dos milenios en la historia de España: año 1000, año 2000*, Madrid, 2000, pp. 325-326.
- IBARBURU ASURMENDI, M. E., 1986
IBARBURU ASURMENDI, María Eugenia, "La pervivencia de las ilustraciones sobre temas astronómicos en el mundo clásico, a través del ms. Vat. Reg. Lat. 123", en *Actes del V Congrés Espanyol d'Història de l'Art* (Barcelona, 1984), Barcelona, 1986, pp. 29-37.
- IBARBURU ASURMENDI, M. E., 1987
IBARBURU ASURMENDI, María Eugenia, "L'escriptori de Santa Maria de Ripoll i els seus manuscrits", en *Catalunya Romànica, X*, Barcelona, 1987, pp. 276-292, 315-332.
- INAUGURACIÓ, 1983
Inauguració de les obres de restauració de l'església romànica de Sant Andreu de Socarrats, Olot, 1983.
- ÍÑIGUEZ, F., 1962
ÍÑIGUEZ, Francisco, "El Monasterio de San Pedro de Roda", *Revista de Gerona*, VIII, 20 (1962), pp. 13-26.
- IPAC, 1993
IPAC, *Necropolis de Santa Maria de Ripoll*, Inventari del Patrimoni Arqueologic de Catalunya, Barcelona, 1993.
- IZARD I GAVARRÓ, F., 2007
IZARD I GAVARRÓ, Feliu, "Aproximació a les dades generals de la recuperació i salvació del patrimoni pictòric romànic de les Nogueres Pallareses", *Aresta: la revista del Centre Excursionista de Lleida* (2007), pp. 4-15.
- JANERAS I VILARÓ, S., 1997
JANERAS I VILARÓ, Sebastià, "Representació de l'enterrament de Crist en la tradició litúrgica i popular bizantina", *Miscl·lànica Litúrgica Catalana*, 8 (1997), pp. 37-49.
- JAUBERT DE PAÇÀ, F., 2002
JAUBERT DE PAÇÀ, Francesc, *Recerques històriques i geogràfiques sobre la muntanya de Roses i el cap de Creus*, Roses, 2002.
- JIMÉNEZ I NAVARRO, À., 1997
JIMÉNEZ I NAVARRO, Àngel, *Sant Feliu de Guíxols. Una lectura històrica*, Sant Feliu de Guíxols, 1997.

JIMÉNEZ I SORROCHE, M. F. y ROJAS I RABANEDA, A., 2002a
JIMÉNEZ I SORROCHE, Maria Francesca y ROJAS I RABANEDA, Antoni, *Memòria d'excavació a l'església de Santa Llúcia, desembre 2001-gener 2002*, Girona, 2002 (inédito).

JIMÉNEZ I SORROCHE, M. F. y ROJAS I RABANEDA, A., 2002b
JIMÉNEZ I SORROCHE, Maria Francesca y ROJAS I RABANEDA, Antoni, "La necrópolis de Santa Llúcia", en *Sisenes Jornades d'Arqueologia de les comarques de Girona*, Sant Joan de les Abadesses, 2002, pp. 351-353..

JOLIS FELISART, A. y SIMÓ DE JOLIS, M. A., 1957
JOLIS FELISART, Agustín y SIMÓ DE JOLIS, Maria Antonia, *Cerdanya. Andorra, Puigpedrós, Cadí, Puigmal, Carlit*, Barcelona, 1957.

JOLY, D., 2010
JOLY, Didier, "Ordenació d'accisos a la carretera GI-644. El fossat medieval d'Ullastret (Baix Empordà)", en *Desenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Arbúcies, 2010, pp. 493-496.

JORBA VALERO, M., 2015
JORBA VALERO, Montserrat, "Les Majestats de la Cerdanya. Tipologia iconogràfica i filiació estilística", *Sintèsi, Quaderns dels Seminaris de Besalú*, 2, (2014), pp. 107-128 (reed. en Ker, *Revista del Grup de Recerca de Cerdanya*, 8, 2015, pp. 26-43).

JOU I PARÉS, E., 1982
JOU I PARÉS, Esteve, *El fet religiós a les terres gironines*, Girona, 1982.

JUANOLA I BENET, M., 1950
JUANOLA I BENET, Miquel, *Historia y Tradición del santuario de Ntra. Sra. dels Arcs*, Santa Pau, 1950.

JUANOLA I BENET, M., 1958
JUANOLA BENET, Miquel, *Reportajes históricos de Cassá de la Selva*, Cassà, 1958.

JUANOLA I BOERA, A., 1996
JUANOLA I BOERA, Albert, *La Vajol*, Girona, 1996 (col. Quaderns de la revista de Girona, 65).

JUDIC, B., 2009
JUDIC, Bruno, "Les origines du culte de saint Martin aux V^e et VI^e siècles", en *La figure de saint Martin de Tours. Histoire. Patrimoine. L'exemple de l'Ain, Vonne*, 14 novembre, Vonne, 2009, pp. 1-16.

JULIÀ I VIDAL, J., 1991
JULIÀ I VIDAL, Jaume, "El castell y el santuari d'Argimon", *Revista de Girona*, 146 (1991), pp. 48-53.

JUNYENT SUBIRÀ, E., 1933
JUNYENT SUBIRÀ, Eduard, "Notes inédites sobre el monestir de Ripoll", *Analecta Sacra Tarragonensis*, IX (1933), pp. 185-225.

JUNYENT I SUBIRÀ, E., 1945-1952a
JUNYENT, Eduard, *Itinerario histórico de las parroquias del Obispado de Vich. Separata del publicado en Hoja parroquial en 1945-52*, núm. 189.

JUNYENT I SUBIRÀ, E., 1945-1952b
JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard, "Antigua Parroquia de Santa Lucía de Puigmal, Itinerario Histórico de las parroquias del obispado de Vich", *Hoja Parroquial*, (1945-1952), p. 127

JUNYENT I SUBIRÀ, E., 1945-1952c
JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard, "Antigua Parroquia de Santa Magdalena de Parella, Itinerario Histórico de las parroquias del obispado de Vich", *Hoja Parroquial* (1945-1952), p. 101.

JUNYENT I SUBIRÀ, E., 1945-1952d
JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard, "Antigua Parroquia de S. Pedro de Mongrony y Parroquia de san Pedro de Gombreny", *Hoja Parroquial* (1945-1952), p. 112.

JUNYENT I SUBIRÀ, E., 1945-1952e
JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard, "Parroquia de San Miguel de Caballera. Itinerario Histórico de las parroquias del obispado de Vich", *Hoja Parroquial* (1945-1952), p. 124.

JUNYENT I SUBIRÀ, E., 1945-1952f
JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard, "Parroquia de Sant Romà d'Aranyonet. Itinerario Histórico de las parroquias del obispado de Vich", *Hoja Parroquial* (1945-1952), p. 93.

JUNYENT I SUBIRÀ, E., 1945-1952g
JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard, "Parroquia de San Vicente de Espinelves. Itinerario Histórico de las parroquias del obispado de Vich", *Hoja Parroquial* (1945-1952), p. 176.

JUNYENT I SUBIRÀ, E., 1946a
JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard, "Itinerario histórico de las parroquias del Obispado de Vich", *Hoja Parroquial* (13/10/1946).

JUNYENT I SUBIRÀ, E., 1946b
JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard, "Itinerario histórico de las parroquias del Obispado de Vich", *Hoja Parroquial* (30/6/1946).

- JUNYENT I SUBIRÀ, E., 1956
JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard, "El necrologi de Sant Joan de les Abadesses", *Analecta Sacra Tarragonensis*, XXVIII (1951), pp. 131-181.
- JUNYENT I SUBIRÀ, E., 1956
JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard, *Diplomatari de Sant Bernat Calvó, abat de Santes Creus, bisbe de Vich*, Reus, 1956.
- JUNYENT I SUBIRÀ, E., 1957
JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard, *L'Art Català, I*, Barcelona, 1957.
- JUNYENT I SUBIRÀ, E., 1960-1961
JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard, *Catalogne Romane*, La Pierre-qui-vire, 1960-1961, 2 tomos.
- JUNYENT I SUBIRÀ, E., 1961
JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard, "L'oeuvre du Maître de Cabestany", en *Actes du XCVIe Congrès National des Sociétés Savantes. Section d'Archéologie*, París, 1961, p. 172.
- JUNYENT I SUBIRÀ, E., 1962
JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard, "El necrologi del monestir de Ripoll", *Analecta Montserratensis*, IX (1962), pp. 217-225 (Miscel·lània Anselm M. Albareda, I).
- JUNYENT I SUBIRÀ, E., 1963
JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard, *L'arquitectura religiosa a la Catalunya Carolíngia*, Barcelona, 1963.
- JUNYENT I SUBIRÀ, E., 1969
JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard, *El comtat de Berga en els segles X i XI*, Berga, 1969.
- JUNYENT I SUBIRÀ, E., 1970
JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard, *Catalogne Romane*, La Pierre-qui-vire, 1970.
- JUNYENT I SUBIRÀ, E., 1972
JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard, "Algunes remarques entorn de l'església de Santa Maria de Besalú", en *I Assemblea d'Estudis sobre el Comtat De Besalú*, Besalú, 1972, pp. 13-20.
- JUNYENT I SUBIRÀ, E., 1975
JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard, *El monestir romànic de Santa Maria de Ripoll*, Barcelona, 1975.
- JUNYENT I SUBIRÀ, E., 1975-1976
JUNYENT, Eduard, *Catalunya Romànica*, Barcelona, 1975-1976, 2 tomos.
- JUNYENT I SUBIRÀ, E., 1976a
JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard, *Catalunya romànica. L'arquitectura del segle XII*, Barcelona, 1976.
- JUNYENT I SUBIRÀ, E., 1976b
JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard, *El monestir de Sant Joan de les Abadesses*, Sant Joan de les Abadesses, 1976.
- JUNYENT I SUBIRÀ, E., 1980
JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard, *Cataluña*, Madrid, 1980, 2 tomos (col. La España Románica, 6-9).
- JUNYENT I SUBIRÀ, E., 1980-1996
JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard, *Diplomatari de la catedral de Vic*, Vic, 1980-1996, pp. 183-184.
- JUNYENT I SUBIRÀ, E., 1983
JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard, *L'arquitectura religiosa a Catalunya abans del romànic*, Barcelona, 1983.
- JUNYENT I SUBIRÀ, E., 1992
JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard, *Diplomatari i escrits literaris de l'abat i bisbe Oliba*, Barcelona, 1992.
- KIKUCHI, N., 1987a
KIKUCHI, Noritaka, "A Notice sur le relief représentant 'La vocation de Saint Pierre' au Musée Marès de Barcelone", *Bulletin of the Institute of Art and Design*, (1987), pp. 3-17.
- KIKUCHI, N., 1987b
KIKUCHI, Noritaka, "The study on the works of the Cabestany Master (1)", *Bulletin of the the Study on Philosophy and History of Art in University of Tsukuba*, 5 (1987), pp. 23-79.
- KIRCHNER GRANELL, H., OLIVER JAUME, J. y VELA PALOMARES, S., 2002
KIRCHNER GRANELL, Helena, OLIVER JAUME, Jaume y VELA PALOMARES, Susana, *Aigua prohibida. Arqueología hidráulica del feudalisme a la Cerdanya. El Canal Reial a Puigcerdà*, Barcelona, 2002.
- KLEIN, P., 1972
KLEIN, Peter, "Date et scriptorium de la Bible de Roda. État des recherches", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, 3 (1972), pp. 91-102.
- KLEIN, P., 1989
KLEIN, Peter, "Les portails de Saint-Genis-des-Fontaines et de Saint-André-de-Sorede. I. Le linteau de Saint Genis", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, 20 (1989), pp. 121-160.

KLEIN, P., 1990
KLEIN, Peter, "Les portails de Saint-Genis-des-Fontaines et de Saint-André-de-Sorede. II. Le linteau et la fenêtre de Saint-André-de-Sorede", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, 21 (1990), pp. 159-198.

KLEIN, P., 1993
KLEIN, Peter, "Bible", en *The Art of Medieval Spain, a.d. 500-1200*, Nueva York, 1993, pp. 307-309.

KLEIN, P., 2004a
KLEIN, Peter, "Le cloître de la cathédrale de Gérone: fonctions et programme iconographique", en Franco Mata, Ángela (dir.), *Patrimonio artístico de Galicia y otros estudios. Homenaje al Prof. Dr. Serafín Moralejo Álvarez*, Santiago de Compostela, 2004, III, pp. 139-152.

KLEIN, P., 2004b
Klein, Peter K., "Topographie, fonctions et programmes iconographiques des cloîtres : la galerie attenante à l'église", en KLEIN, Peter (Hrsg.), *Der millealterliche Kreuzgang. The medieval Cloister. Le cloître au Moyen Âge*. Architektur, Funktion und Programm, Regensburg, 2004, pp. 105-156.

KUHN, C. L., 1930
KUHN, Charles Louis, *Romanesque mural painting of Catalonia*, Cambridge, 1930.

LABORDE, A. de, 1806-1820
LABORDE, Alexandre de, *Voyage Pittoresque et historique de l'Espagne*, París, ca. 1806-1820.

LACUESTA I CONTRERAS, R. y CUSPINERA I FONT, L., 2006
LACUESTA I CONTRERAS, Raquel y CUSPINERA I FONT, Lluís, *Rafael Masó i Valentí, arquitecte (1880-1935)*, Barcelona, 2006.

LAJO PÉREZ, R., 1990-2001
LAJO PÉREZ, Rosina, *Léxico de arte*, Madrid, 1990-2001.

LAMBERT, E., 1926
LAMBERT, Elie, "Saint-Félix de Gérone église romane", *Revista de Catalunya*, V (1926), pp. 280-291.

LAMBERT, E., 1954
LAMBERT, Elie, "Saint-Félix de Gérone", *Congrès Archéologique de France* (1954), pp. 220-226.

LAMPÉREZ Y ROMEA, V., 1930
LAMPÉREZ Y ROMEA, Vicente, *Historia de la arquitectura cristiana española en la Edad Media*, Madrid, 1930, 2 tomos.

LANAO I REVERTER, P., TURNS I VILA, M. y VINYOLES I CASAS, C., 1993
LANAO I REVERTER, Pau, TURNS I VILA, Miquel y VINYOLES I CASAS, Carme, "Un romàtic que toca de peus a terra", en *Cròniques de castells i casals, Gironès- Selva*, vol III, Girona, 1993.

LASSALLE, V., 1995
LASSALLE, Victor, "Les chapiteaux corinthiens de Sant Pere de Rodés et leurs semblables ou dérivés du Roussillon et du Languedoc", en *Le Roussillon: de la Marca Hispanica aux Pyrénées-Orientales (VIIIe-XXe siècles). Actes du LXVIIe Congrès de la Fédération historique du Languedoc Méditerranéen et du Roussillon*, Perpignan, 1995, pp. 381-409.

LAVEDAN, P., 1935
LAVEDAN, Pierre, *Architecture gothique religieuse en Catalogne, Valence et Baléares*, París, 1935.

LE DESCHALUT DE MONREDON, T., 2018
LE DESCHALUT DE MONREDON, Terence, "La escultura de Sant Pere de Besalú: una lectura en contexto de un capitel enigmático", *Patrimoni romànic de Besalú i del seu antic comtat* (Quaderns dels Seminaris de Besalú 4), Besalú, 2018, pp. 23-35.

LIAÑO MARTÍNEZ, E., 1997
LIAÑO MARTÍNEZ, Emma "El Baldaquino de 'Ribes de Freser', hipótesis para una lectura iconográfica", en *El temps sota control. Homenatge a F. Xavier Ricomà Vendrell*, Tarragona, 1997.

LINAGE CONDE, A., 1973
LINAGE CONDE, Antonio, *Los orígenes del monacato benedictino en la Península Ibérica*, León, 1973, 3 tomos.

LLAGOSTERA FERNÁNDEZ, A., 2009
LLAGOSTERA FERNÁNDEZ, Antoni., *Pantocràtor de Ripoll. La portada romànica del monestir de Santa Maria*, Ripoll, 2009.

LLAGOSTERA FERNÁNDEZ, A. y PEIG GINABREDA, C., 2015
LLAGOSTERA FERNÁNDEZ, Antoni y PEIG GINABREDA, Concepció, *Les fotos de la reconstrucció del segle XIX*, Girona, 2015.

LLADÓ I FONT, J., 1988
LLADÓ I FONT, Jaume, "Castells reials a la Cerdanya oriental. Prehistòria i arqueologia de la conca del Segre", en 7e Col·loqui internacional d'arqueologia de Puigcerdà (Homenatge al Prof. Dr. Joan Maluquer de Motes), Puigcerdà, 1988, pp. 275-280.

LLARÀS I USÓN, C., 1994
LLARÀS I USÓN, Celina, "Majestat Batlló", en *Catalunya Romànica, I*, Barcelona 1994, pp. 272-275.

LLINÀS I POL, J., 1996
LLINÀS I POL, Joan, *Sant Pere de Rodes (Port de la Selva, Alt Empordà). Campanya d'excavació 18 de setembre – 10 de novembre de 1995. Memòria d'excavació*, Barcelona, 1996 (inèdit).

LLINÀS I POL, J., 1998
LLINÀS I POL, Joan, "Monestir de Sant Pere de Rodes (Port de la Selva, Alt Empordà)", en *Quartes Jornades d'Arqueologia de les comarques de Girona. Figueres (Alt Empordà)*, 1998, Figueres, 1998, pp. 259-265.

LLINÀS I POL, J., 2003a
LLINÀS I POL, Joan, *Amer i Susqueda – Sant Martí Sacalm*, Santa Coloma de Farners, 2003.

LLINÀS I POL, J., 2003b
LLINÀS I POL, Joan, "El castell de Sant Joan de Lloret. Dades arqueològiques", *Quaderns de la Selva*, 15 (2003), pp. 33-48.

LLINÀS I POL, J., 2004
LLINÀS I POL, Joan, *Canet d'Adri*, Girona, 2004.

LLINÀS I POL, J., 2006
LLINÀS I POL, Joan, "La capella romànica del castell de Sant Iscle (Vidreres)", *Quaderns de la Selva*, 18 (2006), pp. 101-113.

LLINÀS I POL, J., 2007
LLINÀS I POL, Joan, "Artículos varios sobre: Els castells", *Revista Punxa*, 45 (2007), pp. 20-53.

LLINÀS I POL, J., 2008
LLINÀS I POL, Joan, *Guia del patrimoni del Gironès [Bordils, Cervià de Ter, Flaçà, Juïà, Madremanya, Sant Joan de Mollet, Sant Jordi Desvalls, Sant Martí Vell, Viladesens]*, Girona, 2008.

LLINÀS I POL, J. y CANYET I CASTELLÓ, J., 2010
LLINÀS I POL, Joan y CANYET I CASTELLÓ, Jordi, "Les campanyes d'excavació dels anys 2008 i 2009 al Castell de Sant Iscle (Vidreres, La Selva)", en *Desenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona. Arbúcies*, 2010, pp. 441-450.

LLINÀS I POL, J. y GARCÍA-CONSUERGA FLORES, J., 2003-2004
LLINÀS I POL, Joan y GARCÍA-CONSUERGA FLORES, José M., "Excavacions al Castell de Quermançó (Vilajuïga, Alt Empordà)", *Tribuna d'Arqueologia* (2003-2004), pp. 211-220.

LLINÀS I POL, J. y MERINO I SERRA, J., 1998
LLINÀS I POL, Joan y MERINO I SERRA, Jordi, *El Patrimoni de la Selva: inventari històric, artístic i arqueològic dels municipis de la Selva*, Santa Coloma de Farners, 1998, 4 tomos.

LLINÀS I POL, J. y MERINO I SERRA, J., 2007a
LLINÀS I POL, Joan y MERINO I SERRA, Jordi, *Guia del Patrimoni del Gironès [Bescanó, Canet d'Adri, Sant Gregori, Sant Martí de Llémena]*, Girona, 2007.

LLINÀS I POL, J. y MERINO I SERRA, J., 2007b
LLINÀS I POL, Joan y MERINO I SERRA, Jordi, "Els jaciments de la Vall d'Aro", *Gavarres*, 11 (2007), pp. 108-109.

LLINÀS I POL, J. y MERINO I SERRA, J., 2010
LLINÀS I POL, Joan y MERINO I SERRA, Jordi, *Guia del patrimoni del Gironès [Aiguaviva, Celrà, Fornells de la Selva, Salt, Sant Julià de Ramis, Sarrià de Ter, Vilablareix]*, Girona, 2010.

LLINÀS I POL, J. et alii, 1992
LLINÀS I POL, Joan et alii, "Excavacions arqueològiques a la Plaça Gran (Peralada, Alt Empordà)", en *Actes de les Jornades d'Arqueologia de les comarques de Girona. Sant Feliu de Guíxols*, 1992, pp. 71-77.

LLINÀS I POL, J. et alii, 1992-1993
LLINÀS I POL, Joan et alii, "Les excavacions a l'antic convent de Sant Bartomeu (Peralada, Alt Empordà) 1989-1990. Dels orígens del mon ibèric a la revolució feudal", *Tribuna d'arqueologia* (1992-1993), pp. 95-106.

LLINÀS I POL, J. et alii, 1994
LLINÀS I POL, Joan et alii, "Excavacions d'urgència a la plaça Ramon Muntaner (Peralada, Alt Empordà)", en *Actes de les II Jornades d'Arqueologia de Girona. Torroella de Montgrí*, 1994, pp. 147-155.

LLINÀS I POL, J. et alii, 1996
LLINÀS I POL, Joan et alii, "Monestir de Sant Pere de Rodes (Port de la Selva, Alt Empordà). Campanyes de 1994 i 1995", en *Terceres Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona. Santa Coloma de Farners (La Selva)*, Santa Coloma de Farners, 1996, pp. 266-276.

LLOMPART MORAGUES, G., 1976.
LLOMPART MORAGUES, Gabriel, "La Nave de San Pedro y sus afines en la Corona de Aragón", *Revista de Dialectología y Tradiciones Populares*, XXXII (1976), pp. 281-300.

LLONCH PAUSAS, S., 2002
LLONCH PAUSAS, Sílvia, "Col·leccionistes i antiquaris catalans presents al Museu Frederic Marès", en *La col·lecció somniada. Escultura medieval a les col·leccions catalanes*, Barcelona, 2002, pp. 71-125 (Quaderns del Museu Frederic Marès. Exposicions 7).

LLONCH PAUSAS, S., 2005
LLONCH PAUSAS, Sílvia, "Mestre de Cabestany", en *Història de l'art català. Els grans museus de Catalunya. Museu Frederic Marès*, Barcelona, 2005, pp. 168-170, 180-181.

LLOPART, J. et alii, 1989
LLOPART, Judit et alii, "Darreres excavacions a Sant Pere de Rodes. Aproximació a un important conjunt numismàtic dels segles XV-XVI", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 22 (1989), pp. 333-345.

LLORENS I RAMIS, J. M., 1982
LLORENS I RAMIS, Josep Maria, "Castell de Farners-Turó del Vent (Santa Coloma de Farners, La Selva). Campanya de 1991", en *Primeres Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Sant Feliu de Guixols, 1992.

LLORENS I RAMIS, J. M., 1988
LLORENS I RAMIS, Josep Maria, "Recuperació de Sant Iscle de Coltort", *Revista de Girona*, 130 (1988), pp. 75-81.

LLORENS I RAMIS, J. M., 2011
LLORENS I RAMIS, Josep Maria, *Sant Pere de Galligants. Un monestir al llarg del temps*, Girona, 2011.

LLORENS I RAMIS, J. M. y JOVER I ARMENGOL, A., 1993
LLORENS I RAMIS, Josep María y JOVER I ARMENGOL, ANNA, "La corona de llum de Sant Martí de Vallmala", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 26 (1993), pp. 374-388.

LLORENS I RAMIS, J. M. y MANZANO I VILAR, S., 1994
LLORENS I RAMIS, Josep María y MANZANO I VILAR, Susanna, "El Castell de Sant Joan de Blanes", *Quaderns de la Selva*, 7 (1994), pp. 61-78.

LLORENS I RAMIS, J. M. y MITJAVILA I CANTALOZELLA, M., 1995
LLORENS I RAMIS, Josep María y MITJAVILA I CANTALOZELLA, Mireia, "El castell de Farners (Santa Coloma de Farners, Selva)", *Tribuna d'Arqueologia 1993-1994*, Barcelona, 1995.

LLORENS I RAMIS, J. M., FONT VALENTÍ, G. y PUJADAS MITJÀ, S., 1994
LLORENS I RAMIS, Josep María, FONT VALENTÍ, Gemma y PUJADAS MITJÀ, Sandra, "Santa Coloma de Farners a l'Alta Edat Mitjana: la vila, l'ermita, el castell", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XXXIII (1994), pp. 355-377

LLOVERAS CHAVERO, M. J., 2008
LLOVERAS CHAVERO, María José, "Excavacions a la plaça dels Jueus de Besalú (Garrotxa)", *Tribuna d'arqueologia* (2008), pp. 289-308.

LOOSVELDT, M., 1992
LOOSVELDT, Manuel, "Dibuix de la vocació de Sant Pere", en *Catalunya medieval*, Barcelona, 1992, pp. 78-79.

LÓPEZ I CARRERA, J., 1988
LÓPEZ I CARRERA, Joan, "L'Església de Santa Maria" en *Besalú*, Girona, 1988, pp. 78-79 (Quaderns de la Revista de Girona, 17)

LÓPEZ I CARRERA, J., 2003
LÓPEZ I CARRERA, Joan, *Arrels i llavors de Besalú: zenith i ocàs (una història de Besalú)*, Besalú 2003.

LÓPEZ SÁNCHEZ, Á., 2010
LÓPEZ SÁNCHEZ, Ángel, *Puentes de la época medieval en las Cuencas de los ríos Ter, Fluvia y Muga*, Barcelona, 2010, 2 tomos (Universitat de Barcelona, tesis doctoral inédita).

LÓPEZ DE AYALA Y DEL HIERRO, J., 1892
LÓPEZ DE AYALA Y DEL HIERRO, Jerónimo, *Santa María de Porqueras*, Girona, 1892.

LORÉS I OTZET, I., 1986
LORÉS I OTZET, Immaculada, "L'escena de la venda de perfums en la Visita de les Maries al Sepulcre i el drama litúrgic pasqual", *Lambard*, II (1986), pp. 129-138.

LORÉS I OTZET, I., 1988
LORÉS I OTZET, Imma, "Sant Feliu de Girona. L'escultura romànica del trifori", *D'Art*, 14 (1988), pp. 47-60.

LORÉS I OTZET, I., 1991a
LORÉS I OTZET, Immaculada, "La catedral (o Santa Maria) de Girona. El claustre", en *Catalunya Romànica*, XVIII, Barcelona, 1991, pp. 119-131.

LORÉS I OTZET, I., 1991b
LORÉS I OTZET, Immaculada, "Escultura gironina del cercle del claustre de la Seu de Girona: alguns fragments de la Catedral i del Museu d'Art", *Estudi General*, 10 (1991), pp. 71-92.

LORÉS I OTZET, I., 1992
LORÉS I OTZET, Immaculada, "Capitell de Sant Pere de Rodes", en *Prefiguración del Museu Nacional d'Art de Catalunya*, Barcelona, 1992, pp. 177-178.

LORÉS I OTZET, I., 1994a
LORÉS I OTZET, Imma, "Aspectes relatius a la construcció del claustre de la catedral de Girona", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, X (1994), pp. 275-289.

- LORÉS I OTZET, I., 1994b
LORÉS I OTZET, Immaculada, *El claustre romànic de Sant Pere de Rodes: de la memòria a les restes conservades. Una hipòtesi sobre la seva composició escultòrica*, Lleida, 1994 (col. Quaderns del Departament de Geografia i Història, 22).
- LORÉS I OTZET, I., 1995a
LORÉS I OTZET, Immaculada, "Les pintures de Sant Joan de Bellcaire", en *El Museu d'Art de Girona a fons*, Girona, pp. 26-35.
- LORÉS I OTZET, I., 1995b
LORÉS I OTZET, Immaculada, "Le travail et l'image du sculpteur dans l'art roman catalan", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, XXVI (1995), pp. 27-33.
- LORÉS I OTZET, I., 1996-1997
LORÉS I OTZET, Immaculada, "Aportacions a la iconografia del Gènesi del claustre de la catedral de Girona: el cicle d'Adam i Eva", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XXXVIII (1996-1997), pp. 1537-1553.
- LORÉS I OTZET, I., 1997
LORÉS I OTZET, Immaculada, *Inventari dels fons de pedra dipositats en el monestir de Sant Pere de Rodes, dins del projecte de restauració del monestir promogut pel Servei de Patrimoni Arquitectònic de la Generalitat de Catalunya*, s.l., 1997 (inédito).
- LORÉS I OTZET, I., 1998
LORÉS I OTZET, Immaculada, "Fragments apareguts en el buidatge del pou del claustre", en *Catalunya Romànica*, XXVII, Barcelona, 1998, p. 159.
- LORÉS I OTZET, I., 1999a
LORÉS I OTZET, Immaculada, "Sant Pere de Rodes", *Enciclopedia dell'Arte Medievale*, X, Roma, 1999, pp. 329-331.
- LORÉS I OTZET, I., 1999b
LORÉS I OTZET, Immaculada, "Sant Pere de Rodes. Consideracions sobre la cronologia de l'església", en OLLICH, Imma (ed.), *Actes del Congrés Intenacional Gerbert d'Orlhac i el seu temps: Catalunya i Europa a la fi del tr. mil-lenni* (Vic-Ripoll, 10-13 novembre 1999), Vic, 1999, pp. 287-303.
- LORÉS I OTZET, I., 2001
LORÉS I OTZET, Immaculada, "L'église de Sant Pere de Rodes. Un exemple de 'renaissance' de l'architecture du XIe siècle en Catalogne", *Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, XXXII (2001), pp. 21-39.
- LORÉS I OTZET, I., 2002
LORÉS I OTZET, Immaculada, *El monestir de Sant Pere de Rodes*, Bellaterra-Barcelona-Girona-Lleida, 2002.
- LORÉS I OTZET, I., 2003
LORÉS I OTZET, Immaculada, "La vida en el claustre: iconografía monástica en els capitells de Sant Cugat del Vallès i el Costumari del monestir", *Butlletí del Museu Nacional d'Art de Catalunya*, 6 (2003), pp. 35-46.
- LORÉS I OTZET, I., 2006
LORÉS I OTZET, Immaculada "Transmission de modèles toulousains dans la sculpture monumentale en Catalogne dans la première moitié du XIe siècle : anciens et nouvelles problématiques", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, XXXVII (2006), pp. 91-102.
- LORÉS I OTZET, I., 2007a
LORÉS I OTZET, Immaculada, "La decoración escultórica en el monasterio de Santa María de Ripoll", en *Los Grandes Monasterios Benedictinos Hispanos de Época Románica* (1050-1200), Aguilar de Campoo, 2007, pp. 168-189.
- LORÉS I OTZET, I., 2007b
LORÉS I OTZET, Immaculada, "La sculpture de Saint-Michel de Cuxa à l'époque de l'abbé Oliba", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, XXXVIII, (2007), pp. 183-191.
- LORÉS I OTZET, I., 2008a
LORÉS I OTZET, Immaculada, "Fragment de pintura de l'absis de Sant Joan de Bellcaire amb la Pentacosta", en CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, M. y CAMPS I SÒRIA, Jordi, *El romànic i la Mediterrània. Catalunya, Toulouse i Pisa. 1120-1180*, Barcelona, 2008, pp. 304-305.
- LORÉS I OTZET, I., 2008b
LORÉS I OTZET, Immaculada, "Percorrere la scultura: nuovi aprocci allo studio dei chiostri romanici catalani", en QUINTAVALLE, Arturo Carlo (ed.), *Medioevo: Arte e Storia. Atti del Convegno Internazionale di Studi*. Parma, 18-22 settembre 2007, Parma, 2008, pp. 286-302.
- LORÉS I OTZET, I., 2012
LORÉS I OTZET, Immaculada, "Arnaud Cadell", en *The Grove Encyclopedia of Medieval Art and Architecture*, I, Oxford, 2012, pp. 155-156.
- LORÉS I OTZET, I., 2014
LORÉS I OTZET, Immaculada, "Des arcs romains aux portails romans, un regard critique: Le portail de Ripoll, une fois de plus", *Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, 45 (2014), pp. 105-115.
- LORÉS I OTZET, I., 2015a
LORÉS I OTZET, Immaculada, "L'escultor Arnau Cadell, constructor de claustres", *Románico*, 20 (2015), pp. 116-124.

LORÉS I OTZET, I., 2015b
LORÉS I OTZET, Immaculada, "Sculptures, emplacements et fonctions des cloîtres romans en Catalogne", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, XLVI (2015), pp. 49-60.

LORÉS I OTZET, I., en prensa-a
LORÉS I OTZET, Immaculada, "El Gènesi al claustre de la catedral de Girona i els models per a un programa iconogràfic original de concòrdia entre l'Antic i el Nou Testament", en MANCHO SUÁREZ, Carles, *El Brodat de la Creació de la catedral de Girona*, Barcelona, en prensa.

LORÉS I OTZET, I., en prensa-b
LORÉS I OTZET, Immaculada, "Un nouveau chapiteau du cloître roman de Sant Pere de Rodes (Catalogne) avec l'histoire de Noé, du Musée Cluny de Paris", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, XLVIII (2017), en prensa.

LORÉS I OTZET, I. y CAMPS I SÒRIA, J., 1991-1993
LORÉS I OTZET, Immaculada y CAMPS I SÒRIA, Jordi, "El claustre de Sant Pau del Camp en el contexte de l'escultura barcelonina del segle XIII", *Lambard*, VI (1991-1993), pp. 87-113.

LORÉS I OTZET, I. y MANCHO SUÁREZ, C., 2009
Lorés, I., Mancho, C., "Hec domus est sancta quam fecit dominus oliva: Santa Maria de Ripoll", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, XL (2009), pp. 205-219.

LORÉS I OTZET, I., MANCHO SUÁREZ, C. y VIDAL, S., 2002
LORÉS I OTZET, Immaculada, MANCHO SUÁREZ, Carles y VIDAL, Sergio, *El monestir de Sant Pere de Rodes*, Barcelona-Girona-Lleida, 2002.

LORÉS I OTZET, I. et alii, 2012
LORÉS I OTZET, Immaculada et alii, "La sculpture romane catalane sur bois: étude et restauration du Christ de Casarilh et de la Majesté de Beget", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, 43 (2012) pp. 101-111.

MADOZ IBÁÑEZ, P., 1846-1850
MADOZ IBÁÑEZ, Pascual, *Diccionario geográfico-estadístico-histórico de España y sus posesiones de Ultramar*, Madrid, 1846-1850, 16 tomos.

MADOZ IBÁÑEZ, P., 1985
MADOZ IBÁÑEZ, Pascual, *Diccionario geográfico-estadístico-histórico de España y sus posesiones de Ultramar*, Madrid, 1985, 2 tomos (reed.).

MAGNOU-NORTIER, E. y MAGNOU, A.-M., 1996
MAGNOU-NORTIER, Elisabeth y MAGNOU, Anne-Marie, *Recueil des chartes de l'abbaye de Lagrasse: 779-1119 (tome 1)*, París, 1996.

MALAXECHEVERRIA, I., 1986
MALAXECHEVERRIA, Ignacio, *Bestiario medieval*, Madrid, 1986 (2008).

MALLET, G., 2012
MALLET, Géraldine, "Les tables d'autel à lobes du Sud de la France et de Catalogne: état de question sur une production marbrière originale (IXe-Xle siècles)", en *Le plaisir de l'Art du Moyen Âge. Mélanges en hommage à Xavier Barral i Altet*, París, pp. 501-507.

MALLORQUÍ GARCIA, E., 1999
MALLORQUÍ GARCIA, Elvis, "La vila de Monells, del segle IX al XII", *Estudis del Baix Empordà*, 18 (1999), pp. 35-54.

MALLORQUÍ GARCIA, E., 2000a
MALLORQUÍ GARCIA, Elvis, *Les Gavarres a l'Edat Mitjana. Poblament i societat d'un massís del nord-est català*, Girona, 2000, 2 tomos.

MALLORQUÍ GARCIA, E., 2000b
MALLORQUÍ GARCIA, Elvis, *El monestir de Sant Miquel de Cruïlles a l'Edat Mitjana. Estudi i edició dels documents (1035-1300)*, Girona, 2000.

MALLORQUÍ GARCIA, E., 2002a
MALLORQUÍ GARCIA, Elvis, "L'època Medieval", en *Història del Gironès, III*, Girona, 2002.

MALLORQUÍ GARCIA, E., 2002b
MALLORQUÍ GARCIA, Elvis, "Les parròquies", *Gavarres*, 1 (2002), pp. 62-63.

MALLORQUÍ GARCIA, E., 2006
MALLORQUÍ GARCIA, Elvis, "Sant Miquel de Cruïlles, finalment", *Revista de Girona*, 237 (2006), pp. 12-13.

MALLORQUÍ GARCIA, E., 2007a
MALLORQUÍ GARCIA, Elvis, *Parròquia i societat rural al Bisbat de Girona, segles XIII i XIV*, Girona, 2007 (Universitat de Girona, tesis doctoral inédita).

MALLORQUÍ GARCIA, E., 2007b
MALLORQUÍ GARCIA, Elvis, "Els veïnats: orígens i evolució d'una demarcació territorial a l'interior de les parròquies del Bisbat de Girona, s. X-XIV", en *VI Congrés sobre sistemes agraris, organització social i poder local. Alguaire, abril de 2007*, s.l., 2007 (inédito).

MALLORQUÍ GARCIA, E., 2008a
MALLORQUÍ GARCIA, Elvis, "El castell de Sant Esteve de Mar i el litoral palamosí al segle XI", *Estudis del Baix*

Empordà, 27 (2008), pp. 25-66.

MALLORQUÍ GARCIA, E., 2008b

MALLORQUÍ GARCIA, Elvis, *Històries amagades de les Gavarres*, Monells, 2008.

MALLORQUÍ GARCIA, E., 2009

MALLORQUÍ I GARCIA, Elvis, "Les celleres medievals de les terres de Girona", *Quaderns de la Selva*, 21 (2009), pp. 117-148.

MALLORQUÍ GARCIA, E., 2011

MALLORQUÍ GARCIA, Elvis, *El Llibre Verd del Bisbe de Girona (1362-1361). El delme i l'estructura feudal de la Diòcesi de Girona al segle XIV*, Girona, 2011.

MALLORQUÍ GARCIA, 2013

MALLORQUÍ GARCIA, Elvis, *Colección diplomática de Sant Pedro de Galligans (911-1300)*, Barcelona, 2013, 2 tomos.

MALLORQUÍ GARCIA, E., 2014

MALLORQUÍ GARCIA, Elvis, "Parròquies i delmes al comtat de Besalú (segles IX-XIV): elements per a una redefinició del feudalisme català", *Quaderns de les Assemblees d'Estudis (Besalú)*, 1 (2014), pp. 157-174.

MANN, J., 1993

MANN, Janice, "Majestat Batlló", en *The art of medieval Spain, a.d. 500-1200*, Nova York, 1993, pp. 322-324.

MANN, J., 1997

MANN, Janice, "A monumental Catalan Crucifix", *Bulletin of the Detroit Institute of Arts*, LXXI, 1-2 (1997), pp. 49-56.

MANCEBO GARCIA, S., 2011

MANCEBO GARCIA, Sílvia, "Visita abacial al priorat de Santa Maria de Besalú", *X Assemblea d'Estudis sobre el comtat de Besalú*, Besalú, 2011, pp. 241-261.

MANCHO SUÁREZ, C., 1999

MANCHO SUÁREZ, Carles, "Les pintures del claustre inferior de Sant Pere de Rodes: la crucifixió", en OLLICH, Imma (ed.), en *Actes del Congrés Intenacional Gerbert d'Orlhac i el seu temps: Catalunya i Europa a la fi del 1r mil·lenni* (Vic-Ripoll, 10-13 novembre 1999), Vic, 1999, pp. 305-320.

MANCHO SUÁREZ, C., 2003

MANCHO SUÁREZ, Carles, "La peinture dans le cloître: l'exemple de Sant Pere de Rodes", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, XXXIV (2003), pp. 115-133.

MANCHO I SUÁREZ, C., 2006a

MANCHO I SUÁREZ, Carles, "Campdevànol, Ripoll et la culture carolingienne", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, 37 (2006), pp. 197-210.

MANCHO I SUÁREZ, C., 2006b

MANCHO SUÁREZ, Carles, "Miniaturas en las paredes. La pintura mural en Sant Pere de Rodes y su scriptorium", en *Correspondencia e integración de las artes. Actas del XIV Congreso Nacional de Historia del Arte (CEHA)*, Málaga, 2006, pp. 99-113.

MANSILLA REYO, D., 1955

MANSILLA REYO, Demetrio, *La documentación pontificia hasta Inocencio III (965-1216)*, Roma, 1955.

MARCA, P. de, 1688

MARCA, Pierre de, *Marca Hispanica sive limites hispanicus*, París, 1688 (reed. Barcelona, 1972).

MARETTE, J., 1961

MARETTE, Jacqueline, *Connaissance des primitifs par l'étude du bois du XIIè au XVIè siècle*, París, 1961.

MARQUÈS I BOIX, N. y PUNSET I CASALS, E., 2008

MARQUÈS I BOIX, Narcís y PUNSET I CASALS, Eduard, "Millàs. Un poble a l'entorn d'un castell", *Gavarres*, 14 (2008), p. 116-119.

MARQUÉS CASANOVAS, J., 1955

MARQUÉS CASANOVAS, Jaime, *Guía del Museo Diocesano de Gerona*, Girona, 1955.

MARQUÉS CASANOVAS, J., 1961

MARQUÉS CASANOVAS, Jaime, "Importantes hallazgos arqueológicos en la Catedral de Gerona", *Revista de Gerona*, VII, 14 (1961), pp. 39-44.

MARQUÉS CASANOVAS, J., 1963

MARQUÉS CASANOVAS, Jaime, *Le cloître de la cathédrale de Gerona*, Gerona, 1963.

MARQUÉS CASANOVAS, J., 1965

MARQUÉS CASANOVAS, Jaime, "Exposición de arte sacro antiguo", *Revista de Gerona*, 33 (1965), pp. 58-60.

MARQUÉS CASANOVAS, J., 1968-1969

MARQUÉS CASANOVAS, Jaime, "Colección diplomática del linaje de Llers", *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, XIX (1968-1969), p. 209-230.

- MARQUÉS CASANOVAS, J., 1969a
MARQUÉS CASANOVAS, Jaime, "El castillo y los señores de Cerviá de Ter", *Revista de Girona*, 46 (1969).
- MARQUÉS CASANOVAS, J., 1969b
MARQUÉS CASANOVAS, Jaime, "El castillo de Vilajoan", *Revista de Girona*, 47 (1969), pp. 7-10.
- MARQUÉS CASANOVAS, J., 1969c
MARQUÉS CASANOVAS, Jaime, "Los castillos de Estela y Rocasalva, vigías del valle de Amer", *Revista de Gerona*, 48 (1969), pp. 24-27.
- MARQUÉS CASANOVAS, J., 1970-1971
MARQUÉS CASANOVAS, Jaime, "Amer", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XX (1970-1971).
- MARQUÉS CASANOVAS, J., 1974
MARQUÉS CASANOVAS, Jaime, *Millàs*, Salt, 1974.
- MARQUÉS CASANOVAS, J., 1975a
MARQUÉS CASANOVAS, Jaime, "Proyección del Beato de Gerona en el arte", *Revista de Gerona*, 73 (1975), pp. 24-31.
- MARQUÉS CASANOVAS, J., 1975b
MARQUÉS CASANOVAS, Jaime, "El 'scriptorium' de la Seo de Gerona", *Revista de Gerona*, 73 (1975), pp. 38-41.
- MARQUÉS CASANOVAS, J., 1977
MARQUÉS CASANOVAS, Jaime, *Amer*, Girona, 1977.
- MARQUÉS CASANOVAS, J., 1981
MARQUÉS CASANOVAS, Jaime, "Consideracions sobre l'origen del monestir de Sant Feliu de Guíxols", *Estudis sobre temes del Baix Empordà*, 1 (1981), pp. 203-207.
- MARQUÉS CASANOVAS, J., 1984
MARQUÈS I CASANOVAS, Jaume, "Noves dades sobre el Palau Episcopal de Girona", *Revista de Girona*, 106 (1984), pp. 19-24.
- MARQUÉS CASANOVAS, J., 1988
MARQUÉS CASANOVAS, Jaime, *Canet d'Adri: una història dels pobles del municipi*, Canet d'Adri, 1988.
- MARQUÉS CASANOVAS, J. y CONSTANS I SERRATS, L. G., 1985.
MARQUÉS CASANOVAS, Jaime y CONSTANS I SERRATS, Lluís G., *Navata*, Girona, 1985.
- MARQUÉS CASANOVAS, J., MIRAMBELL I BELLOC, E. y SAGRERA I ÁRADILLA, J., 1994
MARQUÉS CASANOVAS, Jaime, MIRAMBELL I BELLOC, Enric y SAGRERA I ÁRADILLA, Jordi, *Els Banys Àrabs de Girona. Un servei públic de concessió reial en una construcció romànica*, Girona, 1994.
- MARQUÈS I PLANAGUMÀ, J. M., 1976
MARQUÈS I PLANAGUMÀ, Josep Maria, *Vilobí d'Onyar a través del capbreu d'en Ramon Melars (1338)*, Cassà de la Selva, 1976.
- MARQUÈS I PLANAGUMÀ, J. M., 1984a
MARQUÈS I PLANAGUMÀ, Josep Maria, *Pergamins de la mitra (891-1687)*, Girona, 1984.
- MARQUÈS I PLANAGUMÀ, J. M., 1984b
MARQUÈS I PLANAGUMÀ, Josep Maria, "La senyoria eclesiàstica de Sant Sadurní de l'Heura fins 1319", *Estudis sobre temes del Baix Empordà*, 3 (1984), pp. 71-116.
- MARQUÈS I PLANAGUMÀ, J. M., 1984-1985
MARQUÈS I PLANAGUMÀ, Josep Maria, "El Mont i les noves dades sobre el monestir i el santuari", *Annals del Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca*, 1 (1984-1985), pp. 107-136.
- MARQUÈS I PLANAGUMÀ, J. M., 1986
MARQUÈS I PLANAGUMÀ, Josep Maria, *El cartoral de Santa Maria de Roses (segles X-XIII)*, Barcelona, 1986.
- MARQUÈS I PLANAGUMÀ, J. M., 1987
MARQUÈS I PLANAGUMÀ, Josep Maria, *Santa Maria de Porqueres: església romànica del segle XII*, Porqueres, 1987.
- MARQUÈS I PLANAGUMÀ, J. M., 1989
MARQUÈS I PLANAGUMÀ, Josep Maria, "Documents de Sta. Maria de Lledó, anteriors al s. XIV, conservats a l'arxiu diocesà de Girona", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 22 (1989), pp. 272-291.
- MARQUÈS I PLANAGUMÀ, J. M., 1990-1991
MARQUÈS I PLANAGUMÀ, Josep Maria, "Pergamins de Santa Maria de Besalú a l'Arxiu Diocesà de Girona", *Annals del Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i comarca* (1990-1991), pp. 239-310.
- MARQUÈS I PLANAGUMÀ, J. M., 1991
MARQUÈS I PLANAGUMÀ, Josep Maria, *La parroquia d'Avinyonet*, Avinyonet de Puigventós, 1991.
- MARQUÈS I PLANAGUMÀ, J. M., 1992
MARQUÈS I PLANAGUMÀ, Josep Maria, "Argimon: indret, castell i santuari. Dades inèdites", *Quaderns de la Selva*, 5 (1992), pp. 31-42.

MARQUÈS I PLANAGUMÀ, 1993a
MARQUÈS I PLANAGUMÀ, Josep Maria, *Canònica de Santa Maria de Vilabertran. Guia històrica i arquitectònica*, Barcelona, 1993.

MARQUÈS I PLANAGUMÀ, 1993b
MARQUÈS I PLANAGUMÀ, Josep Maria, *Cartoral del bisbe de Girona, dit de Carlemany*, Barcelona, 1993.

MARQUÈS I PLANAGUMÀ, J. M., 1995a
MARQUÈS I PLANAGUMÀ, Josep Maria, "Creació i extinció de parròquies al Bisbat de Girona", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, 35 (1995), pp. 405-446.

MARQUÈS I PLANAGUMÀ, J. M., 1995b
MARQUÈS I PLANAGUMÀ, Josep Maria, *Escriptures de Santa Maria de Vilabertran (968-1300)*, Figueres, 1995.

MARQUÈS I PLANAGUMÀ, J. M., 1995c
MARQUÈS I PLANAGUMÀ, Josep Maria, "Llinatges medievals de l'Empordà", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 28 (1995), pp. 89-117.

MARQUÈS I PLANAGUMÀ, J. M., 1996a
MARQUÈS I PLANAGUMÀ, Josep Maria, "Esglésies del Baix Empordà", *Estudis del Baix Empordà*, 15 (1996), pp. 35-67.

MARQUÈS I PLANAGUMÀ, J. M., 1996b
MARQUÈS I PLANAGUMÀ, Josep Maria, "Set cenobis femenins de l'Empordà", *Estudis del Baix Empordà*, 15 (1996), pp. 69-100.

MARQUÈS I PLANAGUMÀ, J. M., 1996b
MARQUÈS I PLANAGUMÀ, Josep M Maria, *Col·lecció diplomàtica de Sant Daniel de Girona, 924-1300*, Barcelona, 1997.

MARQUÈS I PLANAGUMÀ, J. M., 1998
MARQUÈS I PLANAGUMÀ, Josep M., "Redescobriment d'inscripcions medievals a Sant Feliu de Girona", *Revista de Girona*, 191 (1998).

MARQUÈS I PLANAGUMÀ, J. M., 2000
MARQUÈS I PLANAGUMÀ, Josep Maria, *Ermites i santuaris de la diòcesi de Girona*, Girona 2000.

MARQUÈS I PLANAGUMÀ, J. M., 2007
MARQUÈS PLANAGUMÀ, Josep Maria, *Una historia de la Diòcesi de Girona (ca. 300-2000)*, Barcelona, 2007.

MARQUÈS I PLANAGUMÀ, J. M., 2008
MARQUÈS PLANAGUMÀ, Josep Maria "L'escultor Arnau Cadell i el claustre de la Seu de Girona", *Miscel·lània Litúrgica Catalana*, XVI (2008), pp. 163-167.

MARQUÈS I PLANAGUMÀ, J. M., 2009a
MARQUÈS I PLANAGUMÀ, Josep María, *El Cartoral de Rúbriques Vermelles de Pere de Rocabertí, bisbe de Girona (1318-1324)*, Barcelona, 2009.

MARQUÈS I PLANAGUMÀ, J. M., 2009b
MARQUÈS I PLANAGUMÀ, Josep María, *Inscripcions i sepultures de la catedral de Girona*, Girona, 2009.

MARQUÈS I PLANAGUMÀ, J. M. y AMICH I RAURICH, N. M., 1993
MARQUÈS I PLANAGUMÀ, Josep María y AMICH I RAURICH, Narcís M., *La parròquia de Celrà*, Girona, 1993.

MARQUÈS I PLANAGUMÀ, J. M. y MICALÓ I CAMPS, Pere
MARQUÈS I PLANAGUMÀ, Josep María y MICALÓ I CAMPS, Pere, *El monestir de Cervià*, Girona, 1989.

MARQUÈS I PLANAGUMÀ, J. M. y RIERA I BERGA, J., 1978
MARQUÈS I PLANAGUMÀ, Josep María y RIERA I BERGA, Josep, "Avinyonet de Puigventós, poble, parroquia i castell", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 13 (1978), pp. 56-66.

MARQUÈS SALA, B., 2006-2008
MARQUÈS SALA, Benigne, "Els documents del Fons Caboet-Castellbò de l'Arxiu Capitular d'Urgell (1095-1251)", *Quaderns d'Estudis Andorrans*, 8 (2006-2008), pp. 11-55.

MARQUÈS I SURIÑACH, J., 1995
MARQUÈS I SURIÑACH, Joan, *Vilademuls, un municipi amb personalitat pròpia*, Vilademuls, 1995.

MARQUÈS I SURIÑACH, J., 2002
MARQUÈS I SURIÑACH, Joan, *Cruilles-Monells-Sant Sadurní de l'Heura. Abans i ara*, Girona, 2002.

MARQUÉS DE VALLGORNERA, 1974-1975
MARQUÉS DE VALLGORNERA [Eduardo Balle], "El acta de consagración inédita de Sant Feliu de Valldebac", *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, XXII (1974-1975), pp. 439-444.

MARTÍ CASTELLÓ, R., 1986
MARTÍ CASTELLÓ, Ramon, "La integració a l'alou feudal de la seu de Girona de les terres beneficiades pel 'règim dels hispanos'. Els casos de Bàscara i Ullà, segle IX-XI", *Estudi General*, 5-6 (1986), pp. 49-63.

MARTÍ CASTELLÓ, R., 1997
MARTÍ CASTELLÓ, Ramon, *Col·lecció Diplomàtica de la Seu de Girona (817-1100)*, Barcelona, 1997.

- MARTÍ CASTELLÓ, R. y VILADRICH I GRAU, M., 1986
MARTÍ CASTELLÓ, Ramon y VILADRICH I GRAU, Mercè, "Guissona, origen del bisbat d'Urgell", *El comtat d'Urgell*, 4 (2000), p. 37-66.
- MARTÍ I SANJAUME, J., 1927
MARTÍ I SANJAUME, Jaume, *Las Vírgenes de Cerdanya*, Lleida, 1927.
- MARTÍ I SANJAUME, J., 1928
MARTÍ I SANJAUME, Jaume, *Dietari de Puigcerdà amb sa vegueria et sotsvegueria de vall de Ribes*, Lleida, 1928.
- MARTÍN I ORTEGA, Aurora
MARTÍN I ORTEGA, Aurora, "La colección arqueológica de la Fontana d'Or", *Revista de Girona*, 65 (1973), pp. 33-35.
- MARTÍN MACHÍN, P., 2004
MARTÍN MACHÍN, Pau, "Intervenció arqueològica al Sant Sepulcre de Palera", en *Setenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, la Bisbal d'Empordà, 2004, II, pp. 529-534.
- MARTÍN MACHÍN, P., 2006a
MARTÍN MACHÍN, Pau, "Intervenció al monestir del St. Sepulcre de Palera", *Annals de l'Institut d'Estudis Històrics d'Olot*, 17, (2006), pp. 9-22.
- MARTÍN MACHÍN, P., 2006b
MARTÍN MACHÍN, Pau, *Memòria de la intervenció arqueològica preventiva al Sant Sepulcre de Palera*, s.l., 2006 (informe inédito).
- MARTÍN I ORTEGA, A., 1986
MARTÍN I ORTEGA, Aurora, "Prospeccions arqueològiques a Sant Pere de Rodes anteriors a les excavacions actuals", *Lambard*, II (1986), pp. 83-89.
- MARTÍN I ROIG, G., 2006
MARTÍN I ROIG, Gabriel, *Castells del Baix Empordà. Lluites, història i patrimoni*, Sant Vicenç de Castellet, 2006.
- MARTÍN I ROS, R. M., 1986
MARTÍN I ROS, Rosa María, "Teixits", *Catalunya Romànica*, XXII, Barcelona, 1986, pp. 268-292.
- MARTÍN I ROS, R. M., 1989
MARTÍN I ROS, Rosa María, "Teixit de les àgules verdes; Teixit de les aus; Teixit de la Seu d'Urgell; Teixit amb lleons", *Millenvm. Història i art de l'Església catalana*, Barcelona 1989, pp. 171-173.
- MARTÍN I ROS, R. M., 1995
MARTÍN I ROS, Rosa María, "Els teixits del MD'A", en *El MD'A a fons*, Girona, 1995, pp. 107-115.
- MARTÍN I ROS, R. M., 1999
MARTÍN ROS, Rosa María, "Tejidos", en *Artes Decorativas II*, Madrid, 1999 (col. Summa Artis, XLV).
- MARTÍN I ROS, R. M., 2005
MARTÍN ROS, Rosa María, "El pas de la decoració naturalista a la decoració geomètrica en els teixits andalusins", *Quaderns del Museu Episcopal de Vic*, I (2005), pp. 115-138.
- MARTÍN I ROS, R. M., 2012
MARTÍN I ROS, Rosa María, "Els teixits del monestir de Sant Joan de les Abadesses del segle VII al XIII", en CRISPÍ CANTÓN, Marta y MONTRAVETA, Míriam (eds.), *El Monestir de Sant Joan de les Abadesses*, Sant Joan de les Abadesses, 2012, pp. 61-64.
- MARTINELL, C., 1935
MARTINELL, Cèsar, "Els hospitals medievals catalans", *Pràctica Mèdica*, 3/27 (1935), pp. 109-132.
- MARTÍNEZ LAPEÑA, J.A., 1986
MARTÍNEZ LAPEÑA, José Antonio, "El monestir com a objecte d'arquitectura", *Lambard*, II (1986), pp. 97-99.
- MARTÍNEZ FERRANDO, J. E., 1948
MARTÍNEZ FERRANDO, Jesús Ernesto, *Jaime II de Aragón. Su vida familiar*, Barcelona, 1948.
- MAS I NEGRE, P. y MASMARTÍ I RECASENS, S., 2008
MAS I NEGRE, Pere y MASMARTÍ I RECASENS, Sònia, "La inscripció funerària d'Hildesind, primer abat de Sant Pere de Rodes", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 39 (2008), pp. 249-264.
- MAS SOLENCHE, J. M., 1983
MAS SOLENCHE, Josep Maria, "El Monestir de Sant Salvi de Cladells i l'Hospital de Nostra Senyora de Bellver", en *XXVIII Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos*, Santa Coloma de Farners, 1983, pp. 149-160 (Quaderns de la Selva, 1).
- MASCARELLA I ROVIRA, J., 1989a
MASCARELLA I ROVIRA, Jordi, "Carta de dotació de l'església de Sant Pere de Ripoll", *Annals del Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès* (1989), pp. 51-65.
- MASCARELLA I ROVIRA, J., 1989b
MASCARELLA I ROVIRA, Jordi, "Ripollès: una història per al foraster", *Revista de Girona*, 136 (1989), pp. 100-105.

MASDEU, J., 1921-1924
MASDEU, Josep, "Un inventari de l'any 1217 de Sant Joan de les Abadesses", *Butlletí del Centre Excursionista de Vic*, XXI-IV (1921-1924), pp. 141-146.

MASIÀ I DE ROS, M. À., 1931
MASIÀ I DE ROS, M. Àngels, "Restes d'una arqueta d'ivori pintat a Sant Feliu de Girona", *Estudis Universitaris Catalans*, XVI (1931), pp. 311-314.

MASMARTÍ RECASENS, S., 2006.
MASMARTÍ RECASENS, Sònia, *Monestir de Sant Pere de Rodes*, Barcelona, 2006.

MASMARTÍ RECASENS, S., 2008
MASMARTÍ I RECASENS, Sònia, "Descoberta i identificació d'un nou fragment de la làpida funerària de Tassi", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 39 (2008), pp. 265-275.

MASMARTÍ RECASENS, S., 2009a
MASMARTÍ I RECASENS, Sònia, "El misteri de la butlla robada de Sant Pere de Rodes", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 40 (2009), pp. 201-219.

MASMARTÍ RECASENS, S., 2009b
MASMARTÍ RECASENS, Sònia, *Sant Pere de Rodes, lloc de pelegrinatge*, Barcelona, 2009.

MASMARTÍ I RECASENS, S., 2014
MASMARTÍ I RECASENS, Sònia, *Vilajuïga i el seu territori a l'Edat Mitjana*, Vilajuïga, 2014.

MASMARTÍ I RECASENS, S. y SERNA I COBA, È., 2003
MASMARTÍ I RECASENS, Sònia y SERNA I COBA, Èrika, "Un contracte d'obres del monestir de Sant Pere de Rodes (1573)", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 36 (2003), pp. 125-135.

MASOLIVER, A., 1994
MASOLIVER, Alejandro, *Historia del monacato cristián. II. De san Gregorio Magno al siglo XVIII*, Madrid, 1994.

MASSÓ I VALENTÍ, R., 1911
MASSÓ I VALENTÍ, Rafael, "La restauració de Sant Salvador de Bianya", *La Veu de Catalunya*, 85 (03/08/1911) y 87 (17/08/1911).

MASSÓ I VALENTÍ, R., 1919
MASSÓ I VALENTÍ, Rafael, "Las pinturas murales de Boada", *La veu de Catalunya* (10/10/1919), p. 5.

MASVIDAL FERNÁNDEZ, C., 2007
MASVIDAL FERNÁNDEZ, Cristina, *La Torre dels Moros. El veïnat de Panedes de Llagostera entre els segles III- XIII*, Llagostera, 2007.

MATARÓ I PLADELASALA, M., 1999
MATARÓ I PLADELASALA, Montserrat, "Establiments precedents de Sant Pere de Rodes", en *Del Romà al Romànic. Història, Art i Cultura de la Tarragonense Mediterrània entre els segles IV i X*, Barcelona, 1999, p. 160.

MATARÓ I PLADELASALA, M. y PUIG I GRIESSENBERGER, A. M., 1999
MATARÓ I PLADELASALA, Montserrat y PUIG I GRIESSENBERGER, Anna Maria, "El context arqueològic i històric", en *El tresor de Sant Pere de Rodes. Una ocultació de monedes d'or i de plata a l'inici del segle XVI*, Barcelona, 1999, pp. 17-25.

MATARÓ I PLADELASALA, M. y RIU I BARRERA, E., 1994
MATARÓ I PLADELASALA, Montserrat y RIU I BARRERA, Eduard, "Le monastère de Sant Pere de Rodes (Catalogne) des origines au XIe siècle", *Association pour l'Antiquité tardive. Bulletin*, 3 (1994), pp. 80-85.

MATARÓ I PLADELASALA, M. et alii, 1991
MATARÓ I PLADELASALA, Montserrat et alii, "Excavacions arqueològiques al monestir de Sant Pere de Rodes. Primers resultats", *Tribuna d'Arqueologia*, 1989-1990 (1991), pp. 159-169.

MATARÓ I PLADELASALA, M. et alii, 1994
MATARÓ I PLADELASALA, Montserrat et alii, "Sant Pere de Rodes (Port de la Selva, Alt Empordà). Les excavacions del 1990 al 1992 i les propostes del Pla Director", *Tribuna d'Arqueologia*, 1992-1993 (1994), pp. 138-156.

MATAS I AROVITX, J., 1905
MATAS I AROVITX, Joaquim, *Castillo de Sales y sus términos*, Olot, 1905.

MATAS I BLANXART, M. T., 1989
MATAS I BLANXART, Maria Teresa, "Píxide", en *Millenum. Història i art de l'Església catalana*, Barcelona, 1989, pp. 214-215.

MATAS I BLANXART, M. T. y PALAU I BADUELL, J. M., 2008
MATAS I BLANXART, Maria Teresa y PALAU I BADUELL, Josep Maria, *El conjunt de pintures murals de l'església de Sant Esteve de Canapost: aproximació a l'estudi iconogràfic*, Barcelona, 2008.

MATAS I BLANXART, M. T. y RODRÍGUEZ I MUÑOZ, M. L., 1989-1991
MATAS I BLANXART, Maria Teresa y RODRÍGUEZ I MUÑOZ, Maria Lluïsa, "Santa Maria de Colomers, un 'unicum' dins l'escultura romànica catalana", *Lambard*, 5 (1989-1991), pp. 113-126.

MATAS I BLANXART, M. T., PALAU I BADUELL, J. M. y ROVIRA I PONS, P., 2008
MATAS I BLANXART, Maria Teresa, PALAU I BADUELL, Josep Maria y ROVIRA I PONS, Pere, *Santa Maria de Cervià de Ter: estudi de les pintures murals del transsepte*, Barcelona, 2008.

MATERREDONA SALAS, F., 2003
MATERREDONA SALAS, Francisco, *Crismones trinitarios medievales. Un símbolo pétreo genuino de los reinos de Aragón y Navarra. Épocas románica y protogótica (siglos XI - XIII)*, Zaragoza, 2003.

MATEU I IBARS, J. y MATEU I IBARS, M. D., 199
MATEU I IBARS, Josefina y MATEU I IBARS Maria Dolores, *Colectánea paleográfica de la Corona de Aragón: siglos IX-XVIII, 1*, Barcelona, 1991.

MAYER, A., 1931
MAYER, August, *El estilo románico en España*, Barcelona, 1931.

MAZURE-BOURANDY, A. M., 1983
MAZURE-BOURANDY, Anne Marie, *Santa Maria de Besalú et les chanoines de Saint-Augustin du X-XIII siècle*, Toulouse, 1983 (Université Toulouse-Le Mirail, tesis doctoral inédita).

MELERO MONEO, M., 1993
MELERO MONEO, Marisa, "El tímpano de la iglesia de Sant Pol de Sant Joan de les Abadeses y la *traditio legis*", *Anuario del Departamento de Historia y Teoría del Arte* (1993), pp. 19-29.

MELERO MONEO, M., 2003
MELERO MONEO, Marisa, "La propagande politico-religieuse du programme iconographique de la façade de Sainte-Marie de Ripoll", *Cahiers de civilisation médiévale*, 46 (2003), pp. 135-157.

MELERO MONEO, M., 2005
MELERO MONEO, Marisa, *La pintura sobre tabla del gótico lineal. Frontales, laterales de altar y retablos en el reino de Mallorca y los condados catalanes*, Bellaterra-Barcelona-Girona-Lleida, 2005.

MELERO MONEO, M., 2008a
MELERO MONEO, Marisa, "Cabeza humana", en CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel y CAMPS I SÒRIA, Jordi (eds.), *El románico y el Mediterráneo. Cataluña, Toulouse y Pisa, 1120-1180*, Barcelona, 2008, pp. 368-369.

MELERO MONEO, M., 2008b
MELERO MONEO, Marisa, "Tímpano de Sant Joan de les Abadeses" en CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel y CAMPS I SÒRIA, Jordi (eds.), *El románico y el Mediterráneo. Cataluña, Toulouse y Pisa, 1120-1180*, Barcelona, 2008, pp. 366-367.

MÉLIDA, R., 1888
MÉLIDA, R., "Las artes retrospectivas en la Exposición Universal de Barcelona", en *Ilustración Española y Americana*, Madrid, 1888, pp. 299-200.

MERCADAL I FERNÁNDEZ, O. y ALIAGA I RODRIGO, S., 1994
MERCADAL I FERNÁNDEZ, Oriol y ALIAGA I RODRIGO, Sara, "El Castellot, (Bolvir, La Cerdanya): un assentament ibèric al Pirineu", en *Segones Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Torroella de Montgrí, 1994, pp. 72-82.

MERCADAL I FERNÁNDEZ, O. y ALIAGA I RODRIGO, S., 2000
MERCADAL I FERNÁNDEZ, Oriol y ALIAGA I RODRIGO, Sara, "Església de Sant Miquel de Soriguerola (Soriguerola, Fontanals de Cerdanya)", en *Cinquenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Olot, 2000, pp. 229-232.

MERCADAL I FERNÁNDEZ, O. y OLESTI I VILA, O., 1992,
MERCADAL I FERNÁNDEZ, Oriol y OLESTI I VILA, Oriol, "El Castellot (La Corona de Bolvir). Un assentament ceretà a la Plana cerdana", en *Investigacions arqueològiques a la Cerdanya i zones limítrofes (9è Col·loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà)*, Andorra, 1992, pp. 5-8.

MERCADAL I FERNÁNDEZ, O. et alii, 1994
MERCADAL I FERNÁNDEZ, Oriol et alii, *Coneguem els jueus i franciscans a Puigcerdà (segles XIII-XVI)*, Puigcerdà, 1994.

MERCADAL I FERNÁNDEZ, O. et alii, 2006
MERCADAL I FERNÁNDEZ, Oriol et alii, "Prospecció geofísica al jaciment ibèric d'El Castellot, (Bolvir, La Cerdanya)", en *Vuitenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Roses, 2006, pp. 227-232.

MERCADAL I FERNÁNDEZ, O. et alii, 2010a
MERCADAL I FERNÁNDEZ, Oriol et alii, "El Castellot de Bolvir (La Cerdanya), Dels Ceretans a l'Alta Edat Mitjana. La seva recerca fins el 2010", en *Desenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Arbúcies, 2010, pp. 44-49.

MERCADAL I FERNÁNDEZ, O. et alii, 2010b
MERCADAL I FERNÁNDEZ, Oriol et alii, "El Castellot de Bolvir (La Cerdanya), Dels Ceretans a l'Alta Edat Mitjana. La seva recerca fins el 2010", *KER. Revista del Grup de Recerca de Cerdanya*, 4 (2010), pp. 39-49.

MERCADAL I FERNÁNDEZ, O. et alii, 2011
MERCADAL I FERNÁNDEZ, Oriol et alii, "L'organització eclesiàstica de la cerritanía entre la fi de l'antiguitat i l'alta edat mitjana", en *Esglésies rurals a Catalunya entre l'Antiguitat i l'Edat Mitjana (segles V-X). Taula rodona, Esparreguera-Montserrat, 25-27 d'Octubre de 2007*, s.l., 2011, pp. 41-66.

MERCADER I BOHIGAS, J., 1954

MERCADER I BOHIGAS, José, *Vida e historia de San Narciso, glorioso obispo, apóstol, mártir y patrón de Gerona. Discurso preliminar sobre las primeras evoluciones cristianas y su primera sede catedralicia*, Girona, 1954.

MERINO, A. y CANAL, J. de la, 1818

MERINO, Antolín y CANAL, José de la, *La España Sagrada, XLIII*, Madrid, 1818.

MERINO, A. y CANAL, J. de la, 1826

MERINO, Antolín y CANAL, José de la, *La España Sagrada, XLIV*, Madrid, 1826.

MERINO DE CÁCERES, J. M. y MARTÍNEZ RUIZ, M. J., 2012

MERINO DE CÁCERES, José Miguel y MARTÍNEZ RUIZ, María José, *La destrucción del patrimonio artístico español. W. R. Hearst: "El gran acaparador"*, Madrid, 2012.

MERINO I SERRA, J. y AGUSTÍ FARIAS, B., 1990

MERINO I SERRA, Jordi, AGUSTÍ FARIAS, Bibiana, "La necrópolis paleocristiana de Sant Esteve (Caldes de Malavella, La Selva)", *Cypsela*, VIII (1990), pp. 219-238.

MESTRE CODES, J. y ADELL I GISBERT, J.-A., 2001

MESTRE CODES, Jesús y ADELL I GISBERT, Joan-Albert, *Viatge al romànic català, V*, Barcelona, 2001.

MESTRE I VERGÉS, J. y PÉREZ MUÑOZ, M., 2016

MESTRE I VERGÉS, Jordi, PÉREZ MUÑOZ, Max, "Descobriment de la façana antiga de Sant Pere de Roda", *Revista de Catalunya*, 294 (2016), pp. 204-213.

MESTRES, A., 1981

MESTRES, Amadeu, *Sobies*, Vall de Bianya, 1981 (Masies de la Vall de Bianya, 3).

MGH, 1881-1897

Monumenta Germaniae Historica. Capitularia regum Francorum, Hannover, 1881-1897.

MILLÀS VALLICROSA, J. M., 1957

MILLÀS I VALLICROSA, Josep Maria, "El castillo de Farnés", *Revista de Gerona*, 3 (1957), pp. 29-35.

MILLÀS VALLICROSA, J. M., 1965

MILLÀS VALLICROSA, José María, "Descubrimiento de una miqwah en la población de Besalú", *Sefarad*, XXV (1965), pp. 67-69.

MILLÀS VALLICROSA, J. M., 1966

MILLÀS VALLICROSA, José María, "Besalú. Descubrimiento de antigüedades hebraicas", *Canigó*, XIII, 147 (1966), p. 5.

MILLÀS I VALLICROSA, J. M. y RABASSA I ARICÓS, F., 1951

MILLÀS I VALLICROSA, Josep María y RABASSA I ARICÓS, Francesc, *Historia de Santa Coloma de Farnés y su comarca, Santa Coloma de Farners*, 1951.

MILONE, A., 2008.

MILONE, Antonio, "El Maestro de Cabestany: notas para un replanteamiento", en CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel y CAMPS I SORIA, Jordi (eds.), *El románico y el Mediterráneo. Cátaluña, Toulouse y Pisa, 1120-1180*, Barcelona, 2008, pp. 181-191.

MINALI, G., 1840

MINALI, Guillermo, *Historia militar de Gerona, que comprende particularmente los dos sitios de 1808 y 1809*, Girona, 1840.

MINGORANCE I RICART, F.-X., 1989

MINGORANCE I RICART, Francesc-Xavier, "Sant Miquel de Cruïlles", en *Catalunya Romànica*, vol VIII, Barcelona, 1989, pp. 283-287.

MIQUEL I ROSELL, F. X., 1945-1947

MIQUEL I ROSELL, Francesc Xavier, *Liber Feudorum Maior. Cartulario real que se conserva en el Archivo de la Corona de Aragón*, Barcelona, 1945-1947, 2 tomos.

MIR, F. J. de, 1995

MIR, Francesc Josep de, *El centre historic de Besalú*, Olot, 1995.

MIR DEL POZO, F.-J., 2003

MIR DEL POZO, Francesc Josep, "El declivi del monestir de Sant Pere de Besalú (el segle XIX)", en *Amics de Besalú. IX Assemblea d'Estudis sobre el seu Comtat*, I, Olot, 2003, pp. 93-117, 143-150.

MIRAMBELL I BELLOC, E., 1975

MIRAMBELL I BELLOC, Enric, "Un misal manuscrito para la parroquia de Sant Julià de Ramis", *Revista de Girona*, XXI, 70 (1975), pp. 34-35.

MIRET I SANS, J., 1898

MIRET I SANS, Joaquim, *Relaciones entre los monasterios de Camprodón y Moissac. Noticia histórica*, Barcelona, 1898.

MIRET I SANS, J., 1900

MIRET I SANS, Joaquim, *El vizcondado de Castellbó*, Barcelona, 1900.

- MIRET I SANS, J., 1901
MIRET I SANS, Joaquim, *Los vescomtes de Cerdanya, Conflent y Bergadà*, Barcelona, 1901.
- MIRET I SANS, J., 1910
MIRET I SANS, Joaquim, *Les cases de Templers y Hospitalers en Catalunya*, Barcelona, 1910.
- MIRET I SANS, J., 1918
MIRET I SANS, Joaquim, *Itinerari del rei en Jaume I*, Barcelona, 1918.
- MOIX I EXQUERRA, E., 2010a
MOIX I EXQUERRA, Elisenda, *Memòria de la intervenció arqueològica a St. Mateu de Vall-llobrega (Baix Empordà)*, Girona, 2010.
- MOIX I EXQUERRA, E., 2010b
MOIX EZQUERRA, Elisenda, "Seguiment arqueològic a la plaça Major, el carrer dels Bous i el carrer Major de Verges", en *Desenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Arbúcies, 2010, pp. 695-696.
- MOLAS I CASANOVAS, M. M., 2000a
MOLAS I CASANOVAS, Maria Mercè, "Esglésies del Pla de l'Estany: Sant Miquel Sesvinyes", *Revista de Banyoles*, 803 (2000).
- MOLAS I CASANOVAS, M. M., 2000b
MOLAS I CASANOVAS, Maria Mercè, "Esglésies del Pla de l'Estany: Santa Maria de Camós", *Revista de Banyoles*, 804 (2000).
- MOLINA FIGUERAS, J., 2005
MOLINA FIGUERAS, Joan "Ars Sacra a la Catedral de Girona. Esplendor i renovació d'una seu a l'entorn de l'any 1000", en *Girona a l'Abast, VII-X*, Girona, 2005, pp. 149-167.
- MONER I CODINA, J. y RIERA MICALÓ, J., 1991, pp. 390-403
MONER I CODINA, J. y RIERA MICALÓ, J., "Sant Esteve de Banyoles", en *Catalunya Romànica, vol V*, Barcelona, 1991, pp. 390-403.
- MONESTIR, El, 2010
"Monestir de Sant Feliu de Guíxols, El", *Informatiu de l'arxiu i museu de Sant Feliu de Guíxols. Baix Empordà*, 6 (1990).
- MONREAL Y TEJADA, L., 1950
MONREAL Y TEJADA, Luis, *El castillo de Farnes y su santuario. Estudio histórico-Arqueológico*, s.l., 1950 (inédito).
- MONREAL Y TEJADA, L. y RIQUER MOREIRA, M. de, 1955-1965
MONREAL Y TEJADA, Luis y RIQUER MOREIRA, Martí de, *Els castells medievals de Catalunya*, Barcelona, 1955-1965, 3 tomos.
- MONREAL Y TEJADA, L. y RIQUER MOREIRA, M. de, 1984
MONREAL Y TEJADA, Luis y RIQUER MOREIRA, Martí de, *Els castells medievals de Catalunya: Empordà*, Figueres, 1984.
- MONSALVATJE Y FOSSAS, F., 1889-1919
MONSALVATJE Y FOSSAS, Francesc, *Noticias históricas*, Olot, 1889-1919, 26 tomos.
- MONSALVATJE Y FOSSAS, F., 1890
MONSALVATJE Y FOSSAS, Francesc, *Besalú, sus condes, su obispado y sus monumentos*, Olot, 1890 (Noticias Históricas, II).
- MONSALVATJE Y FOSSAS, F., 1893
MONSALVATJE Y FOSSAS, Francesc, *El vizcondado de Bas*, Olot, 1893. (Noticias Históricas, V).
- MONSALVATJE Y FOSSAS, F., 1901
MONSALVATJE Y FOSSAS, Francesc, *Colección diplomática del Condado de Besalú*, Olot, 1901 (Noticias históricas, XI).
- MONSALVATJE Y FOSSAS, F., 1904
MONSALVATJE Y FOSSAS, Francisco, *Los monasterios de la diócesis gerundense. Rectificación a los abaciologios publicados por el P. Jaume Villanueva en su "Viaje literario a las iglesias de España"*, Olot, 1904 (Noticias históricas, XIV).
- MONSALVATJE Y FOSSAS, F., 1908
MONSALVATJE Y FOSSAS, Francesc, *Nomenclátor histórico de las iglesias parroquiales y rurales, santuarios y capillas de la provincia y obispado de Gerona, I*, Olot, 1908 (Noticias históricas, XVI).
- MONSALVATJE Y FOSSAS, F., 1909
MONSALVATJE Y FOSSAS, Francesc, *Nomenclátor histórico de las iglesias parroquiales y rurales, santuarios y capillas de la provincia y obispado de Gerona, II*, Olot, 1909 (Noticias históricas, XVII).
- MONSALVATJE Y FOSSAS, F., 1910
MONSALVATJE Y FOSSAS, Francesc, *Nomenclátor histórico de las iglesias parroquiales y rurales, santuarios y capillas de la provincia y diócesis de Gerona, IV*, Olot, 1910, pp. 132-133 (Noticias históricas, XVIII).

MONSALVATJE Y FOSSAS, F., 1917
MONALVATGE Y FOSSAS, Francesc, *Los Condes de Ampurias vindicados*, Olot, 1917 (Noticias históricas, XV).

MONSALVATJE Y FOSSAS, F., 1928
MONSALVATJE Y FOSSAS, Francesc, *Monasterios de la diócesis gerundense*, Olot, 1928 (Noticias Históricas, XIV).

MONTALBÁN MARTÍNEZ, C., 1995
MONTALBÁN MARTÍNEZ, Carme, *Memòria d'excavació de l'església dels Sants Metges (Sant Julià de Ramis, Gironès)*, Girona, 1995 (inédito).

MONTALBÁN MARTÍNEZ, C., 1996a
MONTALBÁN MARTÍNEZ, Carme, "Darreres intervencions al nucli urbà de Peralada", en *Actes de les III Jornades d'Arqueologia de Girona*, Santa Coloma de Farners, 1996, pp. 134-137.

MONTALBÁN MARTÍNEZ, C., 1996b
MONTALBÁN MARTÍNEZ, Carme, "L'església romànica dels Sants Metges (Sant Julià de Ramis, Gironès)". *Terceres Jornades d'Arqueologia de les comarques de Girona*, Santa Coloma de Farners, 1996.

MONTALBÁN MARTÍNEZ, C., 1996-1997
MONTALBÁN MARTÍNEZ, Carme, "Excavacions a l'Església dels Sants Metges (Sant Julià de Ramis, Gironès)", *Annals de l'Institut d'estudis Gironins*, 38 (1996-1997), pp. 1321-1330.

MONTALBÁN MARTÍNEZ, C., 2000
MONTALBÁN MARTÍNEZ, Carme, "Prospecció arqueològica en un solar de la plaça del Castell (Monells, Baix Empordà)", en *V Jornades d'arqueologia de les comarques de Girona*, Girona, 2000, pp. 265-266.

MONTALBÁN MARTÍNEZ, C., 2004
MONTALBÁN MARTÍNEZ, Carme, "Excavacions a l'interior de Sant Pere de Llorà (Sant Martí de Llémena, Gironès)", en *Setenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, la Bisbal d'Empordà, 2004, II, pp. 479-484.

MONTALBÁN MARTÍNEZ, C., 2006
MONTALBÁN MARTÍNEZ, Carme, "La descoberta de l'església preromànica de Sant Pere de Llorà (Sant Martí de Llémena)", en *Vuitenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Roses, 2006, II, pp. 413-419.

MONTALBÁN MARTÍNEZ, C., 2010
MONTALBÁN MARTÍNEZ, Carme, "Excavació al claustre de Sant Miquel de Fluvia (Sant Miquel de Fluvia, Alt Empordà)", en *Desenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Arbúcies, 2010, pp. 525-528.

MONTALBÁN MARTÍNEZ, C. y FUERTES AVELLANEDA, M., 2004
MONTALBÁN MARTÍNEZ, Carme y FUERTES AVELLANEDA, Maribel, "Intervenció arqueològica al voltant de l'església de Sant Miquel de Fluvia (Alt Empordà)", en *Setenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, la Bisbal d'Empordà, 2004, pp. 517-522.

MONTORI, EL, 2010
Montori. Revista d'informació i cultura de Parlava i Fonolleres, EL, 24 (2011).

MORALEJO ÁLVAREZ, S., 1980
MORALEJO ÁLVAREZ, Serafín, "Ars sacra et sculpture romane monumentale: le trésor et le chantier de Compostelle", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, XI (1980), pp. 189-236.

MORALEJO ÁLVAREZ, S., 1984
MORALEJO ÁLVAREZ, Serafín, "La reutilización e influencia de los sarcófagos antiguos en la España medieval", en *Atti del Colloquio sul reimpiego dei sarcofagi romani nel Medioevo (Pisa, 5-12 settembre 1982)*, Marburg, 1984, pp. 187-203.

MORALEJO ÁLVAREZ, S., 1988
MORALEJO ÁLVAREZ, Serafín, "Modelo, copia y originalidad, en el marco de las relaciones artísticas hispano-francesas (siglos XI-XIII)", en *Actes del V Congrés Espanyol d'Història de l'Art*, Barcelona, 1988, I, pp. 89-112.

MORALES I NIN, R., 1983
MORALES I NIN, R., *Lloret de Mar*, Barcelona, 1983.

MORÉ AGUIRRE, D. y ZUCCHITELLO, M., 2003;
MORÉ AGUIRRE, David y ZUCCHITELLO, MARIO, *Els pobles de la Selva: Tossa de Mar*, Tossa de Mar, 2003.

MORENO GARCÍA, A., 2014
MORENO GARCÍA, Anabel, "Sant Daniel de Girona: Relectura del monestir romànic", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, 55 (2014), pp. 83-103.

MORENO GARCÍA, A. y BOTO VARELA, G. 2015
MORENO GARCÍA, Anabel y BOTO VARELA, Gerardo, "Expériences de construction et de voûtement des cloîtres romans au nord de la Catalogne", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, 46 (2015), pp. 95-106.

MORER, A, PRAT, N. y BADIA, J., 2008
MORER, Antonio, PRAT, Núria y BADIA, Joaquim, "Noves aportacions en l'estudi de les tècniques pictòriques de la Majestat Batlló, la Majestad d'Organyà i el Frontal de Planès", en CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel y CAMPS I SÒRIA, Jordi (eds.), *El romànic i la Mediterrània. Catalunya, Toulouse i Pisa, 1120-1180*, Barcelona, 2008, pp. 221-227.

MORER, J., GÓMEZ, A. y VILA CARABASA, J. M., 1994-1995
MORER, Jordi, GÓMEZ, Alberto y VILA CARABASA, Josep Maria, "Darreres intervencions al monestir de Sant Llorenç

de Sous (Albanyà, Alt Empordà)", en *Tribuna d'Arqueologia*, 1994-1995 (1996), pp. 133-141.

MORER I LACOT, J. y GALÍ I SOLÀ, F. d'A., 1879

MORER I LACOT, José y GALÍ I SOLÀ, Francisco de Assís, *Historia de Camprodón*, Barcelona, 1879.

MORERA, J., 1962

MORERA, José, "La 'sepultura común de los obispos' en la catedral de Gerona", *Revista de Gerona*, 19 (1962), pp. 25-28.

MORERA I CAMPRUBÍ, J. et alii, 2010

MORERA I CAMPRUBÍ, Jordi et alii, "El Castellot de Bolvir (la Cerdanya): ocupacions ceretana, iberoromana i altmedieval. Campanyes de 2008 i 2009", en *Desenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Arbúcies, 2010, pp. 147-157.

MORERA I CAMPRUBÍ, J. et alii, 2011

MORERA I CAMPRUBÍ, Jordi et alii, "El Castellot de Bolvir (la Cerdanya): ocupacions ceretana, iberoromana i altmedieval. Campanyes de 2010 i 2011", en *Onzenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Girona, 2012, pp. 125-133.

MORERA I SABATER, J., 1962

MORERA I SABATER, José, "La sepultura común de los obispos en la catedral de Gerona", *Revista de Gerona*, 19 (1962), pp. 25-28.

MORERA I SABATER, J., 1966

MORERA I SABATER, José, "El Palacio Episcopal o Castillo de La Bisbal", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, 18 (1966), pp. 347-54.

MORET, R. M. y SERNA, E., 2006

MORET, Rosa Maria y SERNA, Erika, *Rabós d'Empordà*, Girona, 2006 (col. Quaderns de la Revista de Girona).

MORET, R. M. y SERNA, E., 2009

MORET, Rosa Maria y SERNA, Erika, *Mollet de Perelada*, Girona, 2009 (col. Quaderns de la Revista de Girona).

MORET PUJOL, L. y VILA CARABASA, J. M., 2003

MORET PUJOL, Lourdes y VILA CARABASA, Josep Maria, "L'església del monestir de Sant Llorenç de Sous (Albanyà, Alt Empordà)", en *II Congrés d'Arqueologia Medieval i Moderna a Catalunya (Sant Cugat del Vallès, 18-21 d'abril de 2002). Els conjunts monàstics: intervencions arqueològiques (1998-2002)*, Barcelona, 2003, pp. 87-96.

MOREU-REY, E., 1964

MOREU-REY, Enric, *San Martín de Tours. Su devoción en Cataluña según la toponímia, la antropónima, el folklore, etc*, Barcelona, 1964.

MOREU-REY, E., 1980

MOREU-REY, Enric, *La devoció popular a Sant Martí de Tours*, Barcelona, 1980.

MORGADES I GILI, J., 1893

MORGADES I GILI, Josep, *Catálogo del Museo Arqueológico-Artístico Episcopal de Vich*, Vic, 1893.

MORGAN, N., 1996

MORGAN, Nigel, "Devotional aspects of the catalán altar frontals c. 1100-1350: a consideration of their iconographic programmes", en *Proceedings of the first symposium on Catalonia in Australia*, Melbourne, 1996, pp. 101-122.

MORRAL I ROMEU, E., CANAL I ARIAS, J. M. y MIQUEL I SERRA, D., 1986-1988

MORRAL I ROMEU, Eulàlia, CANAL I ARIAS, Josep Maria y MIQUEL I SERRA, Domènec, "La cuirassa del castell de Llívia", *Empúries*, 48-50 (1986-1988), pp. 142-151.

MOTA MONTSERRAT, J., 2018

MOTA MONTSERRAT, Jordi, "Els periples de dos conjunts medievals procedents del monestir de Sant Miquel de Fluvia: els tres capitells romànics del MNAC i els canelobres floronats del Cau Ferrat", *Lambard*, XXVI (2018), pp. 319-334.

MUNDET I TORRES, J., 2003

MUNDET I TORRES, Joan, "De l'arada al timó. La Tossa Medieval", *Quaderns de la Selva*, 15 (2003), pp., 67-87.

MUNDÓ I MARCET, A., M., 1964

MUNDÓ I MARCET, Anscari Manuel, "Moissac, Cluny et les mouvements monastiques à l'Est des Pyrénées du X au XII siècle", en *Moissac et l'Occident au XI siècle*, Toulouse, 1964, pp. 229-251.

MUNDÓ I MARCET, A., M., 1965

MUNDÓ I MARCET, Anscari Manuel, "Les inscripcions de Tasi i d'Hildesind de Sant Pere de Roda, segons Marca i Pujades", en *Homenatge a Jaime Vicens Vives*, Barcelona, 1965, I, pp. 293-307.

MUNDÓ I MARCET, A., M., 1989

MUNDÓ I MARCET, Anscari Manuel, "Al marge de l'inventari de llibres de Sant Joan de les Abadesses del 1218", en *XXVII Assamblea intercomarcal d'Estudiosos*, Sant Joan de les Abadesses 1989, pp. 131-135.

MUNDÓ I MARCET, A., M., 1994

MUNDÓ I MARCET, Anscari Manuel, "La cultura artística escrita", en *Catalunya Romànica*, , Barcelona, 1994, pp. 133-162.

- MUNDÓ I MARCET, A., M., 1997
MUNDÓ I MARCET, Ansari Manuel, "Darrers estudis entorn de les bíblies de Ripoll", *Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics*, VIII (1997), pp. 9-15.
- MUNDÓ I MARCET, A., M., 1998
MUNDÓ I MARCET, Ansari Manuel, *Obres Completes. I. Catalunya. 1. De la romanitat a la sobirania*, Barcelona, 1998.
- MUNDÓ I MARCET, A., M., 1999
MUNDÓ I MARCET, Ansari Manuel, "La cultura a les canòniques agustinianes", *Lambard*, XI (1999), pp. 17-24.
- MUNDÓ I MARCET, A., M., 2002
MUNDÓ I MARCET, Ansari Manuel, *Les Bíblies de Ripoll*, Vic, 2002.
- MUNTANER, R., 1820
MUNTANER, Ramon, *Crónica catalana de Ramon Muntaner. Texto original y traducción castellana, acompañada de numerosas notas por Antonio de Bofarull*, Barcelona, 1820.
- MUNUERA BASSOLS, C., 1968
MUNUERA BASSOLS, Concha, "Sobre la Sinagoga de Besalú", *Sefarad*, XXVIII (1968), pp. 69-79.
- MUÑOZ, A., 1907
MUÑOZ, Antonio, "Pittura romanica catalana. I paliotti dipinti dei Musei di Vich e di Barcellona", *Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans* (1907), pp. 89-119.
- MURLÀ I GIRALT, J., 1979
MURLÀ I GIRALT, Josep, *La Vall de Bianya*, Olot, 1979.
- MURLÀ I GIRALT, J., 1980
MURLÀ I GIRALT, Josep, "Notícia dels temples de l'Ardiaconat de Besalú a través d'un document del Bisbe Josep de Taberner i d'Ardena", en *IV Assemblea d'Estudis del Comtat de Besalú*, Campodon, 1980.
- MURLÀ I GIRALT, J., 1983
MURLÀ I GIRALT, Josep, *Guia del romànic de la Garrotxa*, Olot, 1983.
- MURLÀ I GIRALT, J., 1987
MURLÀ I GIRALT, Josep, "La imatge romànica de Santa Maria de l'església de Sant Pere del Puig", en *Jornada d'Estudis sobre les terres de Bianya*, Olot, 1987, pp. 143-148.
- MURLÀ I GIRALT, J., 1991
MURLÀ I GIRALT, Josep, *Esglésies romàniques. 105 testimonis arquitectònics de la història de la Garrotxa*, Figueres, 1991.
- MURLÀ I GIRALT, J., 1995
MURLÀ I GIRALT, Josep, *La Vall de Bianya*, Girona, 1995 (col. Quaderns de la Revista de Girona, 60).
- MURLÀ I GIRALT, J. y TEIXIDOR I SANTAEULÀRIA, J., 1999
MURLÀ I GIRALT, Josep y TEIXIDOR I SANTAEULÀRIA, Joan, *El Romànic a la Garrotxa*, Olot, 1999.
- MUSEU D'ART, 1981
Museu d'Art. *Catàleg*, Girona, 1981.
- MUSEU D'ART, 1984
Museu d'Art de Girona. *Guia*, Girona, 1984.
- MUSEU FREDERIC MARÈS, 2011
Museu Frederic Marès. *Guia*, Barcelona, 2011.
- MUSEUS, 1915
Museus d'Art i d'Arqueologia de Barcelona. *Guia Sumaria*, Barcelona, s.d. [1915].
- NADAL I FARRERAS, J., 2002
NADAL I FARRERAS, Joaquim, *La Catedral de Girona*, Girona, 2002.
- NAVARRO I COSSÍO, A. RIU I BARRERA, E., 1992
NAVARRO I COSSÍO, Antoni y RIU I BARRERA, Eduard, "Sant Pere de Rodes. Estudi i Restauració del monestir i de l'església de Santa Helena (1989-1991)", en *II Simposi. Actuacions en el patrimoni edificat: la restauració de l'arquitectura dels segles IX i X (Investigació històrica i disseny arquitectònic)*. Barcelona-Berga, 1991, Barcelona, 1992, pp. 147-156 (col. Quaderns Científics i Tècnics, 4).
- NAVARRO I COSSÍO, A. et alii, 1992
NAVARRO I COSSÍO, Antoni et alii, *Sant Pere de Rodes. Pla Director*, s. l., 1992 (Generalitat de Catalunya, Direcció General del Patrimoni Cultural, inédito).
- NEGRE I PASTELL, P., 1954
NEGRE I PASTELL, Pelagi, "El castillo de Requesens", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, 9 (1954), pp. 171-232.
- NEGRE I PASTELL, P. 1955
NEGRE I PASTELL, Pelagi, "El linaje de Requesens", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, 10 (1955), pp. 25-142.

Santa María
la Real fundación

NEGRE I PASTELL, P., 1960
NEGRE I PASTELL, Pelagi, "Dos importantes documentos del conde de Empúries: Ponç I", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, 14 (1960), pp. 229-261.

NEGRE I PASTELL, P., 1968
NEGRE I PASTELL, Pelagi, "Els primers vescomtes de Rocabertí", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 7 (1968), pp. 21-66.

NEUMAN, A., A., 1928
NEUMAN, Abraham A., *The Jews in Spain. Their social, political and cultural life during the Middle Ages*, Filadelfia, 1948, 2 tomos.

NEUSS, W., 1922
NEUSS, Wilhelm, *Die Katalanische Bibelillustration um die Wende des ersten Jahrtausend und die altspanische Buchmalerei*. Bonn-Leipzig, 1922.

NICHOLLS, R., 2008.
NICHOLLS, Rachel, *Walking on the Water: reading Mt. 14:22-23 in the Light of its Wirkungsgeschichte*, Leyden, 2008 (Biblical Interpretation Series).

NOGUERA I MASSA, A., 1964
NOGUERA I MASSA, Antoni, *Collsacabra*, Barcelona, 1964.

NOGUERA I MASSA, A., 1965
NOGUERA I MASSA, Antoni, "Faros-atalayas itinerarios del Alto Ampurdán", *Chthonia*, 5-6 (1965), pp. 94-100.

NOGUERA I MASSA, A., 1976
NOGUERA I MASSA, Antoni, "Les majestats romàniques a Besalú", en *III Assemblea d'Estudis sobre el comtat de Besalú*, Besalú, 1976, pp. 251-252.

NOGUERA I MASSA, A., 1977
NOGUERA I MASSA, Antoni, *Les Marededéus romàniques de les terres gironines*, Barcelona, 1977.

NOGUERA I MASSA, A., 1980
NOGUERA I MASSA, Antoni, "Els relleus romànics de Sant Vicenç de Sallent (Garrotxa)", en *IV Assemblea d'Estudis sobre el comtat de Besalú*, Olot, 1980, I, pp. 33-39.

NOGUERA I MASSA, A., 1982
NOGUERA I MASSA, Antoni, "La majestat de Pujals dels Pagesos", *El Bagant*, 15 (1982), p. 110.

NOGUERA I MASSA, A., 1984-1985
NOGUERA I MASSA, Antoni, "El Crist tipus Llemotges a les comarques gironines", *Annals del Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca*, 6 (1984-1985), pp. 91-104.

NOGUERA I MASSA, A., 1986
NOGUERA I MASSA, Antoni, *El Pantocrator romànic de les terres gironines*, Barcelona, 1986, 2 tomos.

NOGUERA I MASSA, A., 1994
NOGUERA I MASSA, Antoni, *El Pelegrinatge medieval al nord-est català*, Olot, 1994

NOGUERA I MASSA, A., 1995
NOGUERA I MASSA, Antoni, *La Majestat romànica. Donació del Rotary Club de Banyoles 1985-1995*, Banyoles, 1995.

NOGUERA I MASSA, A., 2003
NOGUERA I MASSA, Antoni, "El casc urbà de Besalú. Segles X-XV", en *Amics de Besalú i el seu Comtat*, circular 7 (09/2003).

NOGUERA I MASSA, A., 2004
NOGUERA I MASSA, Antoni, "La biga romànica de Santa Maria de Porqueres", *Amics de Besalú i el seu comtat*, circular 11 (09/2004).

NOGUERA I MASSA, A., 2005
NOGUERA I MASSA, Antoni, *Obra dispersa del romànic gironí*, Besalú, 2005.

NOGUERA I MASSA, A., 2007
NOGUERA I MASSA, Antoni, "Les piques baptismals romàniques al antic comptat de Besalú", *Catalonia sacra*, 21 (2007), pp. 10-13.

NOGUERA I MASSA, A., 2008
NOGUERA I MASSA, Antoni, *El crist romànic a les terres gironines*, Girona, 2008.

NOLLA I BRUFAU, J. M., 1984
NOLLA I BRUFAU, Josep Maria, *Carta arqueològica de les comarques de Girona*, Girona, 1984.

NOLLA I BRUFAU, J. M., 2011
NOLLA I BRUFAU, Josep Maria, "Les esglésies tardoantigues de Mas Castell de Porqueres (Pla de l'Estany)", en *Esglésies rurals a Catalunya entre l'antiguitat i l'Edat Mitjana*, Esparreguera, 2011, pp. 177-185.

NOLLA I BRUFAU, J. M., 1997
NOLLA I BRUFAU, Josep Maria, "Roses a l'antiguitat tardana. El cementiri de Santa Maria", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 30 (1997), pp. 107-146

NOLLA I BRUFAU, J. M. y CASAS I GENOVER, J., 1984
NOLLA I BRUFAU, Josep Maria y CASAS I GENOVER, Josep, *Carta arqueològica de les comarques de Girona*, Girona, 1984.

NOLLA I BRUFAU, J. M. y PALAHÍ I GRIMAL, L., 2011
NOLLA I BRUFAU, Josep Maria y PALAHÍ I GRIMAL, Lluís, *Els orígens de la basílica de Sant Feliu de Girona. Dades documentals i arqueològiques. Estat de la qüestió*, Girona, 2011.

NOLLA I BURFAU, J. M. y SUREDA I JUBANY, M., 1999
NOLLA I BURFAU, Josep Maria y SUREDA I JUBANY, Marc, "El món funerari antic, tardoantic i altmedieval a la ciutat de Girona. Un estat de la qüestió", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XL (1999), pp. 13-66.

NOLLA I BURFAU, J. M. y SUREDA I JUBANY, M., 2004
NOLLA I BURFAU, Josep Maria y SUREDA I JUBANY, Marc, "Control arqueològic a l'antiga església de Santa Llúcia Sacosta", en *Setenes Jornades d'Arqueologia de les comarques Gironines*, la Bisbal d'Empordà, 2004.

NOLLA I BRUFAU, J. M. AICART, F. y PALAHÍ I GRIMAL, L., 2008
NOLLA I BRUFAU, J. M., AICART, F. y PALAHÍ I GRIMAL, L., *L'Església Vella de Santa Cristina d'Aro. Del monumento tardoantico a l'església medieval*, Girona, 2008.

NOLLA I BRUFAU, J. M. et alii, 1979
NOLLA I BRUFAU, Josep Maria et alii, *Excavaciones en la Ciudadela de Roses 1976-1977*, Girona, 1979.

NOLLA I BRUFAU, J. M. et alii, 2008
NOLLA I BRUFAU, Josep Maria et alii, *Del fòrum a la Plaça de la Catedral. Evolució històricourbanística del sector septentrional de la ciutat de Girona*, Girona, 2008

NOUGARET, J., 1975
NOUGARET, Jean, "L'œuvre languedocienne du Maître du tympan de Cabestany", en *Languedoc Roman. Le Languedoc Méditerranéen*, La Pierre-qui-Vire, 1975, pp. 355-361.

NOVELL I BOFARULL, A., 1997
NOVELL I BOFARULL, Antoni, *Pagus Tollenensis fins al segle XII*, Bellver de Cerdanya, 1997.

NOVES PINTURES, 1927-1931
"Noves pintures murals", *Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans*, VIII (1927-1931), pp. 163-174.

OBIOLS I PEREARNAU, L. y SIMÓN I LLEIXÀ, E., 2013
OBIOLS I PEREARNAU, Lluís y SIMÓN I LLEIXÀ, Erola, "El Castell de Puigcerdà: alguns aspectos del segle XVI", *Ker. Revista del Grup de Recerca de Cerdanya*, 6 (2013), pp. 31-38.

OBISPO, A., 1906
OBISPO, Alfredo, *El castillo de Requesens* Barcelona, 1906.

OLAGUER-FELIU Y ALONSO, F. de, 1997
OLAGUER-FELIU Y ALONSO, Fernando de, "La reja arquitectónica medieval en España. Su implantación, desarrollo, simbolismos", *Anales de Historia del Arte*, 7 (1997), pp. 87-98.

OLAÑETA MOLINA, J. A., 2008
OLAÑETA MOLINA, Juan Antonio, "Reflexiones sobre la interpretación iconográfica del capitel de los juglares de Sant Pere de Galligans de Girona", *Ruta cicloturística del Románico*, 26 (2008), pp. 222-225.

OLESTI I VILA, O. et alii, 2008
OLESTI I VILA, Oriol et alii, "El Castellot de Bolvir, una fortificació íberorromana a la Cerdanya", en *Novenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, l'Escala, 2008, pp. 217-233.

OLIVA I PRAT, M., 1959a
OLIVA I PRAT, Miquel, "La arquitectura prerrománica en el Alto Ampurdán", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 1 (1959), pp. 145-162.

OLIVA I PRAT, M., 1959b
OLIVA I PRAT, Miquel, "El monasterio de San Daniel", *Revista de Girona*, 7 (1959), p. 77.

OLIVA I PRAT, M., 1962a
OLIVA I PRAT, Miquel, "Noticias sobre iglesias prerrománicas gerundenses", *Revista de Girona*, 20 (1962), p. 65-89.

OLIVA I PRAT, M., 1962b
OLIVA I PRAT, Miquel, "Restauración de monumentos", *Revista de Girona*, 19 (1962), pp. 83-86.

OLIVA I PRAT, M., 1964a
OLIVA I PRAT, Miquel, "La iglesia de San Pol en San Juan de las abadesas y su obra de restauración", *Revista de Gerona*, 29 (1964), pp. 25-33.

OLIVA I PRAT, M., 1964b
OLIVA I PRAT, Miquel, "Importante descubrimiento arqueológico en Besalú", *Revista de Gerona*, X, 29 (1964), pp. 57-60.

OLIVA I PRAT, M., 1964c

OLIVA I PRAT, Miquel, "Restauración de Monumentos. Portada de la Iglesia de Santa María de Rosas", *Revista de Girona*, 26 (1964), pp. 59-61.

OLIVA I PRAT, M., 1967

OLIVA I PRAT, Miquel, "Inventario de los castillos, fortalezas, recintos amurallados y casas fuertes de la provincia de Gerona" *Revista de Girona*, 41 (1967), pp. 47-62.

OLIVA I PRAT, M., 1968

OLIVA I PRAT, Miquel, "Inventario de los castillos, fortalezas, recintos amurallados, torres de defensa y casas fuertes de la provincia de Gerona. III: Tallada-Vullpellach", *Revista de Girona*, 43 (1968).

OLIVA I PRAT, M., 1969

OLIVA I PRAT, Miquel, "Un importante monumento hebreíco descubierto en Besalú (Gerona)", en *Actas del Quinto Congreso Internacional de Estudios Pirenaicos*, (Jaca-Pamplona), 1966, Zaragoza, 1969, III, pp. 9-16.

OLIVA I PRAT, M., 1971a

OLIVA I PRAT, Miquel, "El 'Stadium Juvinyà', monumento provincial", *Revista de Girona*, 56 (1971), pp. 12-23.

OLIVA I PRAT, M., 1971b

OLIVA I PRAT, Miquel, "La Villa de Santa Pau", *Revista de Girona*, 54, VI (1971), pp. 23-34; 55, VII (1971), pp. 17-24.

OLIVA I PRAT, M., 1972

OLIVA I PRAT, Miquel, "Arquitectura romànica empordanesa. Santa Maria de Roses (I)", *Revista de Girona*, 61 (1972), pp. 32-43

OLIVA I PRAT, M., 1973a

OLIVA I PRAT, Miquel, "Arqueología de la Fontana d'Or", *Revista de Girona*, XIX, 65 (1973), pp. 10-16.

OLIVA I PRAT, M., 1973b

OLIVA I PRAT, Miquel, "Arquitectura romànica empordanesa. Santa Maria de Roses (II)", *Revista de Girona*, 63 (1973), pp. 14-34.

OLIVA I PRAT, M., 1974

OLIVA I PRAT, Miquel, "La villa Medieval de Pals", *Revista de Girona*, 66 (1974), pp. 17-36.

OLIVERA I LLORET, C. et alii, 2006

OLIVERA I LLORET, Carme et alii, *Els terratrèmols dels segles XIV i XV a Catalunya*, Barcelona, 2006, pp. 146-147.

OLLER GUZMÁN, J. y MORERA I CAMPRUBÍ, J., 2015

OLLER GUZMÁN, Joan y MORERA I CAMPRUBÍ, Jordi, *Memòria de les intervencions arqueològiques al Castellot de Bolvir*, s.l., 2015 (inédito).

OLZINELLES, R. d', 1827

OLZINELLES, Roc d', *Series abbatuum Mon. Ste. Marie Rivipulli usque ad annum 1743*, Arxiu Episcopal de Vic, legajo núm. 2061, [1827?].

OPENSHAW, K., 1985

OPENSHAW, Kathleen M., "The Daniel Cycle in the Roda Bible: An Expression of its Age", *Transactions of the Royal Society of Canada*, series IV, 23 (1985), pp. 157-172.

ORDEIG I MATA, R., 1979

ORDEIG I MATA, Ramon, "Inventari de les Actes de Consagració i dotació de les esglésies catalanes (I) Anys 833-950", *Revista Catalana de Teologia*, IV-1 (1979), pp. 123-165.

ORDEIG I MATA, R., 1980

ORDEIG I MATA, Ramon, "Inventari de les actes de consagració i dotació de les esglésies catalanes II. Anys 952-998", *Revista Catalana de Teologia*, V-1 (1980), pp. 161-162.

ORDEIG I MATA, R., 1983

ORDEIG I MATA, Ramon, "Inventari de les actes de consagració i dotació de les esglésies catalanes III. Anys 1000-1050", *Revista Catalana de Teologia*, VIII-2 (1983), pp. 403-456.

ORDEIG I MATA, R., 1984

ORDEIG I MATA, Ramon, "Inventari de les actes de consagració i dotació de les esglésies catalanes. IV. Anys 1051-1100", *Revista Catalana de Teologia*, IX-1 (1984), pp. 117-182.

ORDEIG I MATA, R., 1988

ORDEIG I MATA, Ramon, "Inventari de les Actes de Consagració i dotació de les esglésies catalanes (V). Anys 1101-1125", *Revista Catalana de Teologia*, XIII-2 (1988), pp. 387-430.

ORDEIG I MATA, R., 1991a

ORDEIG I MATA, Ramon, "Inventari de les actes de consagració i dotació de les esglésies catalanes (VII). Anys 1151-1200", *Revista Catalana de teologia*, XVI/2 (1991), pp. 349-382.

ORDEIG I MATA, R., 1991b

ORDEIG I MATA, Ramon, "Museus, col·leccions i exposicions en el Vic del segle XIX", *Ausa*, 14, 127 (1991), pp. 325-356.

- ORDEIG I MATA, R., 1993-2004
ORDEIG I MATA, R., *Les dotalies de les esglésies de Catalunya: segles IX-XII*, Vic, 1993-2004, 7 tomos.
- ORDEIG I MATA, R., 2001
ORDEIG I MATA, Ramon, "Cel·les monàstiques vinculades a Guifré el Pelós i a la seva obra repobladora (vers 871 - 897)", *Acta historia et archeologia medievalia*, 22 (2001), pp. 89-119.
- ORDEIG I MATA, R., 2004
ORDEIG I MATA, Ramon, "Precisions sobre l'episcopologi de Girona dels segles VIII-X", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, 45 (2004), pp. 471-482.
- ORDEIG I MATA, R., 2009
ORDEIG I MATA, Ramon, *Ató de Vic, mestre de Gerbert d'Orlhac (papa Silvestre II)*, Vic, 2009.
- ORRIOLS I ALSINA, A., 1989
ORRIOLS I ALSINA, Anna, "Sant Joan de Bellcaire. Pintura", en *Catalunya Romànica, VIII*, Barcelona, 1989, pp. 173-174.
- ORRIOLS I ALSINA, A., 1998
ORRIOLS I ALSINA, Anna, "Hagiographie et art roman en Catalogne", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, 29 (1998), pp. 136-141.
- ORRIOLS I ALSINA, A., 2001
ORRIOLS I ALSINA, Anna, "Algunas imágenes del Homiliario de Sant Feliu de Girona y la ilustración literal", en MELERO I MONEO, M. et alii (eds.), *Imágenes y promotores en el arte medieval. Miscelánea en homenaje a Joaquín Yarza Luaces*, Bellaterra, 2001, pp. 167-178.
- ORRIOLS I ALSINA, A., 2004
ORRIOLS I ALSINA, Anna, "Models antics per l'Homiliari de Sant Feliu de Giorna", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XLV (2004), pp. 483-500.
- ORRIOLS I ALSINA, A., 2008a
ORRIOLS I ALSINA, Anna, "Evangelario de Cuixà", en CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel y CAMPS I SÒRIA, Jordi (eds.), *El románico y el Mediterráneo. Cataluña, Toulouse y Pisa, 1120-1180*, Barcelona, 2008, pp. 436-437.
- ORRIOLS I ALSINA, A., 2008b
ORRIOLS I ALSINA, Anna, "Il·lustració de manuscrits a Girona i a Cuixà (segles XI-XII). Interrogants i propostes", en GUARDIA PONS, Milagros y MANCHO SUÁREZ, Carles (eds.), *Les fonts de la pintura romànica*, Barcelona, 2008, pp. 195-218.
- ORRIOLS I ALSINA, A., 2014
ORRIOLS I ALSINA, Anna, "Episcopal Iconography in the Twelfth-Century Tavernoles Altar Frontal", en GRINDER-HANSEN, Poul (ed.), *Image and Altar, 800-1300. Papers for an International Conference in Copenhagen, 24 October-27 October 2007*, Copenhagen, 2014, pp. 121-145 (PNM, Publications from the National Museum Studies in Archeology and History, XX).
- PADILLA I LAPUENTE, J. I., 1984
PADILLA I LAPUENTE, José Ignacio, *Informe preliminar de la campaña de urgencia en la plaza de Sant Feliu de Girona (Gironès)*, Barcelona, 1984 (inédito).
- PADRÓ PARCERISA, J., 1984
PADRÓ PARCERISA, Josep, "Les vies de comunicació romanes al Pirineu Català", *Cinquè col·loqui internacional d'Arqueologia de Puigcerdà*, Puigcerdà, 1984.
- PADROSA GORGOT, I. y PADERN PONSÍ, J., 2007
PADROSA GORGOT, Inés y PADERN PONSÍ, Joan, *Peralada, talaia entre l'Albera i el mar*, Girona, 2007.
- PAGÉS I PARETAS, M., 1993
PAGÉS I PARETAS, Montserrat, "L'aportació de les canòniques regulars a l'art romànic del segle XII a partir de Sant Ruf d'Avinyó", *Cahiers de Saint Michel de Cuxa*, XXIV (1993), pp. 109-114.
- PAGÉS I PARETAS, M., 1997
PAGÉS I PARETAS, Montserrat, "El Conventet de Pedralbes i els capitells de Santa Maria de Besalú", en *I Jornades De Recerca Històrica De Les Corts. Ponències i comunicacions*, Barcelona, 1997, pp. 101-107.
- PAGÉS I PARETAS, M., 1999
PAGÉS I PARETAS, Montserrat, "Frontale dell'altare di Farrera", en *Baglioni del Medioevo. Arte romanica e gotica dal Museo Nacional d'Art de Catalunya*, Milano, 1999, p. 78.
- PAGÉS I PARETAS, M., 2005
PAGÉS I PARETAS, Montserrat, *Sobre pintura romànica catalana*, Barcelona, 2005.
- PAGÉS I PARETAS, M., 2008
PAGÉS I PARETAS, Montserrat, "Les pintures romàniques de Santa Maria de Cervià, en relació amb els senyors de Cervià i la pintura d'Aquitània", *D'Art*, 6-7 (2008), pp. 39-62.
- PAGÉS I PARETAS, M., 2009
PAGÉS I PARETAS, Montserrat, *Sobre pintura romànica catalana: noves aportacions*, Barcelona, 2009.

PAGÈS I PARETAS, M., 2010
PAGÈS I PARETAS, Montserrat, "La Representació dels profetes en la pintura romànica catalana", *Miscel·lània litúrgica catalana*, 18 (2010), pp. 39-69.

PAGÈS I PARETAS, M., 2011
PAGÈS I PARETAS, Montserrat, "Les origines de la statue de la Vierge à l'Enfant romane", en *Romanes et Gothiques, Vierges à l'Enfant restaurées des Pyrénées-Orientales*, Milán, 2011.

PAGÈS I PARETAS, M., 2013a
PAGÈS I PARETAS, Montserrat, "La pintura mural romànica de Catalunya, avui", *Catalan Historical Review*, 6 (2013), pp. 157-167.

PAGÈS I PARETAS, M., 2013b
PAGÈS I PARETAS, Montserrat, "Les pintures murals romàniques de Sant Martí Sescorts", *Miscel·lània Litúrgica Catalana*, 21 (2013), pp. 81-113.

PAGÈS I PONS, J., 1980
PAGÈS I PONS, Joan, "La parròquia de Sant Miquel de la Cot, en el transcurs del temps", *Annals del Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i comarca* (1979), Olot, 1980, pp. 193-237.

PAGÈS I PONS, J., 1984
PAGÈS I PONS, Joan, *Les Preses i el monestir de Sant Benet de Bages, II*, Olot, 1984..

PAGÈS I PONS, J., 1987a
PAGÈS I PONS, Joan, "Les esglésies i parròquies de la Vall de Bianya", en *Jornada d'Estudis sobre les terres de Bianya, Olot, 1987*, pp. 82-103.

PAGÈS I PONS, J., 1987b
PAGÈS I PONS, Joan, *Els senyorius alodials en el vescomtat de Bas a la baixa edat mitjana*, Girona, 1987, 2 tomos.

PAGÈS I PONS, J., 1988
PAGÈS I PONS, Joan, "Els delmes a l'Alta Garrotxa, durant la Baixa Edat Mitjana", en *VI Assemblea d'Estudis del Comtat de Besalú*, Olot, 1988, pp. 205-244.

PAGÈS I PONS, J., 2001
PAGÈS I PONS, Joan, *Aproximació a la història de la Vall de Bianya*, Girona, 2001, 5 tomos.

PAGÈS I PONS, J., 2003
PALAHÍ I GRIMAL, Lluís, *Gasificació sector de Sobreports i Sant Feliu*, Girona, 2003 (memoria inédita).

PALAHÍ I GRIMAL, L., 2008-2009
PALAHÍ I GRIMAL, Lluís, *Santa Maria de Bell-lloc. Memòria d'excavacions*, Girona, 2008-2009.

PALAHÍ I GRIMAL, L., 2010
PALAHÍ I GRIMAL, Lluís, "Santa Maria de Bell-Lloc (Santa Cristina d'Aro)", en *Desenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona, Arbúcies*, 2010, pp. 329-339.

PALAHÍ I GRIMAL, L. y VIVÓ I CODINA, D., 1995
PALAHÍ GRIMAL, Lluís y VIVÓ CODINA, David, "Excavacions al claustre de l'antic monestir de Sant Pere a Besalú", en *Amics de Besalú. VIII Assemblea d'Estudis sobre el seu Comtat*, Olot, 1995, pp. 69-81.

PALAHÍ I GRIMAL, L. y VIVÓ I CODINA, D., 2004
PALAHÍ I GRIMAL, Lluís, VIVÓ I CODINA, David, "Gasificació sector de Sobreports i Sant Feliu (Girona)", *Setenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona, la Bisbal d'Empordà*, 2004, pp. 361-363.

PALAHÍ I GRIMAL, L. et alii, 2000
PALAHÍ I GRIMAL, Lluís et alii, "Sondejos a la plaça de Sant Feliu de Girona", en *Cinquenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Olot, 2000, pp. 239-241.

PALAZZO, E., 2014
PALAZZO, Eric, *L'invention chrétienne des cinq sens dans la liturgie et l'art au Moyen Âge*, París, 2014.

PALLISSER I CAMPS, G., 1730
PALLISSER I CAMPS, Gregori, *Llibre dels racionaris de la vila i castell de Llers*, Llers, 1730 (manuscrito desaparecido, conservado en copia mecanografiada de 1920, inédito).

PALMADA AUGUET, G. et alii, 2005
PALMADA AUGUET, Guerau et alii, *El Patrimoni del Pla de l'Estany*, Girona, 2005.

PALOL I SALELLAS, P., 1946
PALOL I SALELLAS, Pere, "Una lápida medieval de Santa María de Roses", *Analecta sacra tarraconensis*, XIX (1946), pp. 273-278.

PALOL I SALELLAS, P., 1946
PALOL I SALELLAS, Pere, "Rosas de la Antigüedad a la Edad Media", *Revista de Girona*, XI (1965), pp. 23-33.

PALOL I SALELLAS, P., 1955
PALOL SALELLAS, Pere de, Gerona, Barcelona, 1953 (Guías artísticas de España).

PALOL I SALELLAS, P., 1955
PALOL SALELLAS, Pere de, *Gerona monumental*, Madrid, 1955.

PALOL I SALELLAS, P., 1990
PALOL I SALELLAS, Pere de, "La tradició clàssica en el nostre romànic: la taula d'altar de la catedral de Girona", en *L'Autonomista. Suplement literari*, Girona, 1990, pp. 26-27.

PALOL I SALELLAS, P. de y HIRMER, M., 1967.
PALOL I SALELLAS, Pere de y HIRMER, Max, *L'art en Espagne du royaume wisigoth à la fin de l'époque romane*, París, 1967.

PANIAGUA SOTO, J. R., 1978
PANIAGUA SOTO, José Ramón, *Vocabulario básico de arquitectura*, Madrid, 1978 (2009).

PANICO, C., 1985-1986
PANICO, Carmen, *Il chiostro de Gerona*, Nápoles, 1986-1986 (Università degli Studi di Napoli, *tesi di laurea*).

PAPELL, A., 1930.
PAPELL, Antoni, *Sant Père de Roda*, Figueres, 1930.

PARTEARROYO, C
PARTEARROYO, Cristina, "Telas, alfombras y tapices", en *Historia de las artes aplicadas e industriales en España*, Madrid, 1982.

PARASSOLS I PI, P., 1859
PARASSOLS I PI, Pau, *San Juan de las Abadesas y su mayor gloria el Santísimo misterio*, Vic, 1859.

PARASSOLS I PI, P., 1865
PARASSOLS I PI, Pau, *Nuestra Señora del Remey en Greixenturri: Noticia histórica*, Vic, 1865.

PARASSOLS I PI, P., 1899
PARASSOLS I PI, Pau, "San Juan de las Abadesas", *El Museo Universal*, 9 (04/03/1899), pp. 67-68; 10 (18/03/1899), pp. 75-76

PASCUAL, J., 1965
PASCUAL, Julià, "Història de Cavallera", *Hoja Parroquial* (1965), pp. 1-5.

PASCUAL, J., 1985
PASCUAL, Julià, *Història de Camprodon i dels pobles dels entornos*, Barcelona, 1985.

PEDRET I RODÉS, J. y SANTAMARIA I TIRRI, P., 2006
PEDRET I RODÉS, Josep y SANTAMARIA I TIRRI, Paula, "Assaig mitjançant georadar per la detecció de les restes de l'antiga vil·la romana del Collet de Sant Antoni (Calonge)", en *Vuitenes Jornades d'Arqueologia de les comarques de Girona*, Girona, 2006, I, pp. 307-309.

PEIDRÓ I RAMI, E., 2000
PEIDRÓ I RAMI, Eliseu, *Arquitectura romànica i religiosa de la Selva*, Barcelona, 2000 (1997).

PEIG GINABREDA, C., 1999
PEIG GINABREDA, Concepció, "Santa Maria de Ripoll: l'acta de consagració de l'any 977 i el problema dels *Tituli*. Aproximació a una nova lectura arquitectònica", en *Actes del Congrés Internacional Gerbert d'Orlhac*, Vic, 1999, pp. 839-860.

PEIG GINABREDA, C., 2013
PEIG GINABREDA, Concepció, "L'espai arquitectònic i la seva funció: les portes del Monestir de Santa Maria de Ripoll i la seva funció funerària als segles IX-XII", *Annals del Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès*, 2011-2012 (2013), II (cd), CD 9, pp. 1-53.

PEIG GINEBREDA, C., LLACOSTERA FERNÁNDEZ, A. y PLADEVALL I FONT, A., 2015
PEIG GINEBREDA, Concepció, LLACOSTERA FERNÁNDEZ, Antoni y PLADEVALL I FONT, Antoni, *Santa María de Ripoll al segle XIX. El procés d'una transformació*, Ripoll, 2015.

PÈLACH I ROJALS, J., 1992
PÈLACH I ROJALS, Joan, "Santa Maria de Besalú. Aproximació històrica", *Amics de Besalú, VII Assemblea d'Estudis sobre el seu Comtat*, Olot, 1992, II, pp. 135-150.

PÈLACH I ROJALS, J., 1996
PÈLACH I ROJALS, Joan, "A l'entorn de l'efímer bisbat de Besalú", en *Amics de Besalú, VIII Assemblea d'Estudis sobre el seu Comtat*, Olot, 1996, pp. 251-274.

PELLA I FORGAS, J., 1883
PELLA I FORGAS, José, *Historia del Ampurdán. Estudio de la civilización en las comarcas del noreste de Cataluña*, Barcelona, 1883.

PELLICER PAGÉS, J. M., 1873
PELLICER PAGÉS, José María, *El Monasterio de Ripoll. Memoria descriptiva de este celebre Monasterio en sus relaciones con la Religión, las ciencias y el Arte*, Girona 1873.

PELLICER PAGÉS, J. M., 1875
PELLICER PAGÉS, José María, *Breve reseña del resultado de la visita al real Monasterio de Santa María de Ripoll*, Girona 1875.

PELLICER PAGÉS, J. M., 1878
PELLICER PAGÉS, José María, *Santa María del Monasterio de Ripoll. Nobilísimo origen de este real santuario, sus glorias durante mil años y su oportuna, conveniente y fácil restauración*, Girona 1878.

PELLICER PAGÉS, J. M., 1888
PELLICER PAGÉS, José María, *Santa María del Monasterio de Ripoll. Nobilísimo origen y gloriosos recuerdos de este celebre santuario hasta el milenario de su primera dedicación*, Mataró, 1888.

PERA I MIRÓ, I., 1996
PERA I MIRÓ, Immaculada, *Documentació tècnica dels treballs de conservació-restauració realitzats al monestir de Sant Pere de Rodes en les pintures murals situades en l'església i galilea, en el claustre inferior, i en la girola i capella superior*, Girona, 1996 (informe inédito depositado en el Servicio de Patrimonio del Departamento de Cultura de la Generalitat de Catalunya).

PÉREZ-BASTARDAS, A., 1986
PÉREZ-BASTARDAS, Alfred, *Bolvir*, Barcelona, 1986.

PÉREZ-BASTARDAS, A., 2012a
PÉREZ-BASTARDAS, Alfred, "El frontal romànic de Santa Cecília de Bolvir", *Querol*, 9 (2012).

PÉREZ-BASTARDAS, A., 2012b
PÉREZ-BASTARDAS, Alfred, "Els frontals d'altar romànics de Cerdanya", *KER, Revista del Grup de Recerca de Cerdanya*, 5 (2012).

PÉREZ-BASTARDAS, A., 2012c
PÉREZ-BASTARDAS, Alfred, "La majestat de Cerdanya i les altres", *Querol*, 8 (2012).

PÉREZ BUENO, L., 1942
PÉREZ BUENO, Luis, *Hierros artísticos españoles de los siglos XII-XVIII*, IV, Barcelona, 1942.

PÉREZ PENA, L., en prensa
PÉREZ PENA, Laia, "El Paño de las Brujas: nuevas vías de investigación", *Anales de Historia del Arte*, en prensa.

PÉREZ POZA, R., 1996
PÉREZ POZA, Raül, "Sant Pere de Rodes: un capbreu de l'any 1419", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 29 (1996), pp. 99-157.

PÉREZ POZA, R., 2000
PÉREZ POZA, Raül, "La relació de Sant Pere de Rodes amb l'aristocràcia laica als segles IX-XI", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 33 (2000), pp. 55-95.

PI I TRAMUNT, D., 1985
PI I TRAMUNT, Daniel, *Santuaris muntanyencs del Ripollès*, Barcelona, 1985.

PIBERNAT LÓPEZ, A., 2004
PIBERNAT LÓPEZ, Albert, "Sant Quirze de Colera. Límits territorials", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 37 (2004), pp. 85-95.

PIBERNAT LÓPEZ, A., 2010
PIBERNAT LÓPEZ, Albert, "Primera acta de consagració de l'església del monestir de Sant Quirze de Colera (935)", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 41 (2010), pp. 277-294.

PIFERRER I FÀBREGAS, P., 1839
PIFERRER I FÀBREGAS, Pau, *Recuerdos y bellezas de España: Barcelona, Gerona, Tarragona y Lérida*, Barcelona, 1839.

PIJOÁN I SOTERAS, J., 1911-1912a
PIJOAN I Soteras, Josep, "Les miniatures de l'Octateuch a les Bíblies romàniques catalanes", *Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans*, 4 (1911-1912), pp. 473-507.

PIJOÁN I SOTERAS, J., 1911-1912b
PIJOAN I Soteras, Josep, "Noves adquisicions del Museu de Barcelona III. El frontal de Planés", *Ilustració Catalana*, IV (1911-1912), p. 132.

PIJOÁN I SOTERAS, J., 1915
PIJOAN, Josep, "El monasterio de San Pedro de Roda y la cultura española del siglo X", *Hojas selectas*, año XIV, 161 (1915), pp. 417-424.

PIJOÁN I SOTERAS, J., 1949
PIJOAN I SOTERAS, Josep, *El arte románico, siglos XI Y XII*, Madrid, 1949 (col. Summa Artis, IX).

PIJOÁN I SOTERAS, J. y GUDIOL RICART, J., 1948
PIJOÁN I SOTERAS, Josep y GUDIOL RICART, José, *Les pintures murals romàniques de Catalunya*, Barcelona, 1948 (col. Monumenta Cataloniaie, VI).

PIÑERO I COSTA, M. D., BOFARULL I GALLOFRÉ, B. y GARRIGA I TERRIDAS, P., 1983
PIÑERO I COSTA, Miquel Dídac, BOFARULL I GALLOFRÉ, Benjamí y GARRIGA I TERRIDAS, Pere, "Introducció a l'Estudi del mapa arqueològic del terme d'Albons", *Estudis del Baix Empordà*, 2 (1983), pp. 29-40.

PLA I CARGOL, J., 1946
PLA I CARGOL, Joaquim, *Gerona Arqueológica y Monumental*, 1946 (1943).

PLA I CARGOL, J., 1951
PLA I CARGOL, Joaquim, *Plazas fuertes y castillos en tierras gerundenses*, Girona, 1951.

PLA I CARGOL, J., 1966
PLA I CARGOL, Joaquim, *La província de Gerona*, Girona, 1966.

PLA I CARGOL, J., 1973
PLA I CARGOL, Joaquim, "Lo que pudo ser el edificio de la Fontana de Oro", *Revista de Girona*, 65 (1973), pp. 255-259.

PLA I CASADEVALL, J., 1973
PLA I CASADEVALL, Josep, "Els gironins i la Fontana d'Or", *Revista de Girona*, 65 (1973), pp. 17-20.

PLA I GISBERT, A., 2004
PLA I GISBERT, Albert, *Pla director del monestir de Sant Feliu de Guíxols*, Barcelona, 2004.

PLADEVALL I FONT, A., 1955-1957
PLADEVALL I FONT, Antoni, "Parroquia de san Martín de Viladrau", *Ausa*, II (1955-1957), pp. 11-17.

PLADEVALL I FONT, A., 1960a
PLADEVALL I FONT, Antoni, "Les Guilleries: síntesis histórica y evolución demográfica", *Ausa*, 3, 31 (1960), pp. 329-345.

PLADEVALL I FONT, A., 1960b
PLADEVALL I FONT, Antoni, *Mil anys de la parròquia de Sant Hilari de Vidrà*, Barcelona, 1960.

PLADEVALL I FONT, A., 1961-1963
PLADEVALL I FONT, Antoni, "El monasterio de Sant Llorenç del Munt", *Ausa*, 4, 37-39 (1961-1963), pp. 95-106, 131-137, 168-176.

PLADEVALL I FONT, A., 1968
PLADEVALL I FONT, Antoni, *Els Monestirs Catalans*, Barcelona, 1968 (1974).

PLADEVALL I FONT, A., 1969
PLADEVALL I FONT, Antoni, *Sant Miquel d'Espinella*, Barcelona, 1969 (col. Santa Eulàlia)

PLADEVALL I FONT, A., 1970
PLADEVALL I FONT, Antoni, *Rodalía i consueta de la parròquia de Sant Martí de Viladrau*, Barcelona, 1970.

PLADEVALL I FONT, A., 1971-1972
PLADEVALL I FONT, Antoni, "Dues llistes de parròquies del bisbat de Vic del segle XII", *Boletín arqueológico*, IV, 113-120 (1971-1972), pp. 283-304.

PLADEVALL I FONT, A., 1973
PLADEVALL I FONT, Antoni, "Sant Jaume del Barretó, a Llaers", *Full Diocesà [Vic]*, 3268, (1973).

PLADEVALL I FONT, A., 1973
PLADEVALL I FONT, Antoni, "Santa Magdalena de Parella", *Full Diocesà [Vic]*, 3334 (1975), p. 7.

PLADEVALL I FONT, A., 1974
PLADEVALL I FONT, Antoni, *El santuari de la mare de Déu del Coll*, Granollers, 1974.

PLADEVALL I FONT, A., 1975a
PLADEVALL I FONT, Antoni, Antoni, "Sant Bartomeu de Covildases", *Full diocesà. Tarragona-Vic-Solsona*, 3350 (30/6/1975).

PLADEVALL I FONT, A., 1975b
PLADEVALL I FONT, Antoni, "Santa Margarida de Cabagès", *Full diocesà. Tarragona-Vic-Solsona*, 3340 (20/4/1975).

PLADEVALL I FONT, A., 1976
PLADEVALL I FONT, Antoni, "Sant Miquel d'Espinella" *Full Diocesà [Vic]*, (02/03/1976)

PLADEVALL I FONT, A., 1978
PLADEVALL I FONT, Antoni, "Notícies històriques d'Espinelves", *Ausa*, 8, 87-88 (1978), pp. 225-237.

PLADEVALL I FONT, A., 1981
PLADEVALL I FONT, Antoni, *Toses*, Barcelona, 1981, p. 402-403 (Gran Geografía comarcal de Catalunya, I).

PLADEVALL I FONT, A., 1986a
PLADEVALL I FONT, Antoni, *Girona Ciutat. El nostre patrimoni*, Girona, 1986.

PLADEVALL I FONT, A., 1986b
PLADEVALL I FONT, Antoni, "La llegenda i la història sobre els orígens del monestir", *Lambard*, II (1986), pp. 19-30.

- PLADEVALL I FONT, A., 1987
PLADEVALL I FONT, Antoni, "Sant Pere Desplà. Un racó interessant de les Guilleries-Montseny", en *Monografies del Montseny*, 2, Girona, 1987, pp. 189-198.
- PLADEVALL I FONT, A., 1989a
PLADEVALL I FONT, Antoni, "Un lot vigatà de documents sobre Sant Pere de Rodes", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 22 (1989), pp. 242-257.
- PLADEVALL I FONT, A., 1989b
PLADEVALL I FONT, Antoni, "Sant Pere de Rodes, un monestir enigmàtic", *Espais*, 18 (1989), pp. 36-40.
- PLADEVALL I FONT, A., 1993
PLADEVALL I FONT, Antoni, "El poblament i la propietat de la terra als antics termes de Sant Hilari Sacalm i de la Vall d'Osor (s. X)", *Quaderns de la Selva*, 6 (1993), pp. 49-78.
- PLADEVALL I FONT, A., 1995
PLADEVALL I FONT, Antoni, "El monestir de Sant Joan de les Abadesses", en *Art i cultura als monestirs del Ripollès*, Barcelona, 1995, pp. 45-60.
- PLADEVALL I FONT, A., 2000a
PLADEVALL I FONT, Antoni, "Les canòniques agustinianes a Catalunya durant el segle XI", *Lambard*, XII (2000), pp. 83-92.
- PLADEVALL I FONT, A., 2000b
PLADEVALL I FONT, Antoni, *La comtessa de Barcelona, Ermessenda de Carcassona, i la seva contribució als inicis de l'art romànic*, Barcelona, 2000.
- PLADEVALL I FONT, A., 2000c
PLADEVALL I FONT, Antoni, "El moviment canonical a l'Església del segle XI", en *La transformació de la frontera al segle XI (IV Fòrum d'Arqueologia i Història de Guissona)*, Lleida, 2000, pp. 169-183.
- PLADEVALL I FONT, A., 2001
PLADEVALL I FONT, Antoni, "Prim [o Primus], Felicià, Concordi, Evidi, Marí i Patró", en *Diccionari d'història eclesiàstica de Catalunya*, III, Barcelona, 2001, p. 149.
- PLADEVALL I FONT, A y OLAVARRIETA I SANTAFÉ, J., 1989
PLADEVALL I FONT, Antoni y OLAVARRIETA I SANTAFÉ, Jordi, *El Nostre Patrimoni, La Selva*, Girona, 1989.
- PLANAS I FONT, M. y GORBS, C. B., 2010
PLANAS I FONT, Meritxell y GORBS, Carles B., *Els templers a les comarques Gironines*, Aiguaviva-Girona, 2010.
- PLANAS I MARCÉ, S., 2007
PLANAS I MARCÉ, Sílvia, "La memòria del Call: Història de la Girona Jueva", en *La Comunitat Jueva a la Girona Medieval. Conferències Girona a l'Abast XII*, Girona, 2007, pp. 127-183.
- POCH GARDELLA, C., 2012
POCH GARDELLA, Clara, *El monestir de Sant Quirze de Colera. Un cas singular abans del romànic*, Barcelona, 2102, 2 tomos (Universitat de Barcelona, trabajo de final de máster, inédito).
- POCH GARDELLA, C., 2014
POCH GARDELLA, Clara, "La cripta de Sant Pere de Rodes: culte, filiations formals i datació", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 45 (2014), pp. 327-353.
- POISSON, O., 1993
POISSON, Olivier, "La galerie sud du cloître d'Elna et la fin de l'école romane roussillonnaise", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa, Prades-Codalet*, XXIV (1993), pp. 103-107.
- PONS I GURI, J. M., 1966
PONS I GURI, Josep Maria, "El milenario de Lloret", *Circular del Archivo Histórico y Museo Fidel Fita*, 22 (06/966), pp. 49-54.
- PONS I GURI, J. M., 1964-1965
PONS I GURI, Josep Maria, "Nomenclátores de la diócesis gerundense en el siglo XIV", *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, 17 (1964-1965), p. 5-78.
- PONS I GURI, J. M. y PALOU I MIQUEL, H., 2002
PONS I GURI, Josep Maria y PALOU I MIQUEL, Hug, *Un cartoral de la canònica agustiniana de Santa Maria del castell de Besalú (segles X-XV)*, Barcelona, 2002.
- PONSICH, P., 1982
PONSICH, Pierre, "Les tables d'autel à lobes de la province ecclésiastique de Narbonne (Xe-Xle siècles) et l'avènement de la sculpture monumentale en Roussillon", *Les Cahiers de Saint-Michel-de-Cuxa*, XIII (1982), pp. 7-45.
- PONSICH, P., 2000
PONSICH, Pierre, "Roussillonnais, cerdans et catalans du haut moyenâge sur les routes des grands pelerinages", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, 31 (2000), pp. 85-95.
- PORTER, A. K., 1923
PORTER, Arthur Kingsley, *Romanesque Sculpture of the Pilgrimage Roads, vol I*, Boston, 1923.

PORTER, A. K., 1924-1925
PORTER, Arthur Kingsley, "Spain or Toulouse? And other questions", *The Art Bulletin*, VII (1924-1925), pp. 1-25.

PORTER, A. K., 1928
PORTER, Arthur Kingsley, *Spanish Romanesque Sculpture, II*, Barcelona, 1928.

POST, C. R., 1930-1966
POST, Chandler Rathfon, *A History of Spanish Painting*, Cambridge, 1930-1966 (1970-1976), 14 tomos.

POUS I PORTA, J. y SOLÉ I SABATÉ, J., 1988
POUS I PORTA, Joan y SOLÉ I SABATÉ, Josep Maria, *Anarquia i república a la Cerdanya (1936-1939). "El cojo de Málaga" i els fets de Bellver*, Barcelona, 1988.

POZO, M. del 2004
POZO, Montserrat del, "Les pedres de Santa Maria de Besalú al Conventet de Pedralbes", *La Comarca d'Olot*, 1278 (30/12/2004), pp. 23-27.

PRAT I TORRENT, L., 1991
PRAT I TORRENT, Lluís, "El priorat agustinià de Santa Maria de Lladó i els seus priors", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 24 (1991), pp. 207-226.

PRATS PIJOAN, J. de D., 2007
PRATS PIJOAN, Joan de Déu, *Llegendes de Barcelona*, Barcelona, 2007.

PRUENCA I BAYONA, E., 1995
PRUENCA I BAYONA, Esteve, *Diplomatari de Santa Maria d'Amer*, Barcelona, 1995.

PUIG, A., 1982
PUIG, A., *Monestir de Santa Maria de Ripoll*, Barcelona, 1982 (Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya).

PUIG I ALEU, I., 2006
PUIG I ALEU, Imma, *Una visita pastoral al Baix Empordà als anys 1420-1423*, Barcelona, 2006.

PUIG I CADAFALCH, J., 1913-1914
PUIG I CADAFALCH, Josep, "Els Banys de Girona i la Influència moresca a Catalunya", *Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans* (1913-1914).

PUIG I CADAFALCH, J., 1914
PUIG I CADAFALCH, Josep, "Un cas interessant d'influence française en Catalogne. Sant Joan de les Abadesses", *Revue de l'art chrétien*, LXIV-1 (1914), pp. 17-27.

PUIG I CADAFALCH, J., 1915-1920,
PUIG I CADAFALCH, Josep, "Noves pintures murals", *Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans*, VI (1915-1929), pp. 770-774.

PUIG I CADAFALCH, J., 1927-1931
PUIG I CADAFALCH, Josep, "Reixa de Cruïlles", *Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans*, VIII (1927-1931), p. 175.

PUIG I CADAFALCH, J., 1930
PUIG I CADAFALCH, Josep, *La geografia i els orígens del primer art romànic*, Barcelona, 1930.

PUIG I CADAFALCH, J., 1936
PUIG I CADAFALCH, Josep, *Els Banys de Girona. Guia descriptiva*, Barcelona, 1936.

PUIG I CADAFALCH, J., 1949-1954
PUIG I CADAFALCH, Josep, *L'escultura romànica a Catalunya*, Barcelona, 1949-1954, 3 tomos.

PUIG I CADAFALCH, J., 1957
PUIG I CADAFALCH, Josep, "L'escultura monumental. L'art romànic", *L'art català, I*, Barcelona, 1957.

PUIG I CADAFALCH, J., FALGUERA, A. de y GODAY, J., 1909-1918
PUIG I CADAFALCH, Josep, FALGUERA, Antoni de y GODAY, Josep, *L'arquitectura romànica a Catalunya*, Barcelona, 1909-1918, 3 tomos en 4 volúmenes (eds. facsímil: 1983, 2001).

PUIG I GRIESSENBERGER, A. M., 1996
PUIG I GRIESSENBERGER, Anna Maria, "La villa Castilione en el territorio Petralatense. La seva topografia urbana i el castell de Castelló", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 29 (1996), pp. 47-77.

PUIG I GRIESSENBERGER, A. M., 2006
PUIG I GRIESSENBERGER, Anna Maria, "Intervenció al castell-palau de l'abat de Vila-sacra (Alt Empordà)", *VIII Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Girona, 2006, II, pp. 503-505.

PUIG I GRIESSENBERGER, A. M., 2008
PUIG I GRIESSENBERGER, Anna Maria, "Segona fase dels treballs de consolidació al castell-palau de l'abat de Vila-sacra (Alt Empordà)", *IX Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Girona, 2008, II, pp. 383-386.

PUIG GRIESSENBERG, A. M. y MATARÓ I PLAELASALA, M., 2012
PUIG GRIESSENBERG, Anna María y MATARÓ I PLAELASALA, Montserrat, "La cel·la abans del monestir: Sant Pere de Rodes als segles VIII i IX", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 43 (2012), pp. 21-38.

- PUIG I GRISSENBURGER, A. M. *et alii*, 1994
PUIG I GRISSENBURGER, A. M. *et alii*, "Els recintes emmurallats de la vila medieval de Roses", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 27 (1994), pp. 19-41.
- PUIG I GRISSENBURGER, A. M. *et alii*, 1995
PUIG I GRISSENBURGER, Anna Maria *et alii*, "L'evolució urbana a l'antic solar de la vila medieval de Roses (dels segles V al XVII)", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 28 (1995), pp. 43-69.
- PUIG I OLIVER, J. M. y CLARA I RASPLANDIS, J., 1976
PUIG I OLIVER, Josep Maria y CLARA I RASPLANDIS, Josep, *Bescanó, notes històriques*, Bescanó-Girona, 1976.
- PUIG I OLIVER, J. de y MARQUÈS I PLANAGUMÀ, J. M., 2007
PUIG I OLIVER, Jaume de y MARQUÈS I PLANAGUMÀ, Josep Maria, *Lletres del Bisbe de Girona. Segle XVI*, I, Girona-Barcelona, 2007.
- PUIGARNAU, A., 2003
PUIGARNAU, Alfons, "El rastre del neoplatonisme al romànic català. L'ideal de bellesa", *Butlletí del MNAC*, 7 (2003), pp. 15-23.
- PUIGDEMONT, J., s.d.
PUIGDEMONT, J., *El monestir de Sant Esteve de Banyoles a la llum de les noves troballes*, s.l., s.d (trabajo inédito)
- PUIGDEMONT I OLIVERAS, J., 2002
PUIGDEMONT I OLIVERAS, Josep, "L'acta de consagració de l'església del monestir de Santa Maria d'Amer", *Quaderns de la Selva*, 14 (2002), pp. 111-120.
- PUIGDEVALL I DIUMÉ, N., 1970
PUIGDEVALL I DIUMÉ, Narcís, "La rodalia de Sant Aniol d'Aguja segons el document de l'any 872", en *III Assemblea d'estudis sobre el comtat de Besalú*, Olot, 1970, pp. 337-356.
- PUIGDEVALL I DIUMÉ, N., 1974.
PUIGDEVALL I DIUMÉ, Narcís, "Beget i Miquel Oliva", *Revista de Girona*, 69 (1974), p. 34.
- PUIGDEVALL I DIUMÉ, N., 1982
PUIGDEVALL I DIUMÉ, Narcís, "Un document important", *Drecera, Butlletí de la Colla excursionista Cassanenca*, 1 (1982), p. 5; 3 (1982), p. 4; 9 (1982) p. 11.
- PUIGDEVALL I DIUMÉ, N., 1984-1985
PUIGDEVALL I DIUMÉ, Narcís, "Els documents sobre la Garrotxa dels segles IX i X", en *Annals del Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca*, (1984-1985), II, pp. 77-90.
- PUIGDEVALL I DIUMÉ, N., 1992
PUIGDEVALL, Narcís, *Història de la comunitat cistercenca de Cadins (1169-1992)*, Girona, 1992.
- PUIGDEVALL I DIUMÉ, N., 1998
PUIGDEVALL I DIUMÉ, Narcís, "La majestat i el 'Sant Cristo Gros' de Les Planes d'Hostoles", *Revista de Girona*, XLIV, 188 (1998), pp. 48-51.
- PUIGGARÍ, J., 1866
PUIGGARÍ, Josep, "San Juan de las Abadesas", *El Museo Universal*, 15 (15/04/1866), p. 115.
- PUIGGARÍ, J., 1888
PUIGGARÍ, Josep, *Álbum de la Sección Arqueológica de la Exposición Universal de Barcelona*, Barcelona, 1888.
- PUJADES, J., 1829-1832
PUJADES, Jeroni, *Crónica Universal del principado de Cataluña*, Barcelona, 1829-1832 [1609], 8 tomos.
- PUJOL I BADIA, R., 1985
PUJOL I BADIA, Rafael, "Els centres històrics o la rehabilitació de l'arquitectura anònima. El cas de Beget i la intervenció en pobles petits", *Revista de Girona*, 111 (1985), pp. 122-128.
- PUJOL I CAMPS, C. y ALSIUS I TORRENT, P., 1883
PUJOL I CAMPS, Celestí y ALSIUS I TORRENT, Pere, *Nomenclátor geográfico-histórico de la provincia de Gerona*, 1883.
- PUJOL I CANELLES, M., 1993
PUJOL I CANELLES, Miquel, "Sant Pere de Rodes. Un projecte de restauració del monestir a la segona meitat del segle XIV", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 26 (1993), pp. 117-156.
- PUJOL I CANELLES, M., 2010
PUJOL I CANELLES, Miquel, "Trasllat de la comunitat del monestir de Sant Pere de Rodes al castell de Vila-Sacra", en FIGUERAS, Narcís y VILA, Pep (eds.), *Miscel·lània en honor de Josep Maria Marquès*, Barcelona, 2010, pp. 327-335.
- PUJOL MAURI, J., 2003
PUJOL MAURI, Jordi, *Viatge fotogràfic pel romànic d'Osona*, Vic, 2003.
- PUJOL I TUBAU, P., 1917
PUJOL I TUBAU, Pere, "L'acta de consagració i dotació de la catedral d'Urgell, de l'any 819 o 839", *Estudis Romànics*, II (1917), pp. 92-115.

- PUNSETI, D. y RANESI, R., 2010
PUNSETI, D. y RANESI, R., *Sant Miquel de Cruïlles. Restauració de les pintures romanicogòtiques*, s.l., 2010.
- PUJADES, J., 1829-1831
PUJADES, Jeroni, *Crónica Universal del Principado de Cataluña escrita a principios del siglo XVII*, Barcelona, 1829-1831 [1609].
- PUJOL I CANELLES, M., 2010
PUJOL I CANELLES, Miquel, "Trasllat de la comunitat del monestir de Sant Pere de Rodes al castell de Vila-sacra", en *Mis cel-lània en honor a Josep Maria Marquès*, Girona, 2010, pp. 327-335.
- PUJOL I HAMELINK, M., 1997
PUJOL I HAMELINK, Marcel, *La vila de Roses (segles XIV-XVI): aproximació a l'urbanisme, la societat i l'economia a partir dels capbreus del monestir de Santa Maria de Roses (1304-1565)*, Figueres, 1997.
- PUMAROLA, J., 1967
PUMAROLA, Jaume, "El castillo de Cartellà", *Revista de Gerona*, XIII, 40 (1967).
- QUILES I ROCA, M. y ROVIRA I PONS, P., 2010
QUILES I ROCA, Marga y ROVIRA I PONS, Pere, "L'anàlisi i la conservació de la imatge de la Verge de la Fossa d'Ullà", *Estudis del Baix Empordà*, 29 (2010), pp. 23-40.
- QUINTANA, A., 1987
QUINTANA, Augusto, *La documentación pontificia de Inocencio IV (1243-1254)*, Roma, 1987.
- QUINTAVALLE, A. C., 2008
QUINTAVALLE, Arturo Carlo, "La narración contra la herejía. La escultura en occidente desde 1120-1130 hasta fin de siglo", en CASTIÑERAS GONZÁLEZ, Manuel y CAMPS I SÒRIA, Jordi (eds.), *El románico y el Mediterráneo. Cataluña, Toulouse y Pisa, 1120-1180*, Barcelona, 2008, pp. 57-67.
- RÀFOLS I FONTANALS, J. F., 1931
RÀFOLS I FONTANALS, Josep Francesc, "Fragments d'un enteixinat de Peratallada", *Butlletí dels museus d'art de Barcelona*, I-2 (1931), pp. 46-51.
- RAGUER I FOSSAS, T., 1925a
RAGUER I FOSSAS, Tomàs, "Les cases de pagès de la Parròquia de Ripoll, II", *Scriptorium*, III, XXXI (1925), pp. 5-6.
- RAGUER I FOSSAS, T., 1925b
RAGUER I FOSSAS, Tomàs, "Notes d'Arxiu: Inventari dels joells e presentals y bens quis troben en la capella de la verge maria del callar (segle XVI)", *Scriptorium*, III, XXVIII (1925), pp. 4-6.
- RAGUER I FOSSAS, T., 1925b
RAGUER I FOSSAS, Tomàs, "Notes d'Arxiu: El gremi dels Peraires", *Scriptorium*, IV, XLV (1926), pp. 4-5.
- RAHOLA I LLORENS, C., 1925
RAHOLA I LLORENS, Carles, "Els 'banys' àrabs de Girona", *Revista de Catalunya*, III (1925), pp. 272-275.
- RAHOLA I LLORENS, C., 1929a
RAHOLA I LLORENS, Carles, *La ciutat de Girona, II*, Barcelona, 1929.
- RAHOLA I LLORENS, C., 1929b
RAHOLA I LLORENS, Carles, *El jueus a Catalunya*, Barcelona, 1929.
- RAHOLA I LLORENS, C., 2000
RAHOLA I LLORENS, Carles, *La ciutat de Girona*, 2000 (1929), 2 tomos.
- RAMOS MARTÍNEZ, M. L., 1990
RAMOS MARTÍNEZ, María Lluïsa, "Sant Joan les Fonts. Història", en *Catalunya Romànica*, IV, Barcelona, 1990, pp. 335-339.
- RAMS I RIERA, E., 1998
RAMS I RIERA, Emili, *Anglès. De la Pagesia a la Industrialització*, Anglès, 1998, 2 tomos.
- RAMS I RIERA, E., 2000
RAMS I RIERA, Emili, "La Vall de les Esglésies", en *Gales d'Anglès 2000*, Anglès, 2000.
- REBULL, N., 1978.
REBULL, Nolasca, "L'església de Santa Maria d'Escales", *Annals del Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca* (1978), pp. 176-197.
- RÉGNÉ, J., 1912
RÉGNÉ, Jean, *Études sur la condition des Juifs de Narbonne du V au XIV^e siècles*, Narbona, 1912, pp. 293-296.
- REIXACH I PLANELLA, S., 1998
REIXACH I PLANELLA, Salvador, *Santa Pau*, Girona, 1998 (col. Quaderns de la Revista de Girona).
- RIBOT, P., 1988
RIBOT, Pere, *Coigs a la Mare de Déu de Rocacorba. El Santuari de Rocacorba: Breu nota històrica*, Girona, 1988 (ed. facsímil).

- RIBOT I DE BALLE, J. M., 1967
RIBOT I DE BALLE, Joan M., "Sant Nicolau", *Girona II. Exposició d'Art Sacre*, Girona , 1967, s.n.
- RIBOT I DE BALLE, J. M., 19673
RIBOT I DE BALLE, Joan M., "Reconstrucción de la Fontana d'Or", *Revista de Girona*, 65 (1973), pp. 3-6.
- RIBOT I DE BALLE, J. M., 2003
RIBOT I DE BALLE, Joan M., *Inventaris d'Arquitectura Joan M. de Ribot i de Balle*, Girona, 2003.
- RICHERT, G., 1926
RICHERT, Gertrude, *La pintura medieval en España. Pinturas Murales, tablas catalanas*, Barcelona, 1926.
- RICO MANRIQUE, F., 1976
RICO MANRIQUE, Francisco, *Signos e indicios en la portada de Ripoll*, Barcelona, 1976 (reed. *Figuras con paisaje*, Madrid, 1994, pp. 107-176).
- RIERA I MELIS, A, 1999-2000
RIERA I MELIS, Antoni, "Catàstrofe i societat a la Catalunya medieval: els terratremols de 1427-1428", *Acta Historica et Archaeologica Mediaevalia*, 20-21, (1999-2000), pp. 699-735.
- RIERA I PAIRÓ, A., 2003
RIERA I PAIRÓ, Albert, *La senyoria episcopal de Bàscara i l'organització de l'espai (1055-1302)*, Figueres, 2003.
- RIGAU I RIGAU, A. M., 1992
RIGAU I RIGAU, Antoni M., "Assaig de croada, a Santa Maria de Besalú", en *Amics de Besalú, VII Assemblea d'Estudis sobre el seu Comtat*, Olot, 1992, II, pp. 127-134.
- RIU-BARRERA, E., 1997
RIU-BARRERA, E., "Tègula amb epitafi de Banyoles", en *Catalunya Romànica, XXVI*, Barcelona, 1997, pp. 427-428.
- RIPOLL I PERELLÓ, E., 1983
RIPOLL I PERELLÓ, Eduard, *L'art romà*, Barcelona, 1983 (Art Català, I).
- RIPOLL I PERELLÓ, E., CARRERAS, T. y NUÍX I ESPINOSA, J. M.
RIPOLL I PERELLÓ, Eduard, CARRERAS, Teresa y NUÍX I ESPINOSA, Josep Maria, "Notes preliminars sobre les excavacions arqueològiques de la Basílica de Santa Maria de Ripoll", *Revista de Girona*, XXIV, 83 (1978), pp. 223-230.
- RIQUER I MORERA, M. de,, 1971
RIQUER I MORERA, Martí de, "Guillem de Berguedà, I, Estudio histórico, literario y lingüístico", *Scriptorium Populeti*, 5 (1971).
- RIU-BARRERA, E., 2004
RIU-BARRERA, Eduard, "L'Afrodisio o Venus Pirineo. El santuari antic, Sant Pere de Rodes i la partió de Catalunya entre Espanya i França", *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 14 (2004), pp. 287-296.
- RIU-BARRERA, E., 2006-2007.
RIU-BARRERA, Eduard, "La fortuna d'unes obres. Sant Pere de Rodes, del monestir al museu", en *La fortuna d'unes obres, Sant Pere de Rodes, del monestir al museu*, Barcelona, 2006-2007, pp. 23-112 (trad. cast.: pp. 225-286).
- RIU I RIU, M., 1974
RIU I RIU, Manel, "Posesiones del monasterio de Sant Joan de les Abadesas en el obispado de Urgell", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, 22 (1974), pp. 445-454.
- RIU I RIU, M., 1974
RIU I RIU, Manuel, "Excavaciones en el poblado medieval de Caulers (Mun. Caldes de Malavella, prov.Gerona)", *Excavaciones Arqueológicas en España*, 88 (1976).
- RIU I RIU, M., 1982
RIU I RIU, Manuel, "Alguns costums funeraris de l'Edat Mitjana a Catalunya", *Acta historica et archaeologica Mediaevalia*, anexo 1 (1982), pp. 29-57.
- RIU I RIU, M., 1990
RIU I RIU, Manuel, "Creació i desaparició d'alguns vilatges fortificats a la Catalunya Medieval", *Cota Zero*, 6 (1990), pp. 57-66.
- RIU I RIU, M., 1992
RIU I RIU, Manuel, "El Castel Romànic de Mataplana", *L'Erol. Revista Cultural del Berguedà*, 37 (1992), pp. 15-17.
- RIU I RIU, M. et alii, 1999
RIU I RIU, Manuel et alii, *El Castell de Mataplana i del comte Arnau. Una historia i una llegenda singulares de la Catalunya medieval*, Ripoll, 1999.
- RIURÓ I LLAPART, F., 1955
RIURÓ I LLAPART, Francesc, *Crònica de cinquanta anys d'activitat arqueològica*, Girona, 1995.
- RIUS I SERRA, J., 1946
RIUS I SERRA, José, *Rationes decimarum Hispaniae (1279-80): Cataluña, Mallorca y Valencia*, Barcelona, 1946.

RIVERO SAN JOSÉ, J. M., 1973
RIVERO SAN JOSÉ, Jorge M., "El prerrománico, donde la rusticidad se hace arte (II)", *La Vanguardia* (06/05/1973), pp. 49, 95.

ROBIN, M., 1947
ROBIN, Marcel, "Le Maître du tympan de Cabestany", *Le Point*, XXXIV-XXXV (1947), pp. 75-80.

ROCA I FARRERAS, J. N., 1888a
ROCA I FARRERAS, Josep Narcís, "Los muros ibéricos y los baños Árabes de Girona", *Revista de Gerona*, XII (1888), pp. 177-189.

ROCA I FARRERAS, J. N., 1888b
ROCA I FARRERAS, Josep Narcís, "Los templos y los claustros románicos de Gerona", *Revista de Gerona*, XIII, 7 (1888), pp. 208-216.

ROCAS I GUTIÉRREZ, X., 1994
ROCAS I GUTIÉRREZ, Xavier, "Castell-palau de La Bisbal d'Empordà: primers resultats de l'excavació arqueològica", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, 33 (1994), pp. 633-650.

ROCAS I GUTIÉRREZ, X., 1996
ROCAS I GUTIÉRREZ, Xavier, "La sala 3 (o de la premsa de vi) del castell-palau de La Bisbal. Recerca arqueològica i proposta d'evolució històrica", *Estudis del Baix Empordà*, 15 (1996), pp. 101-140.

ROCAS I GUTIÉRREZ, X. y BADIA I HOMS, J., 2000
ROCAS I GUTIÉRREZ, Xavier y BADIA I HOMS, Joan, "Excavacions al castell-palau de La Bisbal (anys 1993-1994). Troballa d'un capitell romànic", *Estudis del Baix Empordà*, 19 (2000), pp. 25-50.

RODÀ I DE LLANZA, I., 1972
RODÀ I DE LLANZA, Isabel, "Sant Julià de Ramis en los tiempos medievales y modernos", *Revista de Girona*, 61 (1972), pp. 44-57

RODÀ I DE LLANZA, I., 1973
RODÀ I DE LLANZA, Isabel, "Nuevas investigaciones en el poblado ibérico de Sant Julià de Ramis (Gerona)", en *Actas del XII Congreso Arqueológico Nacional*, Zaragoza, 1973, pp. 503-512.

RODÀ I DE LLANZA, I., 1974
RODÀ I DE LLANZA, Isabel, "Reseña de los hallazgos arqueológicos en los terrenos municipales lindantes con San Julián de Ramis", *Revista de Gerona*, 66 (1974), pp. 44-57.

RODRÍGUEZ BARRAL, P., 2003
RODRÍGUEZ BARRAL, Paulino, *La imagen de la justicia divina. La retribución del comportamiento humano en el más allá en el arte medieval de la Corona de Aragón*, Bellaterra, 2003 (Universitat Autònoma de Barcelona, tesis doctoral inédita).

RODRÍGUEZ BARRAL, P., 2009
RODRÍGUEZ BARRAL, Paulino, *El judío en la España medieval: El conflicto entre cristianismo y judaísmo en las artes visuales góticas*, Barcelona, 2009.

RODRÍGUEZ LÓPEZ, M. I., 1998
RODRÍGUEZ LÓPEZ, María Isabel, "Las sirenas. Génesis y evolución de su iconografía medieval", *Revista de Arqueología*, 19, 211 (1998), pp. 42-51.

RODRÍGUEZ VILAGRAN, À., 2004
RODRÍGUEZ VILAGRAN, Àngel, *Maria als santuaris del Bisbat de Girona: devoció, història, tradicions, natura, excursions, gastronomia*, Girona, 2004 (1998).

ROGENT, E., 1887
ROGENT, Elies, *Informe sobre las obras realizadas en la basílica y fuentes de la restauración*, Barcelona, 1887.

ROGENT, E., 1893-1895
ROGENT, Elies, *Santa María de Ripoll*, s.l., 1893-1895 (manuscrito inédito).

ROIG I JALPÍ, J. G., 1678
ROIG I JALPÍ, Joan Gaspar, *Resumen historial de las grandes y antiguedades de la ciudad de Girona y cosas memorables*, Barcelona, 1678.

ROIG I SIMÓN, M., 2002
ROIG I SIMÓN, Marisa, *Sant Pere Pescador*, Girona, 2002 (col. Quaderns de la Revista de Girona).

ROURA I GÜIBAS, G., 1996a
ROURA I GÜIBAS, Gabriel, "El sermó en honor a Sant Feliu de Girona", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XXXIV (1994), pp. 78-79.

ROURA I GÜIBAS, G., 1996b
ROURA I GÜIBAS, Gabriel, "El Missal de Sant Iscle d'Empordà – Girona, Arx. Cap., MS. 127", *Miscel·lània litúrgica catalana*, 7 (1996).

ROURA I GÜIBAS, G., 1998
ROURA I GÜIBAS, Gabriel, *Girona carolíngia, del 785 a l'any 1000*, Girona, 1998.

- ROURA I SABÀ, P., 1997
ROURA I SABÀ, Pere, *Maçanet de Cabrenys*, Girona, 1997 (col. Quaderns de la Revista de Girona).
- ROVIRA I PONS, P., 1997
ROVIRA I PONS, Pere, "Descobriment d'unes pintures murals romàniques a Dòrria", *Rescat. Butlletí del Servei de Restauració de Béns Mobles*, 4, (1997), p. 7.
- ROVIRA I PONS, P., 2001
ROVIRA I PONS, Pere, "Restauració de les pintures murals romàniques de l'església de Sant Víctor de Dòrria", *Rescat. Butlletí del Servei de Restauració de Béns Mobles*, 10, (2001), pp. 3-5.
- ROVIRA I PONS, P., 2002
ROVIRA I PONS, Pere, "Pinturas románicas de San Víctor de Dòrria", *Restauración y rehabilitación*, 66, (2002), pp. 62-67.
- ROVIRA I PONS, P., 2004
ROVIRA I PONS, Pere, "Pintures murals de Sant Víctor de Dòrria", en *Memoria d'activitats del Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya 1997-2002*, Barcelona, 2004, pp. 152-153.
- ROVIRA I PONS, P., 2007
ROVIRA I PONS, Pere, "Les pintures murals de Santa Maria de Cervià de Ter", *Rescat. Butlletí del Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya*, 15 (2007).
- ROVIRA I PONS, P., 2009
ROVIRA I PONS, Pere, "Desrestaurar para conservar: La restauración y nueva presentación de las pinturas murales de Sant Pau de Fontclara", *Restauro*, 2 (2008), pp. 24-35.
- ROVIRAS I PADRÓS, A. y TORRENT I BAGUDÀ, E., 2003
ROVIRAS I PADRÓS, Antoni y TORRENT I BAGUDÀ, Enric, *Torroella de Montgrí i l'Estartit*, Girona, 2003 (col. Quaderns de la revista de Girona, 107).
- RUBÍO I LLUCH, A., 1921
RUBÍO I LLUCH, Antoni, *Documents per l'història de la cultura catalana mig-eval*, II, Barcelona, 1921.
- RUIZ MALDONADO, M., 1979
RUIZ MALDONADO, Margarita, "El Caballero Victorioso en la escultura románica española. Algunas consideraciones y nuevos ejemplos", *Boletín del Seminario de Arte y Arqueología*, 45 (1979), pp. 271-283.
- RUIZ DE LA PEÑA GONZÁLEZ, I., 2011
RUIZ DE LA PEÑA GONZÁLEZ, Isabel, "El atlante en el arte románico. La reinterpretación de una imagen mitológica del poder en la Edad Media", en *Imágenes del poder en la Edad Media. Estudios in memoriam del prof. Dr. Fernando Galván Freile*, León, 2011, II, pp. 457-474.
- S.A., 1959
S.A., *La Iglesia románica de Santa María de Porqueras. El arco triunfal*, Girona, 1959.
- S.A., 1960
S.A., *Santa María de Porqueras: tesoro artístico, notas históricas, restauración*, Girona, 1960.
- SAÉNZ, P. y CONTRERAS, E., 2000
SAÉNZ, Pablo y CONTRERAS, Enrique, "Sulpicio Severo; Vida de san Martín de Tours", *Cuadernos Monásticos*, 134 (2000), pp. 311-353.
- SAGRERA I ARADILLA, J., 2010
SAGRERA I ARADILLA, Jordi, *Les muralles de Besalú*, Besalú, 2010.
- SAGRERA I ARADILLA, J. y AGUSTÍ I FARJAS, B., 2002
SAGRERA I ARADILLA, Jordi y AGUSTÍ I FARJAS, Bibiana, "El Monestir de Santa Maria d'Amer. Evidències arqueològiques al claustre y a la nau central de l'església", *Quaderns de la Selva*, 14 (2002), pp. 95-110.
- SAGRERA I ARADILLA, J. y NOLLA I BRUFAU, J. M., 1999
SAGRERA I ARADILLA, Jordi y NOLLA I BRUFAU, Josep Maria, *Informe sobre la visita a l'antiga església de Santa Llúcia*, Girona, 1999 (inédito).
- SAGRERA I ARADILLA, J. y SUREDA JUBANY, M., 2006
SAGRERA ARADILLA, Jordi y SUREDA JUBANY, Marc, "El poblament antic i medieval al voltant de Santa Maria de Besalú: les dades arqueològiques", en BOTO VARELA, Gerardo (coord.), *Relíquies i arquitectura monàstica a Besalú*, Besalú, 2006, pp. 105-150.
- SAGRERA I ARADILLA, J. y SUREDA JUBANY, M., 2011
SAGRERA ARADILLA, Jordi y SUREDA JUBANY, Marc, "El priorat de Santa Maria de Besalú després dels terratrèmols: la visita pastoral de l'any 1429", en *X Assemblea d'Estudi sobre el comtat de Besalú*, Besalú, 2011, pp. 263-267.
- SALA I CANADELL, 1982
SALA I CANADELL, Ramon, *Santa Bàrbara de Pruneres*, Olot, 1979.
- SALA I CANADELL, 1982
SALA I CANADELL, Ramon, "Un edicte del bisbe Taverner i d'Ardena sobre l'estat de les parròquies de l'Ardiaconat de Besalú a principis del segle XVIII", *Annals del Patronat d'estudis històrics d'Olot i Comarca*, (1982), pp. 217-233.

- SALA I CANADELL, R. y OLAVARRIETA I SANTAFÉ J., 1987.
SALA I CANADELL, Ramon y OLAVARRIETA I SANTAFÉ, Jordi, *El Nostre Patrimoni. La Garrotxa*, Girona, 1987.
- SALA I CANADELL, R. y PUIGDEVALL I DIUMÉ, N., 1977
SALA I CANADELL, Ramon y PUIGDEVALL I DIUMÉ, Narcís, *El romànic de l'Alta Garrotxa*, Olot, 1977.
- SALA I CANADELL, R. y PUIGDEVALL I DIUMÉ, N., 1984
SALA I CANADELL, Ramon y PUIGDEVALL I DIUMÉ, Narcís, *Caminant per l'Alta Garrotxa*, Olot, 1984.
- SALA I GIRALT, C., 1987
SALA I GIRALT, Carme, *L'art a la comarca de la Garrotxa. El Pre-renaixement, el Renaixement, el Barroc i el trànsit d'una tendència a l'altra (segles XV a XVII)*, Olot, 1987.
- SALADRIGAS CHENG, S., 2006
SALADRIGAS CHENG, Sílvia, "Sedes, sants i relíquies: els tèxtils medievals del Centre de Documentació i Museu Tèxtil", *Terme*, 21 (2006), pp. 35-42.
- SALAZAR ORTIZ, V., 2010
SALAZAR ORTIZ, Verònica, "Noves dades arqueològiques sobre l'antiga sala capitular (segles XIII-XIV) del Monestir de Ripoll", en *Actes de les X Jornades d'Arqueologia de les comarques de Girona*, Girona, 2010, pp. 547-551.
- SALES I FAVÀ, L., 2010
SALES I FAVÀ, Lluís, "El setge i l'ocupació del castell de Cassà de la Selva (1329): un conflicte jurisdiccional entre senyories provocat per les alineacions del patrimoni reial", *Quaderns de la Selva*, XXII (2010), pp. 55-77.
- SALET, F., 1959
SALET, Francis, "Chapiteaux catalans conservés au Musée de Cluny", en *Congrès Archéologique de France. Catalogne*, París, 1959, pp. 225-228.
- SALRACH I MARÈS, J. M., 1974
SALRACH I MARÈS, Josep Maria, "El bisbe-comte Miró Bonfill i la seva obra de fundació i dotació de monestirs", en *II Colloqui d'Història del Monaquisme Català*, Poblet, 1974, II, pp. 57-81.
- SALRACH I MARÈS, J. M., 1978
SALRACH I MARÈS, Josep Maria, *El procés de formació nacional de Catalunya (segles VIII i IX)*, Barcelona 1978.
- SALRACH I MARÈS, J. M., 1984
SALRACH I MARÈS, Josep Maria, "El comte-bisbe Miró Bonfill i l'acta de consagració de Ripoll de l'any 977", *Miscel·lània Aramon i Serra*, IV (1984), pp. 303-318.
- SALRACH I MARÈS, J. M., 1989
SALRACH I MARÈS, Josep Maria, *El comte – bisbe Miró Bonfill i la fundació i dotació de Sant Pere de Besalú: 977 – 978*, Olot, 1989.
- SALRACH I MARÈS, J. M., 1989
SALRACH I MARÈS, Josep Maria, "El comte-bisbe Miró Bonfill i l'acta de consagració de Cuixà de l'any 974", *Acta Historica et Archaeologica Mediaevalia*, X (1989), pp. 107-124.
- SALSAS, A., 1899
SALSAS, Albert, *La Cerdagne espagnole*, Perpignan, 1899.
- SALVADÓ I MONTORIOL, J., 2003
SALVADÓ I MONTORIOL, Joan, *Història medieval d'un territori, Sant Fruitós de Bages: segles X-XVI*, Barcelona, 2003.
- SÁNCHEZ-CID, E., 2000
SÁNCHEZ-CID, Enric, *Ermites i temples insòlits de Catalunya*, Valls, 2000.
- SÁNCHEZ MÁRQUEZ, C., 2011a
SÁNCHEZ MÁRQUEZ, Carles, "Notes iconogràfiques sobre la representació de la Maiestas Domini a l'antic comtat de Besalú: els casos de Porqueres, Santa Maria de Besalú i Mieres", en *X Assemblea d'Estudis sobre el comtat de Besalú*, 2011, pp. 277-293.
- SÁNCHEZ MÁRQUEZ, C., 2011b
SÁNCHEZ MÁRQUEZ, Carles, "La peregrinación a Montserrat en los siglos XII y XIII: Génesis de una cultura devocional mariana", *Porticum. Revista d'Estudis Medievals*, 1 (2011), pp. 28-43.
- SÁNCHEZ MÁRQUEZ, C., 2014
SÁNCHEZ MÁRQUEZ, Carles, "Artistes, models o obres? Els capitells romànics de Santa Maria de Camprodon i la transferència artística dels tallers rossellonesos", *Quaderns de les Assemblees d'Estudis*, 1 (2014), pp. 107-118.
- SÁNCHEZ I RODRÍGUEZ, M., 2007
SÁNCHEZ I RODRÍGUEZ, Marina, *Memòria d'intervenció arqueològica a l'església de Sant Cebrià dels Alls. Informe final*, Girona, 2007.
- SANCHO I PLANAS, M., 1999
SANCHO I PLANAS, Marta, *Homes, fargues, ferro i foc. Arqueologia i documentació per a l'estudi de la producció del ferro en època medieval*, Barcelona, 1999.

- SANFAÇON, R., 1970
SANFAÇON, Roland, "Le Portail de Ripoll, les hérons et l'Apocalypse", *Cahiers de Civilisation Médiévale*, XIII, (1970), pp. 139-147.
- SANJOSÉ I LLONGUERAS, L. de, 2004
SANJOSÉ I LLONGUERAS, Lourdes de, "El Comte Miró Bonfill i l'arribada de les relíquies al monestir de Sant Pere de Besalú", *Quaderns de les Assemblees d'Estudis*, 1 (2004), pp. 131-142.
- SANONER, G., 1923
SANONER, Georges, "Le Portail de Santa Maria de Ripoll", *Bulletin Monumental*, 82 (1923), pp. 352-397.
- SANPERE I MIQUEL S., 1908
SANPERE I MIQUEL, Salvador, *La pintura mig-aval catalana. L'art Barbre*, Barcelona, 1908.
- SANTA MARIA DE VILABERTRAN, 2002
Santa Maria de Vilabertran, 900 anys, Figueres, 2002.
- SANTALÓ I PARVORELL, M., 1931
SANTALÓ I PARVORELL, Miquel, *El Gironès i Banyoles*, Barcelona, 1931.
- SANTANACH I LLAGOSTERA, M. D., 1997
SANTANACH I LLAGOSTERA, Maria Dolors, *Santa Llúcia de Puigmal: Parroquia sufragánea de Sant Joan de les Abadesses*, Sant Joan de les Abadesses, 1997.
- SANTIAGO FERNÁNDEZ, J. de, 2003
SANTIAGO FERNÁNDEZ, Javier de, *La epigrafía latina medieval en los condados catalanes (815-circ. 1150)*, Madrid, 2003.
- SANZ ALGUACIL, A. L. y GILI, E., 1987
SANZ ALGUACIL, ANTONI L. y GILI, Empar, "Esplendor i decadència del monestir de Sant Llorenç de Sous", *Revista de Girona*, 123 (1987), pp. 77-83.
- SAUNIER, F., 2000
SAUNIER, Francine, "À propos d'iconographie", en BONNERY, André et alii, *Le Maître de Cabestany*, La Pierre-Qui-Vire, 2000, pp. 181-206.
- SAURÍ ROS, M. C. y SOLER I SIMON, S., 2006
SAURÍ ROS, Maria Concepció y SOLER I SIMON, Santi (coords.), *Història del Baix Empordà*, Girona, 2006.
- SAXL, F., 1985
SAXL, Fritz, *La fede negli astri. Dell'antichità al Rinascimento*, Milán, 1985.
- SCHALICKE, B., 1975
SCHALICKE, Bernd, *Die Ikonographie der monumentalen Kreuzabnahmegruppen des Mittelalters in Spain*, Berlín, 1975.
- SCHILLER, G., 1971-1972
SCHILLER, Gertrud, *Iconography of Christian Art*, Londres, 1971-1972, 2 tomos.
- SCHNEIDER, M., 1946
SCHNEIDER, Marius, *El origen musical de los animales-símbolos en la mitología y la escultura antiguas*, Barcelona, 1946.
- SEBASTIÁN LÓPEZ, S., 1985-1986
SEBASTIÁN LÓPEZ, Santiago, "El claustro de la catedral de Girona como imagen de la Iglesia", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XXVIII (1985-1986), pp. 135-156.
- SEGUÉS I PEÑA, E. et alii, 2010
SEGUÉS I PEÑA, Elisa et alii, "Intervenció arqueològica a l'església de Santa Eulàlia d'Estoll", en *Desenes Jornades d'arqueologia de les comarques de Girona*, Arbúcies, 2010, pp. 563-564.
- SELLAS, 1962
SELLAS, J., "Sobre les relíquies de Sant Prim i Sant Felicià", *Misió*, año VIII (1962), p. 8.
- SELS I JOU, J., 2011
SELS I JOU, Joan, *Vilamalla es el meu poble*, Vilamalla, 2011.
- SEQUESTRA, 1934
SEQUESTRA, Amand, *Sant Pere de Besalú, abadia reial de la congregació benedictina Clastral Tarragonense (977-1835)*, Santa Maria del Mont, 1934.
- SERRA I COBA, È. y SERRA I PERALS, J., 2001
SERRA I COBA, Èrika y SERRA I PERALS, Joan, "Noves dades per a l'estudi de l'art (Borrassà, segles XVII-XVIII)", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 34 (2001), pp. 303-323.
- SERRA, S., 1980
SERRA, Santi, "El castell de Brinyola", *Butlletí de l'Associació Arqueològica de Girona*, 3 (1980), pp. 37-38.

- SERRA RÁFOLS, E., 1962
SERRA RÁFOLS, Elías, "La cambra de paraments del Palau Episcopal de Girona", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, 15 (1962), pp. 375-376.
- SERRA ROTÉS, R. 1992
SERRA ROTÉS, Rosa, "La Baronia de Mataplana i Castellar de N'Hug", *L'Erol. Revista Cultural del Berguedà*, 37 (1992), pp. 19-23.
- SERRA I VILARÓ, J., 1930-1950
SERRA I VILARÓ, Joan, *Baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius*, Barcelona, 1930-1950, 3 tomos.
- SERRALLACH, A., 1896
SERRALLACH, Antoni, *San Pedro de Campredon. Apuntes y planos relativos a su restauración*, Barcelona, 1896.
- SERRANO I JIMÉNEZ, L., 2005
SERRANO I JIMÉNEZ, Lluís, "El monestir medieval de Sant Bartomeu de Bell-lloc (Cantallops -Alt Empordà)", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 38 (2005), pp. 125-138.
- SERRANO I JIMÉNEZ, L. 2016, pp. 88-80.
SERRANO I JIMÉNEZ, Lluís, "Abellars i l'església de Sant Jaume a Cantallops", *Revista de Girona*, 297 (2016), pp. 88-80.
- SEVILLANO Y COLOM, F., 1953
SEVILLANO Y COLOM, Francisco, *Inventario de pergaminos de los monasterios gerundenses*, Madrid, 1953.
- SHEPHERD, D., 1957
SHEPHERD, Dorothy, "A dated hispano-islamic silk", *Ars Orientalis*, II (1957), pp. 373-382.
- SIMON, D. L., 1994.
SIMON, David L., "Two sculptures attributed to the Master of Cabestany", en *The Art of Medieval Spain, a.d. 500-1200*, Nueva York, 1994, pp. 313-314.
- SITJAR I SERRA, M., 1993
SITJAR I SERRA, Miquel, *Toses. Memòria d'una reconstrucció*, Ripoll, 1993.
- SITJAR I SERRA, M., 1995-1996
SITJAR I SERRA, Miquel, "La Història remota de l'església parroquial de Ribes", *Annals del Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès* (1995-1996), pp. 91-100.
- SITJAR I SERRA, M., 2003
SITJAR I SERRA, Miquel, *Dòrria, 1100 anys de vida*, Toses, 2003.
- SKUBISZEWSKI, P., 2005
SKUBISZEWSKI, Piotr, "Maiestas Domini et liturgie", en *Cinquante années d'études médiévales: à la confluence de nos disciplines: actes du colloque organisé à l'occasion du cinquantenaire du CESCM*, Turnhout, 2005, pp. 309-408.
- SMITH, D., 2013
SMITH, Damian, "Cruzada, herejía e inquisición en las tierras de la corona de Aragón (siglos XII-XIII)", *Hispania Sacra*, LXV, extra I (2013), pp. 29-48.
- SOBREQUÉS I CALICÓ, J., 1973
SOBREQUÉS I CALICÓ, Jaume, "Notas históricas sobre la Fontana de Oro", *Revista de Girona*, 65 (1973), pp. 7-9.
- SOBREQUÉS I VIDAL, S., 1957
SOBREQUÉS I VIDAL, Santiago, *Els barons de Catalunya*, Barcelona, 1957.
- SOBREQUÉS I VIDAL, S., 1968
SOBREQUÉS I VIDAL, Santiago, "Algunes precisions sobre la història dels antics comtes de Besalú", en *II Assemblea d'estudis sobre el comtat de Besalú*, Olot, 1968, pp. 21-28.
- SOBREQUÉS I VIDAL, S. et alii, 2003
SOBREQUÉS I VIDAL, Santiago et alii, *Els comtats de Girona, Besalú, Empúries i Peralada*, Barcelona, 2003, 2 tomos (col. Catalunya Carolíngia, 5).
- SOLÀ I MORALES, J. M. de, 1950
SOLÀ I MORALES, Josep Maria de, *El Santuari de la Trinitat de Batet: notes històriques*, Batet, 1950.
- SOLÀ I MORALES, J. M., 1976
SOLÀ I MORALES, Josep Maria, "La reconstrucció de l'església romànica de Sant Esteve de Bas després dels terratrèmols del segle XV", en *III Assemblea d'Estudis sobre el comtat de Besalú*, Besalú, 1976, pp. 413-426.
- SPIEGEL, O, 1987
SPIEGEL, Olga, "Hallazgo de una Santa Cena del siglo XII en la iglesia románica de Toses, en el Ripollès", *La Vanguardia* (14/08/1987), p. 21.
- SOLÀ-MORALES, J. M., 1968
SOLÀ-MORALES, Josep Maria, *Llinatges besalunencs dels segles XIV i XV*, Olot, 1968.
- SOLÉ I PERICH, L., 2007
SOLÉ I PERICH, Lluís, *Visions, Bescanó*, Bescanó, 2007.

- SOLÉ I PERICH, L., 2008
SOLÉ I PERICH, Lluís, *Sant Llorenç de Bescanó*, Bescanó, 2008.
- SOLER I GARCÍA, J., 1964
SOLER I GARCÍA, Josefina, *El cartulario de Tavérnoles*, Castelló de la Plana, 1964.
- SOLER I MASFERRER, N., 1994
SOLER I MASFERRER, Narcís, "El bisbe Andreu Bertran i el palau Episcopal de Girona", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, 34 (1994), pp. 427-456.
- SOLER I MASFERRER, N., 2004
SOLER I MASFERRER, Narcís, "El palau Episcopal de Girona al segle XV", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, 45 (2004), pp. 589-665.
- SOLER I MASFERRER, N., 2008
SOLER I MASFERRER, Narcís, "La ceràmica negra trobada als Banys Àrabs", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XLIX (2008), pp. 519-542
- SOLER I MASFERRER, N., 2009
SOLER I MASFERRER, Narcís, "La ceràmica negra trobada als Banys Àrabs (II)", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, L (2009), pp. 529-533.
- SOLER I VIÑOLAS, M., 1990
SOLER I VIÑOLAS, Manuel, *El monestir Benedicti de Sant Joan les Fonts*, Sant Joan les Fonts, 1990.
- SOTOMAYOR Y MURO, M., 1975
SOTOMAYOR Y MURO, Manuel, *Sarcófagos romano-cristianos de España. Estudio iconográfico*, Granada, 1975.
- STYM-POPPER, S., 1959
STYM-POPPER, Sylvain, "L'abbaye Sainte-Marie de Vilabertran", en *Congrès Archéologique de France, CXVII Session, Catalogne*, París, 1959, pp. 12-18.
- SUBIAS GALTER, J., 1947-1951
SUBIAS GALTER, Joan, "Els pal·lis. Or i argent a l'orfebreria romànica catalana", en *Miscel·lània Puig i Cadafalch*, Barcelona, 1947-1951, I, pp. 373-382.
- SUBIAS GALTER, J., 1948
SUBIAS GALTER, Joan, *El monestir de Sant Pere de Roda*, Barcelona, 1948.
- SUBIAS GALTER, J., 1959
SUBIAS GALTER, Joan, "El monestir de Sant Pere de Roda", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 1 (1959), pp. 78-89.
- SUBIRANAS I FÀBREGAS, C., 2003a
SUBIRANAS I FÀBREGAS, C., *Memòria de la intervenció arqueològica a l'església de Santa Cecília de Beders (Bellver de Cerdanya)*, Barcelona, 2003 (inédito)
- SUBIRANAS I FÀBREGAS, C., 2003b
SUBIRANAS I FÀBREGAS, Carme, *Memòria de la intervenció arqueològica als voltants de l'església de Santa Maria de Quadres (Isòvol, la Cerdanya)*, Barcelona, 2003 (inédito).
- SUBIRANAS I FÀBREGAS, C., 2005
SUBIRANAS I FÀBREGAS, Carme., *Memòria de la intervenció arqueològica d'urgència al jaciment de Sant Esteve d'Ulfred (Alp, Cerdanya)*, Barcelona, 2005 (inédito).
- SUBIRANAS I FÀBREGAS, C., 2006
SUBIRANAS I FÀBREGAS, Carme, "La intervenció arqueològica a la galeria subterrània de la Tuta de Mosoll (Das, Cerdanya)", en *Vuitenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, 2006, pp. 669-672.
- SUREDA I JUBANY, M., 2004a
SUREDA I JUBANY, Marc, "Altars, beneficis i arquitectura a la seu de Girona (993-1312)", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins* XLV(2004), pp. 667-678.
- SUREDA I JUBANY, M., 2004b
SUREDA I JUBANY, Marc, "La catedral de Girona, matèria històrica. Historiografia a l'entorn de la seu", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XLV(2004), pp. 69-112.
- SUREDA I JUBANY, M., 2004c
SUREDA I JUBANY, Marc Sureda, "El "dormitori nou" de la Seu: noves dades per a la datació del claustre de la Catedral de Girona", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XLV (2004), pp. 679-685.
- SUREDA I JUBANY, M., 2007
SUREDA, Marc, "Romà o romànic? Presències antiquitzants en l'escultura gironina del segle XI", *Lambard*, 19 (2007), pp. 213-242.
- SUREDA I JUBANY, M., 2008a
SUREDA I JUBANY, Marc, "Hagiografia i territori. La muntanya de Sant Julià de Ramis i Sant Carlemany", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, 49 (2008), pp. 543-559.

- SUREDA I JUBANY, M., 2008b
SUREDA I JUBANY, Marc, *Els precedents de la catedral de santa Maria de Girona. De la plaça religiosa del fòrum romà al conjunt arquitectònic de la seu romànica (segles I aC-XIV dC)*, Girona, 2008 (Universitat de Girona, tesis doctoral inédita).
- SUREDA I JUBANY, M., 2008c
SUREDA I JUBANY, Marc, "Sobre el drama pasqual a la seu romànica de Girona. Arquitectura i litúrgia (ss. XI-XIV)", *MisCEL·LÀNIA LITÚRGICA CATALANA XVI*(2008), pp. 105-130.
- SUREDA I JUBANY, M., 2009a
SUREDA I JUBANY, Marc, "Architecture autour d'Oliba. Le massif occidental de la cathédrale romane de Gérone", *Les Cahiers de Saint-Michel-de-Cuxa*, XL (2009), pp. 221-236.
- SUREDA I JUBANY, M., 2009b
SUREDA I JUBANY, Marc, "Sobre les naus úniques de la catedral de Girona", en *El gòtic meridional català: cases, esglésies i palau*, Barcelona, 2009, pp. 103-139.
- SUREDA I JUBANY, M., 2010
SUREDA I JUBANY, Marc, "Ut corpus sit conformis novo capiti. El pas de la capçalera a la nau en la construcció de la catedral gòtica de Girona", *Studium Medieval III* (2010), pp. 271-304.
- SUREDA I JUBANY, M., 2011
SUREDA I JUBANY, Marc, "In Memoria eterna erit justus. Art, liturgie et mémoire au tombeau de Guillem de Montgrí (+1273)", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, XLII (2011), pp. 221-231.
- SUREDA I JUBANY, M., 2012a
SUREDA I JUBANY, MARC, "Les lieux de la Vierge. Notes de topo-liturgie mariale en Catalogne (XIe-XVe siècles)", en SUBES, Marie-Pasquine y MATHON, Jean-Bernard (dirs.), *Vierges à l'Enfant médiévaux de Catalogne mises en perspectives suivi du Corpus des Vierges à l'Enfant (XII^e-XV^e siècles) des Pyrénées Orientales*, Perpignan, 2013 pp. 39-69.
- SUREDA I JUBANY, M., 2012b
SUREDA I JUBANY, Marc, "Litúrgia i cultura en una canònica medieval catalana: un inventari de la biblioteca de Santa Maria de Besalú (1429)", *MisCEL·LÀNIA LITÚRGICA CATALANA*, 20 (2012), pp. 309-344.
- SUREDA I JUBANY, M., 2012c
SUREDA I JUBANY, MARC "Una troballa recent: la Mare de Déu del Claustre de Ripoll", *Taüll*, 35 (2012), pp. 32-37.
- SUREDA I JUBANY, M., 2014
SUREDA I JUBANY, Marc, "La catedral de Girona", en CARRERO SANTAMARÍA, Eduardo (coord.), *Arquitectura y liturgia. El contexto artístico de las consuetas catedralicias en la Corona de Aragón*, Mallorca, 2014, p. 43-55.
- SUREDA I JUBANY, M. y CAO COSTOYA, D., 2011
SUREDA I JUBANY, Marc y CAO COSTOYA, David, "El Museu del Cercle Literari de Vic (1879-1888). Una fita en els orígens de la museología a Catalunya", *Ausa*, XXV, 167 (2011), pp. 131-172.
- SUREDA I JUBANY, M. y CAO COSTOYA, D., 2011-2012
SUREDA I JUBANY, Marc y CAO COSTOYA, David, "Del Círcol al MEV. La col·lecció d'art i la documentació del Museu del Cercle Literari de Vic (1879-1888)", *Quaderns del Museu Episcopal de Vic*, 5 (2011-2012), pp. 143-190.
- SUREDA I JUBANY, M. y FREIXAS I CAMPS, P., 2010
SUREDA I JUBANY, Marc y FREIXAS I CAMPS, Pere, "Esglésies de nau única en el primer romànic català. Continuitats i ruptures en l'arquitectura meridional", en *Els Comacini i l'arquitectura romànica a Catalunya*, Girona-Barcelona, pp. 61-76.
- SUREDA I JUBANY, M. y GROS I PUJOL, M. dels S., 2009
SUREDA I JUBANY, Marc, GROS I PUJOL, Miquel dels Sants, "El Sacramentari de Sant Feliu de Girona (Girona, Museu Diocesà, ms. 46)", *MisCEL·LÀNIA LITÚRGICA CATALANA*, 17 (2009), pp. 83-210.
- SUREDA I PONS, J., 1981
SUREDA I PONS, Joan, *La pintura Románica en Cataluña*, Madrid, 1981 (1995).
- SUREDA I PONS, J., 1984a
SUREDA I PONS, Joan, "Pintura mural románica. Recientes descubrimientos en Cataluña", *Goya*, 183 (1984), pp. 132-139.
- SUREDA I PONS, J., 1984b
SUREDA I PONS, Joan, "Sobre el estudio de la secuencia pictórica protogótica en los condados catalanes. Estado de la cuestión", *Boletín del Museo e Instituto Camón Aznar*, XV (1984), pp. 46-63.
- SUREDA I PONS, J., 1985
SUREDA I PONS, Joan, *La pintura románica en España*, Madrid, 1985.
- SUTRÀ I VINYES, J., 1927-1931
SUTRÀ I VINYES, Joan, "Viga romànica prolicromada de Cruïlles", *Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans*, VIII (1927-1931), pp. 175-177.
- SUTRÀ I VINYES, J., 1953
SUTRÀ VIÑAS, Juan, "El frontal románico de Santa Magdalena de Solanlonch", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins* (1953), pp. 119-130.

- SUTRÀ I VINYES, J., 1959
SUTRÀ I VINYES, Joan, "El monestir de Sant Miquel de Cruïlles", *Annals de l'Institut d'Estudis Ampordanesos*, 1 (1959), pp. 115-142.
- SUTRÀ I VINYES, J., 1959
SUTRÀ I VINYAS, Joan, "En ple Pirineu", *Revista de Girona* (1977), pp. 87-88.
- SUTRÀ I VINYES, J., 1965
SUTRÀ I VIÑAS, Joan, "El retablo de Santa Margarita de Vilobí d'Onyar", *Revista de Gerona*, 33 (1965), pp. 25-32.
- TABERNER COLLELLMIR, J. M., 1959
TABERNER COLLELLMIR, Josep Maria, *Santa María de Porqueras: Tesoro artístico, notas históricas, restauración*, Girona, 1959.
- TARRACÓ I PLANAS, E., 1977
TARRACÓ I PLANAS, Emilia, "Le Portail de Ripoll: Symbologie, Style et Mathématique", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, 8 (1977), pp. 69-92
- TARRACÓ I PLANAS, E., 1989
TARRACÓ I PLANAS, Emilia, *El monasterio de Santa María de Ripoll*, León, 1989.
- TARRACÓ I PLANAS, E., 1989
TARRACÓ I PLANAS, Emilia, "La pintura mural románica en el monestir de Ripoll", en *Miscel·lània en Homenatge a Joan Ainaud de Lasarte*, Abadía de Montserrat, 1998, I, pp. 161-169.
- TARRÉS I VIVES, J., 1973
TARRÉS I VIVES, Joan, "El destí de la Fontana d'Or", *Revista de Girona*, 65 (1973), pp. 17-20.
- TARRÚS I GALTER, J., [1977]
TARRÚS I GALTER, Josep, *Guia breu del Museu Arqueològic Comarcal de Banyoles*, Banyoles, [1977].
- TAVERNER I D'ARDENA, J. de, [S. XVIII]
TAVERNER I D'ARDENA, Josep de, *Historia de los condes de Empúries*, Barcelona?, [siglo XVIII] (manuscrito inédito).
- TEIXIDOR I PALAU, R., 2002
TEIXIDOR I PALAU, Ricard, "Els orígens del castell de Brunyola", *Quaderns de la Selva*, 14 (2002), pp. 247-258.
- TEIXIDOR I PALAU, R., 2004
TEIXIDOR I PALAU, Ricard, "Els Vilademany i el castell de Brunyola", *Quaderns de la Selva*, 16 (2004), pp. 167-179.
- TERÉS I TOMÀS, M. R., 1987
TERÉS I TOMÀS, Maria Rosa, "L'església de Sant Pere d'Alp. Descoberta d'uns fragments de pintura mural", *D'Art*, 13 (1987), pp. 135-145.
- TESNIÈRE, M.-H., 2005
TESNIÈRE, Marie-Hélène (ed.), *Bestiaire médiéval: enluminures*, Paris, 2005.
- THESAURUS, 1985
Thesaurus. L'art als bisbats de Catalunya 1000-1800, Barcelona, 1985.
- THOBY, P., 1959
THOBY, Paul, *Le Crucifix des origines au Concile de Trente. Étude iconographique*, Nantes, 1959.
- TO I FIGUERAS, L. 1991
TO I FIGUERAS, Lluís, *El monestir de Santa Maria de Cervià i la pagesia: un anàlisi local del canvi feudal (Diplomatari segles X-XII)*, Barcelona, 1991.
- TO I FIGUERAS, L. y BELLVER I SANZ, I., 1987
TO I FIGUERAS, Lluís y BELLVER I SANZ, Ignasi, "Les fundacions de Santa Maria de Cervià i Santa Maria de Vilabertran en el context de la sociedad feudal (1053-1069)", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, 29 (1987), pp. 9-26.
- TO I FIGUERAS, L. y GALOFRÉ, J., 1991
TO I FIGUERAS, Lluís y GALOFRÉ, J., *Monestirs i territori. 1200 aniversari de la fundació del monestir de Sant Esteve de Banyoles*, Banyoles, 2013.
- TOCABENS I RIGAT, J. y LACOMBE MASSOT, J.-P., 2001
TOCABENS I RIGAT, Joan y LACOMBE MASSOT, Jean Pierre, *L'Albera 2000 anys d'història*, Girona, 2001.
- TORRALBO SALMÓN, L., 2009
TORRALBO SALMÓN, Laura, "Sant Esteve de Banyoles. Escultura del primer terç del segle XII", en *Els monestirs benedictins a l'antic comtat de Besalú*, Besalú, 2009, pp. 3-40 (Síntesi. Quaderns del Seminari de Besalú).
- TORRES MOLINA, A., 2000
TORRES MOLINA, A., "Els capitells trobats al monestir de Banyoles", *Revista de Banyoles*, 812 (2000), pp. 19-22.
- TORRENT I ORRI, R., 1959
TORRENT I ORRI, Rafael, "Verges y su antigua baronía. Notas históricas", *Anales del Instituto de Estudios Ampurdaneses*, I (1959).

TORRES I ABRIL, F., 1981
TORRES I ABRIL, Francesc, "Unes notes sobre el frontal de Martinet", *Quaderns d'Estudis Medievals*, 1 (1981), pp. 253-254.

TORRAS I FERRERI, C. A., 1910
TORRAS I FERRERI, Cèsar August, *Pirineu català, Guia Itinerària, VI: Comarca d'Olot, valls superiors del Fluvia*, Barcelona, 1910.

TORRAS I FERRERI, C. A., 1914
TORRAS I FERRERI, Cèsar August, *Pirineu català, Guia Itinerària, VIII: Vall de Ribes*, Barcelona, 1914.

TORRAS I FERRERI, C. A., 1924
TORRAS I FERRERI, Cesar August, *Pirineu català. Guia Itinerària, IX: Cerdanya*, Barcelona, 1924.

TORROELLA I BASTONS, J. B., 1909
TORROELLA I BASTONS, Joan Baptista, "El Monestir de Santa Maria de Cervià", *Boletín de la Real Academia de las Buenas Letras de Barcelona*, III (1909), pp. 423-426.

TREMOLEDA, J., 2002
TREMOLEDA, Joaquim, *Lladó*, Girona, 2002 (col. *Quaderns de la Revista de Girona*).

TRENS I RIBAS, M., 1923
TRENS I RIBAS, Manuel, *Las "Majestats" catalanas y su filiación iconográfica*, Barcelona, 1923.

TRENS I RIBAS, M., 1966
TRENS I RIBAS, Manuel, *Les majestats catalanes*, Barcelona, 1966 (col. *Monumenta Cataloniae*, XIII).

TRIJUEQUE I FONALLERAS, P., 1992
TRIJUEQUE I FONALLERAS, Pere, *Inventari del castell de Vila-romà (1411)*, Palamós, 1992.

TRIJUEQUE I FONALLERAS, P., 1992
TRIJUEQUE I FONALLERAS, Pere, *La vall de Bell-lloc. Enigmes, misteri i encís*, Palamós, 2003.

TRULLÉN I THOMAS, J. M., 2003a
TRULLÉN I THOMAS, Josep Maria, "Baldaquí de Ribes", en *Museu Episcopal de Vic. Guia de les col·leccions*, Vic, 2003, pp. 97-98

TRULLÉN I THOMAS, J. M., 2003b
TRULLÉN I THOMAS, Josep Maria, "Frontal d'altar de Sant Pere de Ripoll", en *Museu Episcopal de Vic. Guia de les col·leccions*, Vic, 2003, pp. 166-167.

TUBAU MASET, R., 1984
TUBAU MASET, Ramon, "Els Gavatxos a Vilanant 1794-1795", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 17 (1984), pp. 171-200.

UDINA I ABELLÓ, A., 2011
UDINA I ABELLÓ, Antoni, *Els testaments dels comtes de Barcelona i dels reis de la Corona d'Aragó. De Guifré Borrell a Joan II*, Barcelona, 2001.

UDINA I MARTORELL, F., 1951
UDINA I MARTORELL, Frederic, *El archivo condal de Barcelona en los siglos IX-X. Estudio crítico de sus fondos*, Barcelona, 1951.

VALERI, X., 2002
VALERI, Xavier, *Arrels i llavors d'Argelaguer*, Sant Joan les Fonts, 2002.

VALERO MOLINA, J., 2006
VALERO MOLINA, Joan, "Art i devoció a Besalú a l'època baixmedieval", en BOTO VARELA, Gerardo (coord.), *Relíquies i arquitectura monàstica a Besalú*, Besalú, 2006, pp. 73-85.

VALL I RIMBLAS, R., 1976
VALL I RIMBLAS, Ramon, *Sant Llorenç de Fontcalçada i les esglésies d'àbsis de ferradura*, Sant Cugat-Barcelona, 1976.

VAN DER MEER, F., 1938
VAN DER MEER, Frederik, *Maiestas Domini. Théophanies de l'Apocalypse Dans l'art chrétien*, Ciudad del Vaticano, 1938.

VAYREDA I OLIVAS, P., 1930.
VAYREDA I OLIVAS, Pere, *El priorat de Lladó y les seves filials*, Barcelona, 1930.

VAYREDA I OLIVAS, P., 1931
VAYREDA I OLIVAS, Pere, *Santa Maria del Mont. Notícia històrica d'aquest santuari*, Girona, 1931.

VAYREDA I OLIVAS, P., 1989
VAYREDA I OLIVAS, Pere, *El priorat de Lladó*, Girona, 1989.

VÉLEZ, P. et alii 2006
VÉLEZ, Pilar et alii, *La fortuna d'unes obres. Sant Pere de Rodes, del monestir al museu*, Barcelona, 2006 (col. *Quaderns del Museu Frederic Marès, Exposicions 12*).

- VENDRELL SAZ, M. et alii, 2012
VENDRELL SAZ, Màrius et alii., *Ala nord del claustre de Ripoll. Caracterització de materials, crostes, pàtines i policromia*, Barcelona, 2012 (Departament de Mineralogia i Cristal·lografia de la Universitat de Barcelona, documento inédito)
- VENTOSA I SERRA, E., 1994-2001
VENTOSA I SERRA, Enric, "Velles esglésies de Cerdanya", *Urgellia*, XII (1994-1995), pp. 524-564; XIII (1996-1997), pp. 439-552; XIV (1998-2001), pp. 495-622.
- VENTOSA I SERRA, E., 2004
VENTOSA I SERRA, Enric, *Les esglésies romàniques de la Cerdanya*, Barcelona, 2004.
- VENTOSA I SERRA, E., 2009
VENTOSA I SERRA, Enric, *Les portes ferrades catalanes*, Tarragona, 2009.
- VERDAGUER I SANTALÓ, J., 1884
VERDAGUER I SANTALÓ, Jacint, "La ermita del Mont", en GAROLERA, Narcís (ed.), *Excursions i viatges*, Barcelona, 1991, II, pp. 283-317 [1884].
- VERDAGUER I SANTALÓ, J., 1981
VERDAGUER I SANTALÓ, Jacint, *Canigò*, Barcelona, 1981 (1886).
- VERDAGUER SERRAT, J. y ALCAYDE, M. J., 2014
VERDAGUER SERRAT, Judit y ALCAYDE, María José, "Descobrint i interpretant la matèria. La policromia de la pintura sobre taula romànica catalana segons els exemples de Puigbò, Ribes, Espinelves i Lluçà", en CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel y VERDAGUER SERRAT, Judit (eds.), *Pintar fa mil anys. Els colors i l'ofici del pintor romànic*, Bellaterra, 2014, pp. 125-142.
- VIADER GUSTÀ, F., 1978
VIADER GUSTÀ, FERNANDO, "La Casa Noguer de Segueró i el seu llinatge", en *II Assemblea d'estudis sobre el comtat de Besalú*, Besalú, 1979, pp. 281-332.
- VICENS, M. T., 1994
VICENS, María Teresa, *El cicle de la mort i de la glorificació de la Verge a la plàstica catalana medieval*, Barcelona, 1994 (Universitat de Barcelona, tesis doctoral Inédita).
- VICENS, M. T., 1998
VICENS, María Teresa, "Possibles bases textuales per a representacions assumptionistes a Catalunya (El Timpà de Cabestany i el Frontal de Mosoll)", *Acta Historica et Archaeologica Medievalia*, 19 (1998), pp. 273-293.
- VICENS, M. T., 1998-1999
VICENS, María Teresa, "Les taules procedents de Lluçà: algunes qüestions d'iconografia", *Lambard*, XI (1998-1999), pp. 112-127.
- VICENS I VIDAL, F., 2010
VICENS I VIDAL, Francesc, *I Cantaven un càntic nou... (AP.V,9). Els Ancians Músics de l'Apocalipsi a l'Art romànic hispànic*, Barcelona, 2010.
- VICENTE DOMÈNECH, A., 1602
VICENTE DOMÈNECH, Antonio, *Historia general de los santos y varones ilustres en santidad del Principado de Cataluña*, Barcelona, 1602.
- VIDA, 1920
Vida, virtuds, y miracles de Sant Ampeli anacoreta, y confessor, patró, y titular de la Iglesia de Panedas sufraganea de Llagostera en lo Bisbat de Gerona. Composta per un religiós, Girona, 1820.
- VIDAL, L. M., 1898
VIDAL, Lluís Maria, "Excursió a Cadaqués i Sant Pere de Rodes", *Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya*, VIII (1898), pp. 132-138.
- VIDAL Álvarez, S., 1997
VIDAL Álvarez, Sergio, *El tesoro altomedieval de Sant Pere de Rodes*, Barcelona, 1997 (Universitat de Barcelona, tesis de licenciatura inédita).
- VIDAL Álvarez, S., 1999
VIDAL Álvarez, Sergio, "Les arts de l'objecte a Catalunya de la fi del regne visigot al Romànic (segles VIII-X): el tresor altomedieval de Sant Pere de Rodes", en *Catalunya a l'època carolíngia. Art i cultura abans del romànic (segles IX i X)*, Barcelona, 1999, pp. 255-258.
- VIDAL Álvarez, S., 2000
VIDAL Álvarez, Sergio, "Los encolpia bizantinos de bronce en relieve del levante peninsular: Sant Pere de Rodes y Sant Cugat del Vallès", en *V Reunió d'Arqueologia Cristiana Hispànica (Cartagena, 1998)*, Barcelona, 2000, pp. 551-570.
- VIDAL ÁLVAREZ, S., 2010
VIDAL ÁLVAREZ, Sergio, "Revers del relleu de la 'vocació de sant Pere'", en *Fons del Museu Frederic Marès/5. Catàleg d'escultura i col·leccions del món antic*, Barcelona, 2010, pp. 85-87.
- VIDAL I BAYÓ, M., 2017
VIDAL I BAYÓ, Manel, *Lluís Plandiura: el gran col·leccionista*, la Garriga, 2017.

Santa María
la Real fundación

- VIDAL LYL, J. L., 2001
VIDAL LYL, J. L., "Sant Esteve de Banyoles: del patrocinio regio al pontificio (Siglos IX-XI), *Hispania. Revista española de historia*, LXI/2, 208 (2001), pp. 417-448.
- VIDAL TABOADA, A., 1999
VIDAL TABOADA, Alfonso, "Notas para un estudio iconográfico: los ciclos de los profetas Daniel y Jonás y la Portada de Ripoll", en *Actes del Congrés Internacional Gerbert d'Orlhac*, Vic, 1999, pp. 817-837.
- VIGUÉ I VIÑAS, J., 1986
VIGUÉ I VIÑAS, Jordi, "Tres ménsules (2, 3 i 4)", en *Catalunya Romànica, XXII*, Barcelona, 1989, pp. 34-35.
- VILA I DINARÈS, P., 1926
VILA I DINARÈS, Pau, *La Cerdanya*, Barcelona, 1926 (1984).
- VILASECA I NARBONA, M. y GARRIGA I LLORENT, R.-M., 1990
VILASECA I NARBONA, Miquel y GARRIGA I LLORENT, Rosa-Maria, *Llívia, 2000 anys d'història*, Artesa de Lleida, 1990.
- VIEYRA I BOSCH, G., 2000
VIEYRA I BOSCH, Gemma, *Memòria d'excavació: Sant Esteve de Vilacolum*, Barcelona, 2000.
- VILA, P., 1926
VILA, Pau, *La Cerdanya*, Barcelona, 1926 (1984).
- VILA, P., 1996
VILA, Pep, "El Drama litúrgic a Sant Joan les Abadesses als segles XIV i XV", *Revista de Catalunya*, III (1996), pp. 91-109.
- VILA CARABASA, J. M., 1998
VILA CARABASA, Josep Maria, "Sant Llorenç de Sous (Albanyà/Alt Empordà)", en *Quartes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Figueres, (1998), pp. 266-273.
- VILA CARABASA, J. M., 1999
VILA CARABASA, Josep Maria, "La fundació del monestir de Sant Llorenç del Mont o de Sous", en *Temps de Monestirs. Els monestirs catalans entorn a l'any mil*, Barcelona, (1999), pp. 65-67.
- VILA CARABASA, J. M., 2012
VILA CARABASA, Josep Maria, "El monestir de Sant Llorenç del Mont", *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 43 (2012), pp. 65-83.
- VILA CARABASA, J. M. y MORER, J., 2008
VILA CARABASA, Josep Maria y MORER, Jordi, "Excavacions arqueològiques al pati occidental del monestir de Sant Llorenç de Sous (Albanyà/Alt Empordà). Campanyes de 2004 i 2007", en *Novenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona, l'Escala*, 2008, pp. 555-562.
- VILA CARABASA, J. M., GÓMEZ, A. y MORER, J., 1996a
VILA CARABASA, Josep Maria, GÓMEZ, Antoni y MORER, Jordi, "Darreres intervencions al monestir de Sant Llorenç de Sous (Albanyà/Alt Empordà)", en *Tribuna d'Arqueologia. 1994-95*. Barcelona, 1996, pp. 133-141.
- VILA CARABASA, J. M., GÓMEZ, A. y MORER, J., 1996b
VILA CARABASA, Josep Maria, GÓMEZ, Antoni y MORER, Jordi, "El Monestir de Sant Llorenç de Sous (Albanyà, Alt Empordà)", en *Terceres Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Santa Coloma de Farners, 1996, pp. 277-288.
- VILARÓ I PONT, J., 1896
VILARÓ I PONT, Joan, *Ressenya històrica del Santuari de Nostra Senyora del Coll*, Vic, 1896.
- VILLANUEVA, J., 1803-1852
VILLANUEVA, Jaime, *Viage literario a las iglesias de España*, Madrid-Valencia, 1803-1852 (2001), 22 tomos.
- VINYETA I LEYES, R., 1986
VINYETA I LEYES, Ramon, *El Vidranès: Puigsacalm, Milany, Curull, Bellmunt, Torelló*, 1986.
- VINYOLES I CASAS, C. et alii, 1993
VINYOLES I CASAS, Carme et alii, *Castells Vius*, Girona, 1993 (col. Quaderns de Girona).
- VINYOLES I VIDAL, T.-M., 1986
VINYOLES I VIDAL, Teresa-Maria (coord.), "Ús de l'espai en els castells i torres dels segles XIV i XV", en *Fortaleses, torres, guaites i castells de la Catalunya medieval*, Barcelona, 1986, pp. 217-295 (Acta mediaevalia. Annexos d'arqueologia medieval, 3).
- VIVÓ I CODINA, D., 1999
VIVÓ I CODINA, David, *Plaça de l'església de Sant Feliu*, Girona, 1999 (memoria de excavación inédita).
- VIVO I LLORCA, J., 2010
VIVO I LLORCA, Jordi (dir.), *Excavacions al Monestir de Sant Feliu de Guíxols. Memòries*, Sant Feliu de Guíxols, 2010.

- VON-LIEBENSTEIN, U., 1996
VON-LIEBENSTEIN, Ursula, *Saint-Ruf und Spanien: Studien zur Verbreitung und zum Wirken der Regularkanoniker von Saint-Ruf in Avignon auf der iberischen Halbinsel (11. Und 12. Jahrhundert)*, París, 1996.
- WHITEHILL, W. M., 1973
WHITEHILL, Walter Muir, *L'Art Romànic a Catalunya. Segle XI*, Barcelona, 1973 (1974).
- XUTGLÀ I FIGUERAS, J., 1984
XUTGLÀ I FIGUERAS, Josep, *La nostra església*, Cassà, 1984.
- YARZA LUACES, J., 1979
YARZA LUACES, Joaquín, *Arte y Arquitectura en España 500-1250*, Madrid, 1979.
- YARZA LUACES, J., 1980
YARZA LUACES, Joaquín, *La Edad Media. Historia del Arte Hispánico*, Madrid, 1980.
- YARZA LUACES, J., 1981
YARZA LUACES, Joaquín, "San Miguel y la balanza. Notas iconográficas acerca de la psicostasis y el pesaje de las acciones morales", *Boletín del Museo e Instituto Camón Aznar*, XVI (1981), pp. 5-36.
- YARZA LUACES, J., 1984
YARZA LUACES, Joaquín, "Escultura románica", en *Arte catalán. Estado de la cuestión. Actas del V congreso del CEHA*, Barcelona, 1984, pp. 125-128.
- YARZA LUACES, J., 1987a
YARZA LUACES, Joaquín, "Notes introductories i aspectes generals sobre la portalada de Santa Maria de Ripoll", en *Catalunya Romànica, vol X*, Barcelona, 1987, pp. 241-252.
- YARZA LUACES, J., 1987b
YARZA LUACES, Joaquín, "San Miguel y la balanza. Notas iconográficas acerca de la psicostasis y el pesaje de las acciones morales", en *Formas artísticas de lo imaginario*, Barcelona, 1987, pp. 119-155.
- YARZA LUACES, J., 1993
YARZA LUACES, Joaquín, "Arnaud Cadell", *Enciclopedia dell'Arte Medievale*, IV, Roma, 1993, pp. 37-38.
- YPESES, A. de, 1959-1960
YPESES, Antonio dr, *Crónica General de la orden de San Benito*, Madrid, 1959-1960.
- YLLA-CATALÀ I PASSOLA, G., 1988
YLLA-CATALÀ I PASSOLA, Gemma, "Biga de Sant Miquel de Cruïlles", en *Catalunya Romànica, vol XXII*, Barcelona, 1988, pp. 90-92.
- YLLA-CATALÀ I PASSOLA, G., 1989
YLLA-CATALÀ I PASSOLA, Gemma, "Biga de Sant Miquel de Cruïlles", en *Catalunya Romànica, VIII*, Barcelona, 1989, pp. 287-289.
- ZAHN, L., 1976
ZAHN, Leopold, *Die Klosterkirche Sant Pere de Roda. Studien zur Baugeschichte und Kunstgeschichtlichen Stellung*, Berlín, 1976.
- ZAHN, L., 1987
ZAHN, Leopold, "El monestir de Sant Pere de Roda. Aportacions al seu estudi", *Quaderns d'Estudis Medievals*, IV/2, 11 (1987), pp. 50-64.
- ZAMORA, F. de, 1973
ZAMORA, Francisco de, *Diario de los viajes hechos en Cataluña* (R. BOIXAREU, ed.), Barcelona, 1973 (1790).
- ZARAGOZA I PASCUAL, E., 1992
ZARAGOZA I PASCUAL, Ernest, *Índex de l'Arxiu del Monestir de Sant Feliu de Guíxols*, Barcelona, 1992.
- ZARAGOZA I PASCUAL, E., 1997a
ZARAGOZA I PASCUAL, Ernest, *Catàleg de Monestirs Catalans*, Barcelona, 1997.
- ZARAGOZA I PASCUAL, E., 1997b
ZARAGOZA I PASCUAL, Ernest, "Los monasterios de canónigos regulares de San Agustín en Cataluña", *Revista Agustiniana*, 113 (1997), pp. 244-245.
- ZARAGOZA I PASCUAL, E., 1998a
ZARAGOZA I PASCUAL, Ernest, *Abaciologi Del Monestir de Sant Feliu de Guíxols (Segles X-XIX)*, Barcelona, 1998.
- ZARAGOZA I PASCUAL, E., 1998b
ZARAGOZA I PASCUAL, Ernest, "Besalú, Sant Pere", en *Diccionari d'història eclesiàstica de Catalunya*, I, Barcelona, 1998, p. 294.
- ZARAGOZA I PASCIAL, E., 2000
ZARAGOZA I PASCUAL, Ernest, "Beneficios de las abadías benedictinas de Montserrat y de la diócesis de Gerona", *Analecta Sacra Tarragonensis*, 73 (2000), pp. 129-160.

Santa María la Real fundación

- ZARNECKI, G., 1964
ZARNECKI, George, "A Sculptured Head attributed to the Maître de Cabestany", *The Burlington Magazine*, CVI/II (1964), pp. 536-539.
- ZIMMERMANN, M., 2001
ZIMMERMANN, Michel, "Les actes de consécration d'églises du diocèse d'Urgell (IXe-XIIe siècle): la mise en ordre d'un espace chrétien", en KAPLAN, M. (ed.), *Le sacré et son inscription dans l'espace à Byzance et en Occident*, París, 2001, pp. 301-318.
- ZUCHITELLO, M., 1994
ZUCHITELLO, Mario, "Notícies històriques sobre la capella de la Mare de Déu de la Gràcia", *Turissa*, 2ª època, V, 15 (04/1994), pp. 31-32.
- ZUCHITELLO, M., 1998
ZUCHITELLO, Mario, *Tossa: la formació d'una vila. El comte, l'abat i els tossencs (segles IX-XII)*, Tossa de Mar, 1998.
- ZUCKER, A., 2004
ZUCKER, Arnaud (ed.), *Physiologos: Le bestiaire des bestiaires*, Grenoble, 2004.

